

Національна академія наук України
Інститут української археографії та джерелознавства
ім. М.С. Грушевського НАН України
Київська Православна Богословська Академія ПЦУ
Інститут рукопису Національної Бібліотеки України
ім. В.І. Вернадського

СІВЕРЩИНА ГЕТЬМАНСЬКИХ ЧАСІВ

**Т. 3
1726–1740 рр.**

Київ, 2020

УДК 930.2:)477.51+52)“16”

М 70

Даний збірник є продовженням публікації джерел до історії Сіверщини XVII–XVIII ст. в серії «Сіверщина гетьманська». В даному томі представлені джерела 1726–1740 рр., головним чином архівні та опубліковані в журналі «Сіверянський літопис». Ці джерела проливають світло на тогочасні військово-політичні події, церковну та соціально-економічну історію, містять чимало важливих фактів, що стосуються багатьох населених пунктів сучасних Чернігівської та Сумської областей, а також етнічних українських земель у складі Росії (Стародубщина), частина Курщини.

Для науковців, викладачів вузів, студентів та усіх, хто цікавиться історією рідного краю.

Головний упорядник: д. і. н., проф., засл. діяч науки і техніки
України *о. Юрій Мицик*

Упорядник: к. і. н. *Інна Тарасенко*

Рецензенти: д. і. н., проф. *Віктор Брехуненко*
д. і. н., проф. *Валерій Степанков*

Редколегія: д. і. н. *Віктор Брехуненко*
к. і. н. *Дмитро Бурім*
д. і. н. *Олександр Маврін*
д. і. н. *Ганна Швидько*

М70

Сіверщина Гетьманських часів / Уп. о. Ю. А. Мицик, І. Ю. Тарасенко.
Київ : Логос, 2020. Т. 3. 1726–1740 рр. 402 с.

ISBN 978-966-02-9271-0

ISBN 978-966-02-9274-1

© Інститут української археографії та
джерелознавства ім. М.С. Грушевського
НАН України, 2020

© Мицик Ю. А., 2020

© Тарасенко І. Ю., 2020

*Упорядники висловлюють щирю подяку
колективу Групи компаній ВІМАЛ
(Чернігівська область),
завдяки підтримці яких
ця книга побачила світ*

Світлій пам'яті

Бориса Олександровича Матюценка (1937–2016),

*уродженця хутора Купченки Борзнянського району Чернігівської області,
журналіста, товариша по мандрах Україною, палкого патріота
Чернігівщини присвячується.*

ПЕРЕДМОВА

Цей том є продовженням археографічної серії «Сіверщина гетьманська». Первісно вона задумувалася як тритомна, але з огляду на значну кількість архівних джерел ця серія буде як мінімум у чотирьох томах. Якщо у першому томі були опубліковані документи XVII ст., починаючи з 20-х років, у другому – документи першої чверті XVIII ст., то тут представлено документи другої половини 20-х–30-х років XVIII ст., які стосуються гетьманатів Павла Полуботка, Павла Апостола та першого періоду Правління гетьманського уряду.

Про місце і роль Сіверщини, археографічну традицію стосовно цього регіону вже говорилося у першому томі. Не повторюючи сказаного, відзначимо, що у т. 3 представлено документи, виявлені нами у зібраннях Інституту рукописів Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського (далі – ІР НБУВ). Меншою мірою представлено документи з Центрального Державного Історичного Архіву України у Києві (далі – ЦДІАК України), а окремі документи були залучені з Архівних наукових фондів рукописів та фонозаписів Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Рильського НАН України (далі – ІМФЕ).

У серії домінують документи XVII–XVIII ст. з Інституту рукописів НБУВ. Ці зібрання поступаються ЦДІАК, тут немає таких потужних комплексів документів як от Генеральної військової канцелярії (далі – ГВК), полкових чи сотенних канцелярій, судових установ Гетьманщини, монастирів тощо; документи часто несистематизовані, розпорошені. Але ж їх треба актуалізувати, вводити до наукового обігу. Тут домінують, як і в багатьох архівах, майнові матеріали, наприклад купчі, але є чимало універсалів та листів полковників і сотників, інших представників козацької старшини, грамот верхівки православного духовенства, різноманітні скарги, звернені до представників влади, заповіти тощо. Вони висвітлюють не тільки соціально-економічну сферу діяльності українського суспільства, але й політичну, військову, церковну та культурну сфери. Так, наприклад, тут міститься чимало документів, які стосуються козацької генеалогії, а також повсякденного життя різних соціальних прошарків українців. Звичайно ж, всі ці джерела проливають світло на історію Сіверщини, в т.ч. й тих її земель (Стародубщина), які входили до складу Гетьманщини у XVII–XVIII ст., УНР у 1917–1919 рр., але були анексовані Росією і приречені на денационалізацію...

Зазначу, що з метою економії місця ряд документів подається у вигляді регестів. Часом нами були скорочені пізніші записи на документах, якщо вони не мали джерельної цінності. Дуже багато місця зайняв би коментар, тому прийшлося від нього відмовитися. Тим більше, що найбільш важлива інформація з цього питання була нами викладена у коментарях до тих документів, які вже були опубліковані на сторінках журналу «Сіверянський літопис». Тексти написані українською мовою друкуються згідно з правилами, розробленими Я.І. Дзирою¹ з деякими незначними уточненнями, про які ми неодноразово писали на сторінках «Сіверянського літопису» (наприклад, титла не розкриваються); російські тексти – згідно з правилами 1969 р. Слова чи незначні фрагменти тексту, які не вдалось прочитати, показані знаком (...)*. Фрагменти, яких бракує рукопису чи скорочені нами взяті у квадратні дужки: [...].

Упорядники висловлюють щире подяку шеф-редактору журналу «Сіверянський літопис» Сергію Павленку, а також фахівцю відділу міжнародних зв'язків Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка Ервіну Мідену.

Сподіваємося, що публікація даної серії послужить стимулом для подальшого розширення джерельної бази Сіверщини – одного з найважливіших регіонів України.

¹ Літопис Самовидця. Київ, 1971. С. 40–42.

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ

- АГАД – Архів Головний Актів Давніх у Варшаві
АЗ – фонд АГАД «Архів Замоїських»
АКВ – фонд АГАД «Архів коронний у Варшаві»
Акты ЮЗР – Акты, относящиеся к истории Южной и Западной России
АМГ – Акты Московского государства
БВУ – Бібліотека Варшавського університету
АР – фонд АГАД «Архів Радзівілів»
АС – фонд АГАД «Архів Сангушків»
АУ – Архіви України
АЮЗР – Архив Юго-Западной Руси
БПАН – Бібліотека Польської Академії наук у Кракові
ВКЛ – Велике князівство Литовське
ВМ – відділ мікрофільмів
ВР – відділ рукописів
ГВК – Генеральна військова канцелярія
ДА – Держархів у Кракові
ДІМ – Дніпропетровський національний історичний музей імені Д.Я. Яворницького
ЗП – фонд ДА «Зібрання Піночі»
ЗР – фонд ДА «Зібрання Русецьких»
ЗНТШ – Записки наукового товариства ім. Т.Г. Шевченка
ІМФЕ – Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Рильського НАН України (особові фонди)
ІР НБУВ – Інститут Рукопису Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського
Й. м. – його милість
Й. ц. п. в. – його царська пресвітла величність
КС – Киевская Старина (Київська старовина)
НКМ – Ніжинський краєзнавчий музей ім. Івана Спаського
НМІУ – Національний музей історії України
РАН – Російська Академія наук
РДАДА – Російський Державний Архів Давніх Актів (Москва)
СЛ – Сіверянський літопис
УІЖ – Український історичний журнал
ЦДІАК – Центральний державний історичний архів України у Києві

Ich m., m .p. p. – їх милість, милостиві панове

Ich mći, ich mści – їх милість, їхні милості

J. k. m., j. m. mści – його королівська милість

K(r). j. m., K(r). mści m. – король його милість

M. p. p. – милостиві панове

P. p. – панове

P. B. – Господь Бог

W. m. – ваша милість

w. w., m. m. – ваші милості

w. x. m. – ваша князівська милість

Гетьмани України першої половини XVIII ст.

Іван Мазепа	1687–1709
Іван Скоропадський	1709–1721
Павло Полуботок, наказний гетьман	1722–1723
Данило Апостол	1728 – січень 1734

Царі (імператори) Московської держави (з 1721 р. – Російської імперії) першої половини XVIII ст.

Петро I	1682–1725
Катерина I	1725–1727
Петро II	1727 – січень 1730
Анна Іоанівна	1730 – жовтень 1740
Іван VI (Іван Антонович)	1740 – грудень 1741
Єлизавета	грудень 1741 – грудень 1761

Королі Речі Посполитої першої половини XVIII ст.

Август II Сильний	1697 – лютий 1733
Станіслав Лещинський (претендент)	1704–1709
Август III	1735–1763

Полковники Сіверщини першої половини XVIII ст.

Ніжинський полк

Лук'ян Журахівський	1701–1718
Петро Толстой	1719–1727
Іван Хрущов	1727–1740
Іван Божич	1742–1746
Семен Кочубей	1746–1751
<i>наказні:</i>	
Микита Довгалецький	1711
Григорій Костенецький	1721
Григорій Романовський	1727
Леонтій Шрамченко	1732
Євстафій Тарасевич	1736
Василь Дроздовський	1739

правління:

Дем'ян Рубець, Федір Костенецький, Яків Шаула, Іван Римша (1740)
Петро Іскрицький, Яків Троцький, Іван Савич, Іван Римша (1741)

Прилуцький полк

Дмитро Горленко	1692–1708
Іван Ніс	1708–1714
Гнат Галаган	1714–1739
Григорій Галаган	1739–1763
<i>наказні</i>	
Іван Ніс	1708
Тимофій Леонтійович	грудень 1716
Федір Маркович	1721
Михайло Огранович	1722
Яким Горленко	1723
Григорій Прокопович	1723
Петро Носенко	1728–1729

Стародубський полк

Михайло Миклашевський	1689–1702, 1705–1706
Іван Скоропадський	1706–1708
Лук'ян Жоравка	1709–1719
Леонтій Кокошкін	1723–1724
Іван Пашков	1726–1727
<i>правління:</i>	
Опанас Єсимонтовський, Семен Галецький, Степан Максимович,	
Олександр Дуров	1730–1734
Опанас Радіщев	1734–1741
Федір Максимович	1741–1756
<i>наказні:</i>	
Прокіп Силенко	1701, 1703–1704, 1706–1707
Яків Завадовський	1703, 1704
Станіслав Полубинський липень	1706
Семен Соболєвський	1708
Прокіп Силенко березень	1708, 1709–1710, 1712
Ілля Рубець	1711
Іван Чарнолуцький	1719, 1721, 1722
Семен Галецький	1719

Яків Лизогуб	1721
Андрій Миклашевський	1722
Іван Бороздна	1722, 1724
Петро Корецький	1722–1723
Семен Березовський	1723
Степан Миклашевський	1725
Андрій Миклашевський	1729
Ханенко Михайло	1738

Чернігівський полк

Лизогуб Юхим	1699–1703
Павло Полуботок	1705–1723
Михайло Богданов	1723–1735
Володимир Ізмайлов	1744–1748
Іван Божич	1748–1762
<i>наказні:</i>	
Дмитро Донець	1701
Юрій Затиркевич	1704
Іван Чечель	1705
Микола Грембецький	1712, березень 1713
Василь Томара	січень 1715, 1716, 1721, жовтень 1723
Павло Сангурський	1723–1724
Яків Бакуринський (?)	1728
Карпо Леневиц	1733
Григорій Гавізов (?)	1743

СЛОВНИК ЗАСТАРІЛИХ ТА МАЛОВХИВАНИХ СЛІВ

А

Абисмо – щоб
Актор – сторона судового процесу
Албо – або
Антецессор – попередник
Армата – гармата, артилерія
Асекурація – забезпечення
Асигнація – призначення
Атестація – свідчення
Афектація – бажання

Б

Бавитися – баритися, займатися
Барзо – дуже
Битність – присутність
Бровар – пивоварня
Буда – промислове приміщення для виготовлення поташу чи селітри
Бурмістр – друга за значенням після вйта посада у місцевих урядах міст

В

Важитися – насмілюватися
Варувати – застерігати
Ведлуг – згідно
Вічисте – навічно
Веспол – разом
Винниця – місце роблення горілки
Вйт – голова магістрату у великих містах або голова ратуші у малих містах
Вобец – загалом
Вспарте – підкріплення
Вшелякий – всякий

Г

Гамованє – заспокоєння
Горливість – старанність, ревність
Городничий – монастирський управитель
Гвалтовний – насильницький

Гута – підприємство по вироблення скла

Д

Даток – данина

Диспонувати – розпоряджатися

Долегливість – утиски

Ж

Же – що

Жеби – щоб

З

Забава – затримка

Завод – вчинення судового позову

Заживати – споживати

Законник – чернець

Залецнення – рекомендація

Зась – же, але

Заховувати – зберігати

Затягати – набирати

Зацний – значний

Звлаща – особливо

Зейшлий – померлий

Злецити – наказати, доручити

Знайдоватися – знаходитися

Зособна – зокрема

Зосталий – останній, залишений

Зуполний – повний

І

Іж- що

Із - місце риболовлі

Інквізиція – слідство

Іntenція – намір

Інтерцесія – посередництво

К

Катедра – собор, соборна церква, резиденція митрополита (єпископа)

Кгди – коли

Колвек – у наступні часи

Комонний – кінний
Компанійці – наймані козаки
Компанія – відділ найманого війська
Компут – реєстр
Кондиція – умова
Конклюдія – висновок
Консистенція – розміщення військ по квартирах
Контентуватися – задовольнятися
Конфузія – поразка, неприємне становище
Копа – 1) 60 снопів; 2) 60 литовських грошей
Копці – межові знаки між сусідніми володіннями
Кревні – родичі
Ктитор – титар, фундатор або опікун церкви
Купитися – громадитися
Куфа – бочка для горілки

Л

Лegaція – документ, що засвідчує передачу прав на майно
Леч – але
Ліпший – кращий
Лотр – розбійник
Люб – або

М

Малжонка – дружина
Малжонок – одружений чоловік
Меновите – а саме

Н

Некгдись – колись
Неотвлочне – невідкладно
Неслушний – неправильний
Нікгди – колись
Нім – раніше як

О

Обиватель – житель
Обиклий – звичайний
Обіймати – займати
Облікг (обліг) – вексель

Оборочати – повертати, уживати
Оцирклювати – обмежувати
Овшем – загалом
Огурство – свавілля
Ознаймити – сповістити
Опатрення – огляд, турбота
Ордер – наказ
Ординувати – відрядити
Отчич – власник успадкованих маєтностей

П

Перенагабання – турбування
Плац (плец) – двір, незабудована ділянка землі
Побор – податок
Поводова сторона – позивач
Погамовати – заспокоїти
Пожиток – прибуток
Показанщина – податок від виробленого казана горілки
Полецити – доручити
Поменений – згаданий
Поневаж – тому що
Посесія – володіння
Послушенство – виконання обумовлених повинностей
Посполиті – селяни
Прето – тому
Привлащати – привласнювати, користуватися
Прийшлий – майбутній

Р

Ратуша – орган самоврядування у невеликих містах, містечках
Рачити – зволити
Регімент – влада
Розиск – слідство
Ронити – нести

С

Скуток – наслідок
Слушність – правильність
Споткати – зустріти
Спрека – спір

Срокго – суворо
Статок – майно
Сумнене – совість
Сукцесія – успадкування

Т

Теди – отже, тоді
Тракувати – вести переговори

У

Уживати – використовувати
Уїстити – відшкодовувати
Уражатися – ображатися
Утяження – обтяження

Ф

Фолкга – полегшення

Х

Хто-колвек – будь-хто

Ц

Цале – цілком
Цехмістр – керівник цеху

Ч

Чинш – грошовий податок

Ш

Шарпанина – грабіж
Шафар – збирач податків, відповідальний за господарські справи

Щ

Щититися – пишатися

Ю

Юж – вже

Я

Якоби – нібито

ДОКУМЕНТИ

1726

№ 1

1726 лютого 17 (6). – Мізин (?). – Розписка мізинських козаків і селян

«Року 1726 февраля 6.

Мы, ниже подписанные козаки и отченники мізинские, даемо от себе з согласия и общей волі ншой сию обители новгородской росписку, что по прежнему обикновению подлуг гетманских универсалов и протчих кріпостей з оной обители иміючихся, должны мы всяк з угодий мнстрских, именно з бортних дерев и озер по давнему определению денежную дабел в монастыр вистатчати, без всякой противности и на том подписуемся. К сей росписці Тит Плужник, Данило Ветоха, Иван Подоляка, Ониско Чмиль, Ларко Кислой, Иван Легонов, Оникий Мушенко с протчими товарищи бортниками, а вмiсто їх, яко не уміючих грамоті, по прошенію их щеник мізинский Григорий руку свою приложил».

(БПАН. ВР. 261/2. Арк. 11. Копія XVIII ст. Другий і третій списки даного документу зберігаються там же у рукописі № 261/1. С. 18, 19–20. Оpubліковано: о.Юрій Мицик. З документів польських архівів до історії Сiверщини XVII-XVIII ст. СЛ. 2003. №5–6. С. 23)

№ 2

1726, лютого 28 (17). – Донесення Луки, ігумена Петропавлівського глухівського монастиря, до київського митрополита (архієпископа) Варлаама Ванатовича

«Ясне в Бгу преосщенному великому гспну кир Варлааму, архиеппу киевскому, галицкому и Малия Россіи,

Доношение

Сего 1726 года февраля 17 мнстря нашего Петропавловского глуховского диакон Иосиф, починивши злу и диаволу стому многие противности, а обители стой, будучим ему полатным игуменским келійником превеликие шкоди и злоубійста, збіжал с под секвестру и оный диакон по премногому нашему старанию и кошту немалому изнайшолся во мнстрі Чонском, которого то мнстря намісник, зовомый Кирил Иерусалимита, ставши в противности духовному регламенту и его императорского величества блаженныя и вічнодостойния памяти,

також и ея императорского величества в нынѣшнем году виданном указом, принял того диакона во мнстр свой, а когда мы ис пашпортом нашим послали взисквати помянутого диакона, и он, намісник, поругавши наших посланных и нас по премногу, и диакона не отдавши, отписал к нам: то я, мовит, его принял и вы не зволте о том трудится болше. З которого то его листу копию знявши, видѣти пресвщенству вшему отсилаем, потом повторне увѣщеваючи и просячи его намісника, написавши лист и в нем многия починившиися диаконом мнстреві ншему бѣдствія и его крадежем шкоди, послали и в том он, намісник прошение наше презрѣл и диакона заховавши, будто его по первом наших посланных отезди з мнстря вислал и такой о том к нам лист и тепер отписал. В том может не без вини быт ему, а и всѣм не без удивления, нам искаючим и шкодуючим по пашпорту его не отдал, да и в том росписался, що его принял, а в листу повторнем пишет, що з монастыря уже вислал. О сем мы доносячи, просим вшего преосщенства и як в том будет блгоизволение дабы наша шкода немалая мнстирская награждена была и дякон бы ко оправданію в мнстир или хочай в консистор был бы поставлен его би наместника жалиючи, дабы не пропал. Листом своѣм пастерским увѣдати или уже о том в стѣшей правительствующий синод на его указов противника без жалѣнія восхоцете написати. Доносим о том Петропавловского глуховского мнстря игумен иеромонах Лука, со все смиренным прошеним.

К сему доношению я, иеромонах Варлаам, намісник руку приложил
Иеромонах Иннокентий, уставник руку приложил.

Иеромонах Симон, казначей руку приложил.

Иеромонах Мелетий.

Иеромонах Петр, дховник иеромонах Феофилакт, економ».

(ІР НБУВ. Ф. 13. Спр. 6267. Оpubліковано: Мицик Ю., Тарасенко І. Нові документи до історії церковного життя Глухова козацьких часів (за матеріалами Інституту рукопису Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського). *Сівєрищина в історії України*. 2016. Вип. 9. С. 266–271).

№ 3

1726, березня 19 (8). – Батурич – «Доношние» батуринского сотника
Федора Даниловича Стожка в ГВК

«В енералную войсковую канцелярию доношение

Сего марта 2 дня 1726 году, бунчуковий товариш Яков Долинский

объявил указ з енеральной войсковой канцелярії, чтоб по челобитя Батуринской сотні села Красного двох козаков Левка Кудри и Леска Гаращенко учинит ему розиск ведлуг пунктов на мене и на атамана краснянского поданных и по оному указу сего ж марта 3 числа, поехавши он в село Красное, начал тот розиск ділати и не так як належит розищику, леч сам будучи власне инстикгатором самими (?) тилко привмие (?) челобитчикови доводи, а отвітчикових оправданий не слушае и чего в розиску не поводится, допустил челобитчикам з их единомислениками на розиску краснянского атамана ругати и безчестити, а допроси и отвіти не так, як указ вчит, чтоб чинно каждый пункт очищаючи, по единцем роспрошувал, но при собраниї и многонародном шуму, кому и жадного діла ніт в том розиску, хто б тилко що на отвітчика сказал, тое и пишет и не тилко на присланние пункта, такой свои розиск составляет, но и внов не полїценние приїмует скарги и чего в указї ему не предложено, уже со розиском и суд з атамана чинит, всего без позволения енеральной канцелярії ограбил и поотдал челобитчикам. А хочай давняя его, Долинского, (як о том в войсковой енеральной канцелярії извістно) есть на мене злоба за уряд сотництва батуринаского, которое за недостойнство от его отобрано, а мні за служби дано. Однак як он всіми силами своїми не старався нічого в занесенних на мене пунктах не винайшол, ибо оние челобитчики самие пеняки и плути, чего им недостойно ділати, по хатам до каждого человека ходячи, усиловне принуждают, чтоб на мене и на атамана подписували, в чем многие на том розиску Долинского улїчали их, челобитчиков. Тилко ж он того не слушае и знатних козаков правду сказивающих винудил спред себе навет и мні запрїтил в ділі говорити и мусїлем не терпячи встиду пл(...)* пойти от его, а тот челобитчик Левко Кудра такой пеняк, что за своего в том селї атаманства пошедши с тамошним священником (подобно в году 1709) у завод приняв до того все село, же яко у невинных обивателей 800 овец да рогатого товару 50, а иных совсім позабирано и его, Кудру, если б не сховався, приговорено быт смертним боем. О которих пеняках челобитчиках доношу и о розищику Якову Долинскому ознаймую, что он подойзрителний в зміні ибо под час Мазепиной в Батурині зміни, перший вишедши он к ріки Сейму, просил сиятелного князя Дмитрия Михайловича Голїцина, якобы здаючися, а потом пошедши в Батурин, стрелял з Батурина на армейские его императорского величества войска. Того ради як недостойно ему по указам блаженним и вічнодстойним памяти его императорского величества жадного уряду имїти, так злобу на мене имїючому к розиску надо мною чинити не надлежит и да благоволит енеральная войсковая канцелярия о више писанном благоразсмотрит

и тот розиск иному кому колвек поліцити, а не Якову Долінському, самому инстикгатору моему и пойдозрителному, власне под команду мене отдати, нижайший слуга и подножок Федор Данилович Стожок, сотник батуриинский, а вмiсто его по его велению подписал сотенный батуриинский писар Иосиф Чижий.

З Батур[ина] 1726 году марта 8 дня».

(ЦДІАК України. Ф. 51. Оп. 3. Спр. 427. Арк. 12–14. Оригінал)

№ 4

**1726, березня 21 (10). – Глухів (?). – Боргове зобов'язання
Петра Корецького**

«Року тисяча сімсот двадцят шостого марта десятого дня.

Сею моею картою изьявляю, жем триста червоних и сто золотих дробних од мене пну Григорию Костенецкому, сотникови конотопскому, мію виже означенную суму триста червоних и сто золотих его милости в сем року в прийдучом мсці септеврии безволокитно уистити, на якую виж означенню суму футор мой з кгрунтами, полем пахарним, сінокосами и лісними всякими угодиями, од Новицкой под селом Жонцем и од Потапи Заборского купленними, до того принадлежними, за суму тисячей сім золотих, если не уищу тоей суми до терміну, подаю до оддання оной суми ж оний футор з кгрунтами изо всім угодием, а, уховай Бже, на мене смерти, жона моя оную више означенню суму по сем и по давним карьтам оплатити, що сею моею картою обявляю. Року и дня вижей выраженного.

Петро Корецький.

При сем облічном писанію я, нижей подписанный, будучи свідителем же сей ест подлений облік, подписуюсь, войсковой енеральной канцелярии правитель Иван Левенец.

С подлинним читал канцелярист Григорий Юркевич.

1730 году июня 12 д. такой подлинний облік сотник конотопский Иосиф Костенецкий к себе взял, а к копії руку приложил».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 18153. Копія кінця ХІХ ст. Запис копіїста: «Х[арьков-ский] и[сторический] а[рхив], дело № 1513, подлинная копия»)

1726, березня 29 (18). – Прилуки (?). – «Доношение»
Марії Ніс (Носенко) в ГВК

«В енералную войсковую канцеллярию доношение.

Мартин Жураховский умершой дщери моей челобытем своїм, в войсковой енеральной канцеллярії поданном, доходит на мні нісколко сот золотих да грунт нікоторой части по декрету з суду енерального, А поневаж я з части денег челобытствующого жені и дщери своей немалую сумму денег издержала в расход, о чом имію в себе реестр и оный должна дать к ділу. Того ради всепокорственню прошу у войсковой енеральной канцеллярії или тую мою утрату зачислит в претенсию ему Жураховскому, или убыори женские всі, якие я з прибавкою властного моего убожества на покойную дщер свою спорадила, примніс (?) во вся была, понеже я з денег в декреті вираженных так на акт веселный, яко и на поминование по смерти дщери моей и на протчие ескпенса, присовокупляя к тому, и своей немало страшила сумму в еї ж ползу, а до ґрунтов, яких он, Жураховский, доходит по неправом декрету, тепер з суду полкового прилуцкого виданном, жебы он, Жураховский, не интересовался ибо я перший по рассмотрению заводу ншего з енеральной войсковой канцеллярії имію указ владіть тыми грунтами спокойне, которых тепер добывается Жураховский. З тых мір да благоволит енеральная войсковая канцеллярия, не спускаяс на прилуцкого полкового суду декрет, по первой децізіи и виданному своему указу приказать мні владіть грунтами власними моїми. Суд же полковий прилуцкий за неправое ведыние (?) и перевершение суду войсковой енеральной канцеллярії по указу штрафоват.

1726 марта 18.

К сему доношению по прошению Марії Стефановой Носенко я, Николай П(...)* руку приложил».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 54390. Тогочасна копія (?). Запис: «Подано марта 19 д. 1726 году»)

№ 6

1726, квітня 6 (березня 26) – Глухів (?). – Указ правителів ГВК щодо скарги на батуринського сотника Федора Стожка

«Року 1726, марта 26 дня слушав челобитя козаков сотні Батуринской села Красного Левка Кудри да Левка Гаврищенка с товарищи и войта тамошнего Ивана Проценка с прочіими на Федора Стожка, сотника батуринского, також на атамана краснянского Ивана Лавріненка да Василя Прийму, комисара тамошнего о взятках с козаков в походи виправлених, здирствах и о протчіих затисках (?) од их якобы чолобитчикам показанных обширне вираженное поданого, согласно в оной канцелярії приговорили: послат з оной канцелярії канцеляристу Андрія Володковского в село Красное з указом, дабы по поданим ему з оной канцелярії так их, козаков, яко и оного сотника, чолобитних слушними доказателствами и свидителствами людзкими в том их заводі не дружа ні на якую сторону и не посилая ні за ним, самую суцую правду розискал и тот розиск порадочно на писмі справивши для рассмотрения и рїшения, если там помирковання за якими прейатствием учинит буде трудно, в оную канцелярию при доношениі своем прислал бы.

Иван Левенец, Иван Манулович».

(ЦДІАК України. Ф. 51. Оп. 3. Спр. 427. Арк. 25. Оригінал)

№ 7

1726, червня 2 (травня 22). – Чонський монастир під Гомелем. – Лист намісника Чонського монастиря Кирила Єрусаліміти до Луки, ігумена Петропавлівського монастиря

«Висоце в Бгу превелебний мсці отче игумен Петропавловского мнстиря, мой возлюбленный о Хрсті отче брате и благодітелю.

Посланци от вашей превелебности из пашпортом за исканием иеродиякона Иосифа, которого здесь в Чонском мнстру застали и отдать мні его без росписки невозможно, понеже на его, иеродиякона, в вашем писмі показано много начоту мнстирского. Которий дякон предо мною при ваших посланних екъскузовався, же денги за вино не я отбирал, але иние законники, и сказал мні, что извол ваша превелебность мене отслать в Москву. Зачем я, его не відаючи, совитую вашему преподобию его оставит, понеже здесь дховное управление не таким порядком идет, як там на Україні, и за сие, что я его принял в мнстр, не изволте гніву

на мене положить, бо відаю певне что и в вашого преподобия зищутся також прийнятїі волочащїі братия. О сем вашей любві извистивши, которой навсегда себе отдаю.

А в подлинном подписано тако: иеромонах Кирил Иерусалимита, намісник Чолского мнстра».

(ІР НБУВ. Ф. 13. Спр. 6267. Копія з листа намісника Чонского мнстра. Опубліковано: Мицик Ю., Тарасенко І. Нові документи до історії церковного життя Глухова козацьких часів (за матеріалами Інституту рукопису Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського). *Сівєрщина в історії України*. 2016. Вип. 9. С. 266–271).

№ 8

Після 1726, червня 21 (10). – Стародуб. – Випис із стародубських міських книг, який містить у собі купчу 1726 р.

«Выпис з книг миских стародубовских права майдебурскаго.

Року тысяча сімсот двадцят сегомо мсця априля двадцят второго.

На майстратї ея императорскаго величества стародубовском за видомам блгороднїйшаго и високопочтеннаго гспдна гспдна Или Ивановича Пашкова, полковника и учрежденнаго коменданта стародубовского, перед нами урядниками майстратовими стародубовскими Яковом Андреевичом, войтом, Исаком Яковлевичом и Исаком Филиповичом, бурмистрами, Федором Матвиевичом и Богданом Ерофиевичом, райцами, Оникием Середою и Иваном Брилком, лавниками, ставши персоналне Стефан Ширай, бунчуковий товариш, в небытности сина своего Федора Ширая, подал купчую вичностью синови его Федору Шираю служащую, данную от Стефана Гудовича, товариша значкового полку Стародубовского, на грунт Левенский, им проданный, которая купчая так в собі миет:

Року 1726 июня 10 дня.

Я, Стефан Гудович, чиню відомо сим моим рукоданным писанием, иж продадем я грунт свой власний, никому ні в чом не пенний и не заведенний, его милости пну Федору Шираю, жені и потомком его на вичность, в селі Левенці лежачий, з огородами, з дворком, с пожнями, как сам уживал и у держанню иміл, отвюл и продал на вечность за сумму певную, и сполна до рук моих отобранную, то есть рублей сто, а себе самого, жену и дітей своих отдаю и вичне зрекаюся, на что по прибытии своем в дом повинен я права старие отдать и вновь записать

до книг міських стародубовських, на що для ліпшої віри и певности даю сию мою рукоданную купчую при людех зацних и вири годних, нижеподписавшихся.

Діялося в крепости Честного Креста. И вишписанним грунтом повинен владіти его милость пн. Федор Ширай от року 1727 во вічність.

В подлинном подпис руки тако:

По прошению пна Стефана Гудовича к сей карті купчой во свидітельство подписался Василий Завадовский.

По прошению пна Стефана Гудовича к сей купчой подписал руку Иван Борозна.

Иван Миклашевский.

Димитрий Жураховский.

Також по прошению пна Фоми Городиского руку приложил вмісто его Димитрий Жураховский.

А того всего поля ведлуг слова моего повинен войти до рук его милости пну Федору Шираю шесть четверток с пожнями, поневаж на том у нас состоявся контракт, а ежели бы не было подлуг сей записі в Левенці шесть четверток поля, повинен я з инного моего владіния додаты и учинить задосить ведлуг рукодайного моего писма, которое для лутшаго вироятия також закріплю рукою моею власною.

Стефан Гудович.

Якую купчую, на майстраті вголос читанную, мы, уряд, вислухавши и за слушную быть узнавши, казалисмо до акт ннішних стародубовских принять и записати, що есть и записано, от которых и сей экстракт виписавши с подписом рук магистратових урядников и притиснением печати магистратовой, стороны требующой, видан есть.

В подлинном подпис таков:

Его императорского величества магистрату стародубовского войт Яков Андриев. М[істо] П[ечати].

Писар магистратовий стародубовский Павел Исаевич.

Федор Матвеев, райца. Богдан Ерофиев, райца. По прошению Ивана Василюва, лавника майстрата стародубовского, во місто его имя его подписал Гавриил Жихаревич, подписок майстрата стародубовского.

№ 16, в к[нигу] м[агистрата] с[тародубовского] записан на лист 17 з обороту – 18».

(ІР НБУВ. Ф. II. Спр. 18100. Копія кінця ХІХ ст. Внизу документа запис: «Румянц[евская] оп[ись], п[олк] Стародуб[ский], т. 81, сотня 2-я полковая»).

№ 9

1726, червня 24 (13). – Ніжин. – Лист Яна Левицького, хорунжого
полкового ніжинського до свого швагра Василя Василевича

«Мсці пне Василий Василович, мні же благонадежнійший приятелю
и швагре.

Лист писаний от в. м. м. пна през пна Василя Полуницкого прошлого
мая при посліці сожителниці моеї получилием, за которую дай Бже нам
в. м. м. пну возблагодарити; по котором листі порозумівалось, же на
мене скорбите, что и по сюю пору вам зол. 400 грошей не прислалем.
Чого ради прошу в. мости пна, себе в том не алтеровати, понеже я и
по сюю пору не имілем извістия, куда к вам писат, а тепер хочай и
не поспішилием за своїм домашним нещастем. При сих виправах люб
гроши, люб водки прислат, того ради нарочно имію свого чоловіка к
осені з иншими людьми з водкою в Астрахань отправити, при которой
моеї присилці будеш в. м. мс. пн. уконтентований. А тепер тих ради
причин не моглем нічого до в. м. мс. пна отправити, же еден Бг тилко
відаєт, что жена моя от того самого времени як я с походу возвратился
и по сюю пору едва у живих обрїтаєтся, которую дай Бже сподобитис в.
м. мс. пну здоровую видїти. А тепер при сей оказїї прошу благоприяно
приняти стоянец водки добро цитваровой за печатю моею и закуски.
Которие прошу во здравїи кушать, а даст ли Бг при другой оказїї можем
нового що постаратис. Что предложивши, самого мя ласце полецивши,
зостаю в. м. мс. пну во всем зичливий приятел и слуга

Ян Левицкий, хорунжий полкови ніжинский.

З Ніжина июня 13 1726 року».

(ІМФЕ. Ф. 3. Спр. 33. Оригінал (?))

№ 10

1726, липня 1 (червня 20). – Глухів (?). – Свідчення отамана і вїйта села
Бачівськ щодо односельця

«1726 году июня 2 д. села Бачевска уезду Глуховского атаман Филон
Кириев Шулун и Евдоким Макаренко, вїйт тамошний, сказали что
означенный в вїденїї Дорофей Никитин, у него діти Гаврило, Ярема;
браття Григорий, у него син Наум; Евсей, Юрий, у него син Хома; Яков
Савелиев, у него син Антон, Иван Иванов син, Василий, брат Никита
Василиев, у него діти Никифор, Максим, Афанасей, Яков. Якие написаны

в переписки мужского полу душ__ города Глухова и то оние всі з отца и діда родимци и жителці села их Бачевска и подленние черкаси. А зашли з села их у Рилской уїзд близко тридцяти в село Олховку. К сей сказки вмiсто атамана бачевского Филона Киріев Шулина и войта Евдокима Макаренка глуховской ратуши подписок Иван Пестич по їх прошенію руку приложил».

Запис на окремому аркуші: «Сказка атамана бачевского Филона и войта тамошнего о свідителстві их за Дорофеем Никитиним и за его братьям и за детъми его и за протчии, что они з отца и з діда родимці и жителці села Бачевска и подленние (...)»*».

(ЦДІАК України. Ф. 1523. Оп. 1. Спр. 2. Оригінал)

№ 11

1726, липня 20 (9). – Глухів. – Лист парафіян Іллінської церкви в Глухові до київського архієпископа (митрополита) Варлаама Ванатовича

«Ясне в Бгу преосщеннійший мці отче архиепсп киевский, галицкий и Маляя Россиі, нам велце всемилостивіший пне архипастир и великий добродію.

Понеже допущеним Бжиім в сем 1726 году іюля 2 числа град н[а]ш Глухов двокротним пожаром мало не увес вигорів, в том числі й церков стого пророка Ілії, в граді стоячая, згоріла, а тепер мы нижеименованние парохияне оной церкви, не йміючи гді соборного ншого ко Бгу творити мления, просим вшего архипастирского блгословения да повелите указом вшей архипастирской стині на старом фундаменте обваленной каменной церкви во имя стия Троици соградити малую до времени церков с тертиць. Донелі же каменная новая на новом фундаменті созиждется церков; о тое и паки всепокорственно вшей стині просячи, его ж архипастирскому блгословиению и млтвам назавше себе поліцивши, зостаем.

З Глухова іюля 9 д. 1726 року

Вшему преосщенству всемлстивійшому ншому отцу и пастиреві нижайшие слуги и подножки града Глухова парохияне стой живоначалной Троіцы

Федор Омелянович, атаман глуховский

Естафій Ефимов, писар сотні Глуховской

Иван Давиденко, Матвій Пинчук ктитори».

Адреса: «Ясне в Бгу преосщенійшому его млсти гспдину отцу кир Варлааму Ванатовичу, архиепископу киевскому, галицкому и Малия Россиї, ншему велце всемлстивійшому пану пастиру, отцу и всенадеждному добродієви надлежит».

(ІР НБУВ. Ф. 13. Спр. 6271. Арк. 1–2. Оригінал завірений печаткою і особистими підписами прохачів. Оpubліковано: Тарасенко І. Цікавий документ з історії Глухова XVIII ст. *Соборний майдан (Глухів)*. 2014. №3 (64). С. 6)

№ 12

1726, після 23 серпня. – Донесення Луки та Фейлакта, ієромонахів Петропавлівського монастиря, до київського митрополита (архієпископа) Варлаама Ванатовича

«Ясне в Бгу преосвященному великому гспдину кир Варлааму Ванатовичу, архиепспу киевскому, галицкому и Малия Росии

Доношение.

В нынешнем 1726 году, многократне с Крупецкой волости села Погарич Ерема, дячок, доносил мні писменно под имя вшего преосвященства на попа Ивана Погарицкого в том, что он, поп погарицкий, не тилко оставивши вовся служение и в надлежащие дни, але и забивши страх Бжий, живет в селі безчинно, збитечно пет, а пючи, людей до полусмерти прибывает, свини, собаки сам з ручници пострелял, то он, Ерема дячок, при розиску честним отцам протопопам глуховскому и ивановскому показал, а и сам бил Ерема дячок нарадиліся при розиску за попом Иваном Погарицким ехат в Киев и стат пред вашим преосвященством в доказателство на попа Ивана Погарицкого. Но он, поп, не виездя з дому в Киев для вершения діла на указное число, якое ему положено указом вшего преосвященства, на что он и росписался. Да презривши указ, таким своим умишлением бігал многие дни ко своему войту, даби оного донощика Ерему дячка не допущено к вашему преосвященству на улику попа, и дотол не виездил поп Иван з дому донеліже оного донощика Ерему дячка не ухоплено. А когда послание от войта оного Ерему дячка схопили, тогда ж с теми ж посланными онаго дячок, пришедши в мнастир, протестовался писменно с теми ж посланными, подписавшис в том, что за попа Ивана берут к войту; а взято его, Ерему дячка, августа

21 числа, а при самом отезді нашого посланого в Киев того ж августа 23 числа пришел жител села Погарич Григорий Кириев Сисин в монастыр наш Петропавловский, доносячи под имя вшего преосвященства, сказал, что приведено Ерему дячка в село Погаричи 21 числа августа и по повелінію Ивана попа прибили до полусмертидесятьки и повезли оного Ерему да невідомо куда и жив ли он или не жив уже того не відаю. И сие доношение упробил честного иеромонаха Варлаама, аби к такой его сказки місто Григория Кириева руку приложил. Чего ради прошу вшего преосвященства, премілоствіишаго моего отца и пастира, оного попа Ивана Погаричского повеліти у Святой Софії удержат, донелі же не поставіт оного донощи[ка] Ерему дячка в доказательство пред суд дховный священного консистору. О сем доносит со всем смиренным прошением Петропавловского глуховского монастыра игумен иеромонах Лука з братією. По котрого велінію иеромонах Феофилакт економ к сему доношению руку приложил».

(IP НБУВ. Ф. XIII. Спр. 6277. Оригінал (?). Оубліковано: Мицик Ю., Тарасенко І. Нові документи до історії церковного життя Глухова козацьких часів (за матеріалами Інституту рукопису Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського). Сіверщина в історії України. 2016. Вип. 9. С. 266–271)

№ 13

1726, жовтня 13 (2). – Шаповалівка (?). – Купча Олени Лазчихи

«Року 1726 місяця октоврия дня второго.

Деклярується пред нами, отаманом Микитою Андрущенком и многим товариством нижей именованним селян шаповаловских, що пред нами ставши очевисто Олена Лазчиха, мовит перед урядом: Пане отамане и все товариство! Явно Богу и вам, всему товариству, иж я из своей воли продаю ниву лежачую под Поповку свою власную, а ні в чом не пенную дний на вусім Панасу Тимченку, жителю конотопскому, во вічніе часи ціною талярій за десять во віки віков ему, жені и дітям его: волно ему, як хотя своїм добром владіт, волно ему куди колвек свое власнее обернуть, а мні би хто откуплят з миж моих крєвних, близких и далеких, то такой виплатитъ будет на врьад сілкий талярєй двадцять. Що и записали явне, а не потаємне при врьаді, а именно при Микиті Аніденку и Савці Рузному и Пархому Якименку и Ониску Корощенко и Ничипору Шкварку и Василю Есипенку, жителю сосновскому, и иных людех на тот час будучих.

Декларовано року и дня вишписанного».

(ІМФЕ. Ф. 3. Спр. 513. Арк. 18-18 зв. Копія кінця ХІХ ст.)

№ 14

1726, жовтня 15 (4). – Боргове зобов'язання о. Олексія, священника
Покровської церкви в с. Ярославці

«Року 1726, мсця октоврия 4 числа

Я, иерей отц Олексей, священник села Ярославки храма Покрова Пресвятыя Бцы даю сью свою рукописанную карту для увірнійшаго свідителства отцу игумену Феодосию Хотинскому видубицкому, з братиею, иж осталемся был виноват золотих сто, которие заплатили за мене, отца Алексея, з мнстра отцу диякону Лукяну козелецкому свято-Пречискому, а я на свою нужду взялем золотих триста з монастира Видубицкого, за якие то золотих чтириста, доброволне уступую всі мои грунта, где есть вічними часы отцу игумену Феодосию Хотинскому з братиею, а именно гребелку из ставком и пастовничком там же крайставка над шляхом Бобровицким первая нива на тиждень орется, а поміжник Левко Клименко, другая нива – нива над тим же шляхом на два дни орется а поміжник Левко Присідка старий, на том же полі залізками, третья нива на три дни орется, а поміжник Иван Дубына старий, под могилу Балачиху четвертая нива, на пятнадцать день орется, а поміжник Юско Кравець старой, а з другого боку Василь Серпокрил бобровицкий, пятая нива на три дны орется крей гумнища Якова Красношапки, козака ярославского, шоста нива накоропови на три дны, а поміжник Медвежий Ничипор, старий мужик, над дорогою Озеранскою, седмая нива на два дни орется, а поміжник Илья Денчик старий козак ярославский, у гребелки на сей бок и к селу нива осмая на три дны орется, на горі над ставком, девятая на тры дны орется, а поміжник Хведор Варава, атаман ярославский, у другой руці под ліс под заворочи первая нива теж дорогами на сім день орется, а поміжник Хведор Хенцінский, остерский, другая нива над дорогою к бугру Левоновому на шисть дны орется, а поміжник той же Хенцінский остерский, третья нива в Левонowego бугра на пять дны орется помеж уз церковную заворицкую ниву, четвертая нива на росторотцях на три дни орется, а поміжник Хведор Осипенко, в той же руці под селом вколо ворота Бервицкого поміркою два на три дни орется, а поміжник Илья Денчик, в третий руці под дуброву первая нива на вовселской

дорозі на три дни орется, а поміжник Иван Комар и Семен Пантюк (?), другая нива под могилою на три дны орется, а поміжник Илья Денчик, третья нива у Вовковні на три дни орется, там же и четвертая нива и з дубняком на шість дны орется, а поміжник так же Денчик Илья, пятая под гайком присідчиним на два дни орется и поміжник Левко Присідка, шестая нива у могилок до Тумка їдучи, на два дни орется, а поміжник Кирило Паламаренко, седмая нива посредь поля на два дни орется, а поміжник Илюша Денчик, сіножать у Ливонового бугра на три косарі и березняк, а поміжник Микита Химич, козак ярославский, под селом гай за мохониом (?), а поміжник Хведор Хенцінський, у калинового куста гайок, а поміжник Микита Киянка у Бервицях хат дві и з огородами и з садками и гайкув два, а поміжник Олексій старобасанський Сидоренко, там же подсвітилков сіножать на десять косарув, а поміжник Григорий Чмир Бервицкий.

Що для ліпшого увірення и печать свою прикладаю и руку подписую при его ж милости отцу Иосифу, шафару видубыцкому, и при отцу Мелетию, иеродиякону городничому ярославскому, и при отцу Лукияну, диякону козелецкому, на тот час будучому и при войту Панкови ярославскому.

Я, иерей Алексей, сценник ярославский, рукою своею подписую».

(ІР НБУВ. Ф. 160. Спр. 733. Оригінал, завірений підписом о. Олексія і печаткою. Опубліковано: Мицик Ю., Тарасенко І. 3 нових документів до історії Сіверщини (друга половина XVII–XVIII ст. (Ч. 1)). СЛ. 2016. № 2. С. 71–72)

№ 15

1726, жовтня 20 (9). – Чернігів. – Лист чернігівського і новгород-сіверського архієпископа Іродіона Жураковського до правителів ГVK

«Блгородные мсці пнове енеральной войсковой канцелярії правители. велце мцівьї пнове и блгодітелі.

В указі ея императорского величества самодержицы всероссийской из коллегії Малой Росії, каков сего октябрия 3 дня в домі ншом архиерейском получен, написано: марта де 21 сего 1726 года в коллегії Малой Росії в прошенії полского шляхтича повету Речицкого Михайла Борисова сна Прушаньского написано: в прошлом де 715 году женился он Стародубовского полку значкового товарища Ивана Борозны на дочері ево Елені и жил три года и по закону прижил двох снов Ивана да Германа. А в прошлом де 718-м году оная жена ево, оставя при нем дітей, отехала ко отцу своему для свідания и будущих

при ней челядников отослала от него к нему. И с того времени она жена его по много посланным от него листам (?) к нему не поехала и жила в доме одного отца своего, а в прошлом де 719-м году по прошению ево у бывшего гетмана Скоропадского судия Чорныш оную жену ево сыскивал в Глухов И она явилас в монашеском плате черном якобы пострижена, и сказал ему оной судия, что постриглас в монахини и позволяв ему женится на другой, токмо де он и понні не женат, просил суда в Малороссийской коллегії и чтоб нам помянутого Прушановского о постриженіи жены ево в монашеский чын, изследовав подленно и по следствию решение учинить, как о том прстых отц и стых апостол и ея императорского величества указы повелівають безволокитно. Понеже за небытием приличных к тому персон с[ыски]вать о сем ніким и решения тому ділу учинится нелзя. Тых ради причин, же таковой развод доволствовался судом енералным, а не в домі ншом архиерейском, того для енералная войсковая канцелярия да блговолит в дом нш архиерейский прислат діло, по которому он, Прушановский, з женою своею от сочетания брачного разлучився и что по сему учынено будет, о том прошу увідомления без отлагателства.

блгородия вшего обоіх блг усердный желатель смиранный епскп черніговский Иродион.

З катедр[ы] еп[и]ск[о]п[и] Чернігов[ской] 1726 году октября 9 д.».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 50824. Оригінал. Запис зверху документа: «Получен октября 24 року 1726»)

№ 16

1726, листопада 6 (жовтня 26). – Глухів (?). – «Премеморія» Генеральної військової канцелярії до Малоросійської коллегії (?)

«Премемория.

З генеральной войсковой канцелярії в Малоросійскую коллегію сего 1726 году октоврия 21 в присланных од старшины сотенной вороніской доношеніи написано, что полку гсдна полковника Балсира три роты салдат, купно з обер и ундероффіцерами совокупившись, в оном городку Вороніжу на квартерах стоят, од чого тамошним обывателем превеликая тіснота в домах их учинена, а з тых оффіцеров нікотрие получают сустентацию в Новомлинской сотні; в чом означенная старшина вороніские просили в енеральной войсковой канцелярії разсмотрения. Того рады вышписанной Малороссийской коллегії

объявляемъ да бѣговолит оная коллегія опредѣлит указомъ до комиссаровъ сотні Глуховской, чтобъ з означенныхъ офицеровъ, которіе з сотні Новомлинской получаютъ sustentацию, туда ж в сотню Новомлинскую и на квартири переведено, чтобъ воронізскіе обиватели крайнего утиснения чрезъ тое (?) не узнавали и в сем малоросійскіе коллегія, что заблгорозсудит, да бѣговолит енералную войсковую канцелярію увѣдомит промеморією.

Иванъ Левенецъ. Федоръ Петровичъ (?), старшій канцеляриста. Николай Ханенко, канцелярист. Дамянъ Обоновскій.

Октоврія 26 1726 году».

(БПАН. ВР. № 279. Арк. 18. Оригінал, підписаний особисто авторами документа. Оpubліковано: Мицик Ю. З документації гетьмана Івана Скоропадського. СЛ. 1998. № 6. С. 70–71).

№ 17

1726 (?). – Опис міст Почепа, Батурина, Ямпіля і прилягаючих до них сіл

«Спеціфікація

О городахъ Почепі, Батурині и Ямполі и о принадлежащихъ к нимъ селамъ и деревнямъ и протчихъ угодіяхъ.

В полку Стародубовскомъ місто сотенное Почеп со всею сотнею належало до города полкового Стародуба

В ономъ місте Почепі ратушъ належала такожъ до полку до міста Почепа принадлежало село и деревни, а имянно:

Село Витовка, в которомъ казацкіе скуплі отнята на князя Меншикова

Деревня Починок

Деревня Титаровщина

Деревня Писарево, которой мельница на два камені

Село Димово

Деревня Нижняя Злобинка

Деревня Вишняя Злобинка

Деревня малое Староселье

Село Губастово

Деревня Карпово

Деревня Пушкари

Село Стригово

Деревня Толбозин

Деревня Чернобабки

Деревня Подзоричи (далі йде розлогий опис Стародубщини – Ю. М.,
І. Т.)

В полку Ніжинском місто Батурино со всею сотнею належало до
города полкового Ніжина

В оном місті Батурині ратуш до замку полку належала до міста
Батурина прислушали міские посполитие люди и слободки

Подзамковая

Горбановская

Гончаровская

Люді на оболоні около млина, в том же місті Батурині замок на
гетмана надлежащий и дворец, прозиваемый Гончаровка, а к оному
замку и дворцу гетманскій принадлежали другие двори гетманские,
також маетности мелници и другие угодия, а имянно:

Слободка Литаювка

Село Городище

Село Бахмач

Село Куреня

Дворец Обмачевский и села Обмачева часть

Село Краснянское

Село Великое Устье

Село Малое Устье

Дворец Подлипинский и село Подлипное

Село Поповка

Село Рута

Село Старое

Дворец Самборский и село Самбор великий

Село Малий Самбор

Село Дептовка

Село Карабутов з греблею и млинами

Село Ролюнка

Гребля Батуриная

Гребля Новомлинская

Гребля Озарицкая

В копії написано:

На подліноі по листам подписал

Регент Петр Валкевич

Канцелярист войсковой Петр Себастьянович [...]».

(ІР НБУВ. Ф. 8. Спр. 231. Арк. 175–180. Копія грудня 1763 р.)

20–30 роки XVIII ст. – Стародуб (?). – Донесення козака Івана Лойка в стародубівську полкову канцелярію

«В полковую стародубовскую канцелярию доезд.

Я, нижей подписавшийся, за данною мні инструкцією из канцелярии полковой послал был за Ипуть ріку в разние села, а зачим – следуют пункты.

1

Велено мні сискат по ділу Романа Армашенка, жителя жовнецкого, з Софією Новицкою заводном показанних от его, Армашенка, свідетелей, а именно: села Творишина Кузму и Мартина Малешенковых, Никиту Ребионка, Федка Галиченка, села Панкович Давида и Ивана Чуйковых, Моисея Сергієва, села Халієвич Якова Кулака, села Жонца Данилу Борсука, Ивана Поповича, Кирія Валиченка, Василя Сердюка, села Пакон Феска Сергієнка, Петра Сергієнка, Якова Крисаненка, слободи Лядной Тимоха Подліського и Василя Шашура.

2

И по тому хто з вишше написанних людей о діле знал Армашенковым, тот, приехав в Стародуб, в канцелярии полковой был допрашиван, а хто именами – в допросах явствует.

3

А хто не поехал из них, говорячи тое, что мы весма не знаем о ділі Армашенковым и ехат де нам не для чого, понеже немалое жилищ наших от Стародуба разстояние, тих имена такови: села Творишина Кузма и Мартин Мелешенкови, Никита Ребионк, Федка Галиченк, села Панкович Давид и Иван Чулковы (!), Моисей Сергієв, села Халієвич Яков Кулак.

О сем полковой стародубовской канцелярии покорне доносит Стародубовского полку полковой сотні козак Иван Лойко».

(ІР НБУВ. Ф. II. Спр. 18152. Тогочасна копія. Запис копіїста: «Харьков[ский] Историч[еский] архив, дело № 7686, подлинник»)

1727

№ 19

1727, травня 24 (13). – Лист-прохання жителів с. Жукіна до
гетьманші Уляни Апостол

«Ясновельможная мсці пані гетмановая, премилостівйшая наша патронко, милосердная нам, сиротам, матко и всегоблагоденнейшая добродійко.

Согласно всі всі старие и младие люди, жени и діти наши, впадши пред стопи ног вашей ясновельможности, всенижайше доносим, что ми в новонаселяемой слободі владения ясновельможности вашей, называемой селом Жукино, осаженном при річки, именуемой Остер, населенном по обоим сторонам оной реченной річки хоть уже до ста, а дворового числа до восьмидесят; и подъемля аще Бог поможет за щасливое панование за продолжением в даль(?) дражайшей жизни вашей ясневельможности, что толиким числом еще может к населению вскорі собратися людей; кромі ж сего близ поселения нашего з давних літ иміється при више показанной річки по течению оной вниз гута и гребля с построенною мельницею об одном колі млива (мучном), владіемых гудою и теею мельницею гутником Павлом Поручкою и сином его Максимом Павловым, при коей гуті хат десять з дворовым строением, огородами, пахатным полем и сінокосами с потребу их, гді в коих хатах и двориках жительствоуют люди майстеровые гутники и скляри с работниками своими, которому нашему вообщем согласию и он, реченный гутник Павел Поручка з сыном своим и со всіми людьми желают в помощь нам стати. И хотя ми еще на новоселии хозяйством своим и недостаточные, однак необходимо нужно (?) в христианских требах за отдалением церковных обрядов мы узнаем всекрайнейшую нужду, лишаясь своего спасения в приключаемых нам в многих припадках; первие много случается, что без исповіди и святых Божественных тайн многие помирают, другие без крещения діти наши погребаются. И ради сих показанных нужных причин «всенижайше просим ясневельможности вашей милости уважить и милостиво приказати вначалі одискать нам священника и за приводом того по достатком нашим на первой час хотя б малую церковь соорудить» и просить благословения архиерейского, дабы мы зашасливым панованием вашей ясневельможности могли міти подаваемые нам христианские треби и обряди; и не узнавши бы виш показанных самонужнейших биваемых христианских причин и нужд «о чем и паки всі донося, всенижайше

просим».

На подлинном подпис таков:

Вашей ясновельможности всенижайшие слуги, поддание жители села Жукин, а именно:

Леско Сергиенко, осадчий и староста жуклянский, войт жуклянский Матвій Шкребий (?), Степан Ерешко, Иван Сохацкий, Микита Москаленко, Савка Илленко, Тарас Печенюжский, Мирон Смоляр, Андрей Лісовий, Сидор Курнос, Игнат Хворостовицкий, Даниил Циба, Юрко Сахненко, Федор Коваль, Павел Бик, Петро Красножон, Василь Пархоменко, Ничипор Самотужий, Опанас Редка, Яков Солохненко, Лаврин Ступак, Микита Подласий, Максим Москаленко, Тихон Кудровский, Семен Бондар, Грицко Смиян, Иван Шкурат, Исая (?) Кучма, Николай и Роман Шавлаки, Грицко Бадуля, Данило Безпальый, Терешко Довбня, Мар[к]о Лотушка, Алексій Дречак, Михайло Подлісний, Федор Швидкий, Степан Кучма, Моисей Кучма, Грицко Глушиченко, Никифор и Логвин Могай(?), Михайло Соломенник, Самойло Поборец, Корній Столяр, Феско Иленко, Прохор Кравец, Онопрій Фесенко, Марко Даценко, Федор Кожар, Павел Ковш, Ермей Кондратенко, Евфим Ермоленко, Улас Бандура, Стефан Рижанский, Иван Кондрашок, Опанас Гончар, [...] Захарко Шинкар, Иосиф Бондарец, [...], Василь Зозуля, [...] Демко Казиловец, [...] Трофим Погорілий, [...], Семен Аврааменко, Иван и Дмитро Горовие, Денис Горовий, Давид Швец, Данило Кармазин, Наум Лоб, Андрей Попович, Иван Зижборовский, Иаким Чуйдух(?), Иосиф Тютюнник, Данило Иленко, Михайло Лещенко, Микита Грищенко, Иван Мін(?) со всею громадою жуклянскою подписались.

А вмісто их, неграмотных, по их персональному и рукоданному прошению «прихожой к тамошнему новонаселению дяк сие прошение писал и за всю их именованную громаду и за себе Михайло Щербина подписался.

1727 года мая 13 дня».

(Фонди Конотопського краєзнавчого музею. – Копія другої половини XIX ст.)

1727, не раніше серпня 23 (12). – Стародуб. – Лист о. Андрія Заруцького,
настоятеля церкви Успіння Пресвятої Богородиці в Новгороді-
Сіверському, до гетьмана Данила Апостола

«Промемория.

З енеральной войсковой канцелярії в Малороссійскую коллегию.

Сего августа 12 д. 1727 году города Новгородка церкви соборной ктитори Григорий Карабан и Тихоний Яблонский зо всімы тоей црквы парохиянамы в енеральной войсковой канцелярії челобитем своїм объявили, что прошедшого юня мсця получили оны премошнійший его императорского величества указ, в котором показано, что его императорское величество милосердуя о народі малороссійском пожаловал доходи денежние и хлебние собират ті, которие надлежат по пунктам гетмана Богдана Хмелницкого и которие збыраны при бытности бывших потом гетманов. А котория всякия доходы положены со определения коллегіи по доношениям генерала-майора Веляминова вновь, ті отставит вовся и впред не збират. А в Стародубовском полку в місті Новгородку еще от гетмана Богдана Хмелницкого на церков соборную новгородскую Успения Пресвтой Бцы аж до состояния Малороссійской коллегіи собираны были доходы по иміющимъся у их кріпостям и по гетманским універсалам, а именно скотное, ваговое, помірное, з комор и з двора братского надлежащую повинность, з перевозу деснянского Пироговского перевозные денги. А от состояния коллегіи Малороссійской тие церковные доходы взяти в оную коллегию и понні туда збіраются, а церков Бжия в крайней скудости, не имія своего украшения, порядку и вспоможения осталася и дабі раді многолітного его императорского величества здравия повелено было, что прежде состояния коллегіи Малороссійской при бывших гетманах на церков новгородскую Успенскую было доходов и зборов и нні тиж (?) доходи на тую церков для нужд и потреб церковних в збор церковний определит по прежнему. А якие иміют на тое кріпости універсали, з тих при той челобитной по свидителствованіи з подлинными сообщили копії. Сего рады енеральная войсковая канцелярия объявляет о том коллегіи Малороссійской да блговолит оная коллегія з тими церковными зборами и доходами о определеніи оних паки на церков Успения новгородскую показат свое рассмотрение и резолюцию як милостивий указ его императорского величества повелівает. А что учинено будет, о том енеральную войсковую канцелярию промемориею увідомит. Якие те кріпости універсали гетманские з енеральной войсковой канцелярії

обявлены при чолобитной, з тих точниє копії при сей промеморії сообщены.

Иван Левенец, Иван Мануйлович, Петр (?) Потребич, Иван войт (?), Петр Валкович, канцелярист Григорий Юркевич.

Августа ____дня 1727 году».

(ЦДІАК України. Ф. 51. Оп. 3. Спр. 527. Арк. 20–20 зв. Оригінал. Запис зверху документа: «Одсей промеморії в коллегії не приняли»)

№ 21

1727, не раніше вересня. – Лист-скарга Остафія Гришаєнка гетьману Данила Апостола

«Ясневелможный мсці пне гетмане, премилостивійший нш пне и великий добродію.

Падши до стоп ног ясневелможности вашей, жалостне предлагаю скаргу тою на пна Федора Стожка, сотника батуринаского, в такой обиді моей, иж сего 1727 году септеврия первых чисел батуринаского жителя Грищенка дочка Проска, дівка, напаствовала мене: будто я против праздника Преображенского избавивши еї паненства гріх и тіло, и чтоб я еї взял за себе жаловалас сотнику. И сотник батуринаский увідівши на ему, разсуждал такое діло, звал на духовный суд, именно священнику батуринаскому церкви святой Покровской отцу Иоану. Которий по ясным доводам и по свидѣтельству многих людей в самую сущую правду учинивши тому ділу аппробацию виписал и узнав еї за напрасный порок быть винную, приказал еї за тое взят за приказ и чтоб ему очистительное письмо при людях дала, а мні реченный священник иного приятелства казал иміть. Но помянутый пн. сотник, у которого тоей дівки в дворі зят служит, послал людей своіх и з приказу тую дівку освободивши, веліл мене на торгу без жадного разсмотрения схватат и забивши в дві колодни, посадит в турму, где я сиділ много. Куда слуг своіх присилаючи, вимагал у мене пят рублей денег, щоб освободит и судил мене, щоб я или платився дівці или за себе узав без всякого доказателства невинне. На яком его суді положил я ему рубля, но он и рубля взав и милости жадной по тоей жалобі о пороці, на мене от дівки нанесенном, не показал. От якой невинности я присягнут готов. А як вели мене в турму, были мене родичи тоей дівки немилостиво, а я на тое показаного священника отца себе Ивана за рукою его о пороці, на

мене чиненное слідствие при свідителстві людей в очищеніі себе, имію и потому засватал я собі иную дівку и хотіл з нею вінчатся. Но сотник мене не допустив и священникам вінчат запретил, от якого я гонения сотнического в крайное пришов разорение на имініі и здоровю своїм и стало мні утрати готових денег рублей на сім. Того ради прошу ясневелможности вашей бідному мні разоренному козаку з его, пна сотника Стожка, показат святую справедливост и чтоб мні волно было иную дівку, а не тую напрасницю взят за себе.

Ясневелможности вашей, премилостивійшого моего добродія, нижайший слуга и подножок козак сотні Батуринской Евстафий Гришаенко».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 51266. Тогочасна копія)

№ 22

20-і рр. XVIII ст. – Скарга козаків і міщан Батуринької сотні до ніжинського полковника Толстого (?)

«Велможний мсці пне полковнику ніжинский, сиротам отче и великомлстивий нш добродію.

Любо о инших справах паном сотником нашим пред велможностью вашею точачихся не знаем, а о атамановой и Чирвинского всі мы извістни, же дарма оние пна сотника турбують, яко то атаман на дом пна сотников пняий набігаючи, конфудовал его и почавши з ним контрвати, болше полгоду в дому сотницком не бував и ні о жадних порядках міських, як надлежит ему, не соглашався и, атаманом називаючися, не отправлял их и овшем за яким интересом градским, которий стягається до атамана, пошле к нему пн сотник, он за тое сотника лаєт, а на бідних, будто значнійших, що завше с паном сотником своїм готови на службу, тож пняий атаман не тилко лайбою (!) безчестит и боем многим безпорядочне як би хлопцюв своїх чи на місті, чи в корчмі, где ему понравится, перекорна (?), а уховай Бже, як оний еще над паном сотником посміється албо атаманом у нас будет, то хйба прийдется нам, бідним, в другие сотні, все покидавши, з Батурина утікати, якож уже и похваляється о том на нас Чирвинский. Прето з одной сей причини не раз ругал пна сотника и поблице (має бути: «публіце» – Ю. М., І. Т.) хвалився забити его за тое, що знаючи пн. сотник по нестатку Чирвинского, яко и всі ми знаємо, возбраняв становитися ему в Батурині на почті того ради, що не дослужит еї, що так и сталос: гроши належние побравши, за тое пив да гуляв а коням доволного

корму, сіна и овса не дает, тилко як он, где бувало загуляється, то жена его за копійку сіна для коней купит да січи упареную по три и чтири почтових коняк держат. К тому еще и челяд хлопця на почті имів, що ні дома, ні в дорозі не догляда, от чого, кгда стали коні его знемагати, много разне других почтаров через чергу за его брали. Потим, як он сам одного коня убив, а двох, хлопец его дорогою женучи, зморив и грошей почтових не стало в (...)* с тоей почтовой службі и тепера пна сотника безвинне он един, не послуживши почты, турбует за утрати. А прочие почтарі статечне обиходячися и належите коней своїх пилнуючи, цілорочне вислужили и на другий год понаймалися, зачим раболіпно всі обще батуринские и тоей сотні сілские жителі просим велможности вашей о милост на пна сотника нашего, которий во всяких гостинних переездах взглядом убогого нашего містечка всякого значнішого завше в своем домі своїм власним коштом приймаєт, чинячи фолкгу всім нам. Тут же всепокорственно и о учиненії себі просим атамана нашего батуринского яко жителя, которий господарско живучи знатимет, як з нами обиходитися, не так як сей Прийма не могучи себі у Батурині певного жилища по запорожский да по ніжинский, тилко бит да лаят всіх готов, а помощи з него містови німало не маеш; хто тилко наїдет, то он з ратуши зараз до дому сховається, на сотника да на войта всю тяжест зложивши. В чом таковой млсти добродійской безперестанне со слезами просячи, под ноги панские навсегда повергаємся.

Велможности вашей, нашему всемилостивійшему пну и великому добродію найнижшие подножки

Павел Козловский, сотник наказний зо всім товариством.

Иван Гордієнко,

Иван Занко, хоружий

Грицко Русак, асаула

Данило Харевский

Васил Столпец

Петро Мотуз

Ничипор Солонина

Хвеско Жук

Васил Лемишка

Леско Шох

Лаврін Яценко

Филип Мелашенко

Кондрат Рувний

Филип Курієнко

Иван Губар

Иван Курієнко

Андрій Скакун

Васил Соловей

Грицко Огурок

Петро Степаненко

Яцко Степаненко

Хведор Кривошея, атаман митченский з товариством

Трохим Биляк

Илля Переченко

Илля Тисяченко

Грицко Микитченко

Игнат Чортенко

Васил Косенко, атаман краснянский, з товариством

Левк Кудра

Васил Прийма

Грицко Редченко

Савка Ложечка, атаман Атюши, з товариством Яцко Же(...)*)
Гордій Шкода Петро Криводід, атаман ксензювський,
з товариством

Леско Зражевський, атаман меленський, зо всім товариством
Грицко Паращенко, атаман тростянський, з товариством
Улас Вервеченко, атаман палчиковський, з товариством
Иван Стефанович, войт батури́нський, зо всім посполством
Семен Герасименко, цехми́стр шевський, со всею братією
Тарас Кривий, цехми́стр кравецкий, со всею братією
Тронко Стокуз, цехми́стр різницький, с товариством
Кирик Острозкий, цехми́стр ткацкий, зо всею братією
Петро Ходу́щенко, цехми́стр калачницький, з братією».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 51286. Оригінал (?))

№ 23

1727 р. (?). – Лист-скарга Якіма Богомодлевського
гетьману Данилу Апостолу

«Ясне вельможний мосці пане гетмане, мой милостивий пане патроне и особливий добродію.

Был я чолом в войсковую енералную канцилярию на сотника батури́нского Стожка о своем незносом безчестіи и о заграбленіи денег; о чом бил и розиск з сей же войсковой канциляриі. И оный Стожок утічкою вдался до бившого полковника ніжинского Толстого. Которий Толстой оного Стожка всякими способами и своею властію як могл боронил. Тепер слезне прошу ясневелможности вашей повеліте блгородним господам правителем уже разисканное діло крайнею и остатнею солвовати (?) и вершити резолюцією. О чом за мною недостойним и писмо инстанцияльное от преосвященного киевского дано.

Ясневелможности вашей, моего милостивого пана патрона и превеличайшего добродія, раб и подножние гришний Иоаким Богомодлевский (?)».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 51127. Оригінал. Опубліковано: Мицик Ю., Тарасенко І. 3 нових документів до історії Сіверщини (друга половина XVII-XVIII ст.) (частина 4). СЛ. 2016. № 5. С. 84–85)

№ 24

1727, не раніше жовтня 28 (17). – Екстракт скарги ченця
Богомодлевського до гетьмана Данила Апостола

«Богомодлевский.

Року 1727 октоврия 17 дня супплікует до ясневелможности вашей чернец Богомодлевский на сотника батуринского Стожка о незносом, Стожком нанесенном, безчестіи ему, Богомодлевскому, и о заграбленіи денег. О чом з енеральной войсковой канцелляріи был розиск, но он, Стожок, укриваяс от оногo розиску, вдался под протекцию бывшего ніжинского полковника Толстого, которий оногo, як могл, боронил своею властію, за чим слезне просит ясневелможности вшой по розискному ділу крайнюю учинити резолюцію».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 65275. Оригінал)

№ 25

Між 1727–1750, грудня 8 (листопада 27). – Конотоп (?). – Лист
конотопського сотника Йосипа Костенецького до гетьмана Данила
Апостола або Кирила Розумовського

«Ясневелможний мсці пне гетмане и каваллер, премлстивійший мой пне и всенадеждний добродію.

Уже тому болше десяти літ, когда будучи в Гданску, занял у мене бунчуковий товариш, покойний Иван Тополніцкий, сорок шіст червоних, на якую должную сумму иміється в мене от него, дебітора, саморучний при многих купцах, на тот час там случившихся, данний мні обліг, по которому хочай и многажди у помянутого дебітора должного своего упоминалемся, однак он время до времени отлагаючи, означенной мні не изистивши сумми, волею Бжиею умре и так оний долг даже и до днес без своего дебітора не уплачен зостаєт. А понеже довольно я извістился, что по умертвіи выщреченного дебітора моего брат его родний, бунчуковий товариш Иван Тополніцкий, всю наслідственную по покойном отцу их Тополніцком в движимих и недвижимих добрах част, на его спадающую, в свою посессию одержал и всіми добрами завладіл (до которого любо я многократне с претенсиею моею за показанный брата его долг, яко до сукцессора добр его, одзивался, однак он пренебрегая мої отозви, не хочет мні платитис), теди с покорностью моею прошу ясневелможности вшей мененному Тополніцкому своїм

реїментарским указом предложит, дабы он показанный брата своего долг, будучи наследником братних добр, без отречения уплатил или по оцінки с принадлежащих на покойного брата его грунтов мні уступил.

Ясневелможности вшой премлстивійшого мні патрона и добродія всенижайший слуга Иосиф Костенецкий, сотник конотопский».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 51311. Оригінал (?). Опубліковано: Мицик Ю., Тарасенко І. 3 нових документів до історії Сіверщини (друга половина XVII–XVIII ст.) (Ч. 4). СЛ. 2016. № 5. С. 84)

1728

№ 26

1728, січня 16 (5). – Батурин. – «Доношение» батуринського сотника Федора Стожка до гетьмана Данила Апостола

«Ясневелможний мсці пне гетмане, премилостивий пне и великий добродію мой.

Такий у сотні моеї иміється один пеняк и турбатор, а в службі нігде не бивалий, именно Левко Кудра, жител села Красного, которий еще прежде моего в Батурині сотництва запенявшись за уряд атаманства з священником тамошним краснянским, дерзнул собою церков замкнути и священника до оной не допустити, за что покойний пн гетман Скоропадский судил его жестокой казни, от которой он сам укрился, а покойний пн Жураковский, полковник ніжинский, по указу гетманскому ищучи оногo, некоторых единомисленников его киями допрошувал и не могучи винайти помянутого самого принципала, з обивателей всего села овец и пятьдесят рогатого товару в награждение проторов и убитков поповских выбрали, універсалом своїм его, Кудру недостойним атаманства потвердил.

А от архиерея Бжия за вишьъписанное дерзнутое до церкви діло, отлучен он, Кудра, бил церковного входа. Да и по сей час по той злобі своей не смирился з священником, хочай же послі того лестию атаманский уряд похитил, бил, однак за многие починение товариству обиди отдален от оногo и за тое на мене чрез килко літ гонячи, в прошлом 1726 году, узнавши гнівливого на мене бившаго полковника ніжинского Толстого, все літо безвинне з некоторими единомислниками своїми побужаючи на мене и других селян, пред его, Толстого, турбовал и нні не оставляя тоей своей злобы и ясневелможности вашей уже бил с челобитем и по указу вашей велможности от его млсти пна полковника

нашого ніжинського бил висланий для розиску в тое село пн сотник прохорский Семен Григорович и нічого по тому челобитю и праведного не показалос. Однако ж он, Кудра, всіх того села себе единомислних обивателей, водячи дний несколько в Батурині за собою, вчинил чрез тое в неотвозі в указание числа провянта и фуража, остановки, за что комиссаров вязано под ротою, еще же так своїх единомислнников в том селі побунтовал, что посланного туди з указом ясневелможности вашей о вибираню с козаков на полкових служителей по шести шагов денег, мало не убили, если би на квартиру до помянутого висланного пна Григоровича не утек. За якую его, Кудрину, предерзост и по челобитю комиссаров, его млст пн полковник, едучи до Глухова, наказал оного. А нні изнову оной Кудра з нікторими своїми единомислениками пошол з сказкою до ясневелможности вашей, о котором и я, якого он состояния человек ясно велможности вашей объявляю и под ноги реїментарские навсегда повергаюся.

Ясневелможности вашей премилостивійшому пну великому добродієви моему нижайший слуга и подножок Федор Данилович, сотник батуринский.

3 Батурина 1728 году генваря 5 дня».

(ЦДІАК України. Ф. 51. Оп. 3. Спр. 427. Арк. 29)

№ 27

1728, лютого 7 (січня 27) та 1728, травня 24 (13). – Стародуб. – Купчі

«1728 году мсця иануария 27 дня.

Я, Давид Калитченко, з синами своими Павлом и Филипом чиню відомо сею моею купчею пну Стефану Гудовича: продаю во вічність пожню из лісом на Кривинском сумеж Брусенковой, а з другой стороны Жигуновой, а з третьей стороны Гапоненковой, а з четвертой пна Гудовича, которая пожня у заставі ув Алиоши, бывшего старости Таврикиного, за восемнадцат коп грошей и за девять чверток жита, за сім чверток овса, за пять чверток ячменя, которие повинен отдать пн Гудович вышеписанные гроши и хліб ему, Алиоши, а зверх тих грошей и хліба он же, пн. Гудович, повинен зараз отдать пну Березовскому берковець пенки и мні на хліб для старости моей осмачку жита и осмачку гречки, а, не дай Бже, моей смерти, то повинен он же, пн. Гудович, за душу мою нанять десять служб, на що для ліпшой віри и певности в далший час кріпости даю сию мою вічну купчую при людех

зацних, на тот час будучих, Михалцю Ковалю, жителю дохновскому, Ивану Жлудці, Василю Сіраку, атаману, Захарии Калині мишковскому и при иних людех зацних, на тот час будущих и подписавшихся.

В подлинной подпись рук таков:

По прошению его, Давида Калитченка, з его синами я, Евфим, дяк мишковский, вмiсто их подписался.

Писал сей облик Прокоп Василюев по прошению его, Давыда Калитченка, из синами, для увiрення руку подписал.

По прошению его, Давыда Калитченка, я, Фома Иовлев, лавник, для свiдительства руку приложил.

На прошение Давыда Калитченка из синами его аз, Лаврентий Артемиев, поп мишковский, руку приложил.

Року тысяча сімсот двадцят осмого, місця маия третягонадцат дня.

По добровольному уступу своїм пн. Стефан Гудович, значковый полку Стародубовского товариш, попустил во вiчне владiние его млсти пну Семену Галецкому, сотникові полковому стародубовскому, пожню з лісом, на Кривинском лежачую, об между з одной стороны Брусенковой, а з другой стороны Жигуновой, в сей купчой оную пожню и ліс выраженное за позволением Филипа Давыдова Калитченка, козака мишковского, притомному будучому; а что в сей купчой выражено, то повинен его млсть пн. Семен Галецкий тое все уплатить и его млсть пн. Галецкий силен тоею пожнею и лісом вiчне сам, жена его, діти и наслідники владіть. Того ради для лучшаго достовiрия на сей подпис нашей саморучне и подписуемся. Тут же и тое докладается, что повинен его млсть пн. Галецкий Филипу Калитченку дать в додачу за выше выраженную пожню з лісом коня, а ежели тот конь не до вподобання будет, то вмiсто коня он, пн. Галецкий, повинен дать ему, Филипу Калитченку, козаку мишковскому, денег коп десят.

Діялося року и дня вышеписанного.

На подлинном подпис таков:

К сей моей добровольной и вiчной уступкі я, продавца Стефан Гудович, руку приложил.

К сей добровольной вичистой купчой по прошению продавца Пилипа Калитченка во місто его и во свiдительство знатний полку Стародубовского товариш Костантий Романовский руку приложил.

По прошению пна Стефана Гудовича и Пилипа Калитченка, козака и жителя мишковского, я, Иван Паливода, руку подписалем.

К сему добровольному пна Стефана Гудовича уступу по добровольному ж его, продавца Пилипа Калитченка, позволению, по прошению их обоих, уступци – пна Гудовича и позвоцца – Пилипа Калитченка во

свідителство писар майстратовый стародубовский Павел Исаевич руку приложил.

По прошению пна Стефана Гудовича, значкового товарища полку Стародубовского, к сей викупной купчей во свідителство подписуемся: Леонтий Озерский, атаман городовий стародубовский.

На місцу судии полкового стародубовского будучий Стефан Старосілский».

(ІР НБУВ. Ф. II. Спр. 18101. Копія кінця ХІХ ст. Внизу документа запис: «Румянц[евская] опись, п[олк] Старод[убский], т. 81, сотня 2-я полковая»)

№ 28

1728, квітня 1 (березня 21). – Конотоп (?). – Лист-скарга Василя Кандиби до гетьмана Данила Апостола

«Ясневелможный мсці пне гетмане, мой всемлстивійший пне и великий добродію.

Доношу покорнійше вашей панской велможности о несносной обыді и долегливости, ставшойся дому нашему от Ивана Артїлного, бывшой Малороссийской коллегії секретаря, который в прошлом 1726-м году, призвавши указом з тоей же коллегії написанным, матку мою и мене з Конотопу в Глухов, держал там дві неделі. Потом взял мене под караул и посадил между вязнями, доправляючись на матці моей шестисот рублей днг. А то з такой причины, что от нікоторого дворянина кріпостной его члвк збіжавши, будто в маетности нашей заграмотной в селі Куриловці был ніякоесь время и жал пашню. Которого біглого послі того его побігу пререченный Артїлний знат для власной пені, у оного дворянина купивши, к нам пенею привязавши, по отході отца моего на монаршую службу в войсковий Сулацкий поход, в котором и нні обрїтается, а мы оного біглого не толко тогда в маетности нашей на роботі, но и нікогда в себе не виділи и об оном не знаем. И хотя помянутый Артїлний жадного документу на матку мою и на мене об том біглом не показал, но видимо нас напаствовал единою напрасною. Однак понеже того часу ні в кого было в Глухові просить о том млсти, бо он, Артїлный, в бывшой коллегії, иле секретар, был силен и что хотіл сам, тое над нами чинил. Теди матка моя, ужалившисья родителски над мною, между вязнями сидячи, мусіла помянутому Артїлному от убожества своего безвинне двісті рублей положить и так мене з под караулу визволила. Послі теж того, не уконтентовавши он, Артїлный, выше реченними забранными у нас денгами, прислал еще от себе нікоторого подячого в Конотоп. Который подячий, велівши коні наши

пригнати з поля в село наше ж Куриловку, вибрал ему, Артїлному, коня жеребця що найлутшого и пару коней же возныков добрых, коров дві з телятами, килим добрый, масла гладушов два и полотна на рубашки. А особливе вибрал он, подячий, и себї коня доброго, якого сам хотїл. О чем во всем сталось нам от оного Артїлноу убытку больше трох сот рублей, кром того что через двї неделї в Глуховї будучи от него удержани в харчах и в приносах ему ж, Артїлному, мясом, рибою и калачами, до немалой пришлїсмо утрати. В которой своей обыдї и утратї при обятїї панских вашей ясневельможности стоп, рейментарского на себе и на дом наш млсрдия рабски прошу.

Вашой ясневельможности, моего всемилостивїйшого пана, и великого добродїя всенижайший слуга Василий Кандїба».

Запис на зворотї: «Васил Кандїба бунчуковий товариш прекладает велможности вашей, что Артїлний, бывшой Малороссийской коллегїї секретар, у матки за бїглого крестянина, будто в селї еї жившого, насилно вимогл двїсті рублей денег и тїсным челобитчика вязенем, да зверх того тот же Артїлний взял у матки его пару коней, коров двї и протчое, в чом всем просит млсти.

1728 году марта 21».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 55085. Оригінал (?). Оpubліковано: Мицик Ю. 3 матеріалів до «Українського Дипломатарїя» XVI–XVIII ст. *Козацька скарбниця*. 2017. Вип. VIII. С. 72–73)

№ 29

1728, травня 20 (9). – Глухів. – Лист Афанасїя Арсеньєва до гетьмана Данила Апостола

«Ясневельможный и превосходительный Войск его императорского величества Запорозских обеих сторон Днепра господин гетман
Государь мой.

В прошлом 727 году по его императорского величества указу определен я да подполковник Колычов в малороссийский войсковой генеральный суд и велено нам в показанном суде судить по малороссийским прежним правам и решение дел подписывать обще с малороссийской генеральной старшиной, и за неимением оной генеральной старшины определены от вашей ясневельможности на время в помянутый войсковой генеральный суд из разных чинов четыре человека, а именно: бунчуковой товарищ Иосиф Тарасович, стародубовский полковой есаул Семен Березовский, из сотников Антон

Троцына, Григорий Стороженок, да по отъезде вашей ясновельможности из Глухова в Москву, по универсалу вашему, велено нам ведать всяким правлением и войсковую генеральную канцелярию, и того для, как в войсковом генеральном суде, так и в генеральной войсковой канцелярии, по присяжной своей должности, со всякою ревностью, что надлежит и отправляем. А понеже изволите ваша ясновельможность из Москвы писать к нам в войсковую генеральную канцелярию и в войсковой генеральный суд своими универсалами и письмами, а и менно: письмом апреля 12 дня: якобы памятно вашей ясновельможности есть добре, будто при отъезде своем в Москву приказали вы, дабы справа суда полкового черниговского с нецнотливым сыном Лисеневичем и публичную курвою Тамаровною, а его женою, была, реферована до счастливого вашего на свою резиденцию повороту, и будто с певнаго донесения известилися ваша ясновельможность, якобы мы, презирая указ ваш, дерзнули самовольно чинить в том следствии и по своему мнению децизовати неправильно, чему непомалу изволите удивляться, и таковое наше дерзновение в небрежении вашего указа якобы знатне ганите и дабы до тех дел, которые до повороту вашего отложены, мы не интересовались не только децизии, но и следствия оным чинить о тех нецнотах не дерзали, двумя универсалами: панам управляющим в генеральной войсковой канцелярии и в генеральном войсковом суде, а именно: в первом универсале того же апреля 19 дня, что супликовал до вашей ясновельможности в Москве глуховской мещанин Максим Иванов с братьями, якобы дело его с нежинским жителем греком Голоктионовым о долговых деньгах шестистах восьми рублями двадцати копейках решено ныне без вашей ясновельможности в генеральном войсковом суде неправо и противно правам малороссийским и оные деньги якобы велено доправить на нем, Максиме, и его братьях его для отдачи Голоктионову, весьма неналежно уничтоживши квитанцию его, Голоктионову, данную, о отобраньи тех денег от отца его Иванова, и будто хочай он, Иванов, просил, чтоб то дело отсрочено было до возвращения вашей ясновельможности, токмо якобы того его Максимова прошения в суде не принято, и того для просил вашего указа и рассмотрения и, если так есть, то, не позволяючи таковой судовой неслушности, приказуется, хотя прав ли он челобитчик по своему делу или виноват будет, только вышеписанных денег зараз на нем не доправлять до возвращения вашего из Москвы, и дело то с решением оставить. Во втором универсале 23 дня апреля же, что просил вашу ясновельможность Иван Громека, якобы в прошлом 726 году занял он у Романа Яновича, жителя глуховского, денег сто рублей, правуючися с бывшим генеральным

судею Иваном Чернышем, на что и облик дал, и тех денег на срок не отдал, и он, Роман, на поручике его, на атамане вершинском Павле Ситнике, доправляет и пожитки арестовать хочет, и поколя помянутой Громека с Чернышом по своему делу расправится, чтоб пожитков оного Громека и поручика его Роману Яновичу за неотдачу долгу не арестовал, а имеет он, кредитор Янович, выждать жалобливому отдачи денег до предбудущей его с Чернышом расправы; и на оные универсалы и письмо вашей ясневельможности доношу, что вышеозначенныя дела, а именно: одно: с Максима Иванова и братьев его с греком Дмитрием Голоктионовым о долговых деньгах шестисот восьми рублях двадцати копеек; второе: черниговского суда Василья Каневского с канцеляристом Кастентином Лисиневичем о имениях движимых недвижимых жены его Лисиневичовой в войсковом генеральном суде решены правильно, по правам малороссийским и по приличным артикулам; и оное дело черниговского суда Каневского решено по данному жене его Лисиневичовой от прежняго мужа ея тестаменту и по присланным от вашей ясневельможности об оном деле супликаам с пометами и по прочим того дела обстоятельствам, а не по своему мнению; а при отъезде своем из Глухова в Москву, ваша ясневельможность, чтоб оное его, Каневского, дело деферовано (!) было до повороту вашего на свою резиденцію, как письменно, так и словесно мне не приказывали, и такого приказу ни от кого я не слыхал; а показанной судя Каневской и по отъезде вашей ясневельможности из Глухова в Москву даже до решения помянутого дела в войсковом генеральном суде просил неотступно, чтоб оное его дело решено было без продолжения, по которому его прошению оное дело и решено; и ежели бы от вашей ясневельможности был такой приказ, чтоб оное дело реферовано было до повороту вашего из Москвы, то б оно ж Каневскому, слыша такой приказ о решении помянутого дела, и просить в войсковом генеральном суде не надлежало. А ваша ясневельможность своими универсалами и письмом, якобы показанное дело Максима Иванова с греком Дмитрием Голоктионовым решено неправо и противно правам малороссийским; также будто и суда Каневского с Лисиневичем дело дерзнули самовольно и по своему мнению неправильно децизовать, а за то знатне ганите хотите, изволите нас порицать весьма напрасно, и об оном Каневском деле надеюся, что имею от вашей ясневельможности вышеозначенное порицание не с певного донесения, токмо либо паче чаяння с какого лживого и бездельнаго донесения, чего было вашей ясневельможности писать и таким донесениям не усмотря дела и верить не надлежало, и тем мою честь испровергать без всякой вины моей, ибо надеюся, что

и сами ваша ясневельможность обо мне изволите быть небезизвестны, что я, по всемилостивейшему его императорского величества указу, пожалован бригадиром и по рангу своему застаю в числе генералитета и оное вашей ясневельможности напрасное порицание есть мне не безобидно; а дело Романа Янова с Иваном Громекою и с поручиком его атаманом Ситником по справке в войсковом генеральном суде, никакого не имеется; да по многим универсалам, в том числе по двум вышеописанным, изволите ваша ясневельможность писать: панам управляющим в генеральной войсковой канцелярии и в генеральном войсковом суде, где имею присутствие по его императорского величества указу; а из оных вашей ясневельможности универсалов как усмотрел, что изволите теми универсалами писать к поношению чести моей, счисляя в равенстве с здешними панам, которые имеются в вышереченном генеральном войсковом суде: а я надеюсь, что по высокой его императорского величества милости, из оных панов я выше; и того для от вашей ясневельможности вышеозначенную себе обиду принимаю напрасно; того ради вашу ясневельможность прошу показать ко мне свою милость впредь в такой силе, как выше изображено универсалами и письмами своими меня не порицать и с вышеписанными здешними панам в равенстве не счислять, дабы мне такой обиды напрасно не было. Ежели же и впредь ваша ясневельможность того перестать не изволите, а изволите такими своими универсалами и письмами чинить мне порицание и обиду, то уже я более терпеть не могу и о такой своей показанной мне обиде принужден буду просить его императорского величества и с тех универсалов и писем предъявить копию. Впрочем пребываю вашей ясневельможности, моего государя покорный слуга Афанасий Арсентьев.

Мая 9 дня 1728 году
Глухов».

(ІР НБУВ. Ф. II. Спр. 18084. Копія кінця ХІХ ст.)

№ 30

1728, травень. – Глухів. – Скарга Катрі «Григориевой» глухівському
городовому отаману

«Млстивий добродію, мсці пне атамане городовый глуховский, мні
всемлстивійший пне и добродію.

Я, ниже именованная, бю чолом вашей панской млсти и ускаржаюсь

на Хвесенкову Ковалеву невістку, Иосифову жону, в таком ділі. Когда еще прежде отц мой покойный запозичился бул в еї свекра Хвеска Коваля вусім коп при нужді своей ставшойся. За которые денги и интересу дал отц мой Хвеску талірку цінову и кубок ціновий и четверик жита старинний, не вистачивши грошей до терміну. Напотим и в другое реченець пришол тим денгам и мой отц сказал оному Хвеску, что теперешнего часу не мает денег и владій моим полем, покамест денги вистатчу. Напотим отц мой измер, з войска пришедши в господу. А по умертвії отца моего небожчиця и матка моя, в живых будучи, ходила з денгами до еї свекрухи Хвесихи и оная отказала матці моей будто поле нше в них купленное, а не оставленное, и моя матка сколько раз докучаючи ей, чтобы она показала писаные, аще купленно тое поле, а она, Хвесиха, денег не приняла и писма не показала. Что теж теперешнего часу я, ниже именованная, по умертвії матки своей, видячи, что тое поле отволочно пошло, мусілем при мизерности своей к млсти вашей панской чолом бити, даби ваша панская млсть разсудили нас по сему чолобитю. За якое разсужденые должна за щастивое и многолітное ваше пнование до конца жития своего Гспда Бга молит.

Млстивому добродієви моему нижашая раба и подножка Катря Григориевна, жителка білополская.

На сей чолобытной свідителствует Янко, жител білополовский, что позичал гроши небожчик Грицко Серушенко вусім коп и Данило Марченко также свідителствует, а в том не свідоми чи давал он, писаные на себе чи ніт. З которих свідителей вмiсто їх по прошенію Герасим Григориев руку приложил.

Запис на звороті: «По сей супліці справа отлагается до Фоминой неделі.

Михайло Оболонский, писар сотні Глуховской.

1728 году мая 6 по сем зискат в ратушу Ковалеву Фескову невістку и допросит еї и свідителей просит же.

Року 1728 мсця маия 25 д. против вишеписанного чоломбитя и поміти Хвесенкова невістка Евдокия Максимиха в ратушу глуховском допросом сказивала, что Хвеско Коваль, свекор, давал в позику гроши челобитчицевому баткові или ніт, того она, Евдокия, за давностию не упомни того. А полем в якое челобитчиця упоминается, владіет она, Евдокия, літ двадцет, прийшовши замуж в двор до свекра своего, небожчика Хвеска Коваля. А свекру еї, помянутому Хвеску, оное поле досталос куплею от батка еї, челобитчицевого, а не заставою и на оное поле міл свекор еї Хвеско купчую. Которая купчая вкрадена тому четвертий год в ней, Евдокиї, з шкатулкою, в которой були и другіи

многії писма и разние вещи. О какой покражи свідомі многие обаболние обиватели. А окромі купчой свідомі, что оноє поле куплено, глуховскіі жители: усовскіі атаман Иля Липка, Рощина Бондус, которіі личил и гроши чехами плачено, Грицко Карпенко, Орина Кирилиха и прочіі поміжники. А владіючи она, Евдокия, оним полем, ни од кого перешкоди не иміла и по се число.

(Далі йдуть свідчення свідків Іллі Рощини, Якова, його зятя, Данила Марченка – Ю. М., І. Т.)».

(ЦДІАК України. Ф. 1523. Оп. 1. Спр. 5. Оригінал)

№ 31

1728, червня 11 (травня 31). – Лист невідомого старшини (гетьмана Данила Апостола?) до конотопського сотника Йосипа Костенецького

«Пане сотнику конотопскіі.

По прошению нашом з коллегіі гдрственной иностранных діл дана з межових книг старая границя между Путивлем и малороссийскими містами, чрез російскіих и полскіих межевщиков справованная, А понеже оная ест несовершена ибо не на всі землі к розмежованю служит, того ради велено искат в Сівску или в Путивлю послі чиненной граници чрез Косогова. Яко прето о том послано до сівского воеводи указ и мы к нему писали, так и в. мсти приказуем, абысте в помощь пну Кандибі, за тим отправленному, придал з сотні Конотопской двох или трох чоловік справних для приисканя в Сівску или в Путивльску помянутой Косогова граничной описі.

З Москви мая 31 д. року 1728.

В. мсти ласкавый».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 57831. Тогочасна копія)

№ 32

1728, червня 23 (11). – Напис на закладній дощці при заснуванні церкви в с. Жукині (Жуківщини)

«На основаниі церкви и посщениі (?) креста писание бывает на пергамині или мідяной дощці сицеевоє:

Во имя Отца и Сына и Святого Духа имиет основание церковь сия в честь и память Пресвятия Владычици нашея Богородицы и Приснодівы

Марии славного ея Рождества за державы благочестивійшаго самодержавнійшаго великого государя нашего императора Петра Алексиевича всея России, и благовірную государиню царицу Евдокия Феодоровну и сестру его государеву благовірную государиню Наталию Алексиевну, благовірнии государини цесаревны и царевны, святійшие вселенские патріархи «и благословением же преосвященного Ирадиона Жураковского, епископа черниговского, и положены суть zde мощи святых угодников Божих в здании церковном села Жуклі во владении ясневельможного гетмана Даниила Апостола намістником сосницким, иеромонахом Николаем, игуменом рыхловским Иелисеєм и самотудинским (самотугинским – Ю. М., І. Т.) начальником Георгием, священниками холмецким Герасимом и авдіевским Евстафієм Довголевским, за ктитора на той час будучим Моисея Кучмы под присмотром старости жуклянського Леска Сергиенка в літо от Рождества по плоти Бога Слова 1728 года иуния 11 дня память святых апостол Варфоломея и Варнавы».

(Фонди Конотопського краєзнавчого музею. Копія другої половини XIX ст.)

№ 33

1728, жовтня 14 (3). – Скарга Семена Скоробогатого та ін.

«Копия.

Року 1728 октовр. 3 д.

В заводі пна Карпіки из окинцями о спорной землі Семен Скоробогатий, міщанин нині новгородский под совістю христіанскою сказал, читал праві я милостивійшую грамоту блженния и вічно достойния памяти его императорского величества, в которой прописано дві роци под футором Журавским окопаних, еден Мерзлицкий ліс, а другий оборок ж, именуемий Вюнницкий Рог, о который покойний Лукян Журавко, будучи полковником, за живота своего обвел копцями, в грамоті его императорского величества не прописано. Да к тому ж Вюницкому Рогу, едучи з Борович по правой стороні аж до Хоминой гатки по руду, обций Очнинский бор по смерти полковника Лукяна Журавка вновь копцями окопал, будучи старостою боровицким у пані полковниковой Журавковой, Васил Котляренко. Которий и нні неправедно пном висланним Федору Данченку й Стефану Носовичу сказал будучи старинние копці коло оного бору поновлял.

Семен Скоробогатий к сей своей скарзі руку приложил.

Иван Боровицкий да Давид Погорілий, міщане новгородские, совістно вишпрописанной Скоробогатим скарзі согласовали, что як были праві мы за живота покойного Журавка старостами в селі Боровичах прежде Василя Котляренка, то едучи з Борович по правой стороні до Хотинной гатки по Руду, взявши от Вюницкого Рогу, оний общий Очкинский бор не был окопан, но преречонний Васил Котляренко по смерти Журавка вновь окопал. К сей скарзі я, Давид Пожарский, руку приложил. К сей скарзі Иван Боровицкий руку приложил.

Зверх вишпрописанных сказок в потверждение сказали Иван Тур да Петро Скрипки: жили праві мы за покойного Лукяна Журавка в его подданстві в Очикині, в лісу его ж журавковом и по по смерти его, Журавки, як был Васил Котляренко боровицким старостою, то виганил з Борович и з ліска людей для учинения вновь копцов коло общего Очкинского бору, взявши от Вюницкого Рогу по правой стороні аж до Хоминой гатки по Руду и мы оние копци внов копали, а старих там копцов ніяких не было. На том мы по самой суцшой правді подписуемся. К сей сказки по прошению Ивана Тура да Петра Скрипки вмісто их я, Тимофій Иванович, жител новгородский, руку приложил.

Мы, жители села Кренидовичи, под совистию христианскою сознаем и в том добре извѣстни, иж за покойного Лукяна Журавка не било копцов, едучи с Борович по правой стороні до Хоминой гатки по Руду от Вюницкого Рогу оних общий Очкинский бор не был окопан. О сем подписуемся Федор Супронович, Федор Хоминич Розумненко, козаки сотні Новгородской. Вмісто їх Иосиф Естафиев по їх прошению к сему руку приложил».

(ІР НБУВ. Ф. 8. Спр. 1452. Тогочасна копія. Опубліковано: Мицик Ю., Тарасенко І. 3 нових документів до історії Сіверщини (друга половина XVII–XVIII ст.) (Ч. 11). СЛ. 2018. № 4. С. 92)

№ 34

1728, до листопада 1. – Батурина (?). – Лист-прохання Якова Толмаченка до гетьмана Данила Апостола

«Ясневелможний мсці пане, гетман мні всемилостивійший пане и добродію.

Прежде города Батурина винятию служил покойний отц мой Мазепі гетману за толмача, а по вийнятию оного города Батурина преселился отц мой в Чигирині; потом приїхавши сего 728 года в Сорочинці, шукая

вшей реиментарской милости о позоставших грунтах своїх в городі Батурині, чтоб их, купленних грунтот, от инших могл поискати там же в Сорочинцях сего 728 году о святой недели и помер. Я, оставшийся сирота, ниже подписаний, по отцу моем в Сорочинцях смілем дерзнути чрез свою маловажную мою супліку прозбою моею ясневелможност вшу турбувати, да по многом мощном вшой панской милосердию могл (...)»* отримати на грунта мої реиментарский вш універсал откритий до сотника батуринского, а набарзе до полковника ніжинского, даби повелено мні моїми грунтами владіт, сінокосними пущею и двором, за яке мні показанное вшей панской ясневелможности милосердие долженствую до конца жития моего Гспда Бга благати.

Вшей панской ясневелможности, моего всемилостивішаго добродія нижайший раб и подножок Яков Толмаченко, жител батуринский».

(ЦДІАК України. Ф. 51. Оп. 3. Спр. 2832. Арк. 2. Тогочасна копія)

№ 35

1728, листопада 1 (жовтня 21). – Глухів. – Лист гетьмана Данила Апостола до ніжинського полковника Івана Хрущова

«Мой ласкавий приятелю пне полковнику ніжинский.

Яков Толмаченко, жител батуринський, супліковал до нас прекладаючи, что жил отц его при гетману изміннику Мазепі за толмача, а як город Батурин винято, переселился был на жителство на тот бок Дніпра в Чигирин и оттол знову перейшовши в полк Миргородский, до Сорочинец пришол и там помер, а в Батурині грунтами его позоставили сіножатми, пущею и двором жители батуринские якобы завладіли и оними доселі користуются напрасно. Теды при включеню zde копії той супліки скаржаючого предлагаем в. мсти, абыс в. м. обстоятельно веліт розискат иміються ли запевне в городі Батурині якие грунта его власние отцевские и кто ими и почему завладіт и если то покажется в правду, что в челобиті том написано, оние ему во владіние отдат. А тим, которие тими грунтами напрасно завладіли, от них отказат и что по сему учинено будет, міеш в. мст. к нам о том писменно обявити.

3 Глухова октоврия 21 д. року 1728».

(ЦДІАК України. Ф. 51. Оп. 3. Спр. 2832. Арк. 2. Тогочасна копія)

№ 36

1728, листопада 5 (жовтня 25). – Купча

«Року 1728 мсця октоврия 25 д.

Я, Евдокия Гаркавка, жителка кротинская, ознаймую явно и чиню відом сим моим вичистим записом, иж я продала дві частки свої власние. Една кнаразувсила (?) частка земля, на що дрови лежачие (?), в другуй частці, Морозовской, дерево и земля, дерево бортное и небортное, вічними часи, пну Амеляну Красковскому за коп шист монети доброй, абы(?) пну Амеляну самому, и жоні его, и потомком его, а я як сама, так и потомки мої як близкие, так и далекие, також и сябри не повинни до тих часток діла міть. Тут же продаю еще частку третюю, також, на що дрови от Сидоренков, четвертую часть свою. Писано при людех добрых и віри годних Герман Кривенок, Василь Федоров. Михаила Гуща був при том часи, когда жона его записувала, и добре тому свідом».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 66124. Оригінал. На звороті: «Купчая Евдокии Харьковни кротинско[й] на грунт (...)» Красковскому)

№ 37

1728, листопада 9 (жовтня 29). – Глухів. – Лист гетьмана Данила Апостола до чернігівського єпископа Іродіона Жураковського

«Ясне в Бгу преосвщенний мсці отче епсп черніговский и Новгородка Сіверского нам в Дсі Свтом отче и зичливий пртелю.

Канцелярист войсковий Костантин Лисеневич чрез супліку свою нам доносил з крайним жалем, что вше преосвщенство июля 10 сего году, приехавшего его в Чернігов за ділом, посеред самого города Чернігова, напротив шопи посланним своїм приказал зловит, якие посланние напавши на его, Лисеневича разбоем з киями, з коня зтягли оного и оборвавши шаблю, з безчестием уволокли в катедру, которого не допустивши вше преосвщенство перед себе, приказал отдат его под арест, где он сидел три неделі з лишком, а потом он, Лисеневич, видя нестерпимое свое утіснение, принужден тайно зпод аресту уйти. Забранние же у его ж тогда ж вещи, а именно: конь верховий темно-гнідий, кулбака гафтованая червоная, пистолети ліпшие (?), да другий конь гнідо-строкатий з німецьким сідлом и з пістолетами и з мунштуком, шабля турецкая под срібром, другая шабля полская з срібними пасками, кунтуш каралевий тонкий, кафтан цидренетовий жовтий, шапка блакитная баранковая, удержани там и до нні ему, Лисеневичу, не

отдани. В какой своей обиде и разорении просил он, Лисеневич, у нас обороны и защищения. Прето мы, удивляючися не помалу для чего таковое озлобление суплікуючому от вшего преосвщенства показано над слушност, паче же над звание сана вашего, которому поручен толко в наказание по ползующихся в погрішениях духовних меч духовний же, иже ест глагол Бжий и дхом кротости исправления, а не гражданским управлением и жестокостию обхождения, рассуждаем, что весма не надлежало б вашему преосвщенству з ним, Лисеневичем, яко неподлеглим к наказанию на тілі и на имінії суду духовному так поступат, ибо если он в чом против вшого преосвщенства и погрішил, то подобало о показанию над ним сатисфакції до нас писат, вшему преосвщенству и самим собою арестоват и ограблят его всячески непристойно и того ради, извол ваше преосвщенство вишупомянутие его, Лисеневича, грабительским способом захопленние у него вещи всі от мала до велика приказат поворочати, дабы боліе о том до нас жалоби од оного не было. Ибо мы сего (если вше преосвщенство возвращением всего заграбленного не прекратиш) оставити все не можем, а что за претенсию к нему, Лисеневичу вше преосвщенство изволиш иміти до нас, рачиш обстоятелно виписат, а мы надлежащую з оного управу, что к слушности стягатимется учинит раскажем тое, декляруем и затим вшим свтительским молитвам вручаючи себе навсегда остаемся вашего преосвщенства всего добра зичливий его императорского влчства Войска Запорожского обоіх сторон Дніпра

З Глухова октовр 29 1728 року».

(ЦДІАК України. Ф. 51. Оп. 3. Спр. 99. Арк. 59. Оригінал)

№ 38

1728, жовтня 31 (20). – Батурин. – Лист Карпа Стожка до крелевецького наказного сотника Василя Миколайовича

«Мсці пне сотнику наказний крелевецкий со всім урядом, мні велце зичлиwie благодіятели.

На лист в. м. м. пна, чтоб копію розиску о заборах комісара вашого Илиї Радионенка, мною, состав ленного, вам дати отвітно до в. мсти ознаймую, что сами ви извістни, же от розиску он, Радионенко, ушол, и за тим оний розиск не окончен и подленно не знати, сколько он за своего коммисарства похищал, толко сее явно ест, что на коні гспдна Кошелева похитил рублей двадцят себї, да в городі Крелевці и по селам десят

порцій лишніх над диспозицію комиссаров глуховских взимал. О том в. м. м. пнству ознаймовши, з прочим остаемся.

В. м. м. пнству всего добра зичливий и служит готов Карп Стожок. З Батур[ина] 1728 году октоврия 20 дня».

Адреса «Его млсти пну Василию Николаенку, сотникові наказному кролевецкому со всім урядом належит».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 54160. Оригінал)

№ 39

1728, листопада 15 (4). – Кролевець. – Лист Федора Чуйкевича до гетьмана Данила Апостола

«Ясневелможный и превосходителнійший мсці пне гетмане, мой премлстивый пне патроне і добродію.

Еще в сых днях не явился в Кролевцу, міючий бути от Генваровского писарчук его з Москви. А скоро прибудет он сюда, зараз того ж часу по неусипной моей должности як найскорій донесу ясневелможности вашей з якої теж причини овый писарчук приліпився Генваровскому, тут же всепокорную мою прилагаю для відома ясневелможности вашей реляцію. За сотництва Генваровского в Кролевцу, был тот писарчук писаром и комісаром сотенным и стягаючи зо всей сотні гроши на провиант салдатам гварнизону глуховского, повсяк місяц лишніх грошей закрадал себї немалое число. Когда прето в прошедшем місяці юлі от полковника ніжинского были присылани розищики в Кролевец для изслідствїа того его воровства, найшли много грошей людзких на нем, писарчуку потахлованных. Он, видячи свою явную вину и воровство, а боючис, щоб не доправлено всіх тых грошей у него, совокупился з плутом Генваровским и уїхавши з ным на Москву, чрез тое надїется свободитис от платежа поворованных собою людзких грошей. О сем з доземным моїм уклоном донесши вшой панской ясневелможности, в високий респект панский предаю мя и застаю ясневелможности вшой всенижайший слуга Федор Чуйкевич.

З Кролевца ноевр[ия] 4 1728 року»

Адреса: «Его императорского всепресвітлійшого влчства Войск Запорозких обох сторон Днєпра гетману ясневелможному и превосходителнійшому его млсти пану Даниїлу Апостолу, моему

премливому пану и добродієві».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 54161. Оригінал завірений особистим підписом Ф. Чуйкевича)

№ 40

1728, листопада 30 (19). – Глухів. – Універсал гетьмана Данила Апостола

«Его императорского величества Войска Запорожского обоих сторон Дніпра гетман Даниил Апостол.

Пну полковникові стародубовскому, пнам старшині полковой тамошной, а особливе пну сотнику полковому з урядом и кому о том відати надлежит, ознаймуем сим нашим універсалом, иж войсковой товариш пн. Стефан Коссович, иміючи во владінии своем в полку Стародубовском в сотні полковой футор, куплею набытий, прозиваемий Гримячка, з млином вешняком и пятма дворами, також в селі Курковичах кгрунти пахатние и сінокосние, куплею ж набытие, презентовал нам на оние футор и всі груннта купчие записи от продавцов в разных годах и числах ему виданние и выписами з книг міських стародубовских урядове справленние, против которих купчих и урядовых выписей просил и нашої універсальной конфирмации. Мы прето, гетман, по силі данной нам монаршой его императорского величества грамоти, иміючи власт всякие в Малой России воинские и гражданские устроеват порядки, респектуючи на его, пна Стефана Коссовича, службы войсковие, до которих и вперед усмотріваем в нем всякую згодност и охоту, веліли сей наш з войсковой енеральной канцелярии видати універсал, которим яко выше виражений футор, прозиваемий Гримячка, з млином вешняком и пятма дворами, особливе в селі Курковичах груннта пахатние и сінокосние, им покупленние, стверждаем в спокойное владіние так, дабы з старшини и черні полку Стародубовского и ні от кого другого в чом владінии не чинено ему жадного препятствия. Люде зас при оних же его, пна Коссовича, футорі и на купленних груннтах мешкаючи, отдавали б ему ж яко державци своему обыклое послушенство и повинность, рейментарско приказуем.

Дан в Глухові ноеврия 19 д. року 1728.

Звишменованный гетман рукою власною.

М[істо] п[ечати]».

(ІР НБУВ. Ф. ІІ. Спр. 18132. Копія кінця ХІХ ст. Запис внизу документа: «Подлинник находится в ділі о дворянстві рода Коссовичей в архиви

департ[агента] герольдии правит[ельствующего] сената»)

№ 41

1728, грудня 1 (листопада 20). – Глухів. – Універсал гетьмана
Данила Апостола

«Его императорского всепресвітлішого величества Войска Запорожского обоих сторон Дніпра гетман Даниил Апостол.

Пну полковнику стародубовскому, пном старшині полковой тамошной, сотникам и кому колвек о том відати надлежит, ознаймуем сим нашим універсалом: доносил нам чрез суплику свою знатный бунчуковый товариш пн. Федор Ширай, что значковый полку Стародубовского козак Петро Носікевич, двоюродный его брат, будучи в низовом Дербенском на службі его императорского величества поході прошлого 1727 году волею Бжиею там умер, а при виході своем в тот поход леговал отцу его, Ширая, дховною своею кгрунта свои ж в полку Стародубовском обритаючиися, которие отц его, Шираев, уступил ему ж, Федору Шираю, а именно: слободу Гордіеву буду, на купленних кгрунтах осаженную, в селі Басихині поля пахотного нісколко чверток и в селі Поконі дворов нікторое число, дабі он, пан Ширай, за душу его, Петра Носікевича, по християнскому обичаю поминовение учинил и долги на килка тысячей его ж, Носікевича, кредиторам уплатил, и он, пн Федор Ширай, так за душу того брата своего покойного Носікевича и родителей его поминовение уплатил, а другие еще оплачивает; да при той же духовной своей оной Носікевич оставил на помянутие свои кгрунта купчие записи и гетманские універсали, по которим взявши он, пн. Федор Ширай, претензію до грунту Ляденского, на яком товариш войсковой Стефан Косович з тестем своим Новицким осадил слободу, называемую Ляденскую, и розробляючи поле и сіножати, ронил свой кошт, на що были у него ж, Косовича, антецессора нашего покойного гетмана Скоропадского універсали, вступил был з ним в завод; потом означенный Косович, не входя в болшую турбацию, по добровольной з ним, пном Федором Шираем, розділце помирилися, а он, пн. Ширай, ему весь кошт сплатил, на що тот же Косович дал ему сего 1728 году, ноеврия 16 дня, за руками и своею и свидетелей купчую и другие у себе бывшие на тот Лядский грунт служачие ему ж вручил крепости, которие, також антецессоров нших два універсали: один в 1704 году, ноеврия 27 дня, другой в 1709 году, януария 5, покойному Носікевичу данние, он, пн. Федор Ширай, нам презентуючи, просил

себі на вишевираженние слободки и грунта нашой універсальной конфірмації. Мы прето гетман, по сілі данной нам висококомонаршой его императорского величества грамоти, иміючи власть всякие в Малой России воинские и гражданские устроить порядки, респектуючи же на вірнорадетельня отца его, пна Федора Ширая, войсковие заслуги да и на самого его, недавно в Персидских походах килколітно отправленную, презирая службу, о которой данний ему 1727 году, мая 20 дня, в Дербенті от его сиятельства гпдна генерала фелтмаршала и ординов Слона и Білого Орла кавалера князя Василия Владимировича Долгорукова, на тот час генерала аншефа, над российским войском в Персіи команду имівшого, свидітелствует пашпорт, а до такихих же служб и впрод усмотривая в нем всякую згодность и охоту, веліли видать сей наш з Войсковой Енеральной Канцелярии універсал, котрим яко предречоную слободку Гордіеву буду и Ляденскую со всіми принадлежащими к ним грунтам и угодиями купленными и другие грунта, по духовной покійного Носікевича оплаченнии, ствержаем ему, пну Федору Шираю в спокойное и безпрепятное владіние, так, дабы во владінии тих слободок и грунтов никто з войскових и посполитих полку Стародубовского обивателей не чинили ему жадной перешкоди. Люде зась посполитие, в оних слободках мешкаючие, отдавали б ему ж, пну Федору Шираю, значковому товаришови бунчуковому, яко державці своему, обиклое послушенство и повинность, упоминаем и рейментарско приказуем.

Дан в Глухові, ноеврия 20 дня, року 1728.

В подлінному подпись такова: звишменованный гетман рукою власною М.П.».

(ІР НБУВ. Ф. II. Спр. 18136. Копія кінця XIX ст. Запис копіїста внизу документа: «Рум[янецкая] Оп[ись], п[олк] Старод[убский], с[отня] Новом[іская], т. 121». Оpubліковано: Мицик Ю., Тарасенко І. 3 нових документів до історії Сверхини (XVII-XVIII ст.) (Ч. 13). СЛ. 2018. № 6. С. 770–778)

№ 42

1728, грудня 9 (листопада 28). – Лист Федора Чуйкевича до гетьмана Данила Апостола

«Ясневелможный превосходителнійший мсці пне гетмане, мой премилостивый пне патроне и добродію.

Получивши я висоцеповажный указ ясневелможности вшой таковой, жебы именем вшим пнским предложил урядникам кролевецким дабы

они о похищенных писарчуком плута Генваровского [провиа]нтовых денгах доводне описавши, за печатми и руками своїми присылали тое діло до предостойных рук ясневелможности вшой, прекладаем им во исполнение, яким бы порядком они тую сочинили опис, давалим им доволное наставление. Теды з них, урядников, началнійший Васил Николаевич, наказный сотник, в пянстві зануренный послідственно реїментарскому ясневелможности вшой указові дозлетворити не смислящих, сам описат воровства писарчиков не похотіл, а могучому от части атаманові Дубневичу описат доводне не допустил. И так вмiсто опису потребного преречоный сотник намiрен послат до ясневелможности вшой мнiй потребный листок Карпа Стожка, к нему писанный, а до воровства писарчикового стягающийя, в которм видно воровство мененного писарчика з тих двох пунктов. от Карпа Стожка прописанных. Перве, что збираючи писарчук фураж на коні Кошелева, похитил себi особливе рублей двадцят. Другое, провиантовие денги тож збираючи, взимал себi на мсц по десят порций, то ест грошми по десят коп. Як же стягнувши всі мсці чрез которие он был комісаром, именно місяцей пятнадцят, теды по десят коп за всяк мсц учинит самых провиантовых денег полтора ста коп., а з фуражными вишписанными двадцятма рублями – сто десят коп писарчуком похищенных. Но и сего ясного доводу з едного упрямства и ослушности вишречоный наказный сотник, а певнiй же и сам тым же недугом одержим, зділат не схотіл.

О сем служебничо донесши ясневелможности вшой при доземном моем уклоні зостаю ясневелможности вшой пну и добродіеві моему премлствому всенижайший слуга Федор Чуйкевич.

З Кролевца 28 ноевр[ия] 1728 року».

Адреса на звороті: «Его императорского всепресвітлішого влчства Войск Запорозких обоіх сторон Днепра гетману, ясневелможному и високопревосходителнійшому его млсти пану Даниїлу Апостолу, моему премлствому пану патрону и добродіеві всенижайше».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 54158. Автограф (?). Запис зверху документа: «Получено декаврия 1 д. 1728»)

№ 43

1728, грудня 10 (листопада 29). – Лист наказного кролевецького отамана
Василя Николаєнка до гетьмана Данила Апостола

«Ясневелможный мсці пне гетмане Войск Запорожских премилостивійший мні пне патроне и великий добродію.

Сего ноеврия 23 дня предложил мні писменно пн. Федор Чуйкевич, товариш бунчуковий, указом ясневелможности вашей, чтоб я доводне описавши Илию Радченка, бывшего кролевецького комиссара поступки, як он на комісарстві будучи, немалое число закрал провиянтових денег, отправил тоє діло до ясневелможности вашей в Глухов. Теди я всепокорственно ясневелможности вашей доношу, что по доношению товариша сотенного кролевецького Филипа Хведченка, чинил о таких Радченкових поступках слідствие по указу гспдна полковника ніжинского Хруцова, батуринский сотниченко Карп Стожок и оноє слідствие им, Стожком не окончено, для того, что означенный Радченко толко зачалос являтис, же он крал провиянтовиє денги зараз от розписку утек и затим поденно не знат сколько он всіх грошей покрал, толко ж вишепомянутий Карп Стожок, показал мні писменно, же явилос уже, что на коні полковника Кошелева украл себѣ он, Радченко, двадцят рублей да в городі Кролевці и по селах взимал себѣ над диспозицію глуховских комиссаров лишніх десят порцій. О чом и саморучне Стожково писанное ко мні писмо до ясневелможности вашей при сем посылаю. Себе ж при том в блгопризрителное ясневелможности вашей млсрдие вручаю.

Ясневелможности вашей премилостивійшого мні патрона и великого добродія найнижчий слуга и подножок сотник наказный кролевецький Васил Николаєнко.

З Кролевца ноеврия 29 року 1728».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 54159. Оригінал. Запис зверху документа: «Получено декаврия 1 д. 1728»)

№ 44

1728, грудня 19 (8). – Кролевець. – Лист Федора Чуйкевича до гетьмана
Данила Апостола

«Ясневелможный и високопревосходителнійший мсці пне гетмане, мой премлстивый пне и особливый добродію.

Высоцеповажный указ ясневелможности вшой по должности моей

исполняючи, вручили сотництва кролевецкого наказництва тоей же сотні знатному товаришеві Филипу Федченку, з чого всі сотняне будучи контенти, ясневелможности вшой всепокорне благодарствуют писменно. А бывший наказный Васил Николаевич жалосте зоставши, же уже его частая минула чаша, затіал всенародно предезрост такую. Зобравши купу чучков легкомислных, себі подобных, нового обрал атамана в городі, а Дубневича (которий от пп. Максимовича и Столповского устроен атаманом и правит діло трезво) от того уряду отставлял з такою дуфалою похвалкою, же если он, Дубневич, в двор козацкий явится правити отаманство, будет полінем прибит. Теды я ему, Василеві, тое зганилем и обранному от него атаману не позволилем без волі ясневелможности вашей отаманствоват. А тым еще он, Васил, не удоволившися, удался в совет зятя своего Гроновского, писара ніжинского, который ему составил ніякиес плевели в оправдание, з чим он поехал в Глухов явитис предостойному лицу ясневелможности вшой. Гроновский зас неяко о нищих печется, сам же лаючи у сотнян кролевецких получит тую склонност, жебы его приняли к себі на сотництва, рад бы паки его, Василя, видіти в наказництві, надіючись чрез него зискат себі добрие вота, и з тоей причини составил вишреченое писание.

Сие ясневелможности вшой, пну моему млстивому, при доземном уклоні донесши, вірно перебуваю ясневелможности вшой всенижайший слуга Федор Чуйкевич.

З Кролевца 8 декавр[ия] 1728 року».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 54162. Оригінал)

№ 45

1728, грудня 19 (8). – Кролевець. – Лист Федора Дубневича,
кролевецкого городского отамана, та інших
до гетьмана Данила Апостола

«Ясневелможный мсці пне гетмане Войск Запорозских, нш всемилостивійший пне и единый добродію,

Любо должност нша давно было ясневелможности вшей за отческое призріние к народу малороссийскому, а особливе к сотні разоренной Кролевецкой о отстановлению розорителя ншего Генваровского учинит било благодатствие, но токмо за недбалостю наказного бившого сотника Василя Николаевича тое замедлілос. Нні же як благодарствие воздаючи ясневелможности вшей за отстановленне Генваровского от уряду

сотничества по явной вині его, так нні за отстановленне наказного сотника Василя Николаевича, а за настановленне поволних нших голосах до волі ясневелможности вашей на місце того наказного сотника обобрали собі в наказное сотничество жителя Федченка, знатного товариша сотні Кролевецкой. За якое отческое ясневелможности вшей на нас разсмотрение и млст должны до згону житития (!) ншего непрестанно Гспда Бга молить.

Ясневелможности вшей, ншего, всемилостивійшого пна патрона и единого добродія всенижайшие рабы.

Атаман городовий кролевецкий Федор Дубневич зо всім сотенним товариством.

Михайло Яковлевич, войт кролевецкий, з бурмистрами Дмитрием Пекою, Яртемом Козиром и зо всім посполством подписался.

1728 году декаврия 8 д.».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 54163. Оригінал завірений підписами. Запис угорі: «Получено декаврия 9 д. 1728 году»)

№ 46

1728, не пізніше грудня 23 (12). – Лист Данила і Федора Новицьких до гетьмана Данила Апостола

«Ясневельможний мсці пне гетмане, нам велце премилостивійший пне и великий добродію!

За гетманства покойного Скоропадского, вшой пнской велможности антецессора, и за тридцятьлітние вірние покойного родича ншего Юрия Новицкого на кгрунті, прозиваемом Лядском, в полку Стародубовском за рікою Ипутю, по універсалу его ж гетманском и по отведению по указу гетманском же пна Павла Яворского, асаула полкового стародубовского, осадил покойний родич нш слободку, о якую з покойним Петром Носіковичем в суді енералном много контроверсий и розисков било. И по розискам довелося, что Носікович неслушне до оной инътересовался, и отказано указом войсковой енеральной канцелярии Носіковичу тоею слободкою не владіть, которою владіл покойний родич нш по смерть свою, а по смерти его родителька нша спокойне оною ж владіла. А без битности ншой в дому учащихся в школах ладинских за границею, зят нш Стефан Косович обманом и хитростию своею у родительки ншей всі кріпости, на тую Лядскую слободку иміючиеся, взял, по которим тоею слободкою ншею отческою владіл два года и всякие пожитки з

оной на себе отбирал. А нині увідомилися ми, нижайшие, что без відома родительки ншой и нас самих, до тоей слободки ближайших посесоров, он, Косович, тую слободку пну Федору Шираю за дві тисячі золотих завел в продажу, о чем ми, нижайшие, подавали и протест в полковую стародубовскую канцелярію на имя вельможности вшей, которого протесту она полковая канцелярия от нас не приняла. Того ради всепокорне и слезне просим ясневельможности вшей, даби повелено было указом вшим рейментарским об помянутую ншу слободку разискать, так же и кріпостей первых на оную у зятя ншого Косовича иміючих разсмотріть по самой истинні тамошнім же Стародубовского полку знатним особам, кромі полковой стародубовской канцелярии, и помянутий пн. Федор Ширай до розиску ему, Косовичу, двох тысяч золотих не давал бы, и по оном их разсмотрению полковая би стародубовская канцелярия діло нше вершила безволокитно. А буде яка сторона рішенням полковой канцелярии не удовлетворяется, то даби в оном же велможности вашей указі повелено было помененное діло наше рішить в суді енералном. А по розиску милостивійшого рейментарского вшой пнской ясневельможности на родительку ншу удову и на нас, бідних, респекту и помилования сторичне просим.

Ясневельможности вашей милостивійшого пна и влкаго добродія всенижайшие слуги

Daniel Nowicki

Gregorz Nowicki.

На обороті: Супліка Новіцких, Данила и Григория, о ґрунті отца их Ляденском. Под[ано] декабра 12 д. року 1728».

(ІР НБУВ. Ф. II. Спр. 18133. Копія кінця ХІХ ст. Запис внизу документа: «Х[арьковский] И[сторический] А[рхив], № 1591, подлинник». Оpubліковано: Мицик Ю., Тарасенко І. З нових документів до історії Сіверщини (XVII–XVIII ст.) (Ч. 12). СЛ. 2018. № 5. С. 109–110)

№ 47

1728 (?). – Лист-прохання церковного будівничого Андрія до гетьманші
Уляни Апостол

«Ясневельможная мсці пані гетмановая, премилостивійшая мні добродійко.

Склонивши себе пред висоцеповажние ноги ваши панские «предлагаю о сем» когда за позволением вашим ясневельможности вашей началась церков в слободі Жукин строитись, в ту пору вмовлен

я бил ктитором тамошнім Моисеем Кучмой состроить оную церковку, а при вмові такие слова говорили, что от него, ктитора, для оправления деревков на каждый день по восім чоловік даватимется и як вмовлен я, то ктитор потому не дал мні людей и на оправление наймаючи людей (...)»* своїх коп сім потратил денег, которых он мні, ктитор, не отдал» и през немалое время за его нестаранием при оной церкві умедлил, в чем, падши до ног ясневельможности прошу вашего панского милосердия, чтоб втраченные денги коп сім он, ктитор, повернул «в чем и стократне просячи панские (...)»*ую стопи».

Ясновельможной нашей и великой добродійки найнижайший подножник Андрей майстер церковний».

(Фонди Конотопського історичного музею. Копія другої половини XIX ст. Оpubліковано: Мицик Ю., Тарасенко І. З нових документів до історії Сіверщини (XVII–XVIII ст.) (Ч. 6). СЛ. 2017. №3. С. 68–69)

№ 48

1728 (?). – Довідка про стан церковної новобудови в с. Жукин

«Для извірення посланий бил от его ясневельможности его милости господина гетмана Даниила Апостола в новопоселенную слободу Даниловку а село Жукин Василий Казакович для усмотрения новопостроенной церкви в той слободі Даниловці а селі Жукин, как оная церков совершенно устроена в должину, в ширину и вишину. В должину оная церков состоит сажней пяти треаршинных и в вишину до креста сажней дванадцяти треаршинных, в три за(...)»* з банями и требует еще она церков кругом себе призби и шелиованя, крестов на церков и образов у церков, книг, сосудов и апарат».

(Фонди Конотопського історичного музею. Копія другої половини XIX ст. Оpubліковано: Мицик Ю., Тарасенко І. З нових документів до історії Сіверщини (XVII–XVIII ст.) (Ч. 6). СЛ. 2017. №3. С. 69)

№ 49

1728 (?). – Лист-прохання до гетьманші Уляни Апостол

«Ясновельможная мсці пані гетмановая, премилостивійшая мні патронко, милосердная нам, сиротам, матко и всеблагонадежнійшая добродійко.

Упадши до стопи ног ясневельможности вашей всемилостивійшей добродійки нашей, слезне прекладаем жалобу на Моисея Кучму, бившого ктитора, «иж турбует невинне нас и всю громаду за денги золотих тридцять сім и чотыре шаги и копійку одну, будто якоби он видал на новостроение церковное», которого Моисія Кучму ревизовал висланий от ясневельможности вашей пан Василий Казакович из его реестру Моисій Кучма ваших панских золотих сто и наших громадских и зборных церковных золотих сімдесят шесть и шагов шесть «а ведлуг оногo поражунку пана Василия Казаковича видал Моисій Кучма на церковное строение денег золотих 150» шагов три и копійку одну, а оставя виноват золотих 26 и копіек пять «а ми ему не виновати вишеписанных денег золотих тридцять сем и чотыре шаги и копійку одну и не відаемо за что нас чрез цілое літо турбует и пану старості «наприкрается», которой то турбации и нашой волокиты и своего «наприкрения» не терпячи, пан староста упартого Мойсея Кучму отсылает на очную ставку и зо всей громады посланными людьми Стефана Ерешку да Ивана Сохацкого и Матвія Шкребія, ктитора, на слушную справедливость до ясневельможности вашей, что ми, поверши себе до стопы ног вельможности вашей, милостивого призріния и ласкового милосердия всі одностайне вірнии поддании ваши просим, а ми за толикую превисочайшую показанную до нас от ясневельможности вашей ласку и милость дошедши, за щасливое панование ваше до смерти (...)» нашего Гспда Бога благати.

Всемилоствійшого добродія нашего покорне просим премилостивійшого милосердия вашего на нас, убогих, и на церковь нашу убогую, которая строится за позволением и коштом ясневельможности вашей в слободі Жукин, которая не достроена за недостатком и убожеством нашим и до оной новостроенной жуклянской церкви не иміється звожа книг, сосудов и аппарат, крестов на церковь и образов у церковь».

(Фонди Конотопського історичного музею. Копія другої половини XIX ст. Оpubліковано: Мицик Ю., Тарасенко І. З нових документів до історії Сіверщини (XVII–XVIII ст.) (Ч. 6). СЛ. 2017. № 3. С. 69)

№ 50

1728 р. – Скарга макошинських війта і отамана
до гетьмана Данила Апостола

«Ясневелможний мсці пане гетмане, наш всемилостивійший пне и великий добродію.

Прошедшаго 1727 году, первой неділі Великого Поста, преосвященный епископ черніговский Иродион Жураковский по умертвії священника нашего макошинского Василия Козловского вишеписанном же 727 году, церков нашу макошинскую запечатал, а нас опреділил в прыход там будучому монастира дівичого священнику Иоану Петрову и любо многокrotnie били челом его преосвященству, прося о священники и о распечатуванне церкви Бжой, но он не токмо сего зділат не похотіл, а домагаяс излишнего зверх прежнего на персону священническую от нас опреділения, но и нас с поруганием от себе изгонил, а оной священник, монастира дівичого, в которого мы нні в приході найдуемся, вимагаєт на нас запшних (?) взятков и немалую нам ділаєт як в духовенстві, так и в протчем, противности, з чего нам немалая чинится обіда. Чего ради всі як козаки и посполство села Макошина, упадши до стопи ног ясневелможности вашей, слезне просим, даби повелінием ясневелможности вашей, преосвященный епіскоп черніговский, по прежнему церков нашу запечатанную распечатал и к ней, не вимагая излишнего опреділения, постановил священника, даби імія посеред села церковь бжественную, впрєд в сторонном приході не били.

Ясневелможности вашей нашего всемилостивійшого добродія
нижайшие раби

Атаман макошинский Леонтий Кондратенко Росика (?) з товариством.
Войт макошинский Михайло Уласенко Чекан с посполством».

(ЦДІАК України. Ф. 51. Оп. 3. Спр. 269. Арк. 20. Оригінал, завірений підписом)

№ 51

1728 р. (?). – Батурин (?). – «Доношение» батуринського сотника Федора
Стожка (?) до гетьмана Данила Апостола

«Ковалі два по указу велможностей ваших для окованя алтилиерії з Батурина в Глухов посланние уже мсць вижили, которим тилко на мсць провянту ведлуг указу видали, а жени их тута з дітми гибнут без хліба,

ибо барзе убогие сут, о которих рабско прошу велможностей ваших даби отпущени были.

Понеже неедина утрапленному Батуринови трудност, указ от велможностей ваших единою сотнею греблю гатити, а от его млсти пна полковника нашего ніжинского указ пятьдесят человека на градскую работизну до Ніжина посылати. Крім ж у того шляховії всегдашній трудности, найбарзі им, ковалям, же завше мусят всяким переезжающим безденежно ділати, а й от консистентов немалая им долегливост же далій и вижити (?) не могут».

(ЦДІАК України. Ф. 51. Оп. 3. Спр. 427. Арк. 10. Тогочасна копія)

1729

№ 52

1729, січня 23 (12). – Прилуки. – Лист наказного прилуцького полковника Петра Носенка до гетьмана Данила Апостола

«Ясневелможний мсці пне гетмане, мні премилостивійший и великий добродію.

Прошлого 1728 году декабра 11 подан мні висоцеповажний ясневелможности вшей указ в ділі пнов Себасияновичов, что села Грицювки жителі, універсалом антецессора ясневелможности вшей во владініе матці их и им определенно, не хотят надлежащего отдавати послушенства и хочай о том з суду енералного были ко мні прислани два указы, дабым приказал им по прежнему их, Себастияновичов, матці послушенство свідчити, однак они, явившись ослушними, ездили в Глухов быт челом и оттудова в дом уехали. То абым зискавши пред себе вишшеозначенного села Грицювки жителей, до неотдавання послушенства приводцов первой их по приличию наказал, потом и приказал им же, предреченних Себастияновичов, матці и им самим надлежащее отдавать послушенство и повинност без всякой противности. Что же по тому ясневелможности вшей указу учинено будет, репортовал бым ясневелможности вшу и я по моей службничой должности доношу ясневелможности вшей, же за совітом пнов старшины полковой посылалем туда в Грицювку, первой хоружого сотні полковой Моисія Делембовского для изискання оних грицювчан в Прилуку. Которому они отказали, что не поедем и не поехали. А за другим разом посылал з козаками значкового атамана Онисима Донця,

давши ему и подленный указ ясневелможности вшей для вчитання помянутим грицювчанам, но они и потому в Прилуку не поехали и жадного послушенства отдават не похотіли и и не отдают. И что там тогда чинилос свидітелство и его атаманову сказку в милостивое рассмотрение до ясневелможности вшей, моего премилостійшого пна и добродія, посылаю и его ж многопризрителной рейментарской ласце вовіраюс навсегда.

Ясневелможности вшей мні премилостивійшому пну и великому добродіеві нижайший слуга сотник полковий и полковник наказний прилуцкий Петр Носенко.

З Прилуки генвар[я] 12 д. року 1729».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 54197. Оригінал. Запис зверху документа: «Под[ано] генвар[я] 19 року 1729»)

№ 53

1729, січня 28 (17). – Глухів. – Універсал гетьмана Данила Апостола

«Его императорского всепресвітлійшого величества Войска Запорозского обоіх сторон Днепра гетман Даниїл Апостол.

Всеі старшині и черні Войска его императорского величества Запорозского, особливе пном полковникам ніжинскому и черніговскому, пп. старшинам тамошним полковым, також сотникам борзненскому, шаповаловскому и менскому з урядами, всякого теж звания и кондиції людем, кому бы о том відати надлежало, ознаймуем сим нашим універсалом, иж превелебний в Бгу отц Иосиф Білицкий, игумен мнстра Свто-Спаского пустинного Максаковского, з братиею презентовал нам супплицы своей, так привилегиа оригиналние прежде бывших королей полских и великих князей литовских Владислава Четвертого и Яна Казімира дафундушвоеводы киевского Адама Киселя, первого фундатора тоей же обители, яко и універсали антецессоров наших гетманов Богдана Хмелницкого, Ивана Бруховецкого, Ивана Самойловича на владіние и охранение сел, кгрунтов, до тоей обители Максаковской надлежачих, в разних годах данние на села Максаки, Холмы, Едути, Красний став з озерами, з млинамы, з перевозом на село Пралники и Высокое, а особливе універсал покойного гетмана Скоропадского на тое ж село Максаки и на увольнение от станций дворцов их мнстрских едного в Берестовці, другого – в Сосницы, третого – в Мені, четвертого – там же в фолварках менских, пятого – в Киселювці и в Высоком будущих, на якие села и всі угодия, також на подданных в слободках Адамовці

и Сидоровці, на кгрунті от помянутого воеводы Киселя мнстру Максаковскому легованном поселенных, он, отц Білицкий, игумен, з братиею просил нашего подтвердительног універсалу. Мы прето, гетман, по сылі данной нам высокомонаршой его ради императорского величества грамоты и міючи власть всякие войсковые и гражданские в Малой России устревати поратки, а респектуючи на тую старинную обител Максаковскую, в которой всегдашние к Бгу млтвы о здравіи его императорского влчства и блгое (...) * воінства и всей (...) * приносятся, прошение его превелебности отца Иосифа Білицкого з братиею принят за блго и веліли сей нш з войсковою енеральной канцеляриі універсал, которим яко всі помянутие села Максаки, Холмы, Едуы, Пралники, Высокое, Красний став з млинами, озерами и перевозом и со всіми належитостми при тих селах найдуючимися, також людей в слободках Адамовці и Сидоровці, на Киселювском кгрунті поселенных, тоей же обителі Максаковской подлуг вышшеписанных привилекгиев королевских и антецессоров наших універсалов во владіние ствержаем так, дабы панове полковники ніжинский и черніговский з старшинами полковыми, а сотники борзенский, шаповаловский, менский и никто з старшины и черні войсковых и посполитых людей полкоков (описка, слід читати: «полков» – Ю. М., І. Т.) обывателі во владіние оных сел. и в Адамовці и Сидоровці людей в заживанню теж озер, мелниц, перевозу и всяких других угодий жадного препятія обителі Максаковской чинити не важилися, войты зас и посполитые тых же сел люде (кромі козаков при своїх волностях ненарушоно зостават иміючи) отдавали бы тоей же Максаковской обителі надлежащее послушенство и повинности рейментарско упоминаем. Докладаемо тут же, абы урядники менские, сосницкие, киселювские, берестовецкие в дворцах того ж мнста Максаковского в Сосницы, в Мені, в фолварках менских, в Берестовці, в Киселювці и в Високом найдуючихся людем, мешкаючим, налогов и напрасных утысков не чинили.

Дан в Глухові генвара 17 року 1729.

Звишменованный гетман, рукою власною».

(АГАД. Ф. АР. Відділ II. Книга 19. Арк. 43, 47. Оpubліковано: Мицик Ю. З документації гетьмана І. Мазепи. СЛ. 1998. № 1. С. 103)

1729, лютого 9 (січня 29). – Глухів. – Купча

«Року тисяча сімсот двадцятого мсца яннуария двадцат девятого дня.

Всім, кому колвек о том тепер и в потомние часи відати будет надлежало, сим моим доброволним купчим записом ознаймую, иж власный свій грунт, никому ни в чом не пенный и не заведенный, в селі Хмельювци найдуючийся, цілий пляц поля пахатного з двориком, огородом и в полі огород, гаєм и сіножатми, до того ж грунту належними, продалем и уступилем на вічність его млсти пну Василю Романовичу, знатному канцеляристу войсковому, пней малжонци и потомкам за певную сумму и сполна до рук моих одобранную, готових грошей монети доброю личбы украинской золотих шестьсот, волно теда ему, пну Романовичу, пней малжонце и потомком его тот грунт кому дати, даровати, заминяти и як хотя на свой найлучший пожиток обернути. Себе зась самого и потомков моих яко от мененного грунту вовся отдаляю, так, вручаючи оний в зуполное владіние пну Романовичу, даю ему ж для лутшой впрעד кріпости и оборони сие мое ж собственноручное писание.

Діялося в Глухові, року, мсца и дня выжей выраженных.

В подлінной купчой подпис рук тако:

Стефан Косович рукою власною

Притомними будучи сей купчой запис руками своїми подписуємься:

Антип Соколовский, сотник бакланский

Герман Синяковский

Леон Клопотовский, писар бакланский».

(ІР НБУВ. Ф. II. Спр. 18121. Копія кінця ХІХ ст. Внизу документа запис: «Рум[янцевская] оп[ись], п[олк] Старод[убский], т. 81, сотня 2-я полковая». Оpubліковано: Мицик Ю., Тарасенко І. 3 нових документів до історії Сіверщини (ХVІІ–ХVІІІ ст.) (Ч. 13). СЛ. 2018. № 6. С. 78)

1729, березня 12 (1). – Скарга козака Батуринської сотні, жителя села Атюші, Григорія Лемішки, до гетьмана Данила Апостола

«Марта 1 дня.

Ясневелможний мсці пне гетмане, мні всемилостивійший пне и добродію.

В прошлом 1728 году пошолем я, нижайший, до своего должника в селі Отюши Ивана Шемета за долгом, который давал мні за свой долг косу, которую хтіл я взят с таким уговором: в какой ціні за долг беру, в той ціні за дов[г] свой отдам. А оний Иван тую косу вкрал з моїх рук и в том вириванню не хотя косою своеи же жонці ногу отторгнув до крові и за тое тот Иван, хотя отбитися своего долгу, стал мене в город Батурин до сотника тамошого Данила Федоровича Стожка позиват. А сотник давно на мене причини искал, иміючи древнюю во умі своїм злобу и ненависть и скоро по жалобі зараз послал свое[го] асаулчика по мене в село Отюшу. Которий то асаулчик, именно Стефан Крат да другий Олихвір, скоро приїхали в село, повзявши мене, пошли до того моего заводци Ивана Шемета будто осмотроват тоей раны и там мене зараз вожками звязали аки злодія или разбойника без всякого роспросу и били смертним боем и всего окривавили, которому моему смертному бою все село свідомо; привязавши к драбинам руки и ноги, везли до города и всю дорогу везучи, нещадним боем били, а тое все чинено по сотницком приказу. А когда привезли в Батурин, то заковавши в зеліза, посадили в буздігарню, а потим держали силне в турмі и зелізах недел чтири и забрали в мене коней двое ціна тринадцат рублей, воз с хомутом, два рублі, сокиру добрую, косу, ножи з ножнами, а в дому без мене и жени моей пропало статку болше ніж на пят рублей. И за тое виш прописанное все моя жена была челом ясневелможности вашей в том же году и по челобититтю моей жени видано поважний ваш рейментарский указ до полковника ніжинского его милости гспдна Иоанна Хрущова. Которий указ полковий писар Леонтий Гроновский, согласившись из сотником, того указу не обявивши в себе держал и ні жадной резолюціі не вчинил, а написал с полку лист до п. сотника вороніжского Ивана Холодовича, чтобы зехал в Батурин и село Отюшу, вчинит рассмотрение праведное. Которий то сотник без вашего рейментарского указа по том листу не поехал и рассмотрения ні жадного и понні не вчинено. От чего мні, бідному, превеликий убиток в худобі и разорение в домі чинитьсся, а найбарзій в нездоровю от биття напрасного и мучения чрез чтири недели. Того ради прошу ясневелможности вашей повеліт своїм висоце поважним указом помянутого сотника Стожка (...) * зискат и о моем бою смертном и о мученіі в туремном вязеню и зелізах и о забраню напрасно моей худоби допросит, а по допросі веліт помянутому сотнику мою худобу, напрасно забратую, мні возвратит и за увітче и безчестие награждение учинит и протори и вбитки (?) мої пополнит. О тое и паки по стокротне (...) * рейментарского милостивого респекту и справедливости прошу.

Ясневелможности вашей, моего всемилостивішого пна и добродія нижайший раб Григорий Лемішка, козак сотні Батуринской полку Ніжинского, жител села Отюши».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 51271. Тогочасна копія)

№ 56

1729, березня 18 (8). – Глухів. – Універсал гетьмана Данила Апостола про підтвердження привілею Свято-Троїцькому Іллінському монастирю в Чернігові

«Великого гсдра нашего его императорского всепресвітлійшого влчтва Войска Запорожского обоих сторон Днепра гетман Даниил Апостол

Всей старшині и черні Войска его ж императорского величества Запорожского, меновите пну полковникові черніговському з старшиною полковою сотникам також, всімъ того полку обывателем, а особливе войту черніговському з майстратом и кому колвек о томъ відати надлежит, сим ншим ознаймуем універсалом, иж превелебний в Бгу его млть отц Герман Кононович, архимандрит обители Святотроецкой Іллінской черніговской, з братією при листі своем чрез отца намісника тоей же стой обители Троецкой Игнатія презентовал намъ антецессора ншего гетмана Скоропадского універсали оной Свтотроецкой Іллінской обители, данние в годах еден 1709 на села Перелюб, слободку Білошиную, Прибиль, село Елин з озерами до оного Елина належачими, на селце в полку Черніговском в сотні Ройской Познопали и зо всіми тамошними озерами да на четвертую часть кгрунту в селі Познопалах законниками обители Святотроецкой Іллінской купленного; другий 1714 на одбіране з дегтярен в пуци Перелюбской будучих дегтяной повинности; третий 1715 на охранение пуци Перелюбской и Елинской, дабы в оную пщу ніхто ніякого вступу иміти не важилься: подлуг которих антецессора нашего універсалов на всі вишепрописанние села и угодия просил его превелебность нашей конфірмации: Мы прето, гетман, по силі данной нам високомонаршой его императорского величества жалованной грамоти, иміючи власть в Малой Россіи всякие воинские и гражданские устревать порадки, стосуючися же до показанних антецессора нашего універсалов всі вишепрописанние села, ліси, озера и другие угодия в спокойное и безпрепятственное владіние обитель Святотроецкой Іллінской черніговской сим нашим універсалом конфірмуем. За

чим абы пн полковник черніговский з старшиною полковою его превелебности отцу архимандрит з братиею в владении до обители Святотроецкой Иллінской вишеписанных належачихъ сель Перелюба, Білошиной слободки, Прибилі, Елини и Познопалов и в отбіраню з озер до оного Елина и Познопалов належачих из дятярен в пущи Перелюбской будучих, користей подлуг данных антецессора нашего універсалов не важилися чинити трудности и перешкоди, и в пущу их Перелюбскую и Елинскую з войскового и посполитого чина и дховного вступу и уезду ніякого не иміли. Войти зас всіх вишеписанных сел с посполитими людьми (опроч козаков, котории при своих волностях міют быть заховани ненарушно) отдавали бы подданническую повинность и послушенство без всякой противности міти хочем и рейментарско приказуем.

Дан в Глухові марта 8 д [ня] 1729 року.

Звишенований гетман ркою власною».

Запис на звороті: «1729. Черниговской и Новгородской губерний».

(НМЛ. Відділ рукописів і стародруків. Ркк-2727. Оригінал, завірений особистим підписом і печаткою. Оpubліковано: Матеріали для отечественной истории / Изд. М. Судіенко. Київ, 1853. Т. I. Отд. II: Универсалы Гетмана Данила Апостола. ХLI; С. 63–64. Пришляк В. Гетьманські універсали Данила Апостола у збірці Національного Музею у Львові імені Андрея Шептицького. УАЩ. Київ, 2018. Вип. 21/22. С. 730–732)

№ 57

1729, березня 25 (14). – Скарга козака Батуринської сотні Григорія Лемішки до гетьмана Данила Апостола

«Суплікует Григорий Лемішка, козак сотні Батуринской, житель села Отюшки, з прошением, что б повел[ен]о было указом рейментарским сотника батуринского Стожка зискат водлуг и о его смертном и о туремном вязеню держачомся и о забраню напрасно его худоби допросит, а по допросі веліт напрасно забратую ним, сотником Стожком, его худобу возвратит, а за протори убитки наградит за увітче и безчестия пополнит.

Под марта 14 (?) 1729 году».

(ІР НБУВ. Ф. I. Спр. 62236. Оpubліковано: Мицик Ю., Тарасенко І. 3 нових документів до історії Сіверщини (друга половина XVII–XVIII ст.) (Ч. 4). СЛ. 2016. № 5. С. 84)

№ 58

Не пізніше 28 (17) квітня 1729 р. – Лист Андрія Нейфегеля до гетьмана
Данила Апостола

«Ясневелможний мсці пне гетмане усемилостивіший пне патроне и великий добродію.

По милостивом ясневелможности вашей и призрителном до архиерея Бжия прошенії листовном, дабы церков по желанії нашем в селі Жалдаках построена была, получили архиерейское благословенне, но по ніякойся силі отец протопоп наш конотопский, согласуя з отцем архидияконом катедралним взимания ради ніяких ся денег за обложене (?) церкви (чего нікогда не велося) прошенію ясневелможности вашей и нашому желанію доброму не чинит задосит и сего ради просим ясневелможности вашей, да благоволит до протопопи конотопского писанием своїм упоминая, приказати без всякого здирства церков заложить, а подлуг не немогуцнаго нашого убожеского требованія на стую церков Бжественную помощи ради непородное дерево в Конотопі в двору их панском застаючєє повіт (?) перевозит, о сем милости просим.

Ясневелможности вашей всемилостивішаго нам добродія подножки Андрій Негевофел, капитан с товарищи».

(ЦДІАК України. Ф. 51. Оп. 3. Спр. 3137. Арк. 1. Оригінал. Оpubліковано: Мицик Ю., Тарасенко І. 3 нових документів до історії Сіверщини (XVII–XVIII ст.) (Ч. 12). СЛ. 2018. № 5. С. 111)

№ 59

1729, квітня 28 (17). – Глухів. – Лист гетьмана Данила Апостола до
конотопського протопопа

«Пречестний в Бгу мці отче протопоп конотопский.

Пред сего писали мы до преосвященнійшого его милости гдна Варлаама Ванатовича, архиепппа киевского, по супліці Андрея Негефеля, капитана жолдацкого зо всім товариством на поданной, просячи дабы его преосвщество благословил построїт в слободці Жолдакові церков и оную приказал по стих обикновению, по якому писанію ншему его преосвященство свое архиерейское благословление на заложение и построение помянутой церкви видал и о том писал до пречестности вашей. Нні ж вышеозначенний капитан зо всім товариством чрез супліку свою нам донесл, что пречестност вша требуючи од них за обложение (?) церкви ніякий денег и по сию пору не хочет. Прето мы, повторним ншим

писаним, не хотя в том его преосвященства турбовати, вымогая од них за обложение церкви и посвещение місца ніяких денег, безоткладно обложение и місце церкви поставил, непременно, а почому до сего времени оное місце на обложение тоей церкви не посвящается нас (...)* увідоміл, и ежели оное посвщение остановилося ради вимагання у них, жолдаков, взятков, то тоє діється неслухне. [...] и нас о том увідомити.

З Глух[ова] априля 17 дня 1729.

Вашей пречестности всего добра зичливий его императорского величества Войска Запорожского обох сторон Дніпра».

(ЦДІАК України. Ф. 51. Оп. 3. Спр. 3137. Арк. 3. Чернетка. Опубліковано: Мицик Ю., Тарасенко І. З нових документів до історії Сіверщини (XVII–XVIII ст.) (Ч. 12). СЛ. 2018. № 5. С. 111–112)

№ 60

**1729, до травня 25 (14). – «Протестація» воронізького сотника
Івана Холодовича до ГВК**

«В войсковую енералную канцелярию.

Протестація.

В ннішнем 1729 году мсца априля на претенсию его милости отца Нила, архимандрита новгородского, исполняя висоцеповажний рейментарский ясневелможного его милости пана гетмана указ, ездилем сам в обытел новгородскую до его превелебности з отдаданием досталних обители тамошней грошей 290 золотих. Теди его превелебност тих помянутих грошей до прежде выполненной в прошлих годах от мене антecessорам его превелебности сумми 380 золотих, на що имію квитациї (понеже заемних мною было 67 червоних) не відаю для яких причин не принял. Того ради жебы вперед за неуплаченные якобы грошей не нанеслася мні от его отца архимандрити якая трудност и турбация, прошу войсковой енералной канцеляреї по указу ясневелможного такие досталние гроши 290 золотих принят до росправи и сию мою протестацію також приняв, записать в протокол.

Сотник вороніжский Иван Холодович».

(ЦДІАК України. Ф. 51. Оп. 3. Спр. 1724. Арк. 11. Тогочасна копія. Запис зверху документа: «Подано мая 14 д. 1729 году. Велено принят и сообщит к ділу (?), а денег не принимат»)

№ 61

1729, травня 14 (3). – Глухів. – Лист прилуцького полковника Гната
Галагана до гетьмана Данила Апостола

«Ясневелможний мсці пне гетмане, мой премлстивійший добродію.

Посилал до мене полку моего сотник красноколядинский розиск обер и уньдер офіцерамы полку гусарского пятой роты купно з урядовымы красноколядинскымы о забытом тамошній сотні Красноколядинской посполитом члвіку, жителю села Дмытровка Сидору Шевцю, от жолніра того ж полку гусарского пятой роты Хрысты Неделковым сочиненний. Которий при сем моем писаниї посилаючи в блгоразсмотрітелное разсуждение ясневелможности вашей пна моего млстиваго, прошу вашего рейментарского наставления: як мію з тым поступыты.

При том ласце вашей пнской навсегда мя ввіраю вашей ясневелможности, моего премилостивійшаго добродія.

Мая 3 року 1729 Глухов.

Нижайший слуга его императорского величества Войска Запорож[ского] полковник прилуцкий Гнат Галаган».

Адреса: «Его императорского величества Войска Запорожского обоіх сторон Днепра гетманови ясневелможному его млсти пану Даниїлу Апостолу, моему премлстивійшом добродієви вручити».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 55103. Оригінал, завірений особистими підписами авторів і печаткою)

№ 62

1729, травня 24 (14). Глухів. – Донесення гетьмана Данила Апостола з підписами козацької старшини до російського імператора Петра II із обґрунтуванням доцільності перенесення гетьманської резиденції з Глухова до Батурина

«Бжиєю поспешествующею милостию всепресветлійшому державнійшому великому гдрю Петру Второму (далі йде повний царський титул – Ю. М., І. Т.)

Вашего императорского всепресвітлійшого величества вірний подданий гетман Данило Апостол со всім Войском обоих сторон Дніпра Запорожским падше пред всеавгустійшим вашего императорского величества маестатом у стопи ног монарших всемирно до лица

земли чолом б[ъ]ем: в прошлом 1728 году в бытность мою с протчею старшиною и полковниками въ Москві в пунктах просителних между протчиими малороссийскими нуждами доносил я вашему императорскому величеству, что город Глухов з многих обстоятельств и осідлости своей не безтрудний на резиденцию гетманскую, ибо персонам великороссийским и старшині енеральной при гетмані обрїтаючимся, так же многолюдному всегда за разными ділами собранию за недовольством дров, сіна, и инных потребных запасов, особливая в сем городі нужда діется, и к ним же далекий велми проезд. Да сверх того в прошлих годах килкокротная огненная пожежа оний город опустошила, и того ради просил дабы повелено было указом вашего императорского величества быть резиденции гетманской в ином городі для общей ползи присудствующих и в нуждах приежжаючих людей вигоднійшом, на что в пунктах рішителних всемилостивїйшая вашего императорского величества указ о сем учинен будет.

И по оному предложенному мні указу вашего императорского величества состоялась резолюция таковая, чтоб я по возвращенїи своем из Москви, избрав місто, представил именно куда тую резиденцию перенестъ, и гді удобнїе быть может. Тогда вашего императорского величества указ о сем учинен будетъ. И по оному предложенному мні указу вашего императорского величества з общего совїта з енеральною старшиною, полковниками и полковою старшиною всі сполне всепокорнїйше вашему императорскому величеству доносим, что за прежних гетманов резиденция гетманская была в Батурині.

И нинї тот город Батурин на резиденцию гетманскую узнаем быт удобнїйший, ибо оний между протчиими городами есть посредственний, и приезд до него з полков имїется не так в далекому разстоянии, як до Глухова, да при оном же городі степу довольно и дров, и деревнї на строение без шкоди и тяжести людской реками Десной и Сеймом плитами и протчиих потребных запасов, чтобы жить без нужди латво приспособыти мощно. Сего ради при всеподданнїйшом нашем челобити рабски вашего императорского величества просимо повелїти о вышеписанном милостивое учинити опредїление и прислать указ вашего императорского величества. При том скипетродержавную вашего императорского величества дхом лобизающе десницу пребываем.

Мая д. 14 1729 году

Глухов.

Вашего императорского всепресвітлїйшого величества вірные подданные и всенижайшие рабы и подножия Войска вашего ж

императорского величества Запорожского обоих сторонъ Дніпра
гетман Данило Апостол

Обозний енералний Яков Лизогуб,
Судиа енералний Михайло Забіла,
за писара правящий Михайло Турковский.
Асаул енералний Иван Мануйлович.
Асаул енералний Федор Лисенко
Бунчучний енералний Иван Борозна
Полковник киевский Антони[й] Тански[й]
Полковник черниговский Михайло Богданов
Полковник ніжинский Иван Хрущов
Полковник прилуцкий Игнатий Галаган, во місто его полковой
прилуцкий писар Федор Галенковский по его велению подписался
Полковник переяславски[й] Васили[й] Тански[й]
Полтавский полковник Василий Кочубей
Полковник миргородский Павел Апостол, а в небитности его за
слабостию здоровья по его велению писар его полковой миргородский
Петро Ліскевич подписался,

Обозний полковий стародубовский и наказний полковник Афанас
Есимоньтовский,

Полковник наказний и сотник полковий гадяцкий Иван Піратинский,
Обозний полковий и наказний полковник
Лубенский Павел Мартос;
Бунчуковий товариш Михайло Скоропадский
Семеон Лизогуб бунчуковий
Бунчуковий товариш Андрій Полуботок
Бунчуковий товариш Яков Полуботок
Бунчуковий товариш Иван Новицкий
Бунчуковий товариш Яков Новицкий
Бунчуковий товариш Лаврентий Бороздна
Бунчуковий товариш Захарий Роцаковский
Бунчуковий товариш Андрій Бурковский
Бунчуковий товариш Александер Шишкевич
Бунчуковий товариш Яков Жураковский
Бунчуковий товариш Семен Чуйкевич
Бунчуковий товариш Федор Савич.
Бунчуковий товариш Иван Забіла.

Полковий сотник Киевского полку козелецкого Алексій Яковенко
неграмотний, а вмісто его по прошенію писар полковий киевский
Григорий Немировский подписался.

Киевского полку сотник гоголевский Матвій Соболевский неграмотний, а вмісто его ж по прошенію полковий лубенский писар Степан Савицкий подписался.

Сотник полковий прилуцкий Петр Носенко.

Полку Прилуцкого сотник сріблянський Антон Троцина

Полку Прилуцкого сотник ичанський Григорий Стороженко

Полку Прилуцкого сотник варвинський Михайло Тарнавський

Полку Прилуцкого сотник красноколядинський Марко Ангелиовський

Полку Прилуцкого сотник монастирський Иван Романович

Полку Прилуцкого сотник иваницкий Павел Линіцкий

Полку Лубенского сотник полковий Григорий Кулябка

Полку Лубенского сотник Семен Остапович Роменський

Полку Лубенского сотник глинский Афанасий Жуковский

Полку Лубенского сотник пиратинський Григорий Корніев

Полку Лубенского сотник лукомський Мартин Кодинец

Полку Лубенского сотник городиский Леонтий Петровский

Полку Ніженского сотник новомлинський Иван Шишкевич

Киевского полку асаул Остап Гречка

Черниговского полку асаул Михаил Мокриевич,

Асаул полковий прилуцкий Михайло Мовчан, а вмісто его неграмотного по прошенію писар міській прилуцкий Федор Турковский подписался.

Иван Левенец асаул полковий полтавський

Полку Лубенского асаул полковий Иван Павлов неграмотний, а вмісто его по его ж прошенію того ж полку писар полковий Степан Савицкий подписался

Полку Лубенского хоружий Стефан Корсун

Полку Стародубовского хоружий пол[ковий] Стефан Якимович

Полку Прилуцкого полковий хоружий Иван Семенов

Асаул полковий ніжинський Моисій Левицкий

Полку Ніжинского хоружий полковий ніжинський Иван Левицкий

Полку Ніжинского хоружий Иван Величковський

Полку Ніжинского сотник полковий Григорий Романовський

Полку Ніжинского сотник полковий Евстафий Тарасович

Полку Ніжинского сотник глуховський Федор Омелянович

Полку Ніжинского батуринський сотник Федор Стожок, а вмісто его по его веленію син его ж Клим Стожок подписался

Полку Переяславского за сотника ліпльавского управляющий значковий товариш Григорий Зубченко подписался

Киевський обозний полковий Федор Ханенко

Обозний полковий миргородский Василь Родзянка, а вмісто его по его прошенію сотник монастирський Іван Романович підписався.

Обозный полковий черніговський Ігнат Сахновський

Обозний полковий прилуцький Михайло Огронович

Обозний полковий полтавський Лаврентій Никитич, а вмісто его по его прошенію писар полковий полтавський Григорій Богаевський підписався.

Судя полковий стародубовський Николай Ханенко

Судя полковий киевський Ілья Жила

Судия полковий миргородський Матвій Остроградський,

Судия полковий гадяцький Мартин Штишевський

Судя полковий прилуцький Михайло Ягелніцький

Судия полковий черніговський Василій Каневський

Киевський полковий писар Григорій Немеровський

Полковий лубенський писар Степан Савицький

Полковий полтавський писар Григорій Бугаевський

Черніговський полковий писар Іван Ганушкевич

Писар полку Миргородського Петро Ліскевич

За писара полкового гадяцького правящий Іван Ситенський

Судия полковий переяславський Семен Новокович

Павел Черняхівський писар полку Переяславського

Асаул полковий переяславський Лука Васи́лиев, а місто его по его веленію син его ж Григорій Лукашевич підписався

Іван Доброніцький сотник полковий переяславський

Сотник полковий переяславський Евстратій Гуляк

Сотник бубновський Михайло Прохоренко, а вмісто его по прошенію значковий товариш Іванъ Гулянович підписався

Сотник піщанський Семен Кандиба, а вмісто его по прошенію значковий товариш Яким Джулай підписався

Сотник домонтовський Кондрат Іванко, а вмісто его по прошенію Григорій Зубченко підписався

Сотъник баришевський наказний Феодор Матвієвич

Сотник яготинський Іосип Павлов, а умісто его по его веленію зят его ж Дмитро Ф[е]доров підписався

Сотник гелмязовський Сава Федорович, а вмісто его по прошенію значковий товариш Іван Гуланович підписався.

Полку Черніговського сотник роиский Яков Батури́нський

Полку Черніговського сотник седневський Іван Рымша

Полку Черніговського сотник волинський Карп Лі́нієвіч

Полку Черніговського сотник сосницький Павел Омелянов

Полку Стародубовского сотник полковий Семен Галецкий
Полку Стародубовского сотник Алексій Есимонтовский, сотник
мглинский
Полку Стародубовского новгородский сотник Василий
Христочевский
Полку Гадяцкого сотник полковий Василий Велецкий
Полку Гадяцкого сотник зенковский Василий Рожанский
Полку Гадяцкого сотник зенковский Мелетий Жадко, а вмісто его,
неуміючого писат, по его прошению Иван Ситенский подписался.
Полк Гадяцкого сотник опошанский Иван Корицкий.
Полку Гадяцкого сотник грунский Илия Милорадович
Полку Полтавского сотник ковалівський Демян Иванович
Полку Полтавского кобеляцкий сотник Сава Тарануха
Полку Полтавского орлянский сотник Иосиф Яковлев
Полку Полтавского келебердянський сотник Иван Василиев
Городовий атаман полтавський Лука Старицкий
Полк Миргородского сотник білоцерковский Лаврентий Василиев».

(РГАДА. Ф. 248: Сенат и сенатские учреждения. Оп. 41. Д. 3568. Л. 179–179 об. Оригінал; ЦДІАЛ України. Ф. 309 (НТШ). Оп. 1. Спр. 2495. Арк. 96–101 зв. Оpubліковано: Пришляк В. Гетьманські універсали Данила Апостола у збірці Національного Музею у Львові імені Андрея Шептицького. УАЩ. 2018. Вип. 21/22. С. 730–732)

№ 63

1729, травня 21 (10). – Чернігів (?). – Лист чернігівського архієпископа Іродіона Жураковського до Гедеона Трофимовича, архімандрита Свято-Преображенського монастиря в Новгороді-Сіверському

«Висоце в Бгу превелебный гсдне млсці отце архимандрит новгородский, наш в Дху Стом отче и брате!

Текущего мая 10 д. 1729 года писал до насего сиятельство гспдн генерал-маеор и ордина стаго Александра Невскаго кавалер кнз Шаховский; в прошлом 1726 году июня 10 д. по имянному блженния и вічнодостойния памяти ея императорского влчства указа за подписанием собственния ея влчства руки велено изслідоват: сколько в Малой России маетностей, заводов, мелниц и земель и протчіїх угодій, принадлежащих до двора гетманского на булаву и кух-ню и на полковничії и протчіїх полковых особ уряди и на ратуши, так же из описних всяких маетностей кому, по каким указом или гетманским и старшинским універ-салом,

которих родіх в роздачи и в вічное владіние или от тіх гетманов и от стар-шини, до ласки войскової по свойству времянно и потому ея императорского влчства имянному указу до всей Малой Росії о маетностях посланними из бывшей Малороссийской коллегії в 1726 году Глуховского гварнизонного полку афицерами чинена ревизия и у всіх владілцов почему кто маетностями владіет з грамотою и з гетманских и старшинских універсалов и с протчіїх кріпостей взяти копії, а на маетности ж архиерейские и мнастирские обрїтающіеся Малой Росії з грамот и з універсалов и з протчіїх кріпостей, копії при той ревизії оним афицерам не обявленно и требовал его сиятельство, дабы на маетности кгрунта, мелници и протчєя угодия принадлежащїи до дому ншего архиерейскаго и всей епархїи ншей на мнстырские маетности подлинние граммати гетманские и старшинские універсали и протчїе кріпости кто, почему владіет, прислат в Глухов, в канцелярию министерскую правления малороссийских дїл для списания з них копий, прето яко в протчїя епархїи ншей мнстыри ординовани указы так чєй ординуючи и да висоце в Бгу превелебности вшей приказуем, абысте з повіренним подлинние кріпости на все мнстра новгородского владіния служащие со описсю обстоятелною всім кріпостем без упостнінія в дом нш архиерейский в Чернігові присылали повіренний те імїюще прислатися от в той висоце в Бгу превелебности з кріпостми был бы не безденежного, но умірителного запасу, ибо оний будет потребен для тих повіренних: якие обще от всея епархїи з кріпостми, як в пред за блгорозсудим з дому ншего архиерейского в Глухов в вышше означенную ми-нистерскую канцеллярию отправляется предлагаем.

З катедри ншей епскопской мая 10 д. 1729 году.

Висоце в Бгу превелебности вашей доброжелающий преосв[ященнїй] епископ ч[ерниговский] Иродион Жур[аковский]».

(БПАН. ВР. № 276. Арк. 3. Оригінал, завірений особистим підписом архієпископа Іродіона. Опубліковано: Мицик Ю. З нових джерел до історії церковного землеволодіння на Чернігівщині XVII–XVIII ст. СЛ. 1997. № 1–2. С. 100–116).

№ 64

1729, червня 1 (травня 21). – Глухів. – Свідоцтво ченця Іларіона Пироцького

«Я, ниже положенный, чиню відомо сим моїм писанем кому бы о том відати надлежало тепер и в потомние часы, иж од літ болше тридцяти міваючи тие волю мої, наймовалем для (!) з весны аж до стаго

Илиї пророка пашу на степу, за Мартиновкою лежачом, на кгрунтах до Мартиновки належних. И за наем того степу когда тилко воли мої на степу том мартиновском хожовали, давалем всегда до цркве стаго славнаго и всехвалнаго апостола и евангелиста Хва Иоанна Бгослова мартиновской певную част воску, ладану и по (...) * кварт вына, а до того и ризы сщеннической блаватной до тоєї цркви Бжественной мартиновской и за одпущение гріхов моих и за тих (?) волов моих паству справилем и свободно завше тии и мої воли и людей иных, то ест Ивана Кругляка, Ивана Ярмоли, жителей борзенских, и Шевлюга конотопского без жадного од околичных сіл, неподал степу того мартиновского знайдуючихся, Кропивной и Парахвievки, препятія, хожовали аж по могилу Терешихи и по два шляхи, якої идут од тое ж могилы Терешихи, едно на Білые вежи, а другий до Ичні. А же то ест истинна, же усі люде тиих на степу том мартиновском воли хожовали и оны некуди инуда, тилко до цркви Бжественной мартиновской уклад давали, мощно увидіти аппарат црковных мартиновских, за степ тот даваных, кому о том відати во увірение потребно будет. Что понеже так, а не иначе бывало под совістю христіянскою и иноческим моим званием праведное сие даю свидітелство.

В Глухові мая 21 дня року 1729 монах Иларион Пироцкий, законник скитка Моровского Сто-Онуфриевского, рукою власною».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 50747. Автограф завірений печаткою)

№ 65

**1729, червня 6 (травня 26); 1731, жовтня 25 (14). – Чернігів (?). –
Акти передачі і прийняття на зберігання документів Свято-
Преображенського (?) монастиря у Новгороді-Сіверському**

«Року 1729 мсця мая 26 дня.

Прислание од висоце в Бгу преподобнійшого гслна его млсти отца Нила, архимандрита новгородского, чрез чстного о Хрсті брата, иеромонаха Феофилакта, крiпости, именно: грамоту блгочтивийшого гсдря ншого ця и великого князя Алексія Михайловича, універсал гетмана Демяна Игнатовича, універсал гетмана Иоанна Самойловича, грамоту преосщенного архиепскопа черніговского Лазара Барановича и універсал гетмана Иоанна Самойловича, універсал гетмана Мазепы и копию грамоты великого гсдря ця и великого князя Иоанна Василевича в канцеллярії катедри епскпії черниговской приняты, а по приеме

тіх кріпостей, денег пят рублей отобрано и к тим денгам надобно еще прислат два рубля или як указ архиерейский повелит, которие кріпости паки обратно в мнстр нгородский пришлются свидетелствую, в подлинной подписано.

Писар катедр[альный] епспії черниговский м[онах] Герман Коссовский м[ану] р[огр]іо].

Року 1731 мсця октоврия я, Варлаам, монах Всемилоствиваго Спаса новгородского мнстыря, послан был в Чернігов до преосвященного арх[и]епископа] Ирадиона по грамоты и явити п. полковнику; и я из грамот копию выписавши, дал п. полковнику черніговскому, а грамоты и універсалы отдал преосщенный отцу шафару Булатовичу из розпискою отца Сорокового, сее пречестности вашей являю.

Сих копий подлинныя паперы взяты з скрині црковной, что з кріпости 1734 году октоврия 11 числа по оторванію печати консисторской руками иеромонаха Авксентия в присутствіи иеромонахов Петра Кгеркгея и еклезиарха иермон[аха] Гавриіла и писаря мнстрского Григоровича и отдани иеромонахом Авксентію да Феофилакту, отправленых до консистору з доношением и з партикулярными листами для отобрания кріпостей з дому архиерейского черніговского 734 году октоврия 14».

(БПАН. ВР. № 276. Арк. 5. Оригінал-автограф. Оpubліковано: Мицик Ю. 3 нових джерел до історії церковного землеволодіння на Чернігівщині XVII–XVIII ст. СЛ. 1997. № 1–2. С. 110)

№ 66

1729, червень. – Москва. – Лист російського канцлера Гаврила Івановича Головкина до гетьмана Данила Апостола про отримання його донесення стосовно перенесення гетьманської резиденції

«Ясневельможный и превосходительный господин
гетман Войск Малороссийских, мой благодітель.

Получен в Коллегию иностранных дел лист вельможности вашей, чрез которой вы обще з старшиною просите о переносе резиденции своей из Глухова в Батурин, и сие я вельможности вашей сим ответствую, что то прошение ваше генеральной старшины о переносе резиденции вашей из Глухова в Батурин изъ Колегии иностран[н]ых дел внесено в Верховной тайной совет, понеже сие состоит в высоком соизволении его императорскаго величества, а я есмь,

[в]ельможности вашей ко услугам готовейшій граф Головкин».

(ІР НБУВ. Ф. 8. Спр. 1457. Арк. 8. Копія. Опубліковано: Пришляк В. Гетьманські універсали Данила Апостола у збірці Національного Музею у Львові імені Андрея Шептицького. УАЩ. 2018. Вип. 21/22. С. 730–732)

№ 67

1729, вересня 9 (серпня 29). – Відомість про стан артилерійського двору у сотенному місті Ніжинського полку Вороніжі

«Року 1729 мсця августа 29. По указу ясневелможного добродія его милости пна Даниїла Апостола, Войск Запорожских обоїх сторон Дніпра гетмана, за прибитием в Вороніж его милости пна Семена Карабии, асаула артилерийского, мы, нижеписанние урадовие вороніжские, по требованию его пна асаули о дворі войсковом відомо чиним; двур войсковий в городі Вороніжу на предмістю ест, на улиці, лежачой, едучи к Ямполью, а куплен за скарбовие войсковие денги без будовлі, толко за якую цену за давностю літ ніхто не знает, а тепер в собі будовлі иміет, деревяной хат дві з сінцями, рублених з доброго дерева, стаїня рубленая на семи шулах з двома воротами, а двор огорожен ув усіх (?) стін з одной стороны от Карпа Кравця ділованем, а з другой огорожен малим и дробним тином от Степанихи Білозурки, а с третьей стороны – от тої же, прозиваемой Білозурки и сая будовня вся куплена з войскових денег. Сію відомост ми, старшина вороніжская, для видания велможному его милости пну Якову Лизогубу, обозному войсковому енералному, руками нашими подписалши, подаем.

В подлинном подпис таков:

Кирило Слабій, атаман городовий вороніжский

Григорий Яковлев, войт вороніжский.

Гаврило Веницкий, бурмистр вороніжский.

Вмісто Афанасия Деречи, Андрія Бардака, Стефана Борзенця и Ивана Вернигори я, Стефан Хмелник, житель вороніжский, подписался».

(БПАН. ВР. 261/2. С. 142–143. Копія др. пол. XVIII ст. Наприкінці документу намальовано коло, в якому вписано слова: « місто печати міської вороніжской». Опубліковано: Мицик Ю. З документів польських архівів до історії Сіверщини XVII-XVIII ст. СЛ. 2003. №5–6. С. 24).

1729, вересня 28 (17). – Володькова Дівиця (?). – Лист священика
о. Василя Кожуховського до гетьмана Івана Скоропадського

«Ясневелможний мсці пне гетмане, премлстивийший мой патроне и великий добродію!

Покойний оц. мой, козак полку Ніжинского, житель дівицкий, в прошлых годах помираючи легковал мні, нижайшому, з братом моим Трофимом по половині млин свой власний в Володковой Дівици, на реці Дівици о двох колох стоячий. А когда я понял за себе племінницю преосвященного покойного архиерея рязанского, в то время бивший полковник ніжинский пн. Жураховский начал в отческом ншем млині чинить долегливости и з двора своего полковничого уставичне бивало насилает панщиною молоти збоже, не даючи за тое належной мірочки, войсковую часть в оном бивало отбирают и сусід наших, в власной же хаті отческой мешкаючих, до посполитой повинности употребляно; якую я з братом моим видячи долегливость и немалую кривду при инстанции покойного митрополита рязанского подаем супліку покойному гетману Скоропадскому, просячи млстивой рейментарской оборони. И по тое ж моей супліці прошедшого 716 году пан гетман видал нам свой висоцеповажний універсал, увольняючи поменених сусід от общенародной повинности и позволяючи мні з вишреченого млина всякие розміровие и войсковой части отбирати користи (який універсал и нні у меня иміється) и от того времени по сей час в отбираню приходов не узнаваем трудности и препятствия. А ннішний пн. полковник ніжинский прежние и горшие еще возобновил долегливости: половину берет розміру в моем млині, насилает молоти панщиною збоже, не даючи за тое належной мірочки, а з моего власного, егда привезу молоти, не допускает без мірочки молоть. А брат мой нні в Терковском поході на службі его императорского величества пятолітнюю отбуваючи повинность коло тысячи золотих задлужился, якие долги остатним моим отческим имінием за него отбуват, да и тот уже отческий млин не свободен, от чого ми з братом крайне разорилися, в яком ншем бідствии рейментарские ясновелможности вашей обемля стопи, бгмолческо всепокорнійше прошу: по приміру покойного антецесора вашого в отбираню з отческого ншего млина розмірових приходов, респектом брата моего в Низовом поході отправуюющей службі и крайнего от долгов разорения рейментарскую, свою показати млость, якую дознавши, до дний жития моего за щасливое ваше рейментарское правление Бга благать одолжаюся.

Ясневелможности вашей, моего премлостивейшего пна и великого добродія, нижайший раб и недостойный бгомалец Василий Кожуховский, поп Стониколский Дівици Володковой».

(ІР НБУВ. Ф. II. Спр. 18187. Копія початку ХХ ст. Запис копіїста: «Х[арьковский] и[сторический] а[рхив], № 30028, подлинник»)

№ 69

1729, жовтня 29 (18). – Скарга військового канцеляриста Костянтина Лисиневича гетьману Данилу Апостолу

«Ясневелможний мсці пане гетмане, единонадеждний мой и височайший добродію.

З крайним жалем моім ясневелможности вшой обиду свою предлагаю, что еще прошедшего 1728 году июля 10 д. преосвщенный черніговский гспдн Иродион Жураковский, приехавшого мене в Чернігов за ділом, посеред самого города Чернігова напротив шопи посланним своїм приказал (...) * зловит. Якие посланние, напавши на мене разбоем з киями болше 50 члвк, з коня стягли нуждею и оборвавши у мене шаблю, з безчестием волокли в катедру без всякой выни и его преосвщенство, не допустивши мене пред себе, приказал отдат под арест, где седіл я 3 неделі з лишком, а потом, видя я нестерпимое свое утіснене, принужден бил тайно зпод аресту уехат. Забранние же гвалтом у мене тогда вещи, реестром здес показанние, удержани там и понні мні не отдани, хочай многокrotnie чрез людей знатних и писма свої того требовал возвращения. Чого для при доземном моем уклоні под защищение ясневелможности вшой прибїгаючи, всенижайше прошу повелїть о возвращенїї моїх пожитков до преовсщенного черніговского видат всеповажний свой реиментарский лист. Да и впред бы мні жадних обид и озлоблений не чинил, под юрисдикцию вшой ясневелможности обрїтающемуся, а которие з пожитков моїх потеряни вещи з коней за ежедневною поездкою и в роздачи сукман, от чего стало мні быт напрасное разорение, милостивно наградит определит, падши до землі, со плачем упрошаю

Ясневелможности вшой всенижайший слуга Константин Лисеневич, канцелярист войсковий».

Запис на звороті: «1729 октоврия 18 дня сию супліку канцеляристи войкового Константия Лисеневича поданную на преосвщенного черніговского Иродиона Жураковского о забратю его многих вещей,

на что и реестр при сей супліці явствует, приказал ясневелможный отослат в суд войсковый енералный, даби в оном енералном суді по оной учинено было надлежащее рассмотрение и рішение по указу и по правам малороссийским.

По приказу ясневелможного подписался за енералного писара правящий Михайло Турковский».

(ЦДІАК України. Ф. 51. Оп. 3. Спр. 269. Арк. 61. Оригінал)

№ 70

1729, жовтня 31 (21). – Глухів. – Указ ГВК

«Копия.

Указ з енеральной войсковой канцеляриі.

Пп. Ирині Журавковой, удовствующей полковниковой стародубовской, да Анні Григориевой Полуботковні обявляется:

Подал в войсковую енер[алную] к[анцеля]рию Федор, войт очкинський, з громадою тамошнею на имя императорского величества чолобитную, в которой выразил, что покойний же пн. Лукян Жоравко, полковник стародубский, в Новгородку будучи сотником, будто насилне завладіл озер чотири, имянно Пшенец, Кобчое, Затон и Вюннюю Калягу, також бор, зовемий Вюнницким рогом, з сіножату мирскою ж, при котором бору одну половину лісу якобы в. мс. сама по смерти малжонка своего пна Лукяна Жоравки невідомо для чого закопала (!), а другую половину з остатком вишеписанного бору церковних озер дві, имянно Кути и Кутенята, да к тому и селенья дві части озера у Петра Казили да Андрия Селезня безправне якобы сн в. мстин Григорий поотнимал, який висшеозначенним мирским их и церковними грунтами без жадних шкоды документов и по се время в. мс. владіют многими обидами и неналежными грабежами вы сами, так и староста пни Григориевой Федор Кудинский, от тяжестей, о яких своїх обыдах были они челом полковнику стародубскому гспдну Кокошкину, по якому их чолобиттю посланы были розищики, от которых в сочиненному розиску показалось, что якобы они обыжденни сут от покойного их пна Лукяна и сна его Григория и потому просили они в енеральной войсковой канцеляриі рассмотрения и указу. Прето з оной канцеляриі чрез сей указ предлагается в. мсти, абысте если так ест, челобитствующих во всем погодили и озер бы, бору, лісу да и сіножати, если оны напрасно от жалобщиков покойним полковником стародубским и сном его Григорием, покойниками, им во первое их же

владение уступили, а не міли бысте в. мс. там оних в чом успокоїти, то или сами или пленіпотентов яких для крайней з оними супплікуючими росправы прислала б сюда, в Глухов, пред суд войсковий енералний повелівається.

Дан в Глухові октяб. 21 1729 року.

Енеральной войсковой канцелярії правители Иван Левенец, Иван Мануйлович, Федор Потребич Гречаний».

(ІР НБУВ. Ф. 8. Спр. 1451. Тогочасна копія)

№ 71

**1729, жовтня 6 (вересня 25). – Глухів. – Універсал гетьмана
Данила Апостола**

«Его императорского величества Войска Запорожского обоїх сторон Дніпра гетман Даниїл Апостол.

Пнам управляющим в полку Стародубовском, а особливі сотникові мглинскому, сим нашим ознаймуем універсалом, понеже в полку Стародубовском на войскових ґрунтах при реці Ржачи заведена рудня под селом Косигати бившим полковником стародубовским Пашковим, а до артилерії войсковой енеральной немалое число потребно есть желіза на всякие войсковие нужды, того ради, опреділяючи оную рудню артилерії енеральной, поручаем до далшего респекту Якубу Маршалку, жителю исаевскому (?), который повинен на кождий год дават до оной артилерії по тридцать рублей денег и по пят возков железа шинного. О якой волі ншой відаючи, п.п. старшина полковая стародубовская, особливе пан сотник мглинский, жадной би ему не чинили перешкоди, но что будет потребно к подчинки оной же рудні, требование в гачею греблі и в протчем чинил би он же, пн сотник мглинский, вспомошествование, рейментарско приказуем.

Дан в Глухові септебря 25 1729 году.

В подлинном подпис таков: «Звишменованный гетман рукою власною». Місто печати полковой».

(БПАН. ІР. № 261/2. Арк. 144 зв. Тогочасна копія. Опубліковано: Мицик Ю. Десять документів до історії Стародубщини і Стародубського полку XVII–XVIII ст. СЛ. 1996. № 1. С. 109)

№ 72

1729, листопада 12 (1). – Підлипне (?). – Реєстр судових витрат
Фросини Бабичихи

«Реєст мні Евфросинії Бабичисі для памяти, сколко, правуючись из Левком Гавриленком, утратила.

Пну сотнику конотопському первого разу положила полталяра, другим разом ему ж пну сотнику гривню положила.

Писареві конотопському гривню дала за причинное письмо.

Возили ми свідок три чоловік до старости подлипенского, також опят до Конотопу повернулися с тими свідками до пна сотника, дали золоти[й].

Гавриленка тож часу застал на порубі, отвели до пна сотника, другим разом дали гривню.

Котори заводцю заводил до ліса Василь, дала полталяра.

Проти (?) Василя и знову искала тих же свідителей, исхарчила шість шагов.

Третім разом шкапу наняла, дала золоти[й].

На осавул роздала, посилаючи за послілками, полталяра.

Другим разом наняла тую ж шкапу, дала восім шагов.

На себе исхарчила, живучи у Конотопі, за ним ходячи, золоти[й].

Ездила до Конотопу дувуйчи за ним же, давала по шагу.

До Глухова вибираючися, и зобрала свідку, що руки попідписували, исхарчила шагов вусім на їх.

Урубовался он у той притаманний ліс мов[ячи...] моя дорога. Людям роздали того ж часу свід[...] золоти[й].

Будучи ми из ним на праві у пна старости подліпенского и там мене побліковал золо[...] моему сину зажал (?) стало, роздал там же золоти[й].

Итого наодох (?) реєстра[...].»

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 54991. Тогочасна копія)

№ 73

1729, листопада 12 (1). – Глухів. – Універсал гетьмана Данила Апостола

«Его императорского влчства Войска Запорожского обоіх сторон Днепра гетман Даниїл Апстол.

Пну полковникові ніжинському з старшиною тамошною

полковою, сотникові ивангородському, а особливе сотні той селянам мартиновским и кому колвек відати надлежит, ознаймуем сим ншим універсалом, иж по зліценю ншом сужено было партикулярним судом чрез пп. бунчук[ових] товаришей Якова Полусмака (?), Ивана Мокриевича, Афанса Дорофиевича и сотника полку Гадяц[кого] пна Василя Валецкого діло между бунчуковим товарищем пном Андреем Лизогубом и между селянами мартиновскими заводное за часть степу лежачом по урочищам, а именно: почавши от дороги перехресної з Білих веж на Иваницю и до шляху Ичанского и могилі Терешисі идучой, а шляхом Иченским поступивши и поворотясь на дорожку з того шляху Ичанского на Білие Вежи и до той же перехрестной дорожки. Но понеже по судовом рассмотрению подлуг чиненого в том степу розиску узнано по силі правних артикулов, что оний степ по свідителству многих людей надлежит до владіния помянутого пана Лизогуба, того ради и мы, стосуючис до судового рассмотрения и узнання тую степную землю яко по означеним урочищам чрез сей нш універсал ему, пну Андрею Лизогубу, в спокойное владіние утверждаем так, абы ништо, а барзій селяне мартиновские, в заживаню оног жадного вступу и препятствия ему, пну Андрею Лизогубу, чинити не важилис, міти хочем и рейментарско приказуем.

Дан в Глухові ноеврия 1 року 1729».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 55089. Тогочасна копія)

№ 74

1729, листопада 22 (11). – Глухів. – Універсал гетьмана Данила Апостола

«Копия.

Его императорскаго величества Войска Запорожского обоіх сторон Днепра гетман Даниїл Апостол.

Пну полковникові прилуцкому, п. п. старшині полковой тамошней, а особливе бунчуковим и знатному войсковому товариству и кому колвек о том відати надлежатимет, сим нашим універсалом обявляем, иж учинилося нам извістно, что бунчуковое и значковие товарищи и рядовие козаки, будучи по указу его императорского величества в Сулацком низовом поході, для крайней своїй нужди в препитанії и одіянії занимали по певному числу денег з написаннем в рукоданних своїх обліках половинного проценту, инние же чрез порутчников

крайній ради своей нужди отдават кредитором своїм обовязовалися, на которых тепер по прибитії з походу тие кредиторі правят заемних тих денег з процентов вдвое и больше, що з немалою обидою и разорением оним дебіторам чинится. Чого ради просили в том нашого гетманского рассмотрения и помилования. Мы прето, гетман, по силі даной нам височайшой его императорского величества жалованной грамоти, иміючи власт всякие воїнские и гражданские в Малой Росії устроеват порядки и даби в народу малороссийском одних пред другими не иміло быть обиди и отягощения, яко в протчие полки рейменту нашего одправилисмо наши універсали, так и в полк Прилуцкий, сей наш ординуючи універсал накріпко предлагаем, аби в оном полку если кто явится з бунчукових и значкових войскових товарищей и рядових козаков, которие на службі его императорского величества в вишше наміненом поході были, где немалое медаючи (?) время занимали крайнея своя ради нужди на кредит денги з написанием в обліках чили чрез поручников обовязанемся в отдачи тих денег з двоїним процентом. Од тих би кредиторі як бунчуковие значковие и рядовие козаки всяк брали толко самую исту (?), жадного не витягая по совісти християнской проценту и излишества и кто би з кредиторов о такие непотребние проценти в кого з дебіторов домагался, оним весма отказовали бы, з процентов витягат не допускали, а если в том од кого впрעדь до нас зайдет вимаганю оного проценту жалоба, то такому безсовісному, на кого будет занесена жалоба, не тилко од нас будет зганено, но и знатне штрафован будет декляруем.

Дан в Глухові ноеврия 11 року 1729.

Звишменованій гетман рукою власною».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 50054. Тогочасна копія. Опубліковано: 3 матеріалів до «Українського Дипломатарія» XVI-XVIII ст. Козацька скарбниця. 2017. Вип. VIII. С. 75)

№ 75

**1729, грудня 8 (листопада 27). – Глухів. – Універсал гетьмана
Данила Апостола**

«Его императорского всепресвітлішого величества Войска Запорожского обоіх сторон Дніпра гетман Даниїл Апостол.

Всій старшині и черні Войска его ж императорского величества Запорожского, а особливе пну полковникові ніжинскому пп. старшині полковой, сотникові глуховскому, атаманам и войтам и кому бы о том відати надлежало ознаймуем сим ншим універсалом, иж в

Бгу превелебний отц Лука Павлович, игумен, з братиею монастира святих верховних апостол Петра и Павла глуховского чрез нарочно присланого честного отца Симеона, економа того ж мнстира, при супліці своїй презентовал нам антецессоров нших бывших гетманов універсали й високомонаршую блженния й вічнодостойния памяти пресвітлійших держанійших великих гсдрей и великих князей цара Иоанна Алексіевича, императора Петра Алексіевича. самодержцов всероссийских грамоту в літо от создания мира 7201 марта 10 данную на (...) *обрани монастирские, именно на села: Холопково, Баничи, Ротавку, Везонку, Ховзовку, Будища, Чернево и на слободку Бородавку з принадлежащими к ним угодиями, на мелниці в Холопкові на реці Астані о трох колах мучних, четвертом ступном, в Бородавці на реці Клевені о двох колах мучних третом ступном, в Вязонці на той же реці Клевені о шести колах мучних, едном ступном под монастирем на той же реці о пяти колах мучних, едном ступном в Богдановці на мелницу на реці Шостці о двох колах мучних, а особно на перевоз Мутинский з половиною ловлі рибной з озер тамошніх и на протчие их добра купним правом набытие, на которие села, мелниці и другие угодия подлуг помянутих кріпостей просил означенний отц игумен з братиею и ншой універсальной конфермаціі. Мы прето, гетман, по силі данной нам високомонаршой его императорского величества жалованной грамоты иміючи власт всякие воинские и гражданские в Малой Россіі устревать порадки, а хотячи дабы обывтели свтие православние церкви Бжій всегда в приличном блголіпії и добросостояннії для хвали Бжой находвалися, стосуючися же до монаршой грамоти и універсалов антецессоров нших, веліли сей нш з енеральной войсковой канцелярії видати універсал, чрез которий всі вишнаміненние села, мелниці, перевоз Мутинский и инние угодия обывтели свтой Петропавловской глуховской в зуполное ствержаем владіние и дабы во владінії тих добр и в отбіраню з них належитих до оной в обывтели користей нікто з старшини и черні, войскових и посполитих людей, жадной перешкоди, трудности и препятія чинити не важилися, войти теж означених сел з посполитими людьми (кромє козаков при своїх волностях не нарушно міючих зоставати) отдавали бы помянутой обывтели надлежащее подданическое послушенство и повиновение, міти хочем и рейментарско приказуем.

Дан в Глухові ноевриа 27 року 1729

Звишменованный гетман рукою власною».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 61930. Оригінал, скріплений військовою печаткою.

Опубліковано: Мицик Ю., Тарасенко Т. 3 нових документів до історії Сіверщини (друга половина XVII–XVIII ст.) (частина 2). *СЛ*. 2016. № 3. С. 73–74)

№ 76

1729, грудня 24 (13). – Гадяч. – Універсал гетьмана Данила Апостола

«По титлі.

Пну полковникові ніжинському, п.п. старшині полковой, а особливе старості Дівиці Володковой и всім, кому бы колвек о том відати надлежало, сим ншим ознаймуем універсалом, иж отец Василий Кожуховский, свщеник Стониколский тамошний, при супліці своей презентовал нам універсал антецессора ншого покойного гетмана Скоропадского, данний ему, дабы до млина его власного отческого, а Дівиці Володковой, на греблі тамошней стоячого, з двора полковничого дівицкого молоти збожа без отдачи належной мірочки не насилано, так же и сусід его, в власной же отческой хаті мешкаючих, до посполитых не употребляно тяглостей, на что просил и ншей конфирмации. Мы прето, гетман, прошению его не отрекши, веліли сей нш з ен[еральной] в[ойсковой] к[анцелярии] видати універсал, так на спокойное того млина владіние и з оного позволяючи всякие розміровие и войсковой части отбирати приходи и пожитки, яко теж увольняючи вишепомянутого его сусід (!) од общенародной тяглости. Зачим абы пн. полковник ніжинский и нихто з старшини, особливе же староста дівицкий, в означенний его, отца Кожуховского, млин панщиною збожа молоти без отданя мірочки и з оного брати войсковой части розмірових приходов не важился, міти хочем и рейментарско приказуем.

Дан в Глухові октовр[ия] 21 д. 1729 году».

(ІР НБУВ. Ф. II. Спр. 18187а. Копія початку XX ст. Запис копіїста: «Х[арьковский] и[сторический] а[рхив], № 30028, черновик»)

№ 77

1729, грудня 30 (19). – Конотоп (?). – Лист Андрія Кандиби до гетьмана Данила Апостола

«Ясневелможний мсці пне гетмане а мні велце премлстивіійший добродію.

Зачавши я служить от первого перекопского походу его императорскому величеству, не щадя здоровья своего, аж до сих час не

получилем жадной млсти от бивших антецессоров и много чекалем таких щасливостей, поки Бг удостоїт вашу пнскую ясневелможност на сем рейментарстві. Тепер с тім отважаюся просить велможность вашу міючи собі от давних час добродія и патрона, просячи милосердия такового як к инним являете определит міні такое селце, яко иннії их мст міют доволствие, бо любо и не рад би вашу пнскую ясневелможност турбовати, тилко отнюд не мію жадной маетности для подпори дому моего. За що я должен до смерти живота своего за вашу рейментарскую млсть Бга благати и вірно служити.

Вашой пнской ясневелможности моего премлстивійшого добродія нижайший слуга Андрей Кандиба».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 55181. Оригінал, особисто підписаний Андрієм Кандибою. Записи на звороті іншою рукою: «Суплікует до ясновелможности вашей судия войсковой енералний пн. Андрей Кандиба з прошением за многие служби его якогось селця на подпору дому своего» та «Под[ано] декабра 15 д[ня] року 1729»)

№ 78

1729. – Мена (?). – Листи-скарги козаків Григорія Богданенка і Михайла Герасименка гетьману Данилу Апостолу

«Ясневелможний мсці пне гетмане мой всемилостивійший пне и великий добродію.

Сего 1729 году бил я челом ясневелможности вшой чрез супліку свою, купно з Михайлом Герасименком о козацтві своем, чтоб як отци нши козаковали и нам бит в козастві. И по тому ншом челобитію, ясневелможност ваша повели видат указ к полковнику черніговскому Богданову, чтоб о нашем козастві излідовано било. И по слідствию, если явится, что отци нши и ми прежде в козастві, определит нас по прежнему в козаство. И по оном слідствию, понеже явилос, что отци нши били в козаках и в многих походах бивали, того ради указом ясневелможности вашей предложено полку Черніговского сотні Менской по прежнему нам бит в козаках, а под час слідствия о моем козастві епископа черніговского Иродиона Жураховского городничий его села Ушні Киприян не відаю за что насилне забрал в мене волов пару, овец 21 и озеро мое спустошил, гай мой власний весь пень до двору архиерейского зрубил, да жаков (?) пятнадцат взял. В яком моем от помянутого городничого грабительство слезне прошу ясневелможности

вашей даби заграбленное мое возвращено било

За что должен буду за щасливое пановане ясневелможности вашей наивисшаго творця просити.

Ясневелможности вашей моего всемилостивійшаго пна и добродія всенижайший слуга и подножок сотні Менской козак Григорий Богданенко.

Ясневелможний мсці пне гетмане нш всемилостивійший пне и великий добродію

Сего 1729 году бил я челом ясневелможности вшой чрез супліку свою купно з Григорием Богданенком о козастві своем, что як діди нши, отци и ми козаковали по прежнему бит в козастві и по нашем челобитю ясневелможность ваша повеліли видат указ к полковнику черніговскому гспдну Богданову, чтоб изслідовано о нашем козастві, а понеже в слідствіи оному по свідителству людском и по ревизорним книгах явилос, что отци нши и ми били козаками полку Черніговского, сотні Менской того ради указом ясневелможности вашей во оном полку Черніговском в сотні Менской предложено бит нам по прежнему козаками к чему не допуская епископа черніговского Иродиона Жураховского городничие села Ушні Герман, а по нему Киприян по многократном грабительству разорили вес дом мой и сего ж 729 году августа 27 дня по определению вже мене з синами в козаки, оний ж Киприян насрал до мене в дом ночного мужиков и служителей чоловік з дванацят, работнически, которие нашедши на дом мой остатнее убожество мое забрали, синов поприбывали и всіх домових моих перестрашили. А мене самого взявши з немалим боем в одной кошулі в двор архиерейский привели, где чрез цілую ноч сиділ вязеню, а сколко чего именно в разореніи дому нашего забрано при сем прилагается реестр.

В яком моем крайнем разореніи слезно прошу ясневелможности вашей милосердия и оборони. За то должен до животне за щасливое пнованне ясневелможности вашей Гсда Бга просити.

Ясневел[ожности] вашей всемилостивійшого добродія всенижайший слуга и подножок сотні Менской козак Михайло Герасименко из синами

Року 1729 октоврия 18 дня сії дві супліки козаков двох сотні Менской Григория Богданенка и Михайла Герасименка поддание на городничого ушенского Киприяна о забраню их худоби на что реестр при оних супліках явствует приказал ясневелможний отос лат в суд полковий черніговский абис во оном полковом суді учинено било надлежащее рассмотрение и ришени епо указу и по правам Малороссийским по

приказу ясневелможного подписался за енералного писара правящего Михайло Турковский».

(ЦДІАК України. Ф. 51. Оп. 3. Спр. 269. Арк. 155. Оригінал)

№ 79

1729–1734. – Конотоп (?). – Лист братів Кандиб до гетмана Данила Апостола

«Ясневелможный мсці пне гетмане, всемилостивійший наш патроне и великодержавнійший добродію.

Понеже от преждних антецессоров вашей пнской ясневелможности иміем ми універсали, виданние на селце Куриловку в полку Прилуцком и на слободку Кандибовку в полку Ніжинском з всякими к ним приналежащими угодиї, такъже и на греблю, под Конотопом лежачую, занятую на реці Езучи, чтоб з оной войсковою части розмірнихз приходов не брать, и універсал, збороняющий людей сотникові конотопскому, мешкающих под обороною нашею, которых ест члвка пять, имінно: Яков Олійник, Иван Поліщенко, Иван Ярмак, Павел Мироненко, Карп Дягол до жадних градских повинностей не притягат. Того ради и тепер положившись в несумінную млсрдия вашей пнской ясневелможности належду, покорнійше просимо оние універсали антецессоров своїх благоволи ваша пнская ясневелможность по високой своей млсти подтвердити. Ми теж в должности до кончини жизни своей зостаем

ясневелможности вашей милостивійшого нашего патрона и великодержавнійшого добродія нижайшие раби Евфим, Василий и Данило Кандиби».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 55185. Оригінал)

№ 80

Між 1729–1734. – Скарга атамана Федора «Василиева» та вїйта Василя «Николаева» с. Серединої-Буди до гетьмана Данила Апостола

«Ясневелможный и блгородний добродію, мсці пне гетмане и кавалер, а нам добродію всемлсерднійший.

Мы, нижей подписавшись обыватели серединобудянские войт с посполством, повторне бем челом ясневелможности вашей пнской, слезно нше приносим прошение на Ивана Стефанова в том, что нні

он живучи на власти, учинил нам, подданным вашим многие обиды и крайнее разорение, а именно: Павла Романова да Петра Романова недавне (?) оным ні наименших вин, взявши сам собою ночью временем знатным боем бил и в тюрьме три дни и три ночи держал, когда ж потом и розискивал по указу ясневелможности вашей пнской пны гспдрь двору реиментарского и вины на нас ні наименшой не обрилос. Так тож и других знатних обивателей, именно Аврама Самохвалова, в ратуш прививовшы, канчуками мало не до смерти прибил, в которого на тілі и тепер знаки иміются. Тако же в подданных велможности вашей покупал з принуждением кгрунта мужицкие, с которых и поклад взимался. Именно купил насилием мельницу в стеблиовцов в Василя и Мосея, с которых окладу годового не давалос четырнадцат рублей. А нні таковий дом в крайнее разорение превратил и такового окладу не иміється с кого взяти. Так теж и пожні мужицкие многое число позавладіл своим умыслом. Да и в том просим ясневелможности вашей, что он Иван Стефанов в грунтах нших занял футор, гді многое число землі и пуци завладіл, також и мельницу себї устроил на три кола. Теди ми не чернылом, но слезами изобразивши сию ншу челобитную, велможности вашей пнской покорне просим, бо же он, когда ншей власти будет, то учинит [на]м крайнее разорение, а остановки его от староства паки десятикратно упрошаем

ясневелможности вашей пнской всенижайшие слуги и подножки Федор Василюев, атаман с товарищи Василий Николаев, войт серединобудянский с посполитими».

(ЦДІАК України. Ф. 51. Оп. 3. Спр. 3967. Оригінал)

1730

№ 81

Не пізніше 1734 р. – Відомості про село Клишки

«Сотня Вороніжская в описі на ея императорского величества.

В селі Клишках старожилие в самую суцую правду под совістю христіанскою в сказках своих показали, что оное село як здавна было и за якого владіния и хто оное осажовал и за якого гетмана, того они за давностю літ не упомнят. А як они запомнят, то оное село зо всіми угодиями и грунтами до того села належитими владіл Петро Михайлов Забіла, сотник борзенский, а по умертвії Петра Забіли син его Стефан

Забіла, полковник ніжинський, владіл. По смерті же Степана Забіли Семен Забіла, сн Стефанов, аж до самой шведчини владіл, а от шведчини надано оное кнзю Долгорукову, которим сн его кнзь Алексій Долгоруков владіл. А нні тое село в описі на ея императорское величество да прикажчик ннішний того ж села Кузма Бравчинский объявил на оное ж село гетмана Скоропадского універсал и жалованную мнаршую грамоту, которая пожалована в 1711 году тайному дійствителному совітнику и кавалеру кнзю Григорию Феодоровичу Долгорукову. По которой владіет нні его сиятельство тайний совітник и ковалер Алексій Григориевич Долгоруков».

(ІР НБУВ. Ф. 28. Спр. 508. Оригінал (?))

№ 82

1730, березня 12 (1). – Скарга жителя Конотопу Леська Давидова до гетьмана Данила Апостола

«Ясневелможний мсці пне гетмане, блгонадежнійший наш добродію. Прежде сего жил я, всенижайший, в полку Прилуцком в сотні Сребрянской в селі Юрковці, и прошлого 1729 году пришов з женою на житие в Конотоп и подчас ярмарку Вознесенского в Конотопі в том же году Артем, січовий козак, приехал в Конотоп и признавсья до мене, потому что я в его, уже тому діється пятый год, як купил воз соли. И узьял я оного Артема по той знаемости в свою господу. За которим Артемом Иван Нелюб, тож січовий козак, приехавши на ярмарок, почал у оного Артема должного своего правит, в якого то Артема он, Иван Нелюб, взявши коня, и сехал с Конотопу. А по отезді его, Нелюба, оставшись означенний Артем піш, упросил мене, чтоб я ему чрез нікоторое время в дому моему пробут. Чего я оному и не боронил, а когда он в дому моему проживал, объявил мні сорок таярей денег, за которие купили три куфи горілки, а на осталние денги купил он, Артем, собі коня и тие всі гроши розийшлися в его, потому уже он на свої нужние потреби позичал у мене сім коп денег, в другий же час рубля. Довідавшись же виш означенний Нелюб, что в показаного Артема денги ест, знову явился в Конотопі из Иваном короппем, фактором сотницким, и за прибутом зараз пошли на всю ноч в коршму пит, взявши з собою и оного Артема и, ходячи совокупно, он, коропец, потерял денги свої сто золотих по его сказках и за тую причину означенний Нелюб, давши оному Ивану короппцю писмо, даби собі в Коропі взял 4 кадки горілки

и в том он, коропец, розийшовшись полюбовне, отехал до Коропа. А приехавши в Короп, ознайомив свою причину в пропажи сотнику короповскому, а он, сотник, прислал своего міщанина до сотника конотопского для исправки и сотник конотопский не знат чего ради, зискавши мене, всенижайшего, к себѣ з женою моею стал допрошувати, а бил мене и жену мою без пощадиня и посадил в туремное вязеня, в котором содержал шест недел и всю мою худобу позабирал безвинне, понеже я и той их пропажи весма не свидом, ибо з ними компанії нігде не був. А о забраню напрасне худоби моей при сем прошеніи реестр имію, як он, п. сотник, со всім домом моім мене разорил, о чем бил я челом на его, п. сотника, в полковую ніжинскую канцелярию. Любо ж и получилием о поверненю всеей моей худоби и о награжденіи убитков моіх полкового правления указ, еднaк оний п. сотник, презрѣв и не послушавши, и донні всю мою худобу в себе держит напрасне. Слезно теде ясневелможности вшей прошу м[...]з оного о тую справедливост учинит, за которое млстивое на мене призрение долженствую поки дха в тілі моем за ясневелможност вшу Гсда млти.

Ясневелможности вшей, блгопризрителного нашего добродія нижайший подножок Леско Давидов, жител конотопский».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 51271. Тогочасна копія. Інший список цього документу знаходиться там же під номером 51306)

№ 83

1730, березня 12 (1). – Скарга жителя Конотопу Леська Давидова до гетьмана Данила Апостола

«Ясневелможний мсці пне гетмане, всемлстивійший наш добродію.

В 1730 году в апрілі мсци подал я, всенижайший, ясневелможности вшей суппліку на пна сотника конотопского о забратю ним напрасном худоби моей, як в той чолобитной моей показано и потому получилием ясневелможности вшей млстивий указ даби он, п. сотник, всю худобу мою, напрасно забратую, поотдавал мні да и утрату мою за 4 мсца, правне роненную, нагородил би. И он же, пн. сотник, споткавши меня на дорозі под селом Дунайцем и отобравши тот указ, бил мене нещадним боем при людех, которіе зо мною ишли: Данилу Гирману, жителю села Голюнки, Ивану Шуту, жителю села Медведовки, Павлу Артюшенку, жителю села Дептовки, при том бивших и при інших людех, которіе

ежели б не случились со мною в пути, прибил би мене в смерть. Слезне теде ясневелможности вшей прошу мні з него стую справедливост учинит, за какое ясневелможности вшей млсердие долженствую Гсда млти.

Ясневелможности вшей, всемлстивійшого добродія послідний раб, конотопский обивател, Леско Давидов».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 51307. Тогочасна копія)

№ 84

1730, травня 13. – Глухів. – «Доношение» в ратушу Глухова

«В ратушу глуховскую доношение.

В прошлом 1726 году позичал я, нижей именованный, брату своему родному Якиму Василиеву сну денег разными часи шест рублей, яких и донині от показанного брата своего Якима у себе не одержую и хотя на него многократне такових злепоних (?) в мене денег и доправлял, еднакже он за то мні, даби я тіх позиченних ним денег не упоминался, пос(...)* по пятнадцат ударов на тілі моем ложил. А сего мая 2 дня 1730-го год купил я в вишеозначенного брата своего Якима корову на побой за цену два рубли и видя тое, что он тих позичених в мене шести рублей денег не хошет отдат, оние два рубли денги ему, Якиму, не уплатил (и за то по чолобитю преречоного брата моего Якима невідомо за что в туремном вязенни содержуся). Прето и прошу старшини ратуша глуховского помянутого брата моего Якима сискавши, ижби оной еще доводячийся на нем четири рубли денги доплатил, приказат, а буде он не похочет, то також и его под секвест в оное же вязення взят повеліть.

1730 год мая 13 дня. О сем просит Иван Василиев сн, жител глуховский.

1730 году мая 14 сискав Якима Різника обстоятелно допросит.

Иосиф Квинович, войт глуховский.

(Далі на шести аркушах йдуть розрахунки братів Семена та Івана, які взяли з дому «в дорогу Сулацкую» куфи й барила горілки і гроші, а також їхні розписки. Крім того наводиться цікавий лист невідомого священика до невідомої жінки, в якому він закликає її повернутися до чоловіка. – Ю. М., І. Т.)».

(ЦДІАК України. Ф. 1523. Оп. 1. Спр. 6. Оригінал)

№ 85

**1730, травня 2. – Розписка київського митрополита
Варлаама Ванатовича**

«В суд войсковий генералний объявление.

Сего 1730 – о года мая 1 дубликат из гсдаревой иностранных діл коллегії за рукою превосходітелнїйшого и високопочтеннїйшого гспдна Петра Василича Курбатова при писанії суда войскового енералного нарочным сотні Глуховской значковим товаришем Семеном Колтиком присланний, получил я, смиренный, в катедрі моеї сто-Софийской киевской извїствую.

Високородиям вшим всего добра желающий бгомалец смиренный Варлаам, архиепсп киевский.

Киев, мая 2, 1730 года».

(БПАН. ВР. № 261/2. С. 221 (297). Копія середини XVIII ст.)

№ 86

**1730, травня 9 (квітня 30). – Чернігів. – Лист чернігівського архієпископа
Іродіона Жураковського до Гедеона Трофимовича, архімандрита Свято-
Преображенського монастиря в Новгороді-Сіверському**

«Висоце в Бгу преподобнїйший млсці отце архимандрит новгородский, в Дху Стом отче и брате!

За приветствие нам, архиерею, вшим преподобием восписаное празднеством світлаго Хрсва Воскресения, благодарствуем, а по общему совїту всіми епархії ншей духовенством учиненному, о зборі денег з епархій тисящи рублев, в яком числі из мнстря новгородского сто двадцять рублев на разние експенса посланому до двору монаршого з прошеним млсти об отставление бувалих зборов превелебному отцу игумену рихловскому присланние помянутое число вашим преподобием з обители новгородской денги чрез иеромонаха Петра велїсимо приняти тому, хто для приему опрїдїлены и в універсалї ншом обявлен. Что выражает вше преподобие цидулою собственноручною, якоби скорбят на его по премногу братия, же крїпости в дом нш архиерейский прошлого 729 года взятие, доселї здї обрїтаются и дабы оние паки отдать чрез брат Петра, зане вше преподобне немощний опасуется, за небрежение не дал быс отвїту Бгу. Прето в отвїт преподобїю вшему

предлагается, что любо преподобие вше при епскуу уже віка сего обрїтаемся, и мы уже, архиерей, в глубокое старости увїшли літа, обаче опасатися о крїпостях по отвїті мнїти вше преподобне не извол, ибо вмїсто нас катедра и новгородская обитель сут долголітнїиши. Сего толко потишихся не випущат з мисли, чим преобдїни преобиваеш ншу мїрность чрез ослушание указов, братию чрез бой и ругателство, барзїй церков стую чрез неуплату доведшагося на вшей прподобию по резолюції, которое донелї преподобием вшим не возвратится церкві, донелї не смиритися пред нами, архиереем, своя не измїниш гордини проклятой и донелї озлобляти братию не престанеш и у озлобленних не испросиш прощения любовного, дотол крїпости не будут видани.

Развї инаго отвїта пред Богом, вашим преподобием данна быти, во он днь имущаго о всяком его злодїйствованїї во обиду ближнюю.

З катедри ншей епскопской чернїговской априля 28 д. 1730 года.

Вшего преподобия увїщающий брат [епископ] ч[ерниговский] Иродион Жур[аковский]».

(БПАН. ВР. № 276. Арк. 6. Оригінал, завірений особистим підписом архієпископа Іродіона. Оpubліковано: Мицик Ю. З нових джерел до історії церковного землеволодіння на Чернігівщині XVII–XVIII ст. СЛ. 1997. № 1–2. С. 110)

№ 87

1730, травня 29 (18). – Звіт священника Іллі Мигалевича про купівлю речей для прикраси церкви с. Жуків з нагоди її освячення

«1730 годо мсца мая 18 дня я поп Илия Мигалевич села Жукин церкви Рождества Пресвятия Бцы, едучи в город Короп на торг для покупки украшения церкви нашей новоустроенной ко освящению престола и жертвенника, катапитасми и книг потребных и иных дел ко освящению и на оные покупки имїл денег пять золотых, которые достал з мисочкою (?) в том же городї Коропї в ярмарку на третїй день из нашим (?) человеком Иваном Шкрєбієм и взял (?) от пана старосты жуклянскаго Леска Сергиенка золотих сім и за оные денги куплено и Стефаном Ерешком вибийки квїтчатой сім локоть на одинадцать шагов.

Материи рябой полосатой за два золотые

Крашенини червоной рябой за двадцять шагов

Вина церковного кварту за девять копїек

Оливи полчвертки за пять копїек

(...)* доброга за чотыре копїйки

Шнурка нитяного блакитного за дві копійки
Ниток фарбованих блакитних за дві копійки
Итого всего здержано денег 12 золотых».

(Фонди Конотопського краєзнавчого музею. Копія другої половини XIX ст. Опубліковано: Мицик Ю., Тарасенко І. З нових документів до історії Сіверщини (XVII–XVIII ст.) (Ч. 6). СЛ. 2017. № 3. С. 70)

№ 88

1730, червня 26 (15). – Лист Домнікії Яківни Лизогуб, дружини Андрія Кандиби, до гетьмана Данила Апостола

«Ясневелможний мсці пне гетмане, милостивійший мой патроне и великий добродію.

Имію я футор куплений под городом Конотопом на Загребелі и при оном двори так же покупление, в которих мешкают підсусідки, якіе здавна жадних повинностей ратушних не отправляли, понеже міських ґрунтов под собою не иміют. Тепер еднак на оних подсусідков, яко и на прочіих тамошних обивателів, всякіе трудности налагаються. Того ради вашой пнской ясневелможности дерзаю наинижайше просить млсрдия и рейментарского універсалу, чтоб тие подсусідки, мешкаючие в дворах наших, волними били по прежнему от тягlostей міських.

Козаки куріннії, которіи от многих літ покойному мужу моему зоставали и всякіе походи войсковие при оном отправляли, так и при дітях моїх даби (?) як указ вашой пнской ясневелможности повелит, служили, а сотник би к оним козакам не касался, наипокорніе преладаю. Тож будучи покойний муж мой на службі в низовом поході так пном бунчуковим, як значковим, в розних полках мешкаючим, по их прошенію роздал денег без просенту и оние дебітори за прибитием своїм в доми по чтирех тілисами до покойного мужа моего визиченнії денги при (?) а тепер многоубиточимъся, посилаючи квіт, еднак [...]его не уплачуют, на що вашой пнской ясневелможности конечно прошу повеліть им, кредитором, повагою своего універсалу таковіе денги визиченние у покойного мужа моего отдавати без умедления.

Ясневелможности вашой, млостивійшого патрона и великонадеж[ного] добродія всенижайшая раба Дом(...)Яковлевна Лизогубовна Андреева Кандиба з дітми своїми».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 55182. Арк. 30–31. Оригінал, особисто підписаний братами Кандибами. Запис перед текстом документу іншою рукою:

«Под[ано] юня 15 року 1730»)

№ 89

1730 червня 21 (10). – Короп. – «Доношение» коропського цехмістра
Хоми Наумова гетьману Данилу Апостолу

«Ясневелможный мосці пне гетман наш премилостивиший добродій.

За бивших покойних прежде гетманов и обозних енералних місто Короп як належало на артилерию енералную, теды з цеху нашого ковалского короповского по належитости до надлежащою діла артилерийского висилано в Батурин по три и по чтири чоловіка работат и давано им з шофи міскої короповской всякуго харч и тамо в Батурині с протчіими ковалями, разних городов будучими, купно надлежащее діло работали. Да до жадних тяглостей міських й податей цеху нашого не потяганно, на что от покойних гетманов и універсали два міем. А теперешнего часу, милостивий нш пне, цеху нашему будучи в малолюдствіи в одном Коропи цехом своїм фурмани артилериские, палуби, вози конние, вози воловие, колеса оковуваючи и протчие діла неисходно за свого харч работаючи, превеликая нам нужда и тяжест иміється. А к тому и побор, которий за бившой гетмановой покойной Скоропадской у подданстві гойном будучим, за немилосердия на нас немилостиво наложен. По тих же реестрах на артилерию войсковую енералную, кромі дабелей міських з нас взимается. Зачим падши до поважной стопи ног ясневелможности вшой милостивого пна, чтоб нам цехом своїм от такой тяжкой роботизни и побору великого не разоритися вовся, со предзілним (?) усердием высокоповажного вшого реіментарского милостивого респекту просим.

Ясневелможности вшой премилостивішого пна и великого добродія найнижшие подножки

Цехмістр Хома Наумов, Павел Яковлев, Васил Омелянов з братиею цеху ковалского короповского».

(ЦДІАК України. Ф. 51. Оп. 3. Спр. 3442. Арк. 2. Оригінал (?). Запис: «Діло по доношенію цехмістра ковалского короповского Хоми Наумова с товарищы о уволненіи их от великих податей и от многих посилок и о протчем. 1730 года июня 10 д.». Оpubліковано: Мицик Ю., Тарасенко І. 3 нових документів до історії Сверхцини (XVII–XVIII ст.) (Ч. 13). СЛ. 2018. № 6. С. 79)

1730, червень. – Лист братів Кандиб до гетьмана Данила Апостола

«Ясневелможний мсці пне гетмане, всемлстивійший наш патроне и многонадеждний добродію.

Иміем ми невеликий степок, к селу нашому Куриловці принадлежащий, между оним же селом Куриловкою и слободою новоосілою Базимовкою пана Василя Дорошенка лежачий. Которий степок покойние дід и отц наш от наданя села помененного без всякого препятія до сих час спокойне владіли и в потребах своїх оного заживали. В прошлом же 1729 и в сем 1730 годіх пан Василий Дорошенко не відат почому, почавши впіратися в той наш власний степок, який за покойного Лисиці, его ж тестя пана Дорошенка, к им не надлежал, он тепер тичками попод самое село Куриловку затикает, а когда стадце нше или сілский згон на той оттиканий наш степок зийдет, занимает и пастухов биет, что в прошлом 1729 год[у] бивало многокrotnie, в самое есенное время набігши староста п. Дорошенка на нше стаде, занял оное з товаром до села Базимовки, з между якого лутшие езджалие коні вибравши, ездил ними так он староста, яко и п. Стахивич, поки могли возить, прочие держал на загороді дві ндлі без корму, а так отдал, вола едного з товару не стало. Так же и пофторе наехавши, тот староста з мужиками на нше ж стадце и бивши пастуха нещадно, занял десять штук коней, якие держал и ездил оними до самой зими, а зимою толко семеро отдано, трох по се число не вертают. Инших теж такових многих своїх обид не доносим, понеже Сам Бг свідител, счислить оние трудно чрез сию супліку. Теди при обятії поважных вашей пнскої ясневелможности стоп, рабско рейментарского на себе в том млсрдия просим для разсмотрения заводного степену, благоволи ваша пнска ясневелможност определити яко члвка, который могл би разсмотрівши, именем ясневелможности вашей приказать вола и коней трое забраних старостою пна Василя Дорошенка нам возвратить, а степ напрасно от нас обнятий паки нам во владіние привернуть.

Вашой пнскої ясневелможности всемлтивійшого нашего патрона и многонадеждного добродія нижайшие раби

Евфим, Василий, Данило Кандиби».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 55188. Оригінал, особисто підписаний братами Кандибами)

1730, червня 26 (15). – Глухів. – Універсал гетьмана Данила Апостола про привілеї вдові генерального військового судді Андрія Кандиби

«Ея императорского величества Войска Запорожского обоих сторон Дніпра гетман Даниил Апостол.

Пну полковникові ніжинському з старшиною тамошнею полковою, а особливе сотникові конотопському з урядом, и кому колвек о том відати надлежит, ознаймуем сим нашим універсалом: иж суппліковала до нас пні Домникия Яковлевна Лизогубовна Андреева Кандыбына, вдовствующая судіна енеральная, з дітми в том, что иміет она хутор куплений под городом Конотопом на Загребеллі стоячий, а при оном хуторі и купленние дворі, в которых мешкают еї ж подьсосідки, и жадних от давних времен міських ратушних повинностей ныкогда не отбували, а тепер урядники конотопские означенних подсусідков до всяких градских повинностей неналежне притягают и трудности чинят, и чтоб тие подсусідки в дворах пней Кандыбыной на Загребеллі под городом и в городі мешкаючие от тяглостей міських были волними, просила оная пні Кандыбына з дітми нашего універсалу.

Мы прето, гетман прошению еї, пней Домникии Кандыбыной, судіной енеральной у себе давши місце, а респектуючи на знатние здавна покойного мужа оной пна Андрея Кандыбы, судии енерального, войсковие службы яко веліли листом з енеральной войсковой канцелярии сей наш выдати універсал так чрез оний предлагаем, абы сотник конотопский и протчие всі урядники городовие, и ратушние, и ништо инше их, показанних пней Кандыбыной подсусідков на купленних ґрунтах, а не на ратушних, при хуторі еї жиючих под городом на Загребеллю и в самом городі Конотопі, до повинностей міських ратушних не потягали, и трудностей им жадних не чинили, но найдовалися оние подсусідки во владении самой пней Кандыбыной з дітми и належитое ей отдавали послушенство: тім и хочем и рейментарско приказуем.

Дан в Глухові юня 15 д [ня] 1730.

Звишменованный гетман рукою власною».

(НМЛ. Відділ рукописів і стародруків. Ркк-2707. Арк. 1–2. Оригінал. Опубліковано: Пришляк В. Гетьманські універсали Данила Апостола у збірці Національного Музею у Львові імені Андрея Шептицького. УАЩ. 2018. Вип. 21/22. С. 730–732)

**Не пізніше 1730, липня 6 (червня 25). – Скарга Тетяни, мешканки
Конотопу, до гетьмана Данила Апостола**

«Ясневелможний мсці пне гетмане, наш премилостивійший пне патроне и великий добродію.

Я, жителка конотопская, Татьяна Семенова жона, удовствующая на конотопского сотника Иосифа Костенецкого, в том, что тамошний же конотопский жител Семен Савущенко в малих еще літех будучи и учачис в школах у Полци, а покойний муж мой Семен в отца его, Савущенского, шафарем будучи, посилан был в Полцу з волами Савусковими для продажи оних. Которие воли як продал муж мой в Полци за ніякуюсь чи Семена Савущенка проступку всі денги сам он Савущенко в моего мужа побравши, потратил. Также и в другой раз покойний муж посилан был з волами конотопского сотника волов [...] для продажи оных и в то время там же, в Полци, позичил в мужа моего денги он, Савущенко, чирвоних пять, чирвоних ценою золотих по дванадцят и на тое облик его, Савущенко, саморучное оной (?) дан был. Которий облик сего 1730 году невідомо почему в мене пн. полковник наказний Романовский з писарем судейним по прозбі и совіту его, Савущенка, отобрали. А послі того еще мене он же, пн. полковник Романовский из писарем судейным чрез его, Савущенка, осадили в Ніжині в остроговую турму, где и седіла неділ три и утратила, позичаючи собі на харч денег золотих восім. А он, Савущенко, из отцем своїм з Ніжина, не учинивши зо мною жадного в ділі окончания, безизвістно в дом свой отехал. Да он же, Семен Савущенко, там же, в Полці, в покойного мужа моего другим разом позичал дене талярей восем, на которие послі уже того он же, Савущенко, саморучне до отца своего (?) пишичи покойному моему мужу писание дал. На которие денги многократне была я чолом, бідная удова, пну сотнику конотопскому Иосифу Костянецкому, однак ні жадной отняtie (?) денги справедливости на его, Савущенка, не получила, але еще за управкою мні з оним же Савущенком з довг мой, як ведлуг имяного реестру моего, сколько я утратила своїх денег, позиваючис до пна сотника конотопского на Семена Савущенка. В чом он, пн. сотник, не учинивши мні жадной справедливости и долгу моего на Савущенку не дал доправити [...] ніякого между ними помиркованя и злагоди, а мні, вдові, не без плачу и не без затруднения и утрати діється и в том прошу як [...] и милостивого добродія моего, милости.

Мизерная челобытствующая удова Татьяна, Семенова жена, покорне прошу».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 51305. Оригінал(?). Запис зверху документа: «Под[ано] юня 25 д. 1730 году»)

№ 93

1730, липня 25 (14). – Глухів. – Універсал гетьмана Данила Апостола

«Его императорского величества Войска Запорожского обоих сторон Дніпра гетман Даниил Апостол.

Ознаймуем сим нашим універсалом пану полковникові стародубовскому, тепер наказному, а впред совершенному, з п.п. старшиною полковою и всім, кому бы о том відати надлежало, иж вдовствующая пані Агафія Семенова Березовская з осиротілимы по мужу своем, асаулі полковом стародубовском, покойном Семену Березовскому, трома синами презентовала нам універсал антцессора нашего покойного гетмана Скоропадского за войсковие знатние службы оному мужеві ей, в прошлом 1715 –м году юня 1 д. данний, на владіние села Медведюв в сотні Новоміской обрїтающоюся, с принадлежащими до него угодіями, да лист от того ж антцессора нашего покойного Скоропадского в прошлом же 1721 году мая 17 д. до полковника тогдашного стародубовского наказного писаний о привернении в послушенство оному ж ей мужу села Платкова, в сотні полковой найдующоюся, на которие маетности она, пані Березовская, просила и нашей універсальной конфїрмаці. Ми прето, гетман. по силі високомонаршой ея императорского величества грамоти, за собственного ея величества рукою нам пожалованной, иміючи власт всякие в Малой России воинские и гражданские устреват порадки, а респектуючи на вірно радителние и знатние покойного Семена Березовского, асаула полкового стародубовского, войсковие службы, веліли сей наш з войсковой енеральной канцелярии видать універсал, которим яко вираженние дві села Медведі и Платково со всіми принадлежащими к ним угодии помянутой панеи Агафїи Березовской по силі вишенаміненних універсалу и листа ствержаем во владіние, так, аби в том владінии ништо з старшини и черні полку Стародубовского обивателей не сміл и не важился чинить ей жадного препятствия. Войты зас тих же маетностей со всіми посполитими людми (опроч козаков, при своих волностях непорушно зоставати міючих) отдавали б ей же, панеи Агафїи Семеновой Березовской, подданское послушенство и

повинност, міти хочем и рейментарско приказуем.

Дан в Глухові, юля 14 дня 1730 году.

В копии подпис: Звишменованный гетман рукою власною.

Внизу вишпрописанных шести Березовского кріпостей копиях написано: принят сии копии в канцелярии полковой и освидетелствоват с подлинными справит, а подление кому надлежит от дат с розпискою.

Судия полковий стародубовский Николай Ханенко.

Которие копии с подлинными свидетелствовали и подписалис:

Обозний полковий старод[убовский] Афанас Есимонтовский.

Судия полку Стародубовского Николай Ханенко.

Хоружий полку Стародубовского значковий Федор Данченко.

С подленими справил полк[овой] старод[убовский] к[анцеля]р[и]ст Григорий Політика.

Таковие всі подлинние універсали до себе принял, а на копиях подписался Василь Березовский.

Внизу вишписанного всего по листам закрепил Александер Дуров».

(ІР НБУВ. Ф. II. Спр. 18082. Копія кінця XIX ст. Запис внизу документа: «Генер[алное] сл[ідсвие] Старод[убовского] полка, лл. 63-68. Опубліковано: Мицик Ю., Тарасенко І. 3 нових документів до історії Сіверщини (XVII–XVIII ст.) (Ч. 13). СЛ. 2018. № 6. С. 80)

№ 94

Між 1730–1734, червень (?). – Конотоп (?). – Лист Стефана Костенецького до гетьмана Данила Апостола

«Ясневелможний мсці пане гетмане, премлстивійший мой пане и величайший добродію.

Ще з самого початку весни прибрался я трактовать з своїми волами в дорогу кгданскую. А прошедшого мая 28 дня, также и сего июня 3 дня двокротними своїми ордерами Ніжинского полку асаул полковий и наказний полковник ніжинский пн. Моисей Левицкий заслал мене, дабы я для нікоторого діла приездил. А то не для чого иного, жеби мене в якое діло определить, чтобы мні в наміреной дорозі препятіе учинить. Теди понеже я намірен и зо всім уже в тую дорогу прибрался и если мні оную тепер оставит, крайнее разорение мні учинится. Сего ради, падши до ног ясневелможности вашей, всенайпокорніе рабско прошу блговоліте, не презривши сего моего прошения, своїм високоповажним рейментарским універсалом до означенного пана асаули полкового ніжинского заслат: дабы мене тепер намірених звишшенаміненную

кдданскую дорогу ні в якое діло не употребляли и остановки мні не чинили. А впредь за поворотом моім з преречонной дороги, когда к якому ділу мене востребуется, готов буду по определении в том своїм званні безотреченно служити. В чем, одержавши таковое милосердие, долженствую про многолітное и щасливое ясневелможности вашей панованне даже до конца жития свого Гспда Бга молити.

Вашей ясневелможности премлстивійшого моего пана и единого величайшаго добродія нижайший раб

Стефан Костенецкий, Ніжинского полку значковий товариш».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 55201. Оригінал (?))

№ 95

1730, серпня 25 (14). – Чернігів (?). – «Сказка» -скарга козаків с. Ушні

«1730 году августа 14 д.

Мы, ниже подписавшиися, сотні Менской, села Ушні козаки Григорий Богданенко и Михайло Герасименко сеею сказкою в полковую черніговскую канцелярию ознаймуем, иж от праздника стих верховних апостол Петра и Павла прошлого 1729-го году по сее время староста ушенский Киприян да иеромонах, там же в Ушні за священника отправляющий Варлаам, запретили нам и всім ншим домашним ходить до церкви, сказивая, же такий де им от преосвященного черніговского Иродиона Жураковского иміється приказ и когда кто з наших схочет пойти до церкви, то в шию выбивают с церкви и заказано по всіх околичних церквах, чтоб нигде никого з нас в церков не пускано и мы от того времени со всіми своїми домашними по обычной християнской должности ни Великий Пост, ані теж в другие пости, за тим запрещением будучи в том селі Ушні, не говіли и молитвы чрез все тое время не давано нам и в світлий Воскресенский праздник пасхи нам не священны, да братам мене Михайла Герасименка, Ивану и Федору Герасименкам за то, что за нас стоят, такоеж по сее время запрещение воходу церковного и протчемо вишеписанного запрещение тое на нас учинилос, за то что мы по указу ясневелможного его млсти пна гетмана Даниила Апостола и по розиску написани козаками. Да оние ж Киприян и Варлаам козаков ушинских Тараса Косяченка, Кирила Грищенка, Якова Тарасенка, Семена Харемченка, Ивана Горбузу, Павла Косюченка, Василя Зінченка за то, что они нас не допускали им в обыду, отлучили також от церкви и все висшеписанное их дворам чрез чотири мсці было

запрещение, котрым по вийстю тих чотирех мсцев сам преосвященний показанный Иродион Жураковский, веліл ходити до церкви, будучи во Ушні, а покаміст не дал блгословения, то умер козак, асаулою будучий, Михайло Сінченко, которий ни сповідан, ни сакраментован и по обычаю християнскому с похороном не хован, но сами козаки в саду сховали, которого гроб и понині не печатан, а неблгословение ему тое учинилос з висшеписанными козаками за то, что с протчіими обыди ділат нам не допуцал.

К сеи сказці вмiсто Григория Богданенка и Михайла Герасименка по їх прошенію черниговской полковой канцелярії подканцелярист Киприян Костантинович руку приложил».

(ЦДІАК України. Ф. 51. Оп. 3. Спр. 269. Арк. 154. Оригінал)

№ 96

1730, вересня 26 (15). – Глухів. – Універсал гетьмана Данила Апостола

«Ея императорского величества Войска Запорожского обоіх сторон Дніпра гетман Даниіл Апостол.

Ознаймуем сим нашим універсалом пну полковникові ніжинскому, п. п. старшині полковой, а особливе пну сотникові глуховскому з урадом и кому відати надлежатимет, иж всечестная в Бгу гспжа Мария Магдалена, игумения, з сестрами монастира дівичого глуховского, презентовала нам при супплиці своей премоцнійшую блженние и вічнодостойния памяти его императорского величества Петра Первого, самодержца всероссийского, грамоту в року 1709 в юлі мсці 3 числі жалованную, и універсали антецессоров наших, гетманов Бруховецкого и Мазепи на свободное тому их монастирев владіние села Берези, в сотні Глуховской найдуючуса, с мелницами, с поселенными людьми и со всіми к тому селу принадлежащими угодиї, на которое село с мелницами и с угодиями к оному селу принадлежащими, а особливе на млин от Меланиї Кирилихи, жителки и мелнички ясманской, з снами еї Данилом и Петром, Кириловими дітми, в селі Ясмані в вершині річки Ясмані ж з рибними ловлями купленних, просила нашей гетманской конфирмації и дабы подданных их посполитих жителей села Берези тамошние козаки в підсусідки к себе не принимали, оборонного універсалу. Мы прето, гетман, імiючи власт по силі високомонаршой ея императорского величества грамоти всякие воинские и гражданские в Малой Россіи устроивати порядки по означенним кріпостям, велели

сей наш всечестной гспжи Мариї Магдалені глуховского дівичого монастира игумениї, з сестрами видати універсал, который яко означенное село Березу, в сотні Глуховской найдуючоеся с мелницами, с поселенними людми, и со всіми к нему принадлежащими угодиї по силі висшенаміненной жалованной монаршой грамоти и універсалов антецессоров наших, також висшеозначенний млин, стоячий в вершині на річці Ясмані, посеред села Ясмань ж, о двох колах мучних, з которых едно их монастирское было, а другое от Меланиї Кирилихи, жителки и мелнички ясманской, купленное подлуг купчої, у них иміючоїся, в спокойное тому ж монастиреві и безпрепятственное владіние, ствержаем так, абы пн. полковник ніжинський, пирве старшина полковая и особливе пн. сотник глуховский з урадом и ниhto в том владінії означенного села Берези с мелницами, с поселенними людми, и со всіми к нему принадлежащими угодиї и млина ясманского жадного и наименшого оному дівичому глуховскому монастиру не чинили трудности и препятія, а войт с посполитими того села, кромі козаков, которые при своих волностях заховани, был повинен ненарушне всякое бы и оному ж монастиру отдавали подданическое повиновение и послушание без противности, а тие бы козаки подданих их монастирских себѣ в подсосідки не принимали и их от послушенства монастирского не охороняли, міти хочем и рейментарско приказуем.

Дан в Глухові сентеврия 15 д. року 1730.

Звишменованый гетман рукою власною».

(ЦДІАК України. Ф. 149. Оп. 1. Спр. 11. Оригінал, завірений особистими підписом Д. Апостола і печаткою Війська Запорозького)

№ 97

1730, жовтня 23 (12). – Новгород-Сіверський. – Лист Стефана Іванова, городского отамана, та Івана Доморка, новгород-сіверського вїта, до гетьмана Данила Апостола

«Ясневелможный мсці пне гетмане, нам премилостивїйшый пне и и великий добродію.

Сего октоврия 10 дня обявляли в ратушу новгородском ктитори сто-Успенской новгородской соборной церкви, что преосвященный гспдн его мылост отц Иродион Жураховский, епскп черніговский и Новгородка- Сіверского, писал до настоятеля тоей ж церкви отца Андрея Заруцкого, абы он на перевоз, на скотное, ваговое, помірное, також дом шинковый, комори и на мелницю Пироговскую, універсалом

ясневелможности вшей в прошлом 1727 году отверженние кріпости и антецессоров ясневелможности вшей універсали отдал отцу Симеону Величковскому, намістнику протопопії новгородской во владіние, по которих бы он, отц намістник, сам оние угодия на мененную церков належные, завідовал, за которими он, отц намістник, кріпости ради отобраня оних в Новгородок приездил уже. Однак по тому его преосвященства листу до отца Заруцкого писанному, оние ктитори ему, отцу намістнику, обявивши, что оние кріпости не в настоятеля и не в ых, ктиторей, але в парохиян найдуются, не видали. А понеже оние кріпости когда его преосвященство был в маетности своей Свіржі в прошлом 1729- м году в той же церкві в скарбці, не відая об оних, своею печатю запечатал, где и понні содержатся. Того ради, абы его преосвященство когда провідает, что на вишемененние церковные угодия кріпости не в парохиян, але в скарбці церковном за печатю его архиерейскою найдуются, не отобрал оних, всепокорственнійше ясневелможности вшей просим резолюцїи.

Ясневелможности вшей, нам премилостивїйшого пна и великого добродїя нижайшие слуги

Стефан Иванов, атаман городовий новгор[одский],

Иван Доморка, войт новгородский.

3 Новгородка 1730 году октоврия 12 д.».

Адреса: «Ея императорского всепресвітлїйшого влчства Войска Запорожского обоїх сторон Дніпра гетману, ясневелможному его милости пну Даниїлу Апостолу, нам премилостивїйшому пану и великому добродїеві покорнійше».

(ЦДІАК України. Ф. 51. Оп. 3. Спр. 189. Арк. 54–54 зв. Оригінал)

№ 98

1730, жовтня 31 (20). – Нехаївка. – Скарга Параски Милорадович до гетьмана Данила Апостола

«Ясневелможный мсці пне гетмане, мой милостивий добродїю.

Покойний сожитель мой пред преставлением своїм, видячи себе з временного жития на вічное, спомнивши имени ясневелможность вашу. своего добродїя, приказал отдати послїднее свое ясневелможности вашей поклонение, а преставление его м[і]с[я] септеврия з 24 числа на 5. Что же до сих времен умедлїлос желание покойного сожителя

моего, тое мусило стати за немалим скорбным препятствием, а н[и]ні з повторителным моім нижайшим поклонением до ясневелможности вашей отзиваючися доношу, иж будучий покойний сожитель мой зо мною в Глухові минувшаго времени літнего и надіючися на тое, же жида в глуховских шинках пребывают, також и прочіих владілческих маетностях в Малороссіі обрїтаются, приняли и мы в маетность свою Калюжинци едного жида, другого в местечко Переволочную в дом н[а]ш собственный шинковий и дали оным напиток горілчаній и медови, аже п[а]н сотник полковий прилуцкий Петро Носенко перво запечатати приказал атаману переволочанскому в дворі н[а]шом напиток в м[і]с[я]ці септеври и до нас написал не держати жидов. А настоящий м[і]с[я]ць по указу его набігаючи козаки в Переволочную и в маетност Калюжинци шинки в разорение привели и жидов кгвалтом побрали, а и старосту з войтом калюжинских хотіли з принуждением за караулом в Прилуку провадити. Потим отехавши до Прилуки з жидами, прислан от того ж сотника указ до старости: под штрафом если бы жидов он не прислал до Прилуки, знат приводячи шинки весма до разорения, а выражает в своем указі, будто до его именем ясневелможност вашей. П[а]н полковник прилуцкий пишет з Глухова о висилці жидов з полку его и такового указу нам не обявляно. Теды прошу покорне ясневелможност вашу, не подаючи мене покойном сожителю моем в моіх добрах ділат разорение и людей розгонят, выдати поважний указ до помененнаго сотника, чтоб он вперед не чинил того. А н[и]ні що чрез него учинилося розыскат, а по розыску сколько убытку покажется, приказат награждением окончити. О сем сугубо з жалем моім реиментарского указу просячи, пребывая ясневелможности вашей моего милостивого добродія, до услуг нижайшая Параскевия Милорадовичова

Нехаевка. Октовр. 20 1730 году».

Запис на звороті: «Пресвітлійшой и державнійшой великой г[осу]д[а]рині ея императорского величества Войска Запорожского обоіх сторон Днепра гетману, ясневелможному его милости п[а]ну Даниїлу Апостолу моему милостивому добродіеву покорне».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 54396. Оригінал)

№ 99

1730 (?). – Лист гетьмана Д. Апостола (?) до київського митрополита Варлаама Ванатовича (?)

«Цедула ясневелможного его млсти пна гетмана о поновленю концов осняковских за Хотчею.

Взглядом заводу о кгрунта ограниченем певним давно учпокоенного между жителями козлянскими подданими вашего преосвященства и осняковцами, неслушне тепер знову вщатого, пишем наш лист до пана полковника черниговского з тим указом, абы он на желание прео[свя]щенства вашего п.п. Кгрембецкого и Красовского и прочиих особ, которие тих кгрунтов ограничена добр суть свідоми, туда для одновления на давних знаках копцов ординовал, а мы на тое ограничене и универсал наш видати веліли, котрий тут же до вашего преос[вя]щенства посилаем».

(БПАН. ВР. № 266. Арк. 28 зв. Копія XVIII ст. Оригінал-автограф на польській мові, завірений печаткою, яка погано збереглася. Опубліковано: Мицик Ю. З нових джерел до історії церковного землеволодіння на Чернігівщині XVII–XVIII ст. СЛ. 1997. № 1–2. С. 100)

№ 100

1730, листопада 10 (жовтня 30). – Київ. – Лист київського полковника Антона Танського до намісника Свято-Михайлівського Видубицького монастиря

«В Бгу превелебний гспдне мсці отче намісник Сто-Михайловский Киевовидубицкий, мні велце мсці отче и благодітелю.

Писание превелебности вашае исправно получил, в котором написано о забранню сіна мною трох стирт на Чорном Кургані и о протчем, на что отвітствую: Бобровицкая сотня со всіми селами и деревнями и к оной принадлежашие всі угодии на полковников киевских на уряд полковничий здавна надлежала, и я на полковництво киевское уступивши, містечком Бобровицею и прислушающими к оному селами и деревнями и полями и сінокосами владіл, а когда на село Ярославку у покойного гетмана Скоропадского в послушание к обители Сто-Михайловской Видубицкой универсал виправили, в ту пору розограничене чинячи, бобровицкие поля и сінокоси вишписанние к селу Ярославці отошли без відома моего и старшини полковой киевской, а для розограничення с полку Переяславского людей затыгали, и

такое розограниченне зділалося не подлуг надлежашого права, чого и ділать всячески било не надлежало. А даст Бог весни дождати, то я для разсмотрения той границі за відомом ясне велможного пна гетмана п. п. висланных просить буду и сам зеду. При сем самого млстивом ваше мством рекомендую навсегда перебуваю

Превелебности вашае всіх добр желателний ея императорского влчества Войска Запорожского полковник киевский Антони Тански.

Октобр 30 д. 1730 году

С Козелця».

(ІР НБУВ. Ф. 160. № 734. Оригінал, завірений печаткою і підписаний особисто А. Танським. Опубліковано: о. Юрій Мицик, Інна Тарасенко. З нових документів до історії Сіверщини (друга половина XVII–XVIII ст. (Ч. 1). СЛ. 2016. № 2. С. 72)

№ 101

1730, листопада 21 (10). – Київ. – «Доношение» Бакланської сотні і ратуші в стародубівську полкову канцелярію

«В полковую стародубовскую канцелярию от сотни Бакланской и от ратуши тамошней

Доношение

Сего ноября 10 д. 1730 году по указу ясневелможного добродія его милости пан гетмана чрез ордер благородного господина полковника стародубовского Александра Ивановича Дурова як в протчие полку Стародубовского сотні, так и в сотню Бакланскую предложено, дабы всякие владілци духовние и свіцкіе, в той сотні маетности міючие, також и от ратушей, з крепостями на села и на протчие угодиі, если у кого якие иміются, в канцелярию полковую стародубовскую явились для взятья полковника стародубовского ордеру, якіи крѣпосты на ратушний один камень млина в Баклані на Судости стоячий, в ратуши бакланской іміється. Тие крѣпосты в канцелярії полковой явлени и копії с них взяти, а на села, якие под видінием нашим сотенния суть и по се время до містечка Баклані прислушают, судом и росправою, також знараженю подвод и в других общих случаючихся нуждах, жадной крѣпосты в ратуши нашей бакланской не було и тепер ніт, ибо по изгнаніи ляхов з України, которие села от гетманов владілцам не роздани, тие толко до далшой волі гетманской же остались при сотенном и городовом відомстві, а прямо оние не суть ратушние, хочай пространно простий народ оние ратушним називает, но суть оние войсковие и подлежат

всегда полной власти гетманской, а з оних сел за всіх прежде бывших гетманов достояния малороссийской коллегії забирался годовий оклад денежный, который називался стациею, також за показанщину, покуховное и становое, хто вино курит, с казанов, а хто шинкует – с кухов вишинкованных и и[с] станов збирались денги ж, а ис пустових земель хліб, и скотового збору часть до двору гетманского отдавано, а часть на заплату служителем сотенним и войсковою полковою музыки, и на общие городские росходи употреблять гетмани позволяли, а нині тот увесь збор з сел годовый оклад показанщину, покуховное, становое и ис пустових земель хліб до скарбу войскового завидовци собирают и затим служителі сотенные чрез колко уже год плати себи не получали.

В подинном подписанно:

К сему доношению атаман городовий и сотник наказний бакланский подписался Иван Шарай.

К сему доношению по повелінию войта міского бакланского Тараса Афонасова я вмісто сего подписался Захарий Точицкий, писар сотенний бакланский».

(ІР НБУВ. Ф. 28. Спр. 494. Тогочасна копія)

№ 102

1730, грудня 30 (19). – Глухів. – Лист гетьмана Данила Апостола до гадяцького полковника Григорія Грablyнки

«Мой ласкавий приятелю пне полковнику гадяцкий.

Дичину, присланую от в. мсти, сотні Куземинской стрелцами добытую, веліли ми принят, да и с протчих сотен полку в. мстиного, когда оная будет до в. мсти привезена, присилай в. мст. к нам в Глухов в самой скорости, жадаем. Тут же на прошение в. мст. предлагаем, когда будет пн полковник полтавский ехат в Глухов, то и в. мст. тогда сюда прибувай, а барзій и не засмотруючися на пна полковника полтавского приездил быс в Глухов к празнику Бгоявления (...)»*

3 Глухова декабра 19 д. року 1730».

(ЦДІАК України. Ф. 51. Оп. 3. Спр. 3450. Чернетка. Запис перед документом: «Лист от гетмана вчерні до полковника гадяцького о прийнятї дичини прислан[ной] от его полковника»)

**Близько 1730. – Під Стародубом. – Лист Максима Корсака,
стародубського (?) писаря, до свого діда,
бунчукового товариша Симеона Сулими**

«Mści panie Symeon Sulima!

Mój serdecznie kochany dziadeczku i dobrodzieju!

Piszesz waszeć dobrodziej, abym nie fatygował się do Starodubowa. Tedy ja, nie myśląc o tym, jutrzejszego dnia poradziwszy się z waszeciu, dobrodziejem moim, mogę i tu w domu widenie dać, choć o zajmącach, choć i w drugim czym, a do Starodubowa nie chce jachać; a że dzieć nie mogę należytego ukłonu mego oddać w. dobrodziejom, dla tego mnie ekskuzuje necessitas. Tudzież posyłam gościńczyk dla j. mć. dobrodziejki, pani kumy, puszku-żywuszku i miakenkich pirożków i brzewową kaszkę dla zdrowia, bo powiadają tak: kiedy kto żony nie bije, to w niej wętroba gnieje.

Tedy ja, życząc zdrowia jak najcerstwejszego j. mości, pani kumie, posyłam teremedy, do zdrowia służące, przy tym mie łasce i affektom rekomęduje w. m., m. m. pana, i najosobliwszego dobrodzieja najniższy sługa Maxim Korsak, m[anu] p[ropria], nieumiętny pisarz oboich storon Dnipra».

Адреса: «W. мн. Panu Symeonu Sulimie, znaczniejszemu Wojsk Zaporozkich bunczukowemu towarzyszowi, memu wielce kochanemu dziadku i dobrodziejowi należy».

* * *

«Мості пане Симеон Сулима!

Мій сердечно коханий дідусю і добродію!

Пишен вашмость добродій, щоб не турбувався їхати до Стародуба. Тоді я, не думаючи про це, завтра порадившись з вашмостью, моїм добродієм, можу й тут, в домі, дати побачення, хоч про зайців, хоч і про щось інше, а до Стародуба не хочу їхати; а що сьогодні не можу віддати мого належного укліну в. добродіям, то за це прошу мене вибачити. Тут же надсилаю гостинчик для її мость добродійки, пані куми, пушку-живушку і м'якеньких пиріжків та березової кашки для здоровя, бо кажуть так: коли хто дружину не бе, то у неї печінка гніе.

Тоді я, зичачи найміцнішого здоровя й. мості, пані кумі, посилаю засоби (?), які служать здоровю, а при цьому ласці і афектам рекомендую в. м., м. м. pana, і найособливішого добродія найнижчий слуга Максим Корсак, рукою власною, невмілий писар обох сторін Дніпра».

Адреса: «В. м. пану Симеону Сулимі, значнішому бунчуковому товаришеві Військ Запорозьких, моєму вельми коханому дідусеві і добродієві належить».

(ІР НБУВ. Ф. І. № 57480. Арк. 41–44. Автограф, завірений печаткою з червоного сургуча. Опубліковано: Сулимовський архив. Київ, 1884 (репринт Київ, 2009); Мицик Ю. З документації козацької старшини другої половини XVII – першої третини XVIII ст. (за матеріалами Інституту рукопису Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. *Рукописна та книжкова спадщина України*. Київ, 2002. Вип. 7. С. 201)

1731

№ 104

1731, січня 20. – Глухів – Дарча

«Року тисяча сімсот тридцять першого мсця генвара двадцятого дня.

Я, нижей именем моім подписаная, чиню извістно сею моею картою всякому, кому о сем будет відат потрібно, иж половинную част двор доставшейся мні по умертвії покойного мужа моего Александра Левторовича унукам моім, а именно Марії, Ксенії вручаю и позволяя им владіт вічисте. На которие добра и вручилам пну Федору Карпіці, отцу унуков моїх, а моему зятю, два універсала покойного гспдна гетмана Скоропадского и росписку покойного (?), так Яна (?), як и Александра Ледоровичов з увіщания високоповажных лиц сочиненную. Половинною же частю до смерти моей силна и волна я тама владіть, а по смерти моей и тая ж половина повинна бит во владенії вичистом вишмененних унуков моїх. Толко повинни унуки мої Марія и Ксения по обикновению христіанскому по должности же свойственной, когда прийде воля и декрет Бжий, який всім необходим есть, ежеби мні умріти, на поминование так во монастыры, яко по церквах роздат за душу мою дві тисячи золотих. В том для лутшого достовірія и в потомние часи твердйшой кріпости за подписанием прошенних лиц именем моім подписуюся.

У подлинном подписалис тако:

К сей легації я, Леонтий Шликевич, житель радионовский по прошению еї милости Марії Костентиновні пні Александровой вмісто еї руку приложил.

При сей легації в дому еї милости пней Александровой згодившихся сему свідитель Иоанн Левицкий, презвитер лукомский, подписался.

Я, Лукян Савостянович Корсун, священник свто-Ивановский, ма[r] чишино будянский тому ж вишписанному притомним свідитель своеручно подписался.

Я, Василий Радионович руку приложил во свідителство.

К сей легації во свідителство подписался Михайло Оболонский, сотник ямпольский.

1732 году генвара 14 д. вишписанное зділачное письмо при доношениі бунчукового товариша п. Федора Карпіки в ратушу глуховском презентовано и просил он, пн Федор Карпіка, сие зділочное письмо дочерам его, Федоровим, от Мариі Константиновни Александровой, тещи его, даное у книги міские записат и з корформациею при печати міской ему, пну Федору Карпіки, видат. По якому просителному доношению зділочное сие письмо в книги міские глуховские уписанно и с подписанием рук старшинских скорфірмовав, видали року и дня вишозначенних.

Стефан Уманець, сотник глуховский.

Дамян Туранский, атаман глуховский.

Василь Яковлев, войт глуховский.

Александр Гречка, бурмистр глуховский.

У (...) *1730 го году

Зведенную на листу

Писар ратуши глуховской Иван Яновский».

(ЦДІАК України. Ф. 1523. Оп. 1. Спр. 12. Тогочасна копія)

№ 105

1731, листопада 17 (6). – Глухів. – Лист-наказ гетьмана Данила Апостола до чернігівського полковника Михайла Богданова

«Мой ласкавий приятелю, пане полковнику черниговский.

Сего ноября 5 1731 году Иосиф Титов (в іншому списку Титович – Ю. М., І. Т.), войт черниговский, з майстратом доносил нам, что по вся годи з міщан черниговских определяются в Слабинскую, Вибелскую, Роїскую, Білоускую и полковую сотні по два чоловіка в зборщики да сверх того два ж чоловіка к магазейну и единю то з Чернигова, то з Березной в щетки, от чего міщане черниговские немалую иміют нужду, а в означенних сотнях могут винайтис с посполитих в зборщики люде добрие и пожиточние да и в щетки не токмо з города Чернигова и Березной, но и з других Черниговского полку містечок, яко то з Мени,

з Сосниці и з протчіїх могут определитись к тому ділу пристойние люде и просил он, войт черниговский, в том нашего разсмотрения и указу. Прето, абис ваш мость приказал в тие зборщики и щетчики не с одного города Чернигова, но так и з вишепоказанних сотен, яко и с протчіїх містечок обивателей вибирать поочередно, чтоб одним обивателем черниговским пред другими того полку посполитими не било обидно и в том они за непорядочним определением не разорались, предлагаем и рейметарско приказуем.

З Глухова ноября 6 дня 1731 году.

В подлинном тако:

Ес императорского величества Войска Запорожского обох сторон Дніпра гетман и кавалер Данило Апостол».

(ІР НБУВ. Ф. 8. Спр. 2326. Арк. 45-45 зв. Тогочасна копія. Інші списки знаходяться у тому ж фонді № 2313, а також у ІР НБУВ. Ф. 8. Спр. 2313. Копія кінця ХІХ ст.)

№ 106

1731, січня 26 (15). – Глухів. – Універсал гетьмана Данила Апостола

«Ея императорского величества Войска Запорожского обоїх сторон Дніпра гетман Даниїл Апостол.

Пну полковникові черніговскому з старшиною полковою, а особливе пну сотникові седневскому з урадом и кому о том відати надлежатимет, сим нашим ознаймуем універсалом, же полку Черніговского значковий товариш п. Стефан Леонтович з пасинком своїм Григорием Фридрикевичом суппліковал до нас, что прежде сес владіл за женою своею з оним своїм пасинком маетностями універсалами антецессоров наших, бывших гетманов, ему утвержденными, а именно в сотні Седневской селом Смячу и деревнею Конотопом и в той сотні Городницкой селом Хрипковкою з млином в двох колах, в том же селі будучих. Которие маетности указом нашим определилисмо были до далшого разсмотріния во владіние пну Якову Лизогубу, обозному войсковому енералному, якие абы ему, Леонтовичу, з пасинком его Григорием Фридрикевичом были по прежнему возвращени, просил нашего указу. Мы прето, гетман, прошению его давши містце, яко вишепомянутие села з млином в прежнее ему отдаем владіние до далшого определения и указу так, дабы пн полковник черніговский з старшиною полковою и нихто инший не сміл и не важился ему, п. Стефану Леонтовичу, з женою и пасинком жадного в том чинити

трудности и препятствия. Войти зас тих маетностей (оприч козаков при своїх волностях непорушно зостават міючих) отдавали оному обыкное подданическое послушенство и повиновение, міти хочем и рейментарско приказуем.

Дан в Глухові генвара 15д. року 1731.

Звишменованный гетман рукою власною».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 56318. Оригінал, завірений особистим підписом і печаткою. Опубліковано: Мицик Ю., Тарасенко І. 3 нових документів до історії Сіверщини (XVII–XVIII ст.) (Ч. 8). СЛ. 2017. № 6. С. 89–127)

№ 107

1731, не раніше січня. – Чернігів (?). – Донос судді Чернігівського полку
Василя Каневського

«Копия.

В полковую черныговскую канцелярию

Доношение

Сего 1731 году, генваря мсця и в котором числі не упомню, будучи я в Глухові, слышалем от писара полкового черніговского Ивана Янушкевича, что когда де получен указ от ясневелможного пна гетмана, что молебное піние везді по церквам при стрелбі пушечной отпраляло за щасливое на престол российский возшествие всемилостивійшой ншой гдрині императрици, тогда де полковник нш черніговский Яким (Михайло – Ю. М., І. Т.) Богданов посилал мене з оним указом до архиерея черніговского, чтобы архиерей учинил исполнения по указу. На что де он, епскп черніговский сказал: «мы де такого указу не иміем, а буди де иміет полковник указ, то нехай сам уберется в сакос вмісто мене, а ти з суддею в ризи вмісто архімандритов и отпраляйте, а мы де указу не иміем з Синоду и невідомо какой указ ему, писару презентовали и того дня молебного піния за его упрямством не было. Якие его, архиерея, предерзостние слова чрез помянутого полкового писара мні обявление, понеже мнятся мні быти противни волі всемилостивійшой ншой гсдрині императрици, тго ради по должности вірности моей ку престолу ея императорского величества в сем доношу для обявления, где будет надлежало.

В подлинном доношениі подписано

К сему доношению судия полковой черніговский Василий Каневский

руку приложил».

(ЦДІАК України. Ф. 51. Оп. 3. Спр. 269. Арк. 193. Оригінал)

№ 108

1731, березня 1 (лютого 18). – «Сказка» писаря Чернігівського полку
Івана Янушкевича

«Копия.

1731 году февраля 18 д.

Против доношения судиї полкового черніговского Василя Каневского по требованию черніговской полковой канцеляриї я, ниже подписавшийся, сею моею сказкою совістно в сущую правду объявляю.

Что написал он, судия, в своем доношеніи, якобы я, будучи в Глухові сего 1731 году генваря мсця, говорил ему, будто преосвященный епскп черніговский Иродион Жураковский не хотіл молебствовать по указу о щасливом ея императорского величества на престол российский возшествіи отказал, нехай де полковник черніговский и сам вмісто мене уберется в сакос, а суддя и писар в ризи, то он написал неправедно, понеже по тому указу прошедшого 730 году, марта 2 д.в черніговской полковой канцеляриї в консисторенский черніговской промемория в молебствіи послана и в исполненіи того указа в войсковой енералную канцелярию того ж марта 4 числа репортовано. О чем можно справится з тим же указом в полковой черніговской канцеляриї, иміючимся и по оном з репортом.

А я ему, судиї, по случаю говорил не о том, но в слідующем в прошедшем 1730-м году июня мсця 11 д. прислан в Чернігов універсал ясневелможного его млсти пна гетмана Даниила Апостола и при оном сообщена копия жалованной ея императорского величества грамоти в подтверждение уряду гетманского и прав малороссийских, а в том універсалі ясневелможный на возблагодарение ея императорского величества при високой монаршой милости приказал публиковать тую грамоти копию як в полковом городі Чернігові, так и во всем полку Черніговском з молебним пінием.

И я по приказу его блгородия гспдна полковника черніговского Михайла Самсоновича Богданова ходил к преосвщенному епску черніговскому, господину Иродиону Жураковскому, з объявлением гетманского універсалу и копіи грамоти и застал у его преосвященства отцев архимандритов черніговских троицкого Германа и елецкого

Тимофея и по объявленіи оного універсала и копії грамоты говорил его преосвященство: нам де велено з Синоду казав слушати и тими правится, потом сказал жалостно до мні что ясневелможный его млст пн гетман о сем молебствіи ко мні не пишет, да пишет к гспдну полковнику, нибы мене презирая вот де гспдну полковнику на молебень в ризы не убиратся, а ежели бы ко мні написал, то и я послал указы в свою епархию о порядочном того указа исполненіи, яко иміючий власт над церквами и на подчиненными себѣ духовным чином, ежели б до мене ясневелможный презирает и гспдну полковнику пишет, нехай же гспдн полковник и молебствует.

Послі того жалосного разговору показавшийся его преосвещенство троха весел зажартовал, что ж бы де было, если бы гспдн полковник убрался в ризы, хто б с ним оного его стал, к той речи приточил також жартом отц архимандрит елецкий Тимофей: разві бы судия и писар полковие, оны де здесв Чернігові первие гспдну полковнику в присутствіи и я по окончаніи тіх жартов одозвался к преосвященному, что повелит мні в отвѣт донести гспдну полковнику и его преосвященство сказал, что де в жарт говорилос, то жарт жартом, а ты всегдашние о здравіи гсдрині ншой ея императорского величества бгомолцы и по должности ншой молим Бга повседневно денно и ношно как соборні в церквах свтих, так у келейних млтвах и впред молит должны и веліл мні гспдну полковнику донести, что де и по сему ясневелможного предложению буду молебствовать и я такой его преосвященства отвѣт, что обіщал молебствовать тогда ж объявил гспдну полковнику, а послі в разговорі того ж времени сказал и о тіх жартах судіи Василию Каневскому тут же в Чернігові и не в Глухові и не сего, настоящего году, як он написал в своем доношеніи, но прошедшого 1730 году и в том же мсці июні, як то и діялося. И преосвященный архиерей по тому ясневелможного указу молебствовал, всі в том в Чернігові извѣстни. А кромѣ тіх жартов других противних и предерзостних слов от его преосвященства я не слыхал и оному судіи Каневскому не говорил. И ежели он по моем объявленіи усмотріл тіх жартов якую предерзост и противност указу, для чего он до сего времени от июня мсца промолчал, да тепер в девятый мсць по ссорі з архиереем и на мене з ніякоюс злобною посяжкою (?) интересное діло неправдою производит. В том да блговолит черніговская полковая канцелярия учинит как указы повелевают рассмотрение и разсуждение и мене от неправедного судийского доношения приказат очистит.

В подлинном подписано Иван Янушкевич, писар полковий черніговский.

Михайло Турковский».

(ЦДІАК України. Ф. 51. Оп. 3. Спр. 269. Арк. 193 зв. Оригінал)

№ 109

1731, серпня 8 (липня 28). – Лист полтавського полковника Василя Кочубея до гетьмана Данила Апостола на збирання у Полтавському полку колишньою гетьманшею Анастасією Скоропадською грошей для реставрації Свято-Троїцької церкви у Глухові

«Ясневелможний мсці пне гетман и кавалер, мой милостивійший пне добродію.

Листовний вашой ясневелможности указ, по суплиці глуховского протопопа отца Алексія Галиховского и ктитореі соборной Свято Троецкой церкви, о собиранних якобы покойною гетмановою Скоропадскою з Малой России в прошлом [1]720-м году на реставрацию показанной упалой Свято Троецкой церкви денгах, сего иуля от 6 числа ко мні пущений, д. 20 я получил, в которм предложено: абым полку моего к полковой старшине, так же к бунчуковим и значковим товариству, к сотникам и протчим от себе писал, чтоб оние, кто в прошлом 720 м или другом годех з денег или чого другого, на реставрацию высше показанной церкви давал, кому именно и иміються ли в них от приемщиков росписки; при поданной от себе відомости тие росписки прислали ко мні, а мні оние отсилат к вашой ясневелможности в Глухов. На что покорнійше вашой ясневелможности доношу: же по извістию от старшины полковой и сотников, также бунчукових и значкових товаришей, на реставрацию высше означенной Свято Троецкой глуховской церкви в 1720-м и в иных годех покойная гетманова Скоропадская денег и другого нічого в полку здішном не собирала; и никто у здішних полчан на возобновление помянутой церкви, нічого никому не отдавали; для чего и росписок приемщиковых ні у кого не иміється; о сем покорне обявив, перебуваю вашой ясневелможности моего милостивійшаго пна и добродія, нижайший слуга, ея императорского вличства Войска Запорожского полковник полтавский Василий Кочубей

1731 году иуля 28 дня Полтава».

Адреса: «Ея императорского всепресвітлійшого величества, Войск Запорожских с обоих сторон Днепра гетману и ордена свтого Александра

Невского кавалеру ясневелможному его млсты пну Даниилу Апостолу, моему милостивішому пану и добродієві».

(ЦДІАК України. Ф. 51. Оп. 3. Спр. 3949. Арк. 1-2. Пізніший запис: «1731 Августа 2. Подано». Оpubліковано: Тарасенко І. Ю. Кілька документів до історії глухівського Свято-Троїцького собору. *Сіверщина в історії України*. 2014. Вип. 7. С. 121–122.)

№ 110

1731, вересня 25 (14). – Глухів. – Лист гетьмана Данила Апостола до вороніжського сотника Івана Холодовича

«Мой ласкавий пне сотнику вороніжский.

Прошедшего юня 7 д. 1731 з діла з Броневским заводного копия виписки в юстиц-коллегии сочиненной, прислал в. мст. к нам при писмі своїм для разсмотрения. В котором пишеш в. мст., что принуждают вас до оной виписки подписатся и подписатся ль вам на оной виписки, требуеш в. млст. нашего указа и наставления. Прето предлагаем в. млсти, абыс в. млст. разсмотрівши ежели оная виписка с подленным ділом сходна и нічого в ней не проронено и все обстоятелно з подленного діла виписано, на той випискі подписался да к тому ж ділу в доказателство посилаем до в. мсти подление от отвітчика ншого Андрея Броневского два листи: один до нас, а другий до милого сна ншого, пна полковника лубенского, писанние, в которих оний Броневский должних нам денег платит не отрікается. Зачим, абы и сие два листи туда ж в виписку были внесени, старайся в. мст. Что же писал в. мст. к нам, же поддячие за труди свої требуют награждения, теди мы и сами відаем, что надобно им будет наградит, толко ж тепер ні за що им и дават, же еще нічого не зділано. А когда будет сие зділано, же должнику ншему долг нам платит определение зділається, тогда, як награждение зділаем, обявляем и пребываем.

З Глухова 1731 году септеврия 14 д.

В. млсти ласкавий ея императорского величества Войска Запорожского обоіх сторон Дніпра гетман и кавалер Данило Апостол».

Адреса: «Моему ласкавому пну Ивану Холодовичу, сотникові вороніжскому».

Записи: «[О]тсилат учрежденною почтою [...]», «О шляхтичи

Бруневском получено (?) [в] Москві септевря 23 1731».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 50967. Оригінал, завірений підписом гетьмана і печаткою. Опубліковано: Мицик Ю., Тарасенко І. 3 нових документів до історії Сіверщини (XVII–XVIII ст.) (Ч. 8). СЛ. 2017. № 6. С. 89–127)

№ 111

1731, жовтня 1 (вересня 21). – Конотоп. – Купча

«Року 1731 мсця сентеврия 24 дня.

На вряді нашем конотопском перед нами, сотенною старшиною того часу будучим, нижей подписавшимися, очевисте ставши отец Иоан Фиялковский, пресвитер обмочевский, ясне, явне, з доброй своей волі, без жадного примусу мовил, иж иміючи я свой власний куплений футир за містом Конотопом при урочищи речки Езучеи над болотом помеж Никифора Савойска да Левка Торанского, Прокопа и Ивана Осоков футоров стоячий и под тим же футором поля пахатного нива една под окопом з воротами (?) до окопа, другая нива над Романовою греблею на сім ден, а третья нива над Уласовою гребелкою на три дни оручиеса, особливо же гай помеж Павлюкового да Грицкового, Бондаренкового и Петрового Зубченкового гаев найдуючися, нікому ні в чем не пенние и в жадних долгах не заведение, все тое продадем, то есть футор, поля и особливий гаек знатному козаку сотні Конотопской, а своему тестеві Василю Прасолу, мешканцу конотопскому за власную и рукоданую суму монети доброй лічби литовской очовисто в сем купчом записі для вшелякого правного турбатора покладаючи готовие гроши чотириста золотих от яких проданих мною футора з нивою и поля пахатного з особливим гайком самого мя, жену мою и дітей, так всіх кривних своих, близких и далеких, вовся отдаляю и не имію я сам, жена моя, діти мої и нікто с предреченних кривних моих в той, мною проданий футор з означеним угодиі жадною мірою интересоватися и ні найменшой чинити перешкоди тестеві моему, ему, Василию Прасолу, его жені и дітем; міют вишреченние ґрунта, купление от мене, вічне зоставати и волно ему, пну Прасолу, оним ґрунтом як своїм власним добром як хотіти владіти, дати, продати и даровати или на який колвек для лучших своих користей обернути пожиток. На що для лутшого и совершеннішого в потомние часи всякому се (?) відат потребууючому имовірия сий мой рукоданий на вряді конотопском при звиклих врядових печатех и подпису имен панов урадников ему, Василию Прасолу, запис до рук дал, на яком во вірност и своеручно подписалемся.

Діялося на ратуши конотопской року, мця и дня вишеположених.

При сем будучи Никифор Савойско, жител конотопский, и по прошению его писар сотенный Стефан Михайлов руку приложил.

Уряд конотопский именами: Данило Афанасиев, атаман городовий, сотенный писар Стефан Михайлов, войт міський Афанасий Тимченко з бурмистрами писал сей купчий запис по прошению вишеречених конотопского ратуша писар Данило Тимофиев и подписался.

Свідетелствовал писар сотенный конотопский Козма Терентиев (?).

(ЦДІАК України. Ф. 64. Оп. 1 Спр. 522. Арк. 15. Тогочасна копія. Наприкінці документа намальовано два кола, всередині яких написано відповідно: «Місто печати сотенной конотопской», «Місто печати уряду (?) конотопского»)

№ 112

1731, листопада 26 (15). – Глухів. – Наказ гетьмана Данила Апостола

«Атаман жалдацкий з товариством.

Андрея Негейфля, капитана вшего, любо на время от команды жолдацкой отставилисмо, однак розсудивши, что в той команді надлежащего правления без определенного при оной капитана не будет, по-прежнему ему, Андрею Негефелю, поліценна от нас над вами камманда, котрому міете яко командіру своему во всем, что надлежит до службы ншой, отдават послушенство и повинование. А он, Негефель, подлуг данной ему от нас инструкции, повинен справоватис и по оной надлежащее чинит исполнение, опасуся на себе от нас гніву и неотпустного штрафу, объявляем.

З Глухова ноевра 15 дня 1731 году.

Ея императорского величества Войска Запорожского обох сторон Дніпра гетман и кавалер (...)*

Милостівіи от моего».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 51207. Тогочасна копія. Опубліковано: Мицик Ю., Тарасенко І. 3 нових документів до історії Сіверщини (друга половина XVII–XVIII ст.) (Ч. 5). СЛ. 2017. № 1–2. С. 162)

1731 (?). – Тобольськ (?). – Лист Антонія Стаховського, митрополита сибірського і тобольського, до Іоанікія Булки

«Хвалитесь, что на Лгове о вас пашен много, а як слышу, Силича з Олгова не вигналисте и поселі, а за Лговкою, річкою, ни Силичу, ни білоусцам нікому ність и на стопу ноги уступу. Слишно у нас, что его императорское величество пожаловал Україні всякую свободу по Хмелницкого трактатах, а трактати Хмелницкого печатние суть в дому архиерейском в книгохранителниці я оставил, а в тих трактатах понеже положено управлятися. Малой Россиі в грунтах привилегиями коро[лей] полских. А в привлехах королевских положено Лгов отцем домінік[аном] жившим тогда в дому архиерейском при церкві Гліба и Бориса, что и (...) * оaltar примурованный и окна свідчат, а потом Хмелницкий дал св[оим уні]версалом, да и грамоти госдареви древние тое ж потвержают, дабы для добра мнстрей полских были дани дховним реліі русской почет, дом [архие]рейский Киянкою, Мрином и Козлом и Улановом обладает по сей днь, по[слідо]вателно и в Лговской граници положе-но там же сице, что лговским грун[там] граница речка Лговка от вершини почавши до слободи лговское в верх над [кот]рим нижне стоит дворец киянский прежде бывый доминіканский и та[к] в книзі правной полской писано за короля Жигимунта и короля Владислава, котрая обрїтается в дому архиерейском, где много ест вещей о грунта да и с тої книги для всякого случаю подал я копию крепостей за своего [бур]мистерства пна Енка старого и приято и записано в книги тогда, ко/где/ пан войт ездил подобно в Архангелский город куповати. О том справитися можно с крїпостями и справившися управитися (...) * правда стая покажет. Сия пишу не по злобі коей, не дай Бже того, но хотя дши спсти неправедних державцов, ко-торие нікак крїпости не имущу, но заобладавши церковное за пустувское и дедизну себі почитают и користвуют з вредом дши своей. Сию цедулу изволь преосщенному явити, как его преосшенство изволит, а по Хмелницкого трактатах отнюд ни[кому] за Лговкою ніт діла, кромі катедры черніговской.

И буде она не сыщется в бібліотекі в шкафі, то искать ее в сундуку кипарисном длинном на полтора аршина, а шириною на поларщина или и боле. А тот сундук омалеван звні красною краскою, в котором сундуку за мою бытность вси крїпости и грамоты содержалися. А буде и тут не сыщется, то искати тіх крїпостей в ратушных книгах, понеже за бытность свою я оныя крїпости для утвержения записал в ратуше того году, которого тесть Силичов, войт, был в отлучкі, а правил за него

бурмистр старый Иван Енкович и сыскавши по тім управлятися и сия написах, елико напамятовах аще ж в чем малом явится быть несогласно, прошу о прощение и о стые молитвы Бже, дай управитися вам о чем, аще ж не успіем, ничто же не имате скорбіти, поминавше слова рекшаго: «мні отмщение, аз воздам», гл[агол]е Гспдь. Он имат судити людем своим, где всім нам явится подобает пред судищем Хсвым, паче же должни (?) есм в случаях таковых и блгодарити Бга, яко по млсти своей сподобляет нас сообщниками тіх быти. По словесіх апстла стога: «иже разграблении иміти своих с радостію прияша и позор миру быша. Відуще иміти себѣ иміние на нбсіх пребывающее и лучшее. Ев. 10, чого желал нам блгонадежным быти млтвам стым отдаюсь.

Преосщенства вшего блгожелатель брат и сослужитель и бгомolec митрополит Тоболский Антоний m[anu] p[горгіа]».

(БПАН. ВР. № 266. Арк. 21–23. Тогочасна копія. Опубліковано: Мицик Ю. 3 нових джерел до історії церковного землеволодіння на Чернігівщині XVII–XVIII ст. СЛ. 1997. № 1–2. С. 100–116)

№ 114

1731. – Лист Антонія Стаховського, митрополита сибірського і тобольського, до чернігівської полкової канцелярії

«На присланную промеморию з чернігівской полковой канцелярии отвіт есть латвий. Перво: упомянут в оной промемории пункт 18, которым показывают, что дховным битъ в обидах под судом малороссийским. Но на той пункт также в 1-м пунктѣ есть возражение сильное и обидимым несправедно велми способное к оборонѣ, гдѣ при концу того 1-го пункта написано тако: ежели кто генералного суда рішением не будет доволен и таким бити челом его императорскому величеству в коллегии иностранных діл и послѣдователно по сем и вам можно на обидящих писат управ, где повелено сим 1-м пунктом.

По вторе. Просити вины и отвіта, для чого досмотр и писменное за печатми от владѣнии Лговской земли дому архиерейском укрѣпление старого Лизогуба отставливают и уничтожают, а внука его, молодого Лизогуба киевского (?), отвод неправой в дѣйствие производят. Кто от них правѣднѣйший; чи дѣд, чи внук? Дѣд утвердил тую землю по древним опредѣлениям, по грамотам гсдрским и по королевским привилегиям и по гетманским универсалам быти непременно по крѣпости его за домом архиерейским и так правда оставлена, а лжи віра дана.

По трете. Спросити білоусцов: чему они ближе за Лговку річку,

где стоит слободка, прозванная по річки Лговка, а не Богдановка, не интересуются, гді и верств разстояния не будет от них, а в самой вершині далече од них отстоящей и нимало, к ним во владініе неприлично и тиснутися, и называют ложно своего без всякого достовірного свидітельства, единого такмо указчивость своего, якобы они завладели тое місто, вглубі лежащее, и то правда, что не токмо оное місто, но и самая црковь соборная колико літ пустіла, да чему инні есть церковию? А не обернута на их потребу?

Четвертое. А что в грамоті королевской положено опреділенное число волок земли на духовных и то показана токмо едина тогда бывшая ділная, росчищенная земля без помишания той, которая внутр и вні того лісом порослая и дубовами к той же належащая.

Пятое. Духовным определенное число земли в грамотах королевских показанное имінно, почему и стало быт віроятно, что та земля дому архиерейского, а білоусцом есть ли гді в прамотах, нежели ніт и потом явится их неправда и діла им за Лговом ніт.

Шестое. Почему Семен Лизогуб туда лізет за Лговку, понеже до отізду моего ноги его там не бывало, разві по млину Отрошенка. Но и потому не маш ему жадного вступу. А что от Отрошенка в верх Лговки міл был в архиерейском чертежу покосу мало и тем он пред смертию своею по-прежнему в дом архиерейский поступился и никому до того діла ніт, но еще треба того Семена Лизогуба из білоуского Отрошенкового млына выкурить, бо тот млин здревле от блгочестивых гсдрей надан был на ратушу черніговскую или паче на войтовую особу, кто будет.

Седмое. Еще доношу духовно писания моего о Лгові не являти незычливым дому архиерейского никому, донележе грамоты и привилегии не взыщутся, чтоб прежде того не увідомится Силич и не согласился о затаение грамот с тестем своим войтом, а когда взыщутся грамоты, тогда уже свободно поступати, яко Бг на-ставит.

Осмое. Еще доношу о Лгові, что он никогда за мнстром Тро[и]цким Ильинским не бивал, а «было тое время, когда Чернігов пуст бил и дом архиерейский и мнстр Елецкий. Тогда отц Зосима, игумен илинский, міл вси маетности дому архиерейского и мнстрыские в своем завіданью, междо которыми слідователно мог завідовати и Лговом, тилко ж не як державца, но як прикащик на время.

Девятое. Буде привилеи королевские порочити станут и на тое вам тот пункт треба з нами, который в статях Хмельницкого положен по указу гсдрскому, дабы в спорах грунты управлятися малороссійцам привилеями королевскими и гродскими кріпостями для причин в том же положенно пункт.

Десятое. Совістно предлагаю и сие. Что треба вам иміти руского стряпчего, доброго и искусного члвк и постоянного и совістного, а без такого трудная справа, звлаща сим временем и между людми таковими. В протчем да наставит вас на вся полезная и блгопотребная Дх Свтыи. Того усердно желаем. Антоний m[anu] p[ropria].

И то буди извѣстно преосвященству вашему, что подобно за битность казначея Исихия чи Лаврентия молодой Лизогуб Яков, когда вислан был для размежевания земли Козлякской за Козлом деревнею на Хотчи и поза Хотчем, которая была в спорі с внучком и з гетманским братом, паном Павлом, тогда по требованию его пана Лизогуба з казны дому архиерейского, купуючи правду, дано ему от того двѣсти рублей и двадцат золотых червоных. Что он по желанию своем приемши, однако правды не учинил и размежевал неправедно с немалою обидою козлян отдает и дому архиерейского в чом судит ему Гсдь Бг извѣстия то же ради свидѣтельства о той даче денег Лизогубу, за кого она была, можно справиться с книгами казначейскими.

А надлежало было ему Лизогубу тое землю размежевать тако: з озерка Круглого просто в верх Тяглого ляда, а Тяглем лядом до Лебязяго брода, от Лебязяго брода в вершину Козла річки и прочая. О чом лутче з данного от писма справиться мощно. А о земли Лговской старого Лизогуба наданым писанем утверждатися, которое як у Силича, так и в домі архиерейском мѣет бити, а искат его там, як написано в писании моем долгом.

О земли и о рощах бобровицких в пополнение доношу, что гай и земля, где пана Полуницкого двор, было то архиерейское все, по Демку Многогрѣшном наданое на дом архиерейский, толко преосщенный Феодосий Углицкий блженныя памяти дядя его, блгословил ему двор там себѣ построить, о чом справиться с ним можно: мѣет ли он на тую землю писменную якую крѣпост? Толко ж не мню, чтоб он имѣл, а буде не имѣет, то можно упомнитися у него, справившиися с правилами стих отц о том.

В дополнение доношу копие маетностей и от кого в дом архиерейский достались:

Киянка, Ниуладовка и Козел и за Лговскою поля и покоси по доминиканах, такожде и дом архиерейский и ст. страстотерпец Гліба и Бориса церков, где за лядской власти бивал костел и кляштор.

Бодровица з рощею достались в дом архиерейский по гетману Демку Многогрѣшному. Тако ж и земли, что пред дверми церков (...) ми с клетми и что двор на рогу против Шоп (...)*. Тая земля була вся Демка Многогрѣшного гетмана, а по взятю его надана на дом архиерейский, но

Лука Рихловский, бивший тогда архидияконом, продал оную чи оддал Заборовской чи Затиркевичці судиеі, а что и (...)» Спаськими дворми земля тая била одана друкарю елинскому, которую потом я откупил по (?) пожару у пнеи обозной.

Мрини из млинами на Острі реці из приселками з Хотіновою, Лихачевом, Галчином и проч. по доминика[на]х же досталися.

Ушня, Воловица, Кладковка, Степановка с кгрунтами, покосами и озерми по епскопу Мефодию Филимоновичу надани Демяном Многогрішным, гетманом, по указу гсдрскому Уланов с Ястребщиною с Суходолчим по доминиканах чи езуитах Глібовка вновь (?) слободка на Улановской земли поселена за преосщенного Лазара Барановича. Близ Глухова Облостки (?) Полотеск, Песиголову и Быстриков по тих же ксендзах достад, Свірубщизна з Ивотом з Шагрици и проч. по езуитах новгородских, на которой земли потом Обрадіевка, Абриновка, и Дувмисовка поселилис Каліевка, Прокоповка и проч., Сумерта (?), Деревни, Вовна и проч. Бруховецкого надане, а то были деревни жени его московки.

Рудня у войтении черниговского куплена, а утверждении універсалом мазепин-ским за ходатайством Скоропадского асаулы, а потом гетмана.

Коло дому архиерейского земля к западу и к полудню вся скуплена у розних жилцев черніговских, что купчие являют, а за преосщенного Лазара толко было земли по церковние Борисоглібские двори, о чом многие и отц архиман[дрит] троецкий извістен и Енкович старий.

А[нтоний], м[итрополит] Т[обольский] и Сибірский».

(БПАН. ВР. № 266. Арк. 24–27 зв. Тогочасна копія. Опубліковано: Мицик Ю. З нових джерел до історії церковного землеволодіння на Чернігівщині XVII–XVIII ст. СЛ. 1997. № 1–2. С. 115–116)

№ 115

1731 (?). – Тобольськ (?). – Лист Антонія Стаховського, митрополита сибірського і тобольського до Іродіона Жураковського (?), чернігівського єпископа

«Преосщенный архиерею Бжий!

Блгодареное воздаю стыни дше, блговолили отпустить ко мні келейного диякона моего и с ним чстнаго отца Димитрия казнодія. Прибыл был к нам еще прежде от приезде диякон Иоанн, но погостивши мало, вспять возвратился, не понравилися ему здешния стерледи сибірские жирнія да осетры свіжия да и камчатая одежда

Так то молодия люде погибают своей послѣдующе воли. Изволили есте прислатъ ко мнѣ копию с поданих от вшого преосщенства пану гетману пунктов, которіе прочетшее, вспять к вам возвращаем. Не без удивления есть нам, что такіе ділаются неправды, досить Гсдь Бг наказал бѣдную Україну различными плягами: то мором, то войною, то огнем и прочими бѣдами. А еще его блгость и паче раздражают к подвиженію вящаго праведного его отмщения. Сподівалися мы о пану гетману, яко сей покоит нас от бѣд наших и от печали рук наших. Ах, як слышим, омилила нас надежда! Добрѣ разсмотрил псаломник віка сего неправость, не надійтєся, гл[агол]яще», на кня и на сыны члвческая, в них же нїсть спсєнія». Здавна, вижу, козаки своего держатся отченаша. Которого бѣдного нікогєсь купчика с[т]рївши на дорозї, с товаром їдучого, учили: «Отче наш, конь наш, воз наш, хомут наш, товар наш и проч.» Так и тепер того ж держатся: «все, сказуют, наше». Что маем чинити. Буди воля Гсдня. Терпенія имам потребу, терпением да тецем, в терпении нашем стяжим дша наша по словесех Хрстовых. Пронєслєся на Українї, да и в Москвї тож слишно было, якобы я мїл їхати на Україну. Чєго и в помишлєнии моем не бывало, аще бы мнѣ їхать к вам, то бы требе просить от стїйшого синода позволенія, но того не бывало, да и немощь моя възбраняет, да и не для чєго, не на якую утїху к вам їхать, як слишно нам, дай Бже нам не видати того и не знати, о чєм от вас слышим, да сохранит и вас Гсдь Бг от таких бѣд и скорбєй, того жєлаем и молити его блгостыню долженствующем. О Козлї, деревни, и о грунтах лговских изволите писать ко мнѣ и меморїї копию прислатъ, которую прочетши, вздивитися не могу махиавельству и баламутству супликантов. Лизогубу ниякого приступу не маш до Лгова и пред тым ни близко не бывало. В монастыру Тро[и]цком крїпостєй нікогда на Козел не бывало ж, а достался был на время в мнстр Тро[и]цкий по словесному позволенію, а не по писменном блженнїи памяти преосщеннаго Лазаря Барановича, которий на многократное прилїжное прошение бывшого тогды игумена Тро[и]цкого Лаврєнтїя Крщоновича позволил был владїти оным Козлом для вспоможенія строящейся тогда Тро[и]цкой цркви коштом Барановичовским для привозу кирпича и для воски дров на обжог к печам кирпичным, а не вовсе. А небожчик Лаврєнтїй, взявши его за роги на время, держал аж до своей смерти, а по смерти его по повелєнію преосщеннаго Иоанна я з намєстником елецким отцем Ипполитом и з отцем Герасимом тро[и]цким, поїхавши, паки возвратно отобравши, привєрнули до дому архиерейского попережнему. О котором, ставши архимандритом по Лаврєнтїю отц Варлаам, аще и много старався, дабы по-прежнему и ему владїти, но не получивши, обїт принял от гетмана

Мазепы вмісто Козла о Перелюб, который и дан был потом от гетмана и держал мнстр Тро[и]цкий доселі. А о лговской границы писал я в прежней моей цыдулѣ, по которой подлинно так было, як там писано, да и тепер, что могу вспомянуть о том же повторяю обличения ради, Лгов здревле есть надан на духовенство сицевым образом:

Когда ляхи опановали Украину и Малую Россию, тогда зараз комисар от короля полского прислани бе в Черніговское воеводство, а имянно в Чернігов, между иншими определении; определіли быти на духовенство на духовенство Киянку, Козел и Лгов весь поза Лговкою річкою, и границу положили для непременного утверждения: от вершины Лговки, річки, вниз до шляху, который идет з Чернігова чрез Білоус до Козла и от дороги той чрез поле, которого на два или на три раза будет стріления из лука попереч, где я и перекопец учинил, до великого Білоуского болота, а болотом до ріки Білоуса, а Білоусом рікою вниз чрез Павлову греблю до Десны, а Десною ж вниз по Шостовицкую гору и прочая. А сего определения искати в толстой книзі правной, а будіт ніт книги той, то справитися в ратуши черніговской с привиліем королевским, наданым на черніговскую ратушу, чи от Жигмунта, чили от короля Владислава, такожде и з грамотою, данную потом от блгочестиваго гсдря цря Алексія Михайловича подтвердителного того привилея королевского, где именно положено и отграничено за річкою Лговом грунта на духовных. Потом, когда козаки с Хмелницким взбыли ляхов з Украины, тогда зараз Хмелницкий, восприемши совіт с козаками, вси духовних римской религии доминиканов иезуитов маетности и грунта отдали нашим духовним во владіние непременно, а имянно преосщенному Лазарю Барановичу, тогда бившему епспу, от которой дачи гетман Хмелницкий ему (?), преосщенному Барановичу, и универсал подтвердителни о владении тіх грунтов и маетностей един и другий видал. С таким еще определением, что ежели кто и потом скажет ему, преосщенному о маетностях и грунтах, где владіли римския доминикане и езуиты, то вси обирать ему, преосщенному во владіние свое невозбранное. По которому универсалу понеже Киянка, Козел и Лговские грунта за річкою Лговкою и Мрин, містечко, с присудными деревнями и в глуховских Уланов с присущими дрвни и в новгородских Свиржщина и чернічыми с прочиими бившие за доминиканами и з домом архиерейским и с црковию катедральною отдан по прежнему определению на дховенство во владіние преосщенному Барановичу. Толкож оныя за неприсутствием преосщеннаго Барановича в Чернігові, который тогда в Новгородку живал, военных ради обичаев и прочиих бивших тогде неспокойств, не токмо помянутые архиерейские грунта

и маетность, но и в самом граді Чернігові и соборная црков Спса стго и кафедралная Гліба и Бориса и монастир Елецкий в опустінии были немалое время. О чем вси старинные черніговцы извѣстны, а по прошествии тѣх неспокойств, когда преосщенной Лазар Баранович преставился, наставший на его прстол преосщенный Феодосий, немного побивши, токмо двогодищное время, преставился ж. А потом по престывлении преосщенного Феодосия, тогда настал на прстол черніговский архиепскоп преосщенный Иоанн Максимович и, разсмотривши, что епархия малая и скудная и инным доволствоватися дому архиерейскому окромѣ маетностей и грунтов нечем, предлагал прошением бывшему тогда черніговскому полковнику Якову Лизогубу, чтоб наданные на духовенство добра, грунт от неправедных владѣлцов очистить и по прежним опредѣлениям и грамотам гсдрвым и универсалом возвратить во владѣние в дом архиерейский. Что от него, Лизогуба, тогда и учинено и писменными крѣпостми для владѣнія непремѣннаго при печатѣх утверждено и по самой отїзд преосщенного Иоанна тые грунты во владѣнии спокойном были за домом архиерейским без всякие распри. А по отїзде его з Чернигова в Сибир паки білоусцы неправедно наглостию своею, невзирая на утверждения писменния, втручатися почали в грунта наши для того, что тогда между архиерейством боронит было некому до вступления нашего на прстол Черніговской архиепскопїи, которых по вступлении моем паки оттуду выслан поданный указ от полковника черниговского пана Полуботка, а по осмотрению ты[x] же особ, которые за старого Иакова Лизогуба на досмотр высланные были, а имянно: обозного Николая Гренбецкого, пана Тризнича, Прокопа, сотника білоускаго и прочиих многих особ. Которого досмотру нинішнему обозному Иакову Лизогубу не належало ламати и права діда своего нарушати и спорнаго лживого челобитя от білоусцов не належало ж приимати и того слухати. А лутче было послѣдовати тому, данному от старого Лизогуба положения права и установления прежняя, ламает и нарушает, того и самого некрѣпка по нем будут. А такая ж писменная крѣпость, як у Силича дана была от старого Лизогуба, небожчика, для владѣнія и в дом архиерейский, которую я и с прочими крѣпостями козлянской межи велѣл переплести для сохранѣнія».

(БПАН. ВР. № 266. Арк. 19–20. Тогочасна копія. Оpubліковано: Мицик Ю. 3 нових джерел до історії церковного землеволодіння на Чернігівщині XVII–XVIII ст. СЛ. 1997. № 1–2. С. 113–114)

1732

№ 116

1732, січня 12 (1). – Розписка Івана Березовського

«Року 1732 иавнуария 1 числа

Понеже не случилос за живота матки моей роспис учинити в одобранию належитих денег тысячи золотих от пна Ивана Забіли, брата своего, которіи гроши духовницею леговани били от покойной бабусі при кончині, що в предніи часи нехай свідомо будет кому належит, иж квітуем отданих грошах оних, сполна маткою моею принятих, в чом свідоми иміютця люде пан Савойско и Андрій Жуковецький, як за живота порохунок учинили с одебраню покойной матъки моей денег, в битносп в дому отческом пана Ивана Забіли, на сем росписном листі в освідительство подписуюс,

Иван Березовский

Иерей Прокопи обтовский к сей квитаці подписался

Данило Савуский к сей квитаці руку приложил

По прошению Андрея Жуковецького росписалъся за Феодора Стронского

По прошению пна Ивана Березовского сию писал квітацію, Иван Кордов, дяк обтовский».

(ІР НБУВ. Ф. 28. Спр. 511. Оригінал)

№ 117

1732 січня 12 (1). – Розписка Василя Силича

«1732 януария 1 д.

Понеже извістен я, нижей подписанный, что покойная matka моя легованую духовницею тысячу золотих бабусею моею от пна Ивана Забіли, дядка моего, сполна одобрила matka моя, на что по умертвіи матки моей отчим мой Самойло Суденко дал роспис пну дядку моему с присутственными людьми. Для віроятія и я даю квітацію в том, жеби впрред турбациі не вщият, на том и росписуюся,

сестринец Василий Силич крестом +

К сей квитаці подписался Прокопій Павлов, поп обтовский.

На прошение брата своего Василя Силича подписался Иван Березовский.

Данило Савуский по прошению Василя Силича руку приложив.

К сему руку приложил Федор Стронский».

(ІР НБУВ. Ф. 28. Спр. 512. Оригінал)

№ 118

1732, січня 12 (1). – Квит Івана Березовського з записами копіїста

«Бумаги Забїл (у Н. П. Василенка).

Прокопий Павлов, поп, иерей обтовский 1730.

Иван Забіла.

(...)* завіщала дочки 1000 зол.

Иван, пан. Анна + без битности 2-го мужа нечаянно до 5.IX.1730.

1) за Иваном Саленком

2) за значков[им] тов[аришем] Чернигов[ского] полка Самойлом
Ив[ановичем] Судиенком (1730).

Року 1732 януария 1 дня.

Понеже извістен я, нижей подписанный, что покойная матка моя легованную духовницею тысячу золотих бабусею моею от пана Ивана Забілы, дядка моего, сполна отобрала матка моя, на что по умертвии матки моей отчим мой Самойло Судиенко дал роспись пану дядку моему с присутственными людьми, для віроятя я даю квітанцію в том, жеби впредь турбации не вщинать, на том и розписуюсь.

Сестренец Василий Силич (Синвич?) крестом +.

К сей квітанции подписался Прокопий Павлов, поп обтовский.

На прошение брата своего Василия подписался Иван Березовский.

Данило Савуский по прошению Василия Силича руку приложил.

К сему руку приложил Федор Стронський.

Року 1732 януария 1 числа.

Понеже не случилось за живота матки моей роспись учинити в одебраню належных денег тысячи золотих от пана Ивана Забілы, брата своего, котории гроши духувницею леговани били от покойной бабусі при кончині, що в предніи часы нехай свідомо будет, кому належит, иж квітуем отданих грошах оних, сполна маткою моею принятих, в чом свідоми иміються люде: пан Савойско и Андрій Жуковецкий, як за живота порахунок учинили в одебраню покойной матки моей денег в битности в дому отческом пана Ивана Забілы, на сем росписном листі во свідителство подписуюсь.

Иван Березовский.

Иерей Прокопий, обтовский, к сей квітанции подписался.

Данило Савуский к сей квитанции руку приложил.

По прошению Андрея Жуковецкого расписался я, Феодор Стронский.

По прошению пана Ивана Березовского сию писал квитанцию Иван Кордол, дяк обтовский.

Отец Прокопий упом[инается] 1727».

(ІР НБУВ. Ф. II. Спр. 18085. Копія початку ХХ ст.)

№ 119

1732, березня 9 (лютого 26). – Бахмач. – Лист бахмацького сотника Василя Покотила і городского отамана Лавріна Ляшка до гетьмана Данила Апостола

«Ясневелможний мсці пне гетмане и кавалер, нам многомилостивійший пне патроне и великий добродію.

Сотник новомлинский Иван Шишкевич многих сотні Бахмацкой людей, приезджающих с борошеним торгом в Новие Млини, задолжных людей сотенцов бахмацких, якие должни новомлинцям, не прося з них справедливости где надлежит самоволне заграбляет и тим убыток и разорение невинним людем чинит и в помісячній даче препятствие, ибо сотняне бахмацкие когда повезут в Новие Млини к торгу для продажи борошна, чтоб было чим помянутую помісячную отбуть дачу, то он велит забрат тое борошно и коней и удержуючи чрез немалое время коней поїжджают. А должники в сотні Бахмацкой новомлинцям иміются таковые, которим оние новомлинци без поруки и несмотря на их состояние повіривши, горілкою надают, которие или часті из Бахмача исходят от долгу или платит нічим и с тих не просят управи, но самоволне невинних людей бахмацких (як вишше выражено) заграбляет, да сверх того ежели який поп з сотні Бахмацкой должен в Новие млини тамошним обывателем, то козаков невинних сотні Бахмацкой за них грабыт, а если и новомлинскому попові який должник з Бахмача виноват, то невинних бахмацких козаков за тое он же, п. сотник, грабыт, ибо когда я пысалем до отца протопопи борзенского Василя Величковского на попа юревского новомлинского отца Савіцкого, что он так же самоволне заграбыл невинних нших козаков и потому отц протопоп приказал писмом попу юревскому тие заграбление вещи з награждением возвратит (якого писма при сем сообщена копия), то кто он, поп юревский, того грабежа не вернувши, отписал к мні

письмом, что по совету п. сотника новомлинского так ділает и хочай я многажди писалем до него, п. сотника новомлинского, чтоб таких самовольных грабытелств невинных людям не чинил, но кому сотняне бахмацкие долги, тие б кредитори з тих своїх должников просили справедливост перво у сотні, а если б не учинено, то на тамошнюю старшину у вишнего суда по порядку, як високопомнаршний указ и висоцеповажний ясневелможности вашей універсал и малороссийские права повелівають, дав в бытност в Глухові 1729 году под час сїзду з слідствием о маетностях на него, п. сотника новомлинского, мілем быт челом ясневелможности вашей. Токмо тогда он, сотник, просился, что уже такого самовольного грабытелства невинным людям чинити не станет, а нні по прежним своим поступкам заграбляет невинных людей, не поперестает. Того ради принуждени чрез сие подлое нше прошение ясневелможност вашу потурбоват да соблаговолит вша пнская ясневелможност висоцеповажним своим рейментарским защитительным сотні Бахмацкой універсалом его, сотника новомлинского упомянут, дабы невиним людям самовольным грабытелством обыд и разорения не чинено, но з должников требовано и з сотні справедливост, а тот ваш пнский універсал да повелит ясневелможност ваша держат нам в сотні на защищение, дабы и другие так чинит не дерзали. О якую млст сторичне ясневелможности вашей просячи, блгопризрителному рейментарскому респекту навсегда себе поручаем.

З Бахмача февр. 26 1732 року.

Ясневелможности вашей, нам многомлстивійшого пна патрона и великого добродія, нижайшие подножки

Васил Покотило, сотник бахмацкий.

Лаврін Ляшко, атаман городовий бахмацкий».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 54276. Оригінал. Запис: «Подано марта 3 1732 году»)

№ 120

1732, березня 13 (2). – Новгород-Сіверський. – Лист новгородського архімандрита Нила до воронізького сотника Івана Холодовича

«Блгородный мсці пне сотник воронижский, мой ласкавый блгодітелю.

Увідомившись я з братиею в обители стой, что за вірную вшу пред его императорским влчством службу и за знатное ко всему малороссийскому отечеству прислуги по ея императорского влчства високомонаршой

млсти надано в. м. мст. пну село Пироговка и предостойнйшого его ж императорского влчства грамотою и реїментарским ясневелможного добродія млсти пна гетмана и кавалера універсалом ствержено, не зазрим тому, но паче сорадуемся сугубо, же и труждающимся о общей ползі ест награждение и миролюбного (так надіюс) сосіда, Бг стой обители послал. Ему же яко общїї о всіх млтвенники желаем в цілости здравия давно иміючимися и нні наданними угодії блгополучно владіти и впред як славою, так блгословенною от Бга фортною возрадовати, даже по долговременїї вічнаго достояннїа наслідников блгородіе вше будет. Что же по доношенію пироговцов виражаеш в. мс. в своем листі будто подданіе монастирские, помянутому селу порубежные, не допускают вшим подданим в бор, в луг и в иние власніе пироговские (...)* их потреб ездит, в том млсть вша клеветникам не зараз повіряйте, гдїж монастирскїї подданїї сами угодій пироговских ни на пядь не касаются и пироговцям их власного не воспящают, токмо монастирских грунтов и угодій; не за антенатов Малороссією правящих, ни за поляков, но за древних блгочестивїйших монархов монастиреви наданих и их премоцнїйшими грамотами ствержених, охраняют, а хотя будто за преосщенного Лазара Барановича, и за тоїх антецессоров з іх позволенія был нїякий вступ пироговцам в монастирские угодія, но с прешествіем их власти и позволеніе тое минуло. Я тое блгородію вшему, если не отдаете, обявляю, же в монаршой, в нас иміючойся грамоті, граница землі и угодіям монастирским написана по Путивльскїй перевоз, зачим и половина Пироговки на землі монастирской явствуется седїт. О чом донелї совершенно, аще похощете, увїдаете, прошу своїм подданим пироговцам запретит вдиратися жадним способом в угодія мнастирскїї, чтоб с того яко и в. мс. пише, уховай Бже, не учинилася между ними якая ссора, ибо як вших наданих угодій намнїй нши не касаются. Так своего, млстію Бжіею и монаршою стверженного, накрїпко охраняти будут, деклярую, будучи

Блгородію вшему всіх блг желяючїй бгомалець, новгородскїй архимандрит Нил, по его же повелїнію за болїзнующого подпїсася тоею ж обытелы намісник іеромонах Фаддей Какоїлович.

В монаст[ирі] Новгород[ском] марта 2 числа 1732 году».

Адреса: «Блгородному его млсти пну Иоанну Холодовичу, сотнику воронїжскому, моему ласкавому блгодїтелеви належит в Воронїж».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 62323. Оригінал, завірений печаткою і особисто підпїсаний намісником монастиря іеромонахом Фадеем. Оублїковано: Мицїк Ю., Тарасенко І. 3 нових документів до історїї Сїверщини (друга

половина XVII–XVIII ст.) (Ч. 2). СЛ. 2016. № 3. С. 74–75)

№ 121

1732, березня 23 (12). – Глухів (?). – Лист козака Василя Кожуховського до гетьмана Данила Апостола

«Ясневелможний мсці пне гетман и кавалер, мні премлстивийший пане и добродію!

Иміється у мене, нижей подписанного, полку Ніжинского в селі Володковой Дівиці, на греблі о одном мучном колі купленная мелница, сукцессиею мні по діду и отцу спавшая, в которой державца села того полковник ніжинский гспдин Хрущов так половинную часть розмірового приходу невідомо почему отбирает, яко и всегдашними панскими своими навозами отягощает оную мелницу, так что и мало розмірового приходу, навет и в нагороду ежегодной в той мелници поправки нужно мні заробити, а з того б то показанной мелници доходу толком мні вкрай тепер обнищавшому козачие так пахотние, яко и домовие повинности отбувати. Того ради, опровергшися стопам рейментарским, всенижайше прошу ясневелможности вшей так от непрестанной оной панщини в мелници моей, яко и от взимания части половиной полковнику ніжинскому гспдну Хрущову указом своим панским отказати. Я ж за тое доживотне козачо с вірностию отчизні своей и отцеви ея, ясновелможности вшей служить должен.

Ясновелможности вшей, мні премлстивийшого пна и добродія, нижайший раб Василий Кожуховский, сотні полковой Ніжинской козак.

Под марта 12 д. 1732 г.».

(ІР НБУВ. Ф. II. Спр. 18188. Копія початку ХХ ст. Запис копіїста: «Х[арьковский] и [сторический] а[рхив], № 19769, подлинник». Опубліковано: Мицик Ю., Тарасенко І. 3 нових документів до історії Сіверщини (XVII–XVIII ст.) (Ч. 12). СЛ. 2018. № 5. С. 112)

№ 122

1732, квітня 7 (березня 27). – Глухів. – Універсал гетьмана Данила Апостола

«Ея императорского величества Войска Запороского обоих сторон Днепра гетман и ордина свтаго Александра Невского кавалер Даниил

Апостол.

Пну полковникові стародубовському, п. п. старшині полковой, а особливе п. п. сотникові погарському и бакланському з урядами, сым ншим ознаймуем універсалом, иж пн. Семен Галецкий, сотник полковый стародубовский, презентовал нам антецессоров ншого бывших гетманов універсали: первый измінника Мазепы, данній ему, пну Галецкому, 1704-го, октоврия 5 д., на десять члвік в селі Михайловці, в сотні Бакланской будучых; другой покойного Скоропадского подтвердителный 1709, сентеврия 10 д., на тое ж село Михайловско и на млин, купленный, ведле Стечня стоячий, при котором и члвка 12, на том же купленном кгрунті осілых, знайдуется, а особливе в селі Жоравлеві на кгрунта купленные с полями пахотними и сінокісними; третий 1714, октоврия 10 д., того ж покойного гетмана Скоропадского позволителный на построение одного камня млива на Новой греблі на реці Судости, под городом Погаром будучой; четвертий 1715, марта 22, того ж гетмана Скоропадского ему, пну Галецкому, данний в конфирмацию на купленый от Мойсія Теліги грунт пахотный и сіножать з дубравою и лісом в уезді Погарском, за Бугаевкою селом, пры Денисовці реці лежачые, которым універсалом позволено ему, пну Галецкому, на том же кгрунті нісколко хат поселить; пятый того ж гетмана Скоропадского ему ж, пну Галецкому, апрыля 24 д. 1720-го в потверждение данний на село Витомле, в сотні Погарской будучое; да пры том же означенный пан Галецкий презентовал нам купчую запис на майстрате Стародубовском ему, пну Галецкому, от Елены Ферензбаховны Стефановой Гудовичевой данную за руками тамошних майстратовых на млин, на реці Кичеті стоячий, да купчую, данннюю ему ж, пну Галецкому, от хорунжого сотні Новоміской, от атамана куреня душкинского со всім товариством на грунт лісовый от козакой стороны уступленный за певную сумму золотых шестисот кругом на версту, то есть сажен на пятсот косых, а межею граничит от устя Чернецкого от озера до Мератинки речки пятсот сажен лісом кругом до тоеи ж річки Мератинки и Лютенки пятсот сажен, и где он, пн Галецкий, похочет хутор или винницу построить, оній хоружый и атаман душкинские позволяют; такожде замінное писмо от Евсея Самойловича, атамана куреня хмелиовского, данное ему ж, пану Галецкому, на борок свой власный (кроме дерева бортного и сіножатей людских), до млина Кичетского прылеглий, а в заміну прынял он от его ж, пна Галецкого, кгрунт пахотный, в деревні Хмелиовцы находячийся, з сіножатми и гайками, от значкового полку Стародубовского товариша Стефана Гудовича ему ж, пну Галецкому, доставшийся, – на что все он, пн. Семен Галецкий, сотник полковый стародубовский, просил себі

и нашей универсальной конфирмации. Мы прето, гетман и кавалер, по силі високомонаршой ея императорского величества грамоты за собственною ея величества рукою во утверждение уряду нашего всемилостивійше пожалованной, иміючи власть всякие в Малой России воинские и гражданские устроевати порядки, респектуючы же на вірнорадителные помянутого пна Семена Галецкого, сотника полкового стародубовского, войсковые службы, велели ему сей наш з войсковой енеральной канцелярии выдати универсал, чрез который вышшеозначенные села Михайловско и Витемле, также и млины: один – на реце Стечні, другой – на реце Судости, третий – на реці Кичеті, стоячы, да пры млині Стеченском нісколко человеі осаженных и протчие кгрунта по силі антецессоров наших универсалов и урядовых иміючихся в него купчих записей ствержаем ему, пну Галецкому, в спокойное и безпрепятственное владіние, если о том жадного ни от кого не будет спору и препятствия, дабы нікто во владінии тых сел и в отбиранню с помянутых млинов розмировых пожытков жадной наименшой не важился ему, пну Семену Галецкому, чиниты трудности и препятствия; посполитие же люде означеных маетностей (кромі козаков, пры своих волностях непорушно зоставати иміючих) отдавали б ему, пну Семену Галецкому, яко державци своему, обыклое подданское послушенство и повинность, міти хочем и рейментарско приказуем.

Дан в Глухові марта 27 дня 1732.

В подлінном подпис: Зъвышменованный гетман и кавалер рукою власною».

(ІР НБУВ. Ф. II. Спр. 18104. Копія кінця ХІХ ст. Запис внизу документа: «Румянц[евская] опись, п[олк] Старод[убовский], с[отня] бакл[анская], т. 96)

№ 123

1732, липня 16 (5). – Лист гетьмана Данила Апостола до ніжинського полковника Івана Хрущова

«Копия.

Мой ласкавий приятелю, пне полковнику ніжинский.

По занесенной нам жалобі от сотника веркiевского Павла Самойловича (Зимницького – Ю. М., І. Т.) якоби о zabrаних у его в. мстю позоставих по смерти жени его иміниях и сродственним ея носовском жителем будто неналежне отданних и о учиненням ему безчестіи и разореніи и по посланним нашим указам прислат в. мст. минувшого юня

26 дня при листі своїм о вишписанном его ділі, что он ложно составил от умершой жени своей по смерті ея духовную и за то подлежит правному наказанию в полковом ніжинском суді состоявшегося судового рассмотрения, також и по данной на мененного сотника веркiевского Самойловича от товариства тоей сотні челобитной о порабощеніи козаков и увольненіи оних от войскових служб и других повинностей что касается к важности точние копії. Чрез другой же лист доносиш в. мст. нам, что минувшего юня против 21 д. ночной доби он, сотник, с-под караулу невідомо куди бежал, о котором сотнику, когда он будет сискан, против вишеписанного діла и против других чолобитних на его поданних, что впред чинит, требуеш ншой резолюціи. На что в. мсти предлагаем, абыс в. мст. по означенной и других челобитных от сотнян веркiевских на его, сотника веркiевского Самойловича, поданних, веліт изслідоват и рішение учинит в полковом ніжинском суді в самую сущую правду без жадной понаровки и посягателства, не чиня екекуціи, так первое діло его в суді полковом вершенное, яко о по других чолобитних изслідованное и вершенное діло подлинное за руками своею и старшинскими, також и самого обжалованного сотника веркiевского прислал к нам в Глухов и тогда мы обще з его превосходителством гсдном генералом и кавалером Семеном Григориевичом Нарішкиным усмотря, что оному сотнику веркiевскому учинити надлежатимет, до в. мсти писат будеш.

З Глухова юля 5 д. 1732 году.

В под[линном] подпис.

В.мсти ласкавий приятель ея императорского величества Войск Запорожского обох сторон Дніпра гетман и кавалер Данило Апостол».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 51216. Арк. 73. Тогочасна копія)

№ 124

1732, липня 17 (6). – Бахмач. – Лист бахмацького сотника Василя
Покотила до гетьмана Данила Апостола

«Ясневелможній мсці пне гетмане и кавалер, мні премлстивійший пне и всенадійниший добродію.

В полученном мною прошлого иуня 17 д. висоцеповажном ясне-велможности вашей указі повелено мні заводное діло Федора Савостянова, ея височества гспдрині цесарівни Елизавет Петровни малоросийской понурницкой вотчини конских заводов нарядника обоі

его и бивших при нем чтирох члвк конюхов [с] козаком и жителем батуриным Григорием Урминичем на суді сотенном бахмацким свідителмы изслідовать з которих, что потом доведется надлежащую по указам и по правам учинит сатисфакцию, что же потом учинится о том бы своїм доношением обстоятельно вашу пнскую ясневелможност уведомит. По которому ясневелможности вашей указу оное діло на суді сотенном бахмацком свідителми изслідовав, з которим допросом [ока]залос, что показанный нарядник гвалтом на двор Урминичев многократне с конюхамы наездил без битности его и дом его разорил и по других козацких дворах шукал его, комори отбываючи, а потом, заставши его в дому, витяг з двора и бил и тогда Урминич веліл синові своему оборонят. Приводил я их к любовному помиркованню, токмо он, нарядник, отказал, что для рішення отеду в Глухов. Зачим и оное слідствие вписавши, отсилаю до висоцеповажной ясневелможности вашей рейментарской уваги и разсмотрения. При чом и самого себе премлстивійшему респекту поручаю.

Ясневелможности вашей, мні премлстивійшему пну и всенадежнійшому добродіеві в[с]енижайший слуга и подножок Василь Покотило, сотник бахмацкий.

З Бахмача июля 6 1732 году.

Адреса: «Ея императорского величества Войска Запорожского обоіх сторон Днепра гетману и ордина святого Александра Невского кавалеру, ясневелможному его млсти пну Данилу Апостолу, мні премлстивійшему пну и всенадійнишему добродію».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 55143. Оригінал. На початку документу є запис: «Получен д. 19 июля 1732 року. Записав в книгу, отдат в пові[те]». Оpubліковано: Мицик Ю., Тарасенко І. З нових документів до історії Сіверщини (XVII–XVIII ст.) (Ч. 7). СЛ. 2017. № 6. С. 73)

№ 125

1732, липень (?). – Бахмач (?). – Лист бахмацького козака Григорія Омінича до гетьмана Данила Апостола

«Ясневелможний мсці пне гетман и кавалер, мні премилостивійший пне великий добродію.

В 1732 году в пост великий прикажчик малороссийской понурницкой вотчини конских заводов ея височества гсдрині цесаревніи Елисавет Петровни Федор Савостьянов, приехавши в Бахмач для досмотру ея височества коней, взял у мене, нижайшого, місце землі мое власное и

на оном поставил свой шинк, за которим когда я у него упоминался, то он мене многожди лаял и похвалялся бит. А прошедшого мая 28 числа наїздил своїми конюхами осми члвк многократне без винности моей на мой двор, жену и дітей моїх порозганял и комору отбивши, взял з скрині серпанков вусім, плахот чтири, запаску штаметовую новую, шаблю желізко самое, и напустивши в комору собак, муку и сало стровил. А потим заставши мене тогда ж в дворі и витягши з двора, поламавши кулле (?), бил мене, нижайшого, смертно сам и оние конюхи, отчего я от того времени болно лежал и тепер ледво жив зостаю. Того ради всепокорственно под висоцеповажние стопи ясевелможности вашей себе повергши, молю, ижби мні оной прикажчик Федор Савостянов землю мою власную, якую взял на шинк, возвратил, и что позабирал с комори серпанки, плахти, запаску и шаблю возвратил, а за увічче з него справедливости як указы ея императорского влчства и права малороссийские повелівають о якую млст сторично ясевелможности вшой просячи, должен буду за щасливое вше пнованне и долгоденствие неусипно Гспда Бга молити.

Ясевелможности вшой, моему всемилостивійшему добродієви, всенижайший подножок Григорий Омінич, козак сотні Бахмацкой».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 55441. Оригінал. Запис угорі документа: «Подана 19 юля 1732 року; записав в книгу, отдат в повіте». Оpubліковано: Мицик Ю., Тарасенко І. З нових документів до історії Сіверщини (XVII–XVIII ст.) (Ч. 7). СЛ. 2017. № 5. С. 74)

№ 126

1732, не раніше серпня 21 (10). – Глухів. – Скарга козаків Веркіївської сотні Ніжинського полку до гетьмана Данила Апостола

«Копия.

Ясевелможный мсці пне гетман и кавалер.

Нам всемилостивійший пне патроне и единонадежнійший добродію.

Сего 1732 году юня 15 д. мы, нижей именованние, полку Ніжинского сотні Веркіївской атамани с товариством подали в полковую ніжинскую канцелярию на сотника веркіївского Павла Самойловича (Зимницького – Ю. М., І. Т.) под именем ея императорского величества челобитную. В которой показали, что он, сотник, когда по указу ея императорского величества и по універсалу ясевелможности вшой прошлого 1731 году велено козаков и посполитих людей вислат на лінійную работу по расположению полковой ніжинской канцелярії, толко он, сотник, зверх

опредѣления полковой канцеляріи на оную работу висилал, чтоб указ за освобождение от походу взят якие датки, для чого в иных козаків днги и протчое он, сотник, и побрал, а их от показанной службы уволил, о чом особ[н]и реэстр виписаний міем. Он же, сотник, поставивши в Веркѣвці сам собою курінним атаманом Ивана Городоцкого, велѣл ему збират зо всіх буде (?) козаков на привіант и фураж днги. От которого провіантового збору по объявлению бывшего комиссара веркѣевского Лазоренка осталось днг восемнадцат рублей, якие днги оний Городоцкий невідомо где потратил или в него сотник взял. Вышепоказанный сотник поставил сам без согласія атаманов сотенными комиссарами Лазоренка и Устименка, которые брали з обывателей днги на провіант и фураж излишние знат потому, что нні знову опредѣленные комиссари от наказного сотника веркѣевского Ивана Адамовского и всего товариства отправили за сотню консистентам провіант на два мсца, а именно май и июнь взявши толко днг, по столко и прежние комиссари брали, и в оных ннішних комиссаров по отдачи на тые мсці провіанта осталось з тых днг восемнадцат рублей, а они, прежние комиссари, хочай по толко ж брали днг, як и ннішние, толко еще днгами не оплачивали, чого ради на тие мсці денег вѣбировали за позволением сотнищким, якие комиссарі Лазоренко и Устименко по аппробации новых комиссаров Григория Миненка с товаришем на должный мсц лишнего взимали по 8 рублей и по болше провіантовых днг. Да оног пна сотника сні Петро и Василь, метячи з отцем своим не відаем за що на козаков и звиваючи себе сотниками, з челядью своею дома козацкие разоряют и самих козаков бют, а що в дому застанут, тое грабуют и протчие чинят пакости. Зверх же вишеписанных чинимых обидах он, сотник, немало козаков от всяких ея императорского величества войсковой, от кормленя консистентов и общенародных повинностей уволил, которые и по сую пору волными бывають, а сам оными козаками, як подданными, свої домовие ділает работизны, особливо ж тих той сотні козаков, жителей занковских 5 человек, в подданство привернул, а хочай они не хотіли отбуват ему подданические діла, токмо он, сотник, их стращал боем и отнятем грунтов, чого ради оные козаки принуждены ему, сотнику, ділат работизны, а войсковой службы по его сотничему приказу не отбувають и в том он, сотник, на свою работизну козаков употребляет и сколко в подданство привернул, о том именно реэстр при сем явствует. И по оном ннішнем челобитію вишеозначенный сотник держался за арестом, который сотник, видя свою явную вину, прошлого июня 21 д. бежал из-за караулу тайно. Того ради мы, нижеподписавшиися, атамани с товариством не могши стерпѣть таких от сотника налогов и разорений

як чрез подданное свое челобите в полковую кацелярию просили, так ясневелможности вшей повторне просим за вышшеписанные сотницкие указам противные поступки от уряду его сотницкого отставит, а на его місто повелит нам по высокомонаршой власти ясневелможности вшей кого инного в сотники волними голосами избрат, чтоб нам болшее не производили обиди и разорения. Ежели ж он, сотник, будет п прежнему, то уже зверх вишеписанных обид чинит будет нам пакости и разорения, от чего мы принуждены будем, оставя свои дома, уходит во иные сотні, о чом ясневелможности вшой доносячи, рейментарского просим рассмотрения.

Ясневелможности вшей премилостивійшего патрона и великого добродія нижайшие рабы полку Ніжинского сотні Веркиевской атамани с товариством

Антон Проценко (ці імя та прізвище написано двічі – Ю. М., І. Т.), атаман курінний с товариством; Лаврін Дашно, атаман курінний с товариством; Тарас Ковалець, атаман курінний с товариством; Микита Прокопенко, атаман села Британовки (Дуболуговка – Ю. М., І. Т.), с товариством; Денис Ярещенко, атаман села Кошелювки, с товариством; Алексій Высоцкий, атаман берестовский, с товариством; Иван Гриненко, атаман столяжский, с товариством; Иван Грищенко, атаман занковский, с товариством. А вмiсто сих виш писанных атаманов и товариства я, Григорий Миненко сотни Веркиевской по их прошению подписался.

Реэстр сколько сотни ж Веркиевской у козаков побравши взятки, от походу зволнил:

У Стефана Мирилки взял пару волов

У Марии Сидорчихи взял сотницкий сн Петро золотих дванатцят

У Стефана Науменка, жителя столяжского, пару волов

У Илли Гаврилея взял ниву пахатную

У Демка Пушкара взял трое пчол

У Тимоша Лаврика взял рубля денег

На их місто высылал других, которые всегда походы отбували.

Козаки, которые сотник себі привернул в селі Занках в подданство:

Иван Тимченко. Иван Свистун. Леско Масляк. Илляш Смоляжский. Грицко Скобля.

Козаки, которые на своїх грунтах живут, и оных уволнил сотник для свой роботизни от походов, от консистентов кормления и протчего:

Иван Мохнатка. Роман Лебед. Кирил Ткач. Иван Ющенко. Стефан Мирилко. Стефан Путченко. Стефан Пашко. Грицко Сергиенко. Остап Каплун. Остап Загуменный. Христофор Шведин. Клим Лебед. Артем Кравець. Исак Коноваленко. Иван Хведченко. Яким Мишуга. Василь

Москаленко. Стефан Мокрена. Терешко Каплун. Назар Падалка. Яцко Загуменний. Алексій Радченко. Иван Лебед. Данило Геймало. Леско Максименко. Олексій Марилко. Кондрат Куц. Михайло Галка. Ониско Нелида. Петро Сергиенко. Улас Шахраенко.

Итого 34.

Копия.

Против супліки полку Ніжинского сотні Веркиевской атамани с товариством писанной на имя ясневелможного его милости пна гетмана».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 51215. Тогочасна копія. На початку документа є запис: «Подано 10 августа 1732 году. Записав в книгу, отдат в по(...)»*)

№ 127

1732, серпня 23 (12). – Глухів. – Лист гетьмана Данила Апостола до ніжинського полковника Івана Хрущова

«Копия. Мой ласкавий приятелю, пне полковнику ніжинский.

Минувшого юля 5 дня сего 1732 году предложено от нас в. мсти указом, абыс в. мст. по супліках от сотника веркіевского Павла Самойловича (Зимницького – Ю. М., І. Т.) о умершой жени его добрах також на его, сотника, од сотнян о обидях од него, сотника, им чинячихся, и о порабощенії козаков в подданство, нам поданих, веліл изслідоват и рішение учинит в полковом ніжинском суді. А по рішенії, не чиня ексекуції, так первое рішенное, яко по суплікам сотнян и веліл изслідованное и вершенное ж діло подленное за руками своею и старшини полковой, також и самого обжалованного сотника веркіевского, прислал к нам в Глухов для надлежащего з общаго о сем з его превосходительством гсдном генералом и кавалером Семеном Григориевичом Нарішкиним определения. А сего августа 10 дня атаман городовий веркіевский Илия Гаврилей с товариством и протчиею атаманиею сілскою и з товариством в поданом нам своей супліці выразили, что минувшого юня 15 дня подали они на сотника веркіевского под именем ея императорского величества челобитную, что он, сотник веркіевский, зверх определения полковой канцелярії на линию козаков высылал и за освобождение от многих датки брал. Також что он, сотник, постановивши коммисаров, веліл им излишние собрат днги повоя (?) місячне и оние днги на себе употреблял. Да оног ж де сотника сні Петро и Василь нападаючи на козачие доми,

разорали и били их, козаков, нещадно и имения грабили, зверх же де того он, сотник, от всяких общенародных повинностей немало козаков уволил, а оны ему всякие ділают роботизни, а особливе в Занкові 5 члвк козаков в подданство привернул, а сколко у кого за освобождение от лінейной работы взял, також сколко на свою роботизну употребляет и сколко в подданство он, сотник, привернул козаков, о том к нам при той супліці именный сообцили реэстр и просили об отставки оного сотника, а на місто его о изъбраньи кого другого волними голосы ншого указу. А понеже такие его, сотника, указам и волностям козацким суть противные и сотницкому урядові неприличние поступки, того ради абы в. мст. о всем вишеписанном против челобитья, в полковой ніжинской канцелярії от сотнян поданного, приказали розискать и обстоятельно изслідовать, а по слідствию учинить рішение, по прежнему и сему от сотнян челобитную як указы ея императорского величества и права малороссийские повелівають и не чиня ексекуції всі их подленние діла руками своєю и старшини прислал бы к нам в войсковую енералную канцелярію для надлежащего з общего о сем совіту з его превосходителством гсдном генералом и кавалером Семеном Григориевичом Нарішкиним определения приказуем.

З Глухова августа 12 д. 1732-го году.

В под[линном] подписано тако:

В.мсти ласкавий приятель, ея императорского величества Войск Запорожского обох сторон Дніпра гетман и кавалер Данило Апостол».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 51216. Арк. 73–73 зв. Тогочасна копія)

№ 128

1732, серпня 29 (18). – Глухів. – Лист гетьмана Данила Апостола до Якова Жураковського

«Копия копії. Пне Жураковский.

Понеже по челобитних сотнян веркїевских на сотника тамошнего поданних о многих чинячихся от него обидах и непорадках, а паче о взятках, которие он с козаков,увольняя их от служби, брал в противност ея императорского величества указов, а нікоторых в подданство поверстал и о протчем, приказали мы на суді полковом ніжинском в присутствии в. мстином изслідоват надлежащим порядком и рішение учинит по указам ея императорского величества и по малороссийским правам, о чом в посланним ншем указі к пну полковникові ніжинскому

пространно показано. Того ради предлагаем, абы в. мс. при слідовании и рішеніи вышеозначенного діла в суді полковом ніжинском обще з пп. старшиною полковою присутствовал с пилным того смотрением, и жбы по сему ділу слідствие и рішение учинено было по самой істинні, як указ ея императорского величества и права малороссийские повелівають. Ибо ежели якая неправост в помянутом ділі учинится и то опослі за перенесением в суд войсковый енералный оного діла сищется, теди за неправый суд пп. судящии, в том числі и в. мс., неослабно штрафованы будут, як указ ея императорского величеста гласит, упоминаем.

З Глухова августа 18 д. року 1732.

в подлинном подпис: В. мс. ласкавый ея императорского величества Войска Запорожского обоих сторон Дніпра гетман и кавалер Данило Апостол.

В копії подпис: С подленного читал канцелярист полковый ніжинский Семен Сомчевский».

(IP НБУВ. Ф. І. Спр. 51216. Арк. 75. Тогочасна копія)

№ 129

1732, серпня 30 (19). – Глухів. – Лист гетьмана Данила Апостола до ніжинського полковника Івана Хрущова

«Копия. Мой ласкавий приятелю пне полковнику ніжинский.

Сего августа 10 атаман городовий веркїевский Илия Гаврилей з протчиею атаманею сілскою и товариством в поданной нам на сотника веркїевского Павла Самойловича супліці доносили, якоби он прошлого 1731 году за освобождение от лінійной работы датки многие от козаков брал и якие днги, по его приказу излишне на консистентов собираемие, у комисаров оставалися помісячно, оные он, сотник, на себе употреблял и нікоторых козаков якоби от общенародних уволил повинностей, а они ему всякую ділают роботизну. Особно же 5 члвк козаков в Занкові в подданство привернул, о чом к нам при супліці своей именный сообщил реэстр. По которой посланой од нас до в. мсти указ, дабы на суді полковом о том учинено было слідствие и рішение. А понеже он, сотник веркїевский, чрез посланую нам свою сего ж августа 10 супліку вымірает себе от всего того якобы оние сотняне на его неправедно доносили, ибо де он за уволенне от походу у козаков волов не брал, а брали де товариство по общому согласию без бытности его у тіх, которые походу утікали, а в других, что в поход по указу не ішли волов,

на которых в поход посылали борошно. Козаков же от повинностей не увольнял и к роботизмам не употреблял и не притягал, а что де днг взял у комиссаров 18 р. и то взятом для того, что он был заложил свої за сотнян днги. А о козаках в Занкові показал, что оние его отцу и ему по нем отбувають посполитую повинност. Того ради посылаючи до в. мсти подленные помянутие супліки, предлагаем, абы в. мс. на суді полковом приказал изслідоват надлежащим порядком в присутствии пна Якова Жураковского, товарища бунчукового, по оним суплікам приказал изслідоват надлежащим порядком по самой истинні и по слідствию, к чому доведется, праведное по силі ея императорского величества указов и прав малороссийских учинит рішение. Токмо не чиня по оном вершенню ексекуции, з того поденного діла точную копию за закріпою полкового судии и краткий экстракт прислал бы в. мс. к нам. А к помянутому пну Якову Жураковскому, товаришеві бунчуковому, в присутствии его по сему ділу в суді полковом указ нш послан, хочай же в посланных перед сим минувшаго июля 5 и сего августа 12 чисел указах предложено было в. мсти, что оное подленное діло к нам прислат, однак (вышупомято) копия з экстрактом з оного діла была б прислана, приказуем.

З Глухова августа 19 д. 1732 году.

в подленном подпис:

В. мсти ласкавий приятель ея императорского величества Войска Запорожского обоих сторон Дніпра гетман и кавалер Данило Апостол».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 51216. Арк. 75 зв. Тогочасна копія)

№ 130

1732, вересня 10 (серпня 30). – Ніжин. – Розписка Петра Зимницького, сина вертїївського сотника, ніжинській полковій канцелярії

«Копия.

Року 1732 августа 30 д.

Я, нижеподписавшийся, зискан по указу в полковую ніжинскую канцелярію, где и нні обрїтаюс, и будучи я при оной канцелярии, з Ніжина без указу не еду. А ежели міл бы я без указу изехат, то за тое повинен штрафу, чего буду достоин, в том и подписуюсь.

в под[линном] подпис:

Петро Павлович Зимницкий своеручно подписался».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 51216. Арк. 74 зв. Тогочасна копія)

1732, вересня 3 (серпня 23). – Глухів. – Універсал гетьмана
Данила Апостола

«Пане войте черниговский з майстратом.

Подали нам (цехмистр музыканский черниговский Костантий Самойлович з товаришами) супліку з тим вираженем, что з давних літ отци и діди их, живучи в городі Чернигові, никаких повинностей и податей гражданских не отбували, токмо по возможности и произволению своему со всего своего давали складку до скринки Церкви Божественной. Якую их волность и обхождение всі полковники черниговские, а именно Стефан Краснийбашта, Демян Игнатович, Василий Борковский, Яков Лизогуб и Евфим Лизогуб своїми потвердили універсалами, а ваш мость, нарушая старинное их обхождение и універсали полковников, насилно их притягаеш ко всяким гражданским дачам и повинностям в ряд з достаточными и можными міщанами, отчего им чинится разорение и обида, а притом вишпомянутых полковников черниговских данние им універсали нам презентовали и просили нашего в том разсмотрения и указу. Прето ми з презентованих при суппліці их, музыкантов, полковничих універсалов усмотревши, что складка их, музыкантов, общая на Церковь Божию определена, діло есть богоугодное и з тих мір прошение их, музыкантов, принявши, за слушное предлагаем, абис ваш мость помянутых музыкантов черниговских к податям гражданским, никаким излишним повинностям, кромі общенародних тягостей, а найпаче в sustentации концестентов и в висилки по указу ея императорского величества на линейную работу по пропорції дворового числа работников и в прочем притягать не веліл. Но місто оних гражданских податей и других повинностей иміли б они, музыканты, обикновенную на Церковь Божию складку по возможности и произволению их як в полковничих універсалах им данних виражено, приказуем.

З Глухова августа 23 року 1732.

На подлинном подпись тако:

Ея императорского величества Войска Запорожского обоіх сторон
Дніпра гетман и кавалер Данило Апостол».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 2315. Копія кінця ХІХ ст. Інший список зберігається в тому ж архівосховищі Ф. 8. Спр. 2315. Оpubліковано: Мицик Ю., Тарасенко І. 3 нових документів до історії Сіверщини (ХVІІ–ХVІІІ ст.) (Ч. 8). СЛ. 2017. № 6. С. 89–127)

№ 134

1732, вересня 4 (серпня 24). – Безуглівка. – Лист Якова Жураковського до ніжинського полкового судді Мойсея Левицького

«Копия.

Мсці пне судия полковий ніжинский, мні велце мсці пне и все ласкавий блгодітелю.

Высокоповажний рейментарский лист в ділі сотнян вертіевских з тамошним сотником на даті положенного числа, мною полученный чрез нарочного козака, для вычитання к в. мс. пну отсилаю и при том в. мс. пана и блгодітеля покорне прошу по согласию прочией их милостей пп., в суді в. мс. пну присутствующей старшины, писменно мене освідомит: на якое бы число показанное діло отложит міли, бо зарас зачинати оноє нікаторіє мні домашние, а к тому нуждые воспящают забавы, да и копию его ясневелможности указу к его милости пну полковникові, в том же ділі присланого пространнійшаго ради поняття, сим же посланцем моим прошу прислати и при сем неотмінной его любви и блгодітелской милости себе поліцівши, перебуваю назавше

в под[линном] подпис: В. мс. пну и все ласкавому блгодітелеви всего добра зичливый и до услуг поволний Яков Жураховский.

Безугловка августа 24 д. 1732 года».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 51216. Арк. 73 зв. Тогочасна копія)

№ 135

1732, вересня 16 (5). – Глухів. – Лист гетьмана Данила Апостола до Якова Жураковського

«Копия.

Мой ласкавий пне Жураковский.

По писму в.мстином сего сентября 5 д. к нам присланому, в котором виразил в. мс., что пн. полковник ніжинский сотника вертіевского Павла Самойловича держит под караулом, не допускает оног к слідствию в. мсти с полковою тамошнею старшиною по занесенном на него, сотника, к нам челобитя вертіевских козаков сочинят от нас от нас о преділенному; також, что двох козаков вертіевских присланих от наказного сотника тамошнего, в колодках невідомо за что в острог посажено, где и понні страждут. Сего сентября 5 д. указом ншим предложено ему, пну полковникові, дабы жадного в означенном

слідствию в. мстам не чинил препятствия, но по прежде писанным к тому ншим указом оное слідствие, когда в окончание рішення произведено будет, не чиня мененному Самойловичу там жадной ексекуции, учиня со всего діла точную копию за закріпою руки судейских и краткий екстракт, прислал к нам для рассмотрения. И по тому рішенію помянутого же Самойловича, взяв нні з него поручную запис, что ему до окончания діла з Ніжина не ехат, с под караулу освободит веліл бы, також и вишписанних посаженных в острог двох козаков вертіевских по слідствию, если за ними важной якої вини не сищется, отпустит с под караулу за поруками приказал бы оным же указом, предложилисмо.

З Глухова септеврия 5 д. 1732 году.

в под[линном] подпис:

В. мстиласкавый ея императорского величества Войска Запорожского обоих сторон Дніпра гетман и кавалер Данило Апостол».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 51215. Арк. 76. Тогочасна копія)

№ 136

1732, вересня 6 (серпня 26). – Безуглівка. – Лист Якова Жураковського до ніжинського полкового судді Мойсея Левицького

«Копия.

Мсці пне судия полковий ніжинский, мні велце мсці пне и особливий блгодітелю.

Писал я до в. мс. пна сего 24-го августа, обявляя о полученииі указа ясневелможного добродія, его милости пна гетмана и кавалера, в яком выражено дабы присутствоват мні при слідствии и рішении діла сотника вертіевского з тамошными сотнями в суді полковом ніжинском быть иміючогося и с общин согласиєм так в. мс. пна, яко и протчией полковой ніжинской старшины, надлежащим порядком чинит розиск. Якому указу и волі его ясневелможности согласуючи, при листі своем одослалем оный для вычитання и вырозумления показаного діла до в. мс. пна чрез нарочного своего козака, просячи о извістие: якого именно числа міли бы оное начати діло и о присылки копии его ясневелможности указа вперед до его милости пна полковника, в том же ділі пространно писанного. Но по тому прошенію моему жадного еще от в. мс. пна не получил отвіту, а тепер извістился с подлинного писания Павла Самойловича, сотника вертіевского, что без совіту общеприговоренного, не відаю чиим приказом, в противност указа его

ясневелможности, двое человек козаков сотні Вертіевской, яких именно в том же листі его, Павла Самойловича, показано, насиліем в Ніжин побрано и в туремном осажено вязеню. По силі же прав малороссийских и обыкновенію чинячихся розисков по крайнем рішеніи повіренного діла яким способом міет состоятис, обо всем том репортоват надобі в енералную войсковую канцелярию, а самим бы жадных річей не счинат безуказно. Прето благоволи в. мс. пн., если в сем ділі кромі инной sprawy, к розыску ненадлежащему (?) сужу(?) ос(...)*ели (?). При сем же листоподавці оных людей от туремного свободит вязеня и до предбудучого розиску в доми свої отпустит свободно, а если же не были уволенни, то принужден буду писат до ясновелможного пна о такой противности его ясновелможности указу, за что жебы в. мс. пну яко по(...)* в суді правителстві, потом какая не возпослѣдствала трудност, предлагаю и о присланне возвратно указу рейментарского в. мс. пна прошу, и при том его блгодітелской любві и ласкавости себе вовіревши, остаюся назавше

в под[линном] подпис:

В. мс. пну и особливому блгодітелеви всего добра желателный и до услуг поволный

Яков Жураховский.

Безугловка августа 26 дня 1732 года».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 51216. Арк. 74. Тогочасна копія)

№ 137

1732, вересня 10 (серпня 30). – Ніжин (?). – Розписка Павла Самойловича (Зимницького), вертїївського сотника, ніжинській полковій канцелярії

«Копія.

Року 1732 августа 30 д.

Я, нижеподписавшийся, в полковой ніжинской канцелярии в том росписуюсь, что будучи мні при полковой ніжинской канцелярии по ділу сотні Веркїевской козаков о уволеннню других той сотні козаков от походов и дачи провианта и фуража, так теж о взяттю з церкви без відома сотенной корогви и о протчем, от оной канцелярии без указу не еду. А ежели міл бы я от оной канцелярии без указу отлучити, то за тое подлежат буду штрафу, якого буду достоин, в том и подписуюсь.

в под[линном]:

Павел Самойлович подписался саморучно».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 51216. Арк. 77 зв. Тогочасна копія)

№ 138

1732, вересня 25 (14). – Ніжин. – Гарантійний лист Мойсея та Яна Левицьких

«Року 1732 септеврия 12 дня.

Мы, нижей подписанные, по Павлу Самойловичу (Зимницькому – Ю. М., І. Т.), сотникові веркiевському, ручаемся в полковой ніжинской канцелярии в том, что он покамест діло по челобитю козаков веркiевских о увольнению от общих повинностей козаков и о протчем занесенном в суді полковом ніжинском укончится, з Ніжина нікуда не зедет и в канцелярию полковую являтимется ежеденно. А если бы он, Самойлович, міл до окончанія его діла куда з Ніжина зехат, то мы, поручники, должны его в полковую канцелярию поставит. А буде не поставим, то чому он, Самойлович, будет достоин, в том мы сами, поручники, должны отвiтствовать, да и якому штрафу он, Самойлович, подлежатимет, то міем на себi понести, на чом и подписуемся.

В под[линном] подпис.

Асаул полковий ніжинский Мойсiй Левицкий.

Ян Левицкий, хорунжий пол[ковий] ніж[инский]».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 51216. Арк. 79 зв. Тогочасна копія)

№ 139

1732, жовтня 24 (13). – Глухів. – Лист гетьмана Данила Апостола до ніжинського полковника Івана Хрущова

«Копия.

Мой ласкавий приятелю, пне полковнику ніжинский.

Прошлого августа 19 д. сего 1732 году предложено от нас до в. мс. указом, дабы в. мс. приказал на суді полковом ніжинском по челобитю сотнян веркiевских на сотника тамошнего Павла Самойловича (Зимницького – Ю. М., І. Т.), якобы в починенных им от него обидах учинит слідствие и рішение, як указы ея императорского величества и права малороссийские повелівають, и не чиня по оном вершении ексекуции, с того подленного діла точную копию за закріпою полкового

судии и краткий экстракт прислал бы к нам для надлежащего з общего о сем совіту с его превосходительством гсдном генералом и кавалером Семеном Григориевичом Нарішкиным определения. А сего октоврия 8 дня он, сотник веркиевский, да бывший атаман тамошний Герасим Левелда з товариством чрез поданние нам свої супліки объявили доносили, что в. мс. его, сотника, перво в арматном вязеню держал чрез осм ндл и любо от того вязеня по указу ншом освободил был, однак тепер в другой раз велілес осадит на арматі, гді юж (?) держится болше пяти ндл, також и означенного атамана з товариством без всякой вини арматним тісниш вязенем по нікоторому на них посягателству. Яко прето непомалу тому удивляемся, же в. мс., презираючи нш указ, по нікоторому своему приватному к ему, сотнику, недоброхотству надлежащего по указу ншом не чиниш исполнения. Так ораз пилно приказуем, абис в. мс. их, сотника и атамана з товарищи, з арматного вязения приказал освободит и прежде рішення діла держат их в арматном вязеню не велід, а оное діло изслідовавши на суді полковом ніжинском в самую сущую правду без всякаго посягателства, приказал учинит рішение як указ ея императорского величества и права малороссийские повелівають и не чиня по оном ексекуции, прислал бы в. мс. к нам для разсмотріния купно з его превосходительством господином генералом и кавалером Семеном Григориевичом Нарішкиным в арматном вязенню, о том бы в. мс. отвітствовал.

З Глухова октявѣрія 13 року 1732-го.

В под[линном] подпис.

В.мсти ласкавий приятель ея императорского величества Войск Запорожского обоих сторон Дніпра гетман и кавалер Данило Апостол».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 51216. Арк. 80. Тогочасна копія)

№ 140

1732, осінь. – Ніжин. – Свідчення веркіївського козака Кіндрата Жалія і Степана Мірилка в ніжинській полковій канцелярії

«Копия.

По ссилки Стефана Науменка, козака столяжского, что он, Науменко, зсилається на козака веркіївського Кондрата Жалія, которий якобы відаєт и гнал его воли Науменкови под горілкою сотника Самойловича аж до Берестовой. Оний Кондрат Жалій был в полковой ніжинской канцелярии допрошуван и показал, что прошлого 1731 году загадано

ему, Жалію, в поход на лінійную роботу и он, Жалій, будучи убогий, пришел до сотника Самойловича, ознаймуючи тоє, что за неимуществом ити в поход не может и коня имієт худого. На что сотник отказал: если де твой конь худий, то однаково на моем возу в поход пойдеш и вручил ему, Жалію, воз з волами. В котором возу была бочка горілки сотничой да козачого борошна міх и на том возі он, Жалій, як приїхал в село Столяж, то там на Рудці воли загрузли были в ту пору, для латвійшаго витягнення воза міли попрягти пару волов Стеценка, мужика сотничого, то зараз тамошний атаман, а як его зовут, не знает, пришовши к возам, сказал: стойте, мовит, не подпрягайте стеценкових волов, науменкови воли подпряжено. И по тіх річах зараз асаул тамошний же, а имени его не знаю, пошовши, привюв пару волов и оние воли подпряжено в Столяжи, то под тім же возом з сотничими волами аж до Берестовой ишли, а он, Жалій, сидячи на том возу, гонил их. А на Берестовой он, Жалій, остася на роботі, а воли так сотничие, яко и в Столяжи подпряжение, отдал он, сотник, Степану Серюдці на руки и отправил его до господи.

Подпис. К сему вишесписанному допросу вмiсто Кондрата Жалія, вертiєвского жителя, по его прошенію Иосиф Романов Гречка, жител воронізкий, руку приложил.

Копия

Степан Мирилко в наочной ставці з сотником Самойловичом, будучи в полковой канцелярії, говорил, что сотник Самойлович [...]».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 51215. Арк. 59. Тогочасна копія)

№ 141

1732, осiнь. – Ніжин. – Свідчення на допиті веркiївського сотника Павла Самойловича (Зимницького)

«Против супліки тых же (тых же) атаманов веркiєвских при указі его ясневелможности присланого о взятках в реестрі, при оной суплиці собщенном, показанный Павел Самойлович (Зимницький – Ю. М., І. Т.) сказал, что Илия Гаврилей, будучи з ним, сотником, еще на роботі каналной, захоровал, а хорих тогда спровожевано в верх Болхова ріки к деревням. С которими хорими и он, Гаврилей, просячи чтоб от отослан был, даровал ему, Самойловичу, показанную ниву, якбы на два упруги и он, Самойлович, видя его хорого и робит не могучого, з другими хорими козаками отпустил его, Гаврилея, и ое, Гаврилей, за своєю хоробою облег

в Новігороді, а сотник опослі з каналу в дом пошовши, наперед пришел до господи и напотом одужавши и Гаврилей, когда пришел до господи ж, то тую ж нивку, пришедши к нему, сотнику, даровал же, а он, сотник, ему за то блгодарил. Около же означенной нивки от всіх сторон его, сотничая, найдуется властная земля, однак он, сотник, если Гаврилей об оную ниву упоминается, ему ж, Гаврилею, отдаст и за неї и за неї не стоит. К сему допросу Павел Самойлович руку приложил.

На очной ставці Илия Гаврилей сотникові Самойловичу сказал, что он, Гаврилей, еще виходячи з дому, просился у его, Самойловича, чтоб от дороги уволнил и давал ему, Самойловичу, показанню ниву, купленную за пят коп. Толко он, Самойлович, обіщавшис его отпустит з села Берестовця до господи, веліл з ним ити. Когда же он, Гаврилей, пошел з ним до Берестовця, то он, Самойлович, его не отпустил. А як хоровал на каналі, то с хорими его, Гаврилея, отослано к деревням с каналу. Толко за болізнию его, а не за ниву помянутую, ибо на каналі и не споминал он, Гаврилей, о ниві той. Також в дом повернушис, жадною мірою ему, Самойловичу, о той же не споминал и нивы не даровал. К сей очной ставці вмiсто атамана Гаврилея руку подписую Иван Гриненко.

О пчолах, у Демка Пушкара взятих, сотник Самойлович сказал, что прошлого 1731-го году будучи Демко Пушкар з ним, Самойловичом, в домі его ж, Самойловичовом, наподпитку даровал ему оные пчолы, а жені его, Самойловичовой, покойной Марии, другие даровал же. А о третих пчолах он, Самойлович, не відаєт, толко оные пчолы не за поход ему, Самойловичу, и жені его дарованы. К сему допросу Павел Самойлович руку приложил.

О рублі днг, у Тимоша Лаврика взятом, Самойлович сказал, что який то рубль и что он у его, Лаврика, взял, того не відаєт, а он, Самойлович, оногo рубля не брал и не знает. Павел Самойлович руку приложил.

Что же в супліці оных же атаманов показано, же будто иных Самойлович на місто Илии Гаврилея, Демка Пушкара и Тимоша Лаврика вислал в поход, котории всегда походи отбувалы, то он, Самойлович, сказал, же на их місто в поход не вислал никого, а кого надлежало выслат, о том оние атаманы відали и кого висилают, то они товариством відают. Павел Самойлович руку приложил.

Атаман веркиевский в полковой ніжинской канцелярии обявили, кого именно выслано в поход за тях, у которих побрано взятки, а именно: за Марию Сидорчиху, у которой взято 12 золотих, вислано Данила Гаврилиевого сна, за Демка Пушкара, у которого взято 2 пчол, вислано Гаврилея Пушкара, за Тимоша Лаврика, у которого взято днг рубля, вислано Грицка Полторацкогo. Стефана Мирилки ходили в

поход волю. Стефана Науменка ходили волю и того ж літа сн его ходил з Романовским. У Илии Гаврилея Самойлович взял ниву, а от походу не уволнил и в поход на канал тож ходил Гаврилей.

Сии уличные слова указовали Самойловичу Илия Гаврилей, Антон Проценко, Иван Полторацкий, Денис Ярещенко, Яцко Мариненко, атамани сотни Веркiевской. Степан Вербил (?), товариш сотні Веркiевской якие их слова в суді полковом записано.

Судия полковий ніжинский Семен Чуйкевич.

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 51216. Арк. 82. Оригінал)

№ 142

1732, не пізніше листопада 5 (жовтня 25). – Конотоп (?). – Скарга конотопського сотника Йосипа Костенецького гетьмана Данилу Апостолу

«Ясневелможний мсці пне гетмане и кавалер, мой премстивійший добродію.

Еще в 1731 году пн. Андрей Лизогуб по челобитию своем на Чечелиху, дебіторку своєю, приарештовавши у мене ліс Чечелишин, которий отц мой правильно по двокротных купчих записах, по одном на первую част показаного ліса в [1]178, а другого на весь ліс в [1]723 годах, от Чечелихи даннях, и по декрету суда енерального одержал, по сю пору с помянутою дебіторкою судом не розводится и ей, Чечелихи, в суд сискиват, не відат для чего, не хоцет. А я таким арестом многие обыди, напрасную волокиту и крайнее неповинні узнаю розорене, ибо в том же году когда арест на показаний ліс положено, викрадено в мене в оном лісі с комори три куфли горілки, а тепер и вес футор весма опустілий зостал. Того ради слезне прошу ясневелможности вшей показанный мой ліс с-под аресту реіментарским своїм указом освободит и в спокойное мні привернут владіние, а пну Лизогубу приказат, что он с помянутою Чечелихою за долг свой судом розводился безпродолжително. Которий я одержавши, обовязуюс, если того необходимая нужда указует, не пустошит и в цілости содержат так, как и нні ест, покамест помянутий пн Лизогуб с Чечелихою судом расправятся.

Ясневелможности вшой, премілоствійшого моего добродія нижайший слуга Иосиф Костенецкий, сотник конотопский».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 512312. Оригінал. Запис зверху документа: «Подана д. 25 8бра 1732 року, записав в книгу, доложит». Оpubліковано: Мицик Ю., Тарасенко І. 3 нових документів до історії Сiверщини (друга половина XVII–XVIII ст.) (Ч. 5). СЛ. 2017. № 1–2. С. 162–163)

№ 143

1732. – Мена. – Реєстр Марка Гуци побутових послуг, виготовлення знарядь праці та їх вартість

«Реєстр мні Марку Гуці для памяти сколько попадая сто троецкая менская мні должна, а за что, о том нижей сего изясняю

Напрод

Будучи мні в шинку его млсти пна Григорія Козминского в року 1732-м взяла на веру горілки за полшоста шага. Другим разом зробил ей защепок дві за которие плати надлежит шаг, чоботи подковал за шаг, чересло раз отбил, за что надлежало шаг, тогож году два рази одостровал желіза плуговие и потребно било плати шаг, да тогож году зділал бил ей сокіру з ей желіза и надлежало плати шаг чотири, которую сокіру не відаю зачим не викупила и я оною дрова рубаючи, зломал понеже она в мене многое время лежала, а нні она попадя, прийшовши до мене, стала требоват тоей сокіри з великою сваркою, на что я смотря внов зробил ей сокіру и носил которую хочай и презмает токмо не хочет моего первого долгу заплатит за горілку и за иншие роботи такожъ и за сокіру плати. На томъ моем реєстру прошу в Бгу прчтнаго отца намісника менского да благоизволит ваша пречестност учинит з оною попадею троецкою милостивое рішення и справідливую резолюцію.

В Бгу превелебности в[...] моего наймилостивого пана добродія нижайший слуга и подножок Марко Гуца».

(Опубліковано: Ситий І. Опис Менської сотні 1734 р. *СЛ*. 2007. № 4. С. 39–46)

1733

№ 144

1733, січня 16 (5). Ніжин. – Наказ ніжинського полковника Івана Хруцова конотопському сотнику Йосипу Костенецькому

«Ея императорского величества Войска Запорожского полковник ніжинский Иван Хруцов.

Пну сотникуві конотопскому з старшиною сотенною объявляем сим нашим листом: сего 1733 году генвара 2 д. пн Никифор Езучевский, козак сотні Конотопской, подал нам супліку свою, в которой виразил, что он здавна будучи козаком сотні Конотопской, а куплею набувши

себі ґрунт в полку Прилуцком, перешол бил на оном мешкать и от того ґрунту в полку том войсковую отправлял службу. Потом, знову перейшовши на первобитное свое мешкане в Конотоп, отбувает же службы войсковие. А при той с ней супліці подал нам инъстанциями лист от его млсти от пна Якова Лизогуба, обозного войскового генералного, к нам писанный, в яком показанно его, пна Езучевского, войсковим товаришем и просил он, пн Езучевский, також и его млст пн обозний войсковий енералний требовал, чтоб ми его, Езучевского, з сином до служби войскової згодних, приняли под знак наш полковий. Теди ми, не презривши его пна Езучевского, слушного прошения, а барзій уважаючи на интерцессию его милости пна обозного войскового енералного, яко прийналисмо его, пна Езучевского, з сином его под знак наш полковий так, аби пн сотник конотопский з старшиною и нихто инний жадних ему, пну Езучевскому, з сином его не затівал чинить обид також до сотенних судов и до протчий повинностей не потягали но во всем он, пн Езучевский, міет рефероватися к нам предлагаем.

Дан в Ніжині генвар 5 д.

В подлинном подпис таков: полковник ніжинский».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 55005. Тогочасна копія. Внизу намальоване коло всередині якого написано: «місто печати»)

№ 145

**1733, лютого 10 (січня 27) – Глухів. – Універсал гетьмана
Данила Апостола**

«Ея императорского величества Войска Запорожского обох сторон Дніпра гетман и ордена свтого Александра Невского кавалер Даниїл Апостол.

Всей старшині и черні Войска ея императорского величества Запорожского, а особливе пну полковникові прилуцкому з старшиною полковою, сотникам и всім кому того відати надлежит, сим ншим ознаймуем універсалом, иж пн. Марко Анжелиовский, сотник красноколядинский, презентовал нам при супліці своей покойного антецессора ншого гетмана Скоропадского універсал на село Понори в сотні Красноколядинской, 1718 году януария 20 дня волние легованнїї, також розграниченне бившим бунчуковим, а ннішним обозним войсковим, енералним пном Яковом Лизогубом з присутствующими на долину сінокосную за дорожкой з села Рабух до Талалаевки идучою,

недалеко против Близниц могил в вершину Лисогора, а Лисогором до Княжого колодязя найдуючюся; которую долину для вспоможенія тамошней ратуши и его, пна Ангелиовского, нового господарства оние розищики опредѣлили ему во владѣние да на яр сінокосний, який во время роздѣлу степу опредѣлен людьми умерлому красноколядинскому (у списку добавлено: «сотенному» – Ю. М., I. Т.) писару (дописано «сотнику» – Ю. М., I. Т.) Корсуну, яким яром по умертвіи оного писара владѣл бывший красноколядинский сотник Лашинский, а по нем уже и он, пн. Ангелиовский болше десяти год владѣет. Особенно купчие объявлял на грунта. Первую на греблю в яру Коренецком от Семена Яценка уступленную, где тепер он, пн Ангелиовский коштом своѣм устроил два млина вешняки з принадлежащими к оным млинам купленными гаями и полем, з которых при нижшом млину од села Коренецкого и хаток нѣсколко для досмотру гребелиок на оной же купленной своей землѣ поселил, другую на млин з греблею о двох колах мучном и ступном да двома суканными валюшами з принадлежащими к той греблѣ и млину гаем и лѣсами чорными от священника галчинского отца Афанасія Ивановича данную. Третью на дубину промеж Лавриновской от Семена Киктя, жителя кореницкого, уставленную. Особливо же купчие на дворики в Красноколядинѣ и около Колядина и на другіе кгрунта, гаѣ, поля и сіножати в міських и сілских обывателей куплею набитие и на тие и на оное више прописанное село Понори и другіе вишепомянутое гронта, млини, поля, лѣси и сіножати просил он, пн Марко Ангелиовский, сотник красноколядинский, ншой універсальной конфирмаціи. Мы прето, гетман и кавалер, по силѣ данной нам високомонаршой ея императорского величества на чин уряду ншого жалованной грамоти и мѣючи власт всякіе военіе и гражанские в Малой Россіи устроевати порядки, а респектуючи на его, Ангелиовского, в Царичинском, Ладожском, Терковском и других походах в Войску ея императорского величества Запорожском отправление и нні отправуеміе служби, да и вп(...)* видячи в нем пну Ангелиовском, к той войсковой службѣ всякую готовност и способност, по силѣ вишей прописаного покойного гетмана Скоропадского універсалу яко оное село Понори и долину сінокосную против могил Близниц у вершину Лисогора до Княжого колодязя лежакою, з другим яром сінокосним, прозиваемим (...)* ским, також млини два вешняки, коштом его, пна Ангелиовского, на ярш(...)*ком устроение, с прилеглими гаями, полем и з поселенными при той греблѣ нѣсколко хатками да млин Галчанский о двох колах мучним и ступном и двома суконными валюшми, с принадлежащими до того млина гаем и чорными лѣсами, особенно в Красном Колядину и около Колядина в

міських и сілських обывателей купленние дворики, грунта, гаи, поля и сіножати, ствержаем ему, пну Ангелиовскому, в спокойное владіние так чрез сей нш універсал. Предлагаем, абы пн полковник прилуцкий и нихто з старшини и черни во владінії помянутого села Понор и в уживанню з оних млинов всяких розмірових приходов жадной ему, пну Ангелиовскому, сотникові красноколядинскому, не чинили перешкоди и препятія. Войт зась помянутого села Понор (кромі козаков, которые при своїх волностях міют быть заховани ненарушно) должны ему, пну Ангелиовскому, всякое отдават поддданическое послушенство и повинование без противности, міти хочем и реїментарско приказуем.

Дан в Глухові генваря 21(?)».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 15150. Оригінал (?). Список цього універсалу знаходиться там же під номером 55173. Запис зверху документа: «27 9бра (...)» в книгу доложит». Оpubліковано: Мицик Ю., Тарасенко І. З нових документів до історії Сіверщини (друга половина XVII–XVIII ст.) (Ч. 4). СЛ. 2016. № 5. С. 86–87)

№ 146

1733, не пізніше лютого 15 (4). – Конотоп (?). – Скарга конотопського сотника Йосипа Костенецького гетьмана Данилу Апостола

«Ясневелможний мсці пне гетман и кавалер, мой премствійший пне и добродію.

От давнего времени задолжившис отцеві моему, товариш бунчуковий пн. Петр Корецкий триста червоних и сто золотих дробной монети, на який долг иміється у мене саморучний его облік, по сю пору оного долгу не изис[кал]. До которого любо я многокrotnими отозвами моїми и частими нарочними посланцями, в чом немалих уже мні учинилъся урон и убыток за изисканием такой на нем сумми упоминалъся, однак помянутий дебітор толко листовними ко мні репліками и корреспонденціями своїми уплаченню вышпоказанных днг термін на термін и срок на срок закладаючи, единую чинит волокиту и напрасное разорение. Того ради при обнятіи ног панских ясновелможност вша реїментарским своїм к нему прекажит указом, и жбы он болшой уже мні не чинячи обыди и волокити, непременно в скором времени без всякого отлателства вышозначенную сумму днг уплатил.

Ясневелможности вшой, мілостивійшого моего пна и добродія нижайший слуга Йосиф Костенецкий, сотник конотопский».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 512314. Оригінал. Запис зверху документа: «Подано

д. 4 февраля 1733 року, записав в книгу доложит (?). Оpubліковано: Мицик Ю., Тарасенко І. 3 нових документів до історії Сіверщини (друга половина XVII–XVIII ст.) (Ч. 5). СЛ. 2017. № 1–2. С. 163)

№ 147

1733, лютого 21 (10). – Вороніж – Наказ воронізького сотника
Івана Холодовича

«Копия.

Войте собицкий, ежели ты завтрашнего дня з села Сопич не вишлеш означенних подвод для зняття дерева в сотні Янполской, которое и отвезши в Глухов в двор войсковий артиллерийский, то будь тому певен, за преслушание указа ясневелможного добродія его млсти пна гетмана и кавалера по писму ншему будеш сам зискан и чернец твой горковский пред самого ясневелможного. За что будете там отвѣтствоват. А присилай оние подводи к нам у Вороніж для отсилки купно з нашими городовими подводами для забранія дерева на Шкирмановку непременно и пилно приказую. З Вороніжа февраля 10 д. 1733 году. Сотник вороніжский Иван Холодович.

Вуйте собицкий без жадних отговорок несмотря своего начальника горковского, але исполняя указ ясневелможного добродія его милости пна гетмана и кавалера, который указ уже вам обявлен зараз з сим же ншим посланним подвод шест присилай в город, якие купно з городовими и другими селяни міют возити деревню з сотні Янполской по указу ясневелможного в Глухов, а ежели и посему ншему третичному писанию означенного числа подвод не вишлеш, то непременно будем писат к ясневелможному як на начальника Горковского, так и на тебе где надіюся, же будете за свою противност им преступление волі указу ясневелможного зискани к отвѣту в Глухов предлагаю .

З Вороніжа февраля 10 року 1733 сотник вороніжский Иван Холодович».

(ЦДІАК України. Ф. 51. Оп. 3. Спр. 1714. Арк. 13–14. Тогочасна копія)

1733, до лютого 28 (17). – Новгород-Сіверський монастир. – Лист
архімандрита Нила до гетьмана Данила Апостола

«Ясневелможний мсці пне гетмане и кавалер, нам велце млсцівий пне патроне и блгодітелю.

При крайней моей болізни болшую мні еще усугубляет немощь пн сотник вороніжский Иван Холодович, которий по особливійшому недоброхотству к обители Всемлстивійшого Спса новгородской и к моему (на що видится мні и не заслужилем в его млсти) Бгом посіщенному смиренію, превеликие чинит пакости. 1. Что власную монастирскую пушу до села монастирского Сопича прилеглую над рікою Десною неподалече от его села ннішного Пироговки обрїтаючюся по кілкадесят подвод мало не щоденне посилаючи к подданиим своїм так пиражовским, яко и богдановским візит (?) приказуючи нещадно пустошит. 2. По указу велможности вашей велено дабы в сотні Вороніжской диспорция на консистентов на сюю зиму по прошлогодному была, а он пн сотник, презирая волю ясневелможности вашей, сам собою на біднее селцо Сопич над прошлогодное число прибавил порцію и рацию и будто когда з осени посилал я к нему економа дворца ншого горковского, снял с помянутого села Сопича полпорції и полрації, а полпорції и полрації и по сюю пору принуждени бідние люде дават. 3. Был млстивий респект ясневелможности вашей и писанием его, третий тому год утвержден, дабы помянутий пн Холодович з означенного селца ншого подвод не вимагал. А сего 1733 года настоящего мсця 11 д. на вивезку деревні з сотні Янполской в Глухов на артилиерийскую хату (не толко что до войта о вистатченне подвод кілкокrotnie писал, яких писем и копії к ясневелможности вашей посилаются) но за неvistатчене де оних и законника брата Мисаїла из другим человеком заарештом у себе держал. 4. Когда случится определение якое с полковой ніжнской канцелярії в сотню, то он вдвое или втрое на село помянутое Сопич налог чинит, яко и мимошедшого году на линійную роботу, куда з двух сел с кілкадесяти дворов виправлен был чоловік, а з села помянутого сорока пяти дворов, як недавно чиненая являет ревїзія, виправлял десяти чоловік. А прочіих его пакостей повседневно так подданиим, яко и добрам монастирским, ділаючихся и списат трудно. Зачим принужден всесмиренно быт челом ясневелможности вашей и люб важнійшими ділами утружденному служат. Яви ясневелможный добродію на обитель всемилостивого Спса млствою полномощним реїментарским указом запрїти ему, пну сотнику вороніжскому так помянутий, яко и других

обид, монастиреві и подданни не затівать, а мене, старца, до послідного смущения в остатней болізни не приводит. О сем покорственно прошу.

Ясневелможности вашей нам велце мсцівого нпа, патрона и блгодітеля бгомolec и слуга нижайший, мнстира всемилостивого Спса Новгородка Сіверского архимандрит Нил з братією, а по его велению на сей час болізнуючого подписал того ж мнастира дховник иеромонах Герман.

З монастира Новгородского 1733 году февраля 14 дня».

(ЦДІАК України. Ф. 51. Оп. 3. Спр. 1714. Арк. 8)

№ 149

1733, червня 8 (травня 28). – Мена. – Реєстр послуг пічника та їх вартості

«Будет томуж семьй год когда я взял у пна Алекся Михайловича коня рижого лисого на віру годовую ціною п(...)*році ціною коп за одинадцят, а когда пройшол срок, ходил до пна Алексія и просил о вижданю понеже того время у мене денег не було и поступил ему интересу на другой год рубля за которий у мене рубль взял житомъ полтретя четверика от якого время и по сей год об одданю не докучал и ми того часу работу всякую работаем [...] именно о том нижей сего писания слідуєт

1733 году мая 28 дня реєстр

От первого года дажи порядном и по сей слідуєчий чред обмазовал в світлицю и хату старую около [...]

В тих же хатах хутова печи дві по гривні.

В [...] Грушка жил становил у старой хаті новую чорную піч за гривню.

У виниці у хатці чорную піч за гривню.

В той же виниці нових дві пічок по гривні.

Третім разом дві по гривні.

У лазні направляль піч что Плаксенко робил шаг за шістнадцят.

А когда по той моей направі розвалялас, то становил нову и збодоем кахлем за 1 руб.

А в переставленной лазні також поставил новую піч за копу.

Якая пічь обвалилас, то оную заскліплював шагов за чотири.

На футорі печей робил чорних шест по гривні.

Подлі ворот у хаті наладил піч новую чорну за гривню.

А на Замчиці також становил печей чорних шест по гривні.

У пекарні становил новую піч за гривню.

Другим разом за гривню.
У світлиці поливяную піч становил за копу.
У комнаті також становил поливяную за копу.
Которие поливяние хутовал по гривні.
Поставил у Бабі у шинку піч кахлеву за якую рубль.
[...] У Бабі піч чорну за гривню.
Третим разом у Бабі комен кахлевий за вусімънадцят.
В месті, где швец Табулка шинковал, поставил пічъ зол: за чтири.
У [...]ровці чорную пічъ за гривню.
А всего обмазованя около будинков приходит мні коп пят.
За хутоване винничних пічок за сім год приходит зол: сім».

(Опубліковано: Ситий І. Опис Менської сотні 1734 р. *СЛ*. 2007. № 4. С. 39–46)

№ 150

1733, червня 29(18). – Глухів. – Лист церковних титарів (?) до київського митрополита Рафаїла Заборовського

«Копия листа, писанного до архиерея киевского гпдна Рафаїла пожитлі (?).

Вшей архипастирской милости благопочтенное писание от 23 мая отправленное сего июня 2 числа получили мы, из оногo усмотріли, что вшей архипастирской милости извiстно учинено, будто мы пречестному отцу игумену густинскому от вшей архипастирской милости для переведения з Мутинского монастыря монахов в Гамаліевский монастыр, а Гамаліевского иноков в Мутинский монастыр и для описі иміния и пожитков тих монастырей так же и маетностей, определенному вотчину и протчего описоват и приступу не даем да и крiпостей в показанный Гамаліевский монастыр на данных его пречестности не отчаем (?), из чего вша архипастирская милост признает оной переписі чинячюся от нас остановку и переведения противност. И на сие вшей архипастирской милости в отвiт покорно обявляем. Напрасно и не поистинні сие вше архипастирской милости донесено. Понеже от нас не толко никакой остановки в оной переписі и переведеніи противности ни в чем не показавалос, но и все возможное по силі вшей и исполнению того, в чем вше было желание и искание чинилос спомоществование. А хотя нікоторие з нас в то время и отлучилис были з Глухова в Ромен, но за поворотом вшим, которого ожидат и сам его милость отц игумен густинский доброхотно декляровал, сего июня 2 числа яко всі крiпости

без остатку ему, отцу игумену, за роспискою вручили. Так и листы дали открытие до старости всіми маетности монастырскими в полках Прилуцком и Лубенском обрѣтаючимися (?) завѣдующом, дабы оні всі оние маетности и в них всякие пожитки для описі ему, отцу игумену, завел и при описі оних присутствовал, а так виш означенное нас оскаржене пред вшою архипастирскою милостю не инак, точию за едино напрасную и невиную клевету, яко нам весьма неприличную принуждены признават, а вшу архипастирскую милост покорно просим, дабы впред таковыя доноси не били віроятны и бовім (?) нам тому спорит и препятствоват, да еще при високомонаршом указі. Причом буде бы хто вправду похотіл спорит и препятствоват, должны есмы отстоюват, яко ктиторі и опекуны в полной силі покойной фундаторки и строителки оных монастырей оставление. А понеже помянутая фундаторка тую должност возложила на нас, особливим своїм, что и вшой архипастирскої милости ест извѣстно, завѣщателним послѣдним писаним, того рады оного копию и нні при сем и вашей же архипастирской милости сообщаем, из оного изволте вша архипастирская милост усмотріти нше по силі оного ж требованія и всепокорное прошение, дабы вша архипастирская милост соблаговолили выраженное в оном завѣщаніи пункта и твердому и впред будущіе времена в оних содержанию своею архипастирскою закрѣпит рукою и закрѣпленіе воспят нам прислат. Что егда получим, тогда, як писмо ея ж фундаторки покойной на імя архипастирское о сем же написанное, которое удержана впред себѣ до такой закрѣпи в тих же пунктах предложено и вшой архипастирской милости отошлем, тако и достодолжное от нас за то благодарение учинено будет. При сем молитвам свтим и архипастирскому благословенію себе вовіраем и пребываем.

1733 год июня 18 д. Глухов».

(ІР НБУВ. Ф. 14. Спр. 3672. Тогочасна копія)

№ 151

1733, липня 5 (червня 24). – Глухів. – Лист гетьмана Данила Апостола до ніжинського полковника Івана Хрущова

«Мой ласкавий пртлю пне полковнику ніжинский.

Умершого ніжинского полковника графа Толстого снi его Александер и Иван Толстие чрез поданное свое сего июня 19 д. доношение объявили нам: В прошлом де 1718 году по именному блженния и вічнодостойния

памяти Петра Первого, императора и самодержца всероссийского указу, отец их, покойный Петр Толстой, пожалован был полковником в Ніжинский полк, и оному отцу их в бытность его на полковничестве в Ніжині пожалован по его ж бжженниа и вічнодостойниа памяти Петра Первого, императора и самодержца всероссийского, указу місто дворовое послі Обидовского, на котором місті отец их собственным своїм коштом построїл двор з деревянным и каменным строением, о чем и ніжинская старшина может засвідителствват. Которое строение и нині стоїт впусе, а тамошние обиватели многие строение опустошили. Просили они, Александр и Иван Толстые, даби повелено было от нас то строение, которое в оном дворе отц их строїл своїм коштом, им отдат, чтоб впред оное строение напрасно разорено не было. Того ради предлагаем, абис в. мст. в деревянном и каменном строенїи, в показанном Обидовского дворі імїючоєся, велїл знаючими людьми освідителствоват и по освідителствованїю, которое деревянное и каменное строение явится отцем их, Александра и Ивана Толстых, покойным Петром Толстым, собственным коштом построено, оное деревянное и каменное строение им, Толстым, отдат за розпискою и что по сему учинено будет, нас репортоват.

З Глухова іюня 24 дня 1733 року.

В. мсти ласкавий пртль его императорского величества Войска Запорожского обох сторон Дніпра гетман и кавалер Даниїл Апостол.

По приказу ясновелможности, на сей час болїзнучого, вмїсто власной его велможности рейментарской руки подписал войсковой енералний писар Михайло Турковский».

(ЦДІАК України. Ф. 51. Оп. 3. Спр. 7807. Арк. 6–6 зв. Оригінал (?). Зверху документа запис: «Под[ано] іюля 18 1733 року». На полях запис: «при отпращенїї діла декабра 21 1740 году скрепил писар»)

№ 152

1733, липня 9 (червня 28). – Відомість про відстань між населеними пунктами Чернігівського полку

«1733 году іюня 28 д.

По обявленїю его милости пана а(саула) полкового Михайла Мокриевича

От Чернігова до Любеча 7 мил

От Чернігова до Ріпок 5 мил

От Ріпок до Лоева 4 милі

От Чернігова до навозу до Дніпра 8 мил
От Чернігова до Городні 5 мил
От Чернігова до Березного 4 милі
От Березного до Мены 4 милі
От Березного до Синявки 2 милі
От Мены до Сосниці 2 милі
От Сосниці до Оболоння 4 милі, 5 мил
От Мены до Чернотич 3 милі
От Чернотич до Оболоння 38 верст, 4 милі
От Чернігова до Седнева 3 милі
От Седнева до Гурска 6 мил
От Чернігова до Олишевки 4 милі
От Синявки до Чернотич 5 мил
От Чернігова до Сорокошич 12 миль, 10 мил
От Седнева до Олишовки 5 мил
По объявленію козаков сотні Роиской, Слабинской також власне обявыли як и пн асаул».

(Опубліковано: Ситий І. Опис Менської сотні 1734 р. *СЛ*. 2007. № 4. С. 39–46)

№ 153

1733, серпня 31 (21). – Глухів. – Лист гетьмана Данила Апостола до
полтавського полковника Василя Кочубея

«Мой ласкавий приятелю, пне полковнику полтавский.

Гспда подскарбіе войсковие доношением своїм, сего августа от 11 д. к нам присланном, обявили, что прошедшого июля 29 д. да сего августа 1 чисел в канцелярию зборов в доношениях полкових зборщиков, а имяно стародубовского полку Андрія Спасибенка, Филиппа Побожиева, черніговского Григория Сечевици писано, а имянно в первом стародубовских, прошедшого июня 29 д. отдали они, полковие зборщики, в стародубовскую полковую канцелярию в пакете за печаттю доношение о недопущеніи їх до зборов в торги покошевного продажного хліба в магазейн от обор провиантмейстера гспдна Воейкова (...)»* де доношение в оной полковой канцелярії, не посилая в Глухов июля (...)»* число и отдано им, зборщикам, возвратно, сказивая в оной канцелярії, что де от них, зборщиков, для посланки в Глухов в канцелярию зборов сем брать никаких не будь, во втором черніговских будучи де они, зборщики, в ярмонках, а именно в городі Чернігові на святого мученика

Прокопия, да в містечку Седнів на святого пророка Илию, для збору надежащих до скарбу войскового доходов и по присланным к ним от сотенных зборщиков мсчним юнским репортам, сочиня они полковия відомости и для отсылки в Глухов в канцелярию зборов от седневского наказного сотника гна Воїнова с товарищи, требовали козака и потому де их требованию той послилки от одного сотника козака им, зборщикам, не дано, токмо ті відомости по требованию их же, зборщиков, из містечка Березно[й] от сотенной старшины послани были з беразинским козаком, который приїхав в сотню Менскую и отдал сотенному писару для отсылки в Глухов и оный писарь по принятиї ті відомости с оним козаком п[рис]лал к ним зборщиком, невідомо чего ради возвратно и о том де вишеписанние зборщики из канцелярії зборов, требовали указа, а в д(...)* полковим зборщиком из оной канцелярії зборов инструкция (...)* казано, ежели что в котором мсці надлежащих до скарбу войскового доходов собрано будет, потом им, зборщиком, в канцелярії зборов прислати мсчние репорти за руками своїми, по окончанії каждого мсця в наступющем мсці и з ближних міст в неделю, а из далних в п(...)* мсця, а для записки означенних доходов зборние кн[и]ги и сочинения репортов и надлежащих відомостей писарей, также и для посилок людей сколько будет нужно и всякого в том споможения требоват им в тіх полках от полковников и полковой и сотенной старшины по силі прежде посланных к ним полковником и полковой и сотенной старшины от нас прошлих 1727 октоврия 17 да в 1728 годах генваря 20 чисел універсалов, по которим им велено оное исполнять без всяких отговорок и остановки и в том они, гспда подскарбие войсковие, требовали ншого рассмотрения и указа. Того ради як в протчие реїменту ншого полки отправлени нши о сем укази, так и в мсти предлагаем, абис в мсть веліл отправленным полку Полтавского надзирателем и полковим и сотенним зборщиком для отсилок от них в канцелярию зборов и в надлежащие міста з доношеними и с мсчними репортами пристойное число дават козаков всеконечно, також и пакети з доношениями и мсчними репортами для отсылки прилучившимися ординарними почтами в канцелярию зборов или куда подписать надлежит, от оних надзирателей и полкових зборщиков полковой полтавской канцелярії и по сотенним ратушам принимать и куда надлежит отсылать непременно. О полученіи же сего ншого указу и о исполненіи по оному міеш нас в. мст. в нашу войсковую енералную канцелярию репортовать.

З Глухова августа 20 д. 1733 году.

Вмсти ласкавий приятель Ея императорского величества Войска Запорожского обоїх сторон Дніпра гетман и кавалер Даниїл Апостол,

по приказу ясневелможного на сей час болізнующего вмiсто власной его велможности реїментарской руки подписал».

Войсковый енеральный писар Михайло Турковский».

Адреса: «Ея императорского величества Войска Запорожского полковникові полтавскому пну Василию Кочубею, моему ласкавому приятелєві».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 50970. Копія. Опубліковано: Мицик Ю., Тарасенко І. 3 нових документів до історії Сiверщини (XVII–XVIII ст.) (Ч. 13). СЛ. 2018. № 6. С. 84–85)

№ 154

1733, вересня 19 (8). – Мена (?). – Контракт про призначення на посаду писаря Менського намісництва

«Року тысяча сімсот тридцять третого мсця септеврия дня осмого Мы, нижей менованние, намісник менский со всею градскою и силскою братиею своею пожелавши себї для приходимих з катедральной канцеллярии разних потребних и весма трудних діл приговорили себї в писці именочтого (?) Андрїя Петрова сна Скаржинского на год, которому поступа такъ от градского яко и от сілского каждого щенника денгами по золотому да из гурту жита полуосмак, по якої его становці показали ему в чом трудится, а именно. Толко мні самому составитъ книгу годовую, а братия так градская яко и сілская если будут приходит з своими книгами, то ему б вишменованному даром не писат, но по увазі его что хотя взят повелеваем толко з приходимих з катедральной канцеллярии указов, каждому свщенику составит видїние таковое якого году мця и числа указ полученно и в якої силі и оний всяким щеником публикован, а распубліковат по всем моем намісничву толко еднеею копиею, которая копия возвратившис ис публікації может так и вписиватис в протокол и по оних указах на черно репорти составляет мні самому в катедральную канцеллярию до розпорозумїния его в щеническом чину разного управления в ділах, а если будут якие от к[анцеля]рии тие указы и когда у оних повелївает до всїх свщеников копиеват, то оние исполняютъ и во всяких случаючихъся великих пилних ділах оному вишьменованному ншому умовному писцеві и давати помоществование з школ вимовно, а минувших нісколко год не вписованних в протокол откритих и протчих нісколко малое число указовъ переписат в протокол и надїюсь в том не будет ему великого

труда и в том для лучшего віроятія на становці его в нас писцем за рукою своею даю ему роспис.

Исидор Козмович, наместник менский».

(Опубліковано: Ситий І. Опис Менської сотні 1734 р. *СЛ*. 2007. № 4. С. 39–46)

№ 155

**1733, вересня 26 (15). – Чернігів. – Уступний запис монаха
Борисоглібського кафедрального монастиря Ісаї Єнька цьому ж
монастиреві на «пляц» з садом у Чернігові**

«Тысяча семсот тридцат третьего года сентября пятнадцатого дня, всем духовного и мирского чина людям и во всяком суде и права и кому бы его ныне и в потомные часы ведать належало, сим моим добровольным писанием объявляю, что я, нижеподписанный, кафедрального черниговского монастыря монах Исаия Иеремеевич Енко, имеючи пляц мой власный, ныне в пустье находящийся, купленный мною з дворовым строением прошлого 1697 года апреля двадцатого дня, в пана Ивана Филиповича Клецевича, месчанина черниговского за четыреста золотых денег, лежащий под местом Черниговом на Подоле, з садом и огородом: межею с Подолу в гору у пана Прокопа хорунжого полкового, от улицы з другой стороны, от Ермолы Павловича, четвертою стороною на гору, где кладбище; сажень пятьдесят без двох, а вширь сажень двадцать. Яковым я по купчей з ясным о том показанием з магистрату черниговского выписом з книг меских, в вышеписаном 1697 годе, апреля двадцатого дня мне данной, на котором и винокурня моя была, спокойно владел. Ныне оной вышевыраженной пляц з садом и огородом з доброй моей воли ради поминовения родителей моих и меня, на кафедральный Борисоглебовский черниговский монастырь во вечное владение, ясне в Богу преосвященному господину Иродиону Жураковскому, епископу Черниговскому и Новгород Северскому, сим моим писанием уступил, и на спокойное тем пляцом кафедральному монастырю в потомные часы владение, означенную з книг магистрату черниговского меских за подписом руки Емельяна Ивановича Яхимовича – писаря меского черниговского и за печатю магистратовою, данную выпись, при сем моем уступном писме, в катедру черниговскую его преосвященства вручил. По яковой моей уступке оному кафедральному монастырю тем вышеозначенным пляцом владеть и яким благопотребно способом с того користоватися утверждаю, а себе, сыновей и других моих близких

и далеких свойственным от того пляцу отдаляю и что бы кто к тому жодной не мог иметь вовсе претензии, в доверие того за болезнь мою, вместо мене сын мой Григорий Енко, месчанин черниговский, с повеления моего на сем подписался.

К сему уступному писму вместо отца моего монаха Исаи Еремеевича Енка за болезню его с повеления его сын его же Григорий Енко, месчанин черниговский, руку приложил».

(ЦДІАК. Ф. 133. Оп. 1. Спр. 527. Арк. 1–1 зв. Оригінал. Опубліковано: Тригуб О. З нових джерел до історії земельної власності Борисоглібського кафедрального монастиря в Чернігові та на його околицях у другій половині XVII–XVIII ст. *Чернігівські старожитності: зб. наук. пр.* Чернігів, 2015. Вип. 2 (5). С. 118–138)

№ 156

1733, жовтня 21 (10). – Глухів. – Універсал гетьмана Данила Апостола про призначення веркіївським сотником Ніжинського полку значкового товариша Івана Адасовського

«По титлі

[ея императорского величества Войска Запорожского обоих сторон Дніпра гетман Даниил Апостол]

Объявляем сим ншим універсалом пну полковникові ніжинському з па[нами] старшиною полковою, сотникам з урядами, атаманні с товариством, а особливо атаманні и товариству сотні Веркиевской, и кому о том відати надлежати теж: понеже в сотні Веркиевской совершенного сотника не иміється, ибо бывший в той сотні Павел Самойлович, по поданним им, на его, сотника, от атаманні и товариства тоей же Веркиевской сотні челобитним, о высылки с их сотни на лінійную работу козаков зверх определения, и о увольнении оних за взятки от служби о употреблении себї денег, чрез комиссаров собираемых, о порабощении козаков и о укривании оних от всяких общенародних повинностей: о приверненю в селі Заньках козаков же в подданство, и о протчем як в оних челобитних пространно показано, и по слідствию о том, от оного сотничева веркиевского уряду отставлен, а от сотнян веркиевских при рекомендации пна полковникова ніжинского и старшины полковой тамошней подана нам супліка за подписанием их рук с прошением, чтоб на місце помянутого сотника Самойловича определит их с кандидатов, выбранных з товарищей, значкового пна Ивана Адасовского, радовых Степана Иваненка да Алексія Висоцкого, с которых кандидатов по усмотрению ншом также по рекоммедации пна полковника ніжинского,

а по прошению сотнян веркиевских пн. Иван Адасовский, значковий полку Ніжинского товариш, в сотню Веркиевскую сотником определен, и в том чину на вірность ея и[мператорскому] в[еличеству] виконал тую в Глухові присягу; того ради мы, гетман и кавалер, по силі данной нам високомонаршой ея и[мператорского] ве[личеств]а за собственною ея величества рукою в подтверждение ншого гетманского всемилости війшежалованною грамоти иміючи всякие воинские и гражданские в Малой Росії устроевие порядки; у[си] з его ж, пна Ивана Адасовского, на тое сотничества веркиевского уряд во властию ншою гетманскою грамотою утврждаем, и чрез сей нш універсал предлагаем, аби помянутой сотні Веркиевской атаманы и товарис[т]во ево, Ивана Адасовского, знаючи своего комендіра, надлежащую честь от всих ему и послушание с обикновенним повиновением, он же взаимно должен с ними сотнянами своими обиходитися чинно и порядочно, доволствуючи каждого о нужді его слушною росправою и сатисфакциею безобидно, того для и корогов сотенную вручил ему при собрании товариства, а чим прежние сотники владіли, тим бы и ему доволствоватися приказуем.

Дан в Глухові октоврия 10 д. 1733 году».

(ЦДІАК України. Ф. 51. Оп. 3. Спр. 7586. Арк. 56–56 зв. Відпуск (чернетка). Оpubліковано: Пришляк В. Універсал гетьмана Данила Апостола на веркїївське сотництво Іванові Адасовському 1733 року. УАЩ. Київ, 2016. Вип. 19/20. С. 431–438)

№ 157

1733. – Списки бунчукових товаришів і сотників

«Понеже потребно известие сколько в партиях команды велможного его милости пана Якова Лизогуба обозного войскового енералного и наказного гетмана в пятитисячном чотирисотном числе козаков так настоящих яко и наказних сотников и при них козаков имеетя налицо того ради справяс оних именно сотников под сим подписат також чтоб со всех полков обозних и ассаулов сего вечара к его велможности присилали. Канцелярист войсковий Иван Лазаревич. [1733]

В бригаде Нежинской имеетя настоящих и наказних сотников.

В полку Нежинском.

Настоящий полковий сотник Леонтий Мачеровский

Настоящий борзенский сотник Пантелिमон Забела

Конотопский настоящий сотник Иосиф Костенецкий

Олишевский сотник настоящий Иван Шрамченко
Бахмацкий настоящий сотник Васил Покотило
Настоящий сотник шаповаловский Емельян Величковский
Наказный сотник батуринский Карп Стожок

В полку Прилуцком.

Настоящий сотник журавский Федор Тарасович
Наказный сотник сребранский Ярема Федоров
Наказный сотник монастырский Данило Корсиновский
В полку Стародубовском.

Наказный полковий сотник Захарий Сердюк
Наказный сотник новомеский Иван Семека
Наказный сотник топалский Андрей Призня
Наказный сотник новгородский Степан Суденко
Наказный сотник погарский Иван Сосновский
Наказный сотник мглинский Федор Лешневский
Наказный сотник почепский Тимофей Ноздра
За осаула полкового нежинского Стефан Костенецкий.

В бригаде Переясловской имеется настоящих и наказных сотников.

[...]В полку Черниговском.

Сотник настоящий Андрей Полянский
Сотник настоящий Николай Тризнич
Сотник настоящий Иван Рымша
Иван Данилович за асаула полкового
Евтихий Слуцкий за обозного полкового
Наказный сотник Николай Чумак
Наказный сотник Яков Межний
Наказный сотник Иван Лесовий
Наказный сотник Павел Зинченко
Наказный сотник Григорий Нагурний [...]».

(Опубліковано: Ситий І. До історії українського війська: списки бунчужових товаришів та сотників 1733 р. *СЛ*. 2000. № 5. С. 139–143)

1734

№ 158

1734, квітня 8 (березня 28). – Чернігів. – Уступний запис вдови священника Євдокії Петрової на двір з садом у Чернігові Борисоглібському кафедральному монастирю

«Я, нижей подписавшаяся, во всяка суда и права которым ведати того належало тепер и в потомные часы известно чиню, сим добровольным записом: иже маючи я огород на селитбу близ церкви Покрова Пресвятая Богородицы на предместь, которому огороду помежный з одного боку в той огрод входячи шлях, з другого на правой стороне поддана монастыря Елицкого Евдокия Исаиха, по левой Кузма Кресторез и Федор Морозенко, а тылом огород и двор подданного же монастыря Елицкого Федора Бондаря. Который огород чрез куплю достал покойный муж мой Петр Якубович пресвитер Покровский черниговский, а именно за двадцать рублей; а поневаже мне тепер оно не весьма потребно. Того ради за тую же сумму, то есть за двадцать рублей, продала до катедры епископской черниговской и денги принявши, сим стверждаю оной катедре во вечность. До которого огорода преданного мне впредь так я, яко, если даст его возраст, сыну моему Ивану, то он кривной мой, близкие и далекие неповынни интересоватись, но катедра епископская черниговская свободна оным як хотя владети, от себе дати, продати, даровати и кому хотячи записати. К тому же в лучшее и стверждающее куплю покойным мужем моим Петром, пресвитером покровским, писание при сем даю в катедру и к сему запису упросилась о подписе руки за себе Косму Крестореза.

Вместо Евдокии Петровой удивляющей попадья покровской, а по ея прошению Кузма Григориев Кресторез житель черниговский руку приложил.

При сей же продажи имеющийся Стефан Лукьянов Песковий, житель черниговский, и вместо его, грамоты неумеющего, по его прошению, я, Никита Василиев прозванием Инспекторов, житель черниговский, подписался».

(ЦДІАК України. Ф. 133. Оп. 1. Спр. 528, арк. 1–1 зв. Оригінал. Оpubліковано: Тригуб О. З нових джерел до історії земельної власності Борисоглібського кафедрального монастиря в Чернігові та на його околицях у другій половині XVII–XVIII ст. Чернігівські старожитності: зб. наук. пр. Чернігів, 2015. Вип. 2 (5). С. 118–138)

№ 159

1734, серпня 24 (13). – Відомість про стан артилерії в Мені

«1734 года августа 13 дня відомость полку Черніговского сотни Менской сколко в містечку Мені иміється при стенной артиллерии пушек мідних и чугуних також як пороху и прочих артиллерийских припасов о том ниже явствует

Пушек мідних годних	7
Пушек чугуних годних	1
Пицал на станку застинная	1
Шмаговниц в ложах застинних	9
Ядер	99
Дробу залізнаго фунтов	35
Пороху пуд	1
Селитри пудов	2
Фитилей сажін	57».

(Опубліковано: Ситий І. Опис Менської сотні 1734 р. *СЛ*. 2007. № 4. С. 39–46)

№ 160

Не раніше 1734, серпня 19 (8). – Лист-скарга Фросини Кандиби до князя О.І. Шаховського

«Копия

Сіятелнійший кнз високопревосходителнійший и високопочтенійший гспдн гспдн генерал лейтенант лейбгвардії конного полку подполковника ея імператорского величества генерал адютант сенатор и кавалер кнз Алексий Иванович Шаховский.

Многомлстивый мой гсдрь

Прошлого 1717 году как я, нижайшая, сочеталася законним браком с Федором Андріевим сном Кандибою. В ту пору оногo мужа моего отц Андрей Кандиба определил мужеві моему для промислу и для размножения господарства денег двісті рублей и винокурню з трома козанами. За которіе денги оной муж мой, живучи со мною, виробил в той винокурні простого вина и передовим (?) сім куф и намірил бил послат в низовий корпус досумку, но показанный мужа моего отц Андрей Кандиба, идучи в тот низовий корпус ті сім куф двойного вина

у мужа моего взял в свое ведомство под таким договором, оное вино. За что продане будет всі денги мужу моему отдаст, а оное вино он, свекор мой, за что продал я неизвѣстна [...]. И за оное вино денег мужу моему ні мні не дал, а послѣ того как муж мой по приказу отца своего в низовый корпус к нему ишол в 1725 году, то в то время муж мой взял з собою двойного ж вина своего собственного для продажи шест куф. Толок ж как муж мой на дороге захоріл, то оное вино до отца своего, а моего свекра в низовой ч[...] отослал и оное вино, шест куф свекор мой продал своїм шафарам в Гилянї за восім сот рублей, которого шафара відаєт бунчуковий товариш Иван Костенецкий, понеже оной Костенецкий, будучи в низовом корпусі в поході оногo шафара в продажи того вина раховал и за тое вино он, свекор, денег мні не отдал, а муж мой в той дорозі умре. И послѣ того как свекор мой з того низового корпуса в дом возвратился, дал толком мні денег сто шестнадцат рублей, за которіе денги промишляючи, я сама, будучи вдовою з позostalими осиротілими дітми моїми, виробила и накупила вина двойного девѣт куф. Которое вино по приказу свекра моего з (?) его ж вином и при его ж шафару Яковцем, жителем шаповаловским, в прошлом 1730-м году для спроданя в низовий корпус послала. (без бытности свекра моего в дому, которий в то время был в Москві, где и умре [...] мою двойную водку как шафар повернулся в дом, денги мні не дано, а одобрала денги от шафара свекруха моя Домникия Лизогубовна Андреева Кандибина и нні за всі више показание куфи двойного вина денги оная свекруха моя удержует напрасно у себе, и оними користуються, а я по смерти мужа моего оставшись з осиротілими дітми двома синами и двома дочерми, не имія никакова опреділенія з собственного своего движимого имінія, от отца моего мною внесенного, оних синов моих и дочерей по смерти мужа моего воспитала. А что живучи совокупно з мужем моїм и по смерти ево сама доробилас и нажила оним не владію, а нні иміючи в совер[ш]енном возрасті дочерь старшую как случится браком оную сочетат, а синов до училищ произвест, весма за что не имію. Того ради всенижайше вашего високоняжого сиятельства прошу да повелит ваше сиятельство више показанную свекруху мою в енералную войсковую канцелярию сискат и по силі премошнійшого ея императорского величества указу сего 1734 году августа 8 д. состоявшогося млстивійшее третейским судом учинит рассмотрение и рішение. А сни мої о отчизні своїй правильной и наслідной по отцу их належачой за совершением своим возрастом, где надлежит, будут бит челом.

Вашего високоняжого сиятельства нижайшая раба.

Вмісто жени своей Ефросиміі Горленковни муж ей бунчуковий товариш Антоний Милорадович по прошенію ея руку приложил».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 55065. Копія. Резолюція на початку документа: «(...)»* **ноября 20 д. записав в книгу, доложит**»)

№ 161

1734, серпня 27 (16). – Глухів. – Представлення генерал-лейтенанта князя Олексія Шаховського імператриці Анні Іоанівні про перенесення гетьманської резиденції з Глухова до Батурина

«Всепресветлейшая державнейшая великая гдрня императрица Анна Иоанновна, самодержица всероссийская, гдрня всемлстивейшая.

Вшему императорскому величеству всеподданнейше доношу. Малоросий[с]кая генералная старшина писменно мне представляли в прошлыхъ годах от гетмана Апостола в гдрственную коллегію иностранныхъ дел подано всеподданнейшее доношение с прошением, дабы повелено было всемлстивейшим шего императорского величества указом резиденцію гетманскую перенестъ из Глухова в Батурина, понеже де оной город Глухов на резиденцію гетманскую есть небезтрудный, и обретающимся при гетмане персонам, как великоросийским, так и малоросийским, немалая имеется нужда; а особливо когда де приезжают по каким делам, или присылаются от вшего императорского величества знатные персоны, то и тем для показанія квартир, пристойных домов нет, да и обывателем великое утеснение чинится и в приуготовлении на строение домовъ лесу, и на топление домов дров, и всяких харчевыхъ припасов имеется весьма нужда и недостаток, а в Батурине, яко в посредственном в Малороссии городе, в том без нужды имеет быть; ибо то всяк реками, Сеймом и Десною, может себе приготовить. Токмо по тому его, гетмана Апостола, всеподданнейшему доношению всемлтивейшаго вшего императорского величества указу не получено, того ради я о сем вшему императорскому величеству всеподданнейше донося, требую высокоповелительнейшаго вашего императорского указа.

Вшего императорского величества всенижайший раб князь Алексей Шаховский.

Августа 16 дня 1734-го году.

(резолуція): «По сему представлению разсмотря, впредь учинено бдет определение. Анна.

Подписана резолюция сентября 5-го дня 1734-го года».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 55224. Тогочасна копія)

№ 162

1734, вересня 24 (13). – Мена. – Ревізія Менської сотні

<p>1734 году сентебря 13 дня по указу ея императорского величества самодержици всероссийской, а по определению полковой черниговской канцелярии в сотні Менской пн Александр Бережинский, сотник волинский, да значковый товариш пан Григорей Волинский дворовому числу чинили ревизию, а сколько в оной явилос козаков грунтових, полугрунтових, убогих и нищих, весьма убогих и их козачих подсосудков, також посполитихъ грунтових, полугрунтових, убогих и нищих, весьма убогих и их же посполитих подсосудков ниже сего в селах и деревнях прописано</p>										
сотня Менска	козаки грунтовие	козаки полугрунтовие	козаки убогие которие иміють по коню и по волу	козаки нищие весьма убогие то якие в едних хатах при огородах	козацкие подсосудки	посполитие грунтовие	Посполитие пол. угрунтовие	посполитие убогие которие иміють по коню и по волу и поля по дню	посполитие нищие весьма убогие в едних хатах при огородах живут	посполитих подсосудки
В городі Мені	4	31	74	88	97	-	8	43	87	27
В селі Ве- личковці	2	3	13	10	-	-	2	13	9	-
В селі До- мошлині	2	-	3	13	-	-	14	15	47	-
В слободі Бречи	-	-	-	-	-	-	-	23	7	-
В слободі Хавдівці	-	-	-	-	-	-	-	12	-	-

В слободі Тютюн- никовою	-	-	-	-	-	-	-	11	2	-
В селі Бабі	6	10	39	63	15	-	-	-	-	-
В селі Слободці Никол- ского мнтра	-	-	-	-	-	-	6	27	12	-
В деревні Бутовці	-	-	-	2	-	-	3	12	5	-
В деревні Буромці	-	-	-	-	-	-	-	-	11	-
В деревні Бонда- ровці	-	3?	11	8	-	-	-	-	2	-
В селі Макоши- ні	-	7	20	14	11	1	6	21	34	-
Там бобров- ники	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
В слободі дівичого мнстра	-	-	6	-	-	-	-	19	9	-
В футорі Остапов- ці	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Там бобров- ники	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-
В селі Жукови- чах (Куко- виччах)	2	7	18	13	37	-	-	2	-	-
В деревні Максаках	-	-	-	-	-	-	10	31	35	-

В селі Ушні	2	3	9	12	3	1	-	27	15	-
В деревні Дубровці	-	-	-	-	-	-	3	4	-	-
В селі Осмаках	-	3	3	-	-	-	3	9	25	-
В селі Дягові	2	15	13	14	-	1	5	13	31	-
В селі Фескувці	2	6	6	13	31	8	3	10	23	-
В селі Даниловці	-	6	5	2	17	8	3	13	11	-
В той же сотні бобровників	-	3	-	-	-					
Итого в оной сотні дворового числа	22	94	221	252	211	3	6	305	365	27

(Опубліковано: Ситий І. Опис Менської сотні 1734 р. СЛ. 2007. № 4. С. 39–46)

№ 163

1734, жовтня 17 (6). – Конотоп. – с. Велика Каратুলь Переяславського полку. – Заповіт Тимофія Кабачного, жителя с. Попівки Конотопської сотні

«З подлінного копія.

Во имя Отца и Сна и Святаго Дха Свтыя Живоначалная и неразделимая Тройца, аминь.

Я, раб бжий Тимофій Петрович, прозвиском Кабачный, жител села Поповки, сотні Конотопской, полку Ніжинского, будучи от Гда Бга хоробою навіжений и еще при зуполном своему разумі и памяти цілой, ні з болезни огненной, ані от кого намовленный, тилко сподіваючись

ближше ко смерти, нежели ко животу, тіло мое земли и гробу предаю, дшу Гду Бгу вручаю от которого и создана есть, набыть мою движимую и недвижимую вручаю сну моему старшому Савелию от мала и до велика, и с которой части движимой повинен син мой Сава мене по християнску поховат и отпоминать и сорокоуст за дшу мою повинен заплатити, где Бг разлучит мене дшу от тіла моего и да приймет ю во вічния обители.

Сну моему меншому Лаврентию, где он обрѣтается ні в чом ему и наименшой часточки от ґрунтика моего не отказую, за его преступление пред Бгом, да и ко мні, что я от него терпілем увічча и побої и посмівіско чрез него от людей, другое оставило мене при старости літ моих и пошол себі, где хотя жить без блґословения моего и позволения, в том его вовся отсікаю, дочкам моїм з движимого моего иміния отказую: Хвесці телиця третяка, Насті телиця четвертака, Химці корова ис телям, Улиані, дочці моеї, тилко жита осмачку дати на обиходку еї. Бика четвертака продавши, на мою потребу пойдет, бо еще и виноват я долгу людям.

Нестер Оробей, жител поповский, виноват мні долгу за клячу золотих чтирнадцят без шага, и тое Савка чтобы виправил и за дшу мою там, в Поповці, что потрібно поплатил жита будет як измолотят осмачок искупят и тое продавши, за мене ж пойдет. А долгу я виноват Гарасиму Ананченку таяра без остатка. Нива под ярком в заставі Гаврилу Ризнику за полпята золотого, Мартину Яценку в заставі нивка за тринадцят шагов, а болше долгу в мене не иміється. Теди ствержаючи, сим моїм послідним тестаментом варую, могл бы хто касовати сей мой тестамент, з близких моїх родичов и далеких и костми моїми ворушити, таковий да будет проклят, анафема под клятвою свтих отец триста и осмнадесят иже во Никеї и расправится со мною пред нелицемірним судією в день владичен испитания, аминь.

А писан сей тестамент в полку Переяславском, в селі Каратулі Великі, в дому блгородного пна Гавриїла Бурляя, полковника охочопіхотного, при людех зацних и віри годних, при честному отцу Авксентию, дхвнику и Ивану Чемерису, Федору Скибі, жителю поповскому. А писан сей тестамент тилко прилюдне и без Сави, сина моего, бо в ту пору отехал був в Соснову ис Каратулі. А писал сию духовную Стефан Григориев Олшанский.

Октября 6, 1734 году.

Писар сотенний конотопский Захарий Бибииков».

(ЦДІАК України. Ф. 1943. Оп. 1. Спр. 136. Оригінал (?). Оpubліковано:

Мицик Ю., Тарасенко І. Документи фонду № 64 ЦДІАК України як джерело з історії Конотопського краю. IX Конотопські читання. Ніжин, 2018. С. 161–162)

№ 164

1734, листопада 17 (6). – Глухів. – Заповіт генерального осавула
Івана Мануйловича

«Во имя Отца и Сина и Святаго Духа. Аминь.

Я, раб Бжий Иван Мануйлович, асаул войсковий енералний, благодатию Всемогущого Бга здрав еще, будучи при совершенном разумі, а уважаючи на смертелност, жеби внезапно яко тат мя неготового не постигла, таковий за временно ведлуг звичаю християнского о дши и грішном тілі моем, так теж о позосталих жені моей Васси Алексієвни Турансковні и дочери моей Мариї Мануйловичовні Ивановой Пироцкой з мужем еї, а зятем моїм и потомству їх, сим моїм доброволним тестаментом чиню порядком: найпервий дшу мою в руці Всемогущого Бга яко сотворителя своего, от Него же создан, если так при кончині жития моего, яко и в безконечния віки отдаю, віруя и надіяся при том и смиренно Его ж маестат Бжий моля, да милостив будет еи и ден второго и страшного своего пришествия. А тіло мое грішное яко земля землі паки да предастся при парафіяльной церкви ншой свтаго архистратига Михаїла, аще же в службе и в далеком растоянїи, теди где Бг благоволитимет, там погребсти завіщаю. Однако ж на погребение и на усіх столах аж до годового священником. деяконом, дяком, панамарам, странним, убогим и нищим роздати золотих пятсотза дшу мою приказую. А на сорокоусти по всіх церквах глуховских, також по селах моїх и где толко футорі мої найдуются, тут же на мнстр глуховский Петропавловский и на протчие обытели свтие золотих тысячу записую. Що усе зят мой Иван Пироцкий руками своїми роздати должен. Жені моей Вассї Алексієвни Турансковні слободку в селі Ромашкові, на купленной мною землі моей, поселенную з людми и з двором в той же слободци, стоячий со всім строением, яко в собі иміється, винницу о трох казанах мідних, гаї, поля и сіножати, до того двора приналежние, млини о двох клітках и о четирах колах и всю греблю, пасіку, там же стоячую, в доживотное ея владіние отказую и посполитих людей, в том же селі Ромашкові жиючих, за служби войсковие мої мні поданных, ей же, жені, по кончину еї вручаю. А по смерти ея всі вишьпомянутие добра и маетност Ромашков должны возвратитис во вічное владіние пререченой и прямой наслідніци, дочери моей Мариї Мануйловичовні

Ивановни Пироцкой, мужеві ея и потомству их. А вічност той же жені моеї, Васси, футор в Миргородском полку, на Говтвах стоячий, от мене куплений и построенный со всім набытком, як тепер в собі иміється, то ест з конми, товаром рогатим и з овцями и со всім степом и з протчіими угодіями в потомніе часи лекую. Волно ей дати, даровати и продати кому хотя и записат, карету и четверню коней з щорами как (?) тариліцами и еще под палуби коней пар дві ей же записую и под вози пар дві зо всіми хомутами и дворец на Веригині, недавно мною от пна Кутневского куплений з садом, пчоли усі за Семеновкою в лісі найдуючиєся, ей же, жені моеї, подаю в вічност. А селом Бачевским з подданими и полем пахатним и млином одним, прозванием Старий, владіти оной жені моеї до смерти ея. В дворі міском глуховском по смерт свою жити силна она и з Семеновского гаю дров до двора на потребу свою привезти невозбранно, шинк мурованный, в городі Глухові на ринку стоячий, бровар и солодовню и комор три, а четвертую за містом в доживотное лекую ей владіние, а млин Полошковский о двох каменях оной же жені моеї во вічност отписую з двором, при млині найдуючимся, и двор, недавно мною куплений от Данила Кутневского, з полями, гаем и з срубом, там же двор зас уздицкий у Хабсики (?) куплений до живота, ей самой записую з садом, при нем будучим. Всі сие вишпрописанніе угодія якіе доживотне сожителници моеї отписани, тие по смерти ея міют непременно во вічную посессию дочер моя, Мария Иванова Пироцкая, муж ея и потомство их прямие сукцессори принят. А которіе во вічност ей отписую в сем тестаменті моем тие силна будет супруга моя, Васса, кому хотя дати, записати и за дшу лекговати и продати мимо дітей моїх кому хотя позволяю. Млин новокупленный о двох колах у попа савинского, у ростриги в полку Прилуцком ведлуг записов з полем пахатним з степом и гаями и зо всіми угодіями и з товаром рогатим, с конми и овечками жені моеї Васси, а по смерти ей внукам моїм, млин мні от пна Ялоцкого данний, з ступними на греблі Семеновской вручаю жені моеї и внукам моїм, сіножати еи половина самой міской в Заболотові, в озерах рибу ловит и двор у Хижках до життя еї, пней Анастасіі Мануйловичовні Василевої Оболонской, сестрі моеї родной, покойная matka нша по своему разсмотрению за живота еще своего що хотіла уділом дала, а по смерти покойной матки ншой поосталис імніем движимим усім по половині равномерно поділимося и ни в чем не обиждена от нас зостаєт. Марию Ивановну Мануйловичову Иванову Пироцкую, дочерь мою и мужа ея и потомство их прямими приржоними и правилними наслідниками сукцессорами и вічними обладателми, всіх моїх добр движимих и

недвижимих, чинячи сим тестаментом укріплюю и вікуїсто записую, а именно двор мой в городі Глухові стоячий, двор шинковий, на ринку стоячий, мурований, комор три в ринку, а четвертую за містом, двор на Веригині построений з приналежними до него хатами, огородами, сіножатми и поле все. сколко под Глуховом лежить во всіх руках, слободку Семеновку со всім як сам я владілем, то ест двор з хоромним строением, греблю з трома колами мучними, а четвертим ступним, подданих усіх, гаї, ліси, пасіку уздицкую з лісом, футор Уздицкий и людей при нем живючих, футор Тулиголовский з полями, сіножатми и одним млином, вешняком, футор в Хижках з сіножатою и гаєм новокупленным, озера рибные в Заболотові, сколко их ест купление, село Ромашков уезду Глуховского з посполитими людьми всіма, да там же, в Ромашкові слободку на купленной землі, поселенную з подсусідками, з двором и всім хоромним строением, як в собі иміється, винницю о трох казанах, гаї, поля и сіножати до того двора приналежние, млини о двох клітках, а о четирах колах и всю греблю, пасіку со всім в оном Ромашкові, село Бачевско, в уезді Глуховском лежачое, со всім подданством, гаями, лісами и двома млинами, прозиваемими Старим и Новим, з сіножатми и полями со всім ненарушне, село Гудими з дворцем и подданством, полями, сіножатми и гаями, футор на Златополоті (?), там же за Гудимами стоячий, купленного со всіми до него приналежитостми, тут же и футор новокупленный мною от пна Данила Кутневского на Асмані найдучийся со всіми млинами, пущею, сіножатми и полями, двор у Кутневского куплений з полем пахатним усім сколко ест у Полошках жені моею у вічност, волно ей даровати и продати, тилко ж в Полошках двор з подданими и полем при сем и стадце мое усе коні, товар рогатий, овци и протчую скотину всю от мала до велика во всіх вишпрописанних маетностях и футорах моїх, где що сищется, все дочери моею, мужу ея и потомству их во вічне владіние безпрепятие заживане и в зуполную моць и диспозицію поручаю, укріплюю и статечно записую и яким правом безпрепятне я владіл, тое ж мое право им, дочери, мужу ея и дітем их, во вічніе годи сполна вливаю чрез сей тестамент, вовся уступаю. Тут же одежду мою всю, рицарскую зброю, то ест кулбак оправних три, а пеструю одну, шабел три, рондов два, сагайдаков два, ладовницу, пистолетов пар дві, фузій шест, рог оправних и протчую апперенцію Стефанові Пироцкому, внуку моему, и другому потомству их записую и отдаю в вічними часи на домах по облікам що в том особенное распоряжение писменное реестровне за рукою моею от мене оставленное обявит. А на всі вишпоказанние маетности и угодия писменние кріпости, а наипаче монаршіе грамоти, гетманские

універсали и купчие записи до совершенного возраста внучат моїх Стефана и Анни Пироцких и протчїих их потомства, Ивану Пироцкому, бунчуковому товаришови, а зятеви моему, в соблюдение и содержание з женою его, дочерю моею, поручено сей остатной волі моеї завіт по власном моем расположении и диспорції оставлен и изображен и даби жена и діти мої во всем его ціле и ненарушне сохранили и исполнили Бгом их, Создателем всея твари и отмстителем, комуждо поділом увіщаю и грожу, а крєвних моїх близких и далеких покорственно прошу ни в чом и наименшим сего тестамента моего не нарушат и противности никакой не являт, но то кому зде написано, тим без всякого роптания и прекословия доволствоватис покорно. Аще же и то и в таком чом смітимет нарушати и розприти (?) сей мой тестамент, того да разорит Бг дшу с тілом и в земное да не будет исполненно и его остатное завіщание по нем, а з же пред нелицемірним судиею Хрстом Господем, хотящим судити живих и мертвих со всяким преступником и нарушителем сей тестаментальной волі моеї имам судитис, которий за слушание и разорение конечной децизии моеї буди, а на (...) * и в безконечния віки. Амин.

Да всякому чтущему, слишащему и відущему сей мой остатний без наименшого сумнителства будет віроятен подписом собственной руки моеї и приложением власной печати моеї ствержаю и умоцняю и вічне укріпляю.

В подлінном подписано тако: к сему тестаменту моему подписуюся собственноручно ея императорского величества Войска Запорожского асаул енералний Иван Мануйлович 1734 року ноеврия шестого дня в Глухові.

По прошенію самого его млсти пна Ивана Мануйловича, асаули енералного, генералний подскарбий Андрей Маркович подписался.

По прошенію войскового енералного асаули его млсти пна Ивана Мануйловича войсковий енералний писар Михайло Турковский к сему духовному завіту руку приложил».

(ЦДІАК України. Ф. 51 Оп. 3. Спр. 33. Арк. 103–105 зв. Тогочасна копія. Внизу документа намальоване коло всередині якого написано: «м[істо] п[ечати]»)

№ 165

1734, грудня 10 (листопада 29). – Стародуб (?). – Купча

«Року 1734 мсця ноеврия 29 дня.

Я, Стефан Гудович, значковий полку Стародубовского товариш, як прежде сего бунчужному енералному его млсти пна Семену Галецкому, будучому ему сотником полковым стародубовским, так и нні продал и денги восімнадцать коп и овса чотири осьмачки своими руками отобрал, три загоны, а именно: первый – лежачий на ростанках под селом Мишковкою, другой – к болоту под гай Коголев, третий – на середовици, и огород, где Говнюк жил, во вічне владіние; и волно его млсти тим грунтом владіти и як хотя пожитковати, дати, продати, даровати и в наилучший пожиток обернути, а я сам себе вічне отдаляю, на чем и подписуюсь.

На подлинном подпись тако:

Значковий полку Стародубовского товариш Стефан Гудович».

(ІР НБУВ. Ф. II. Спр. 18106. Внизу документа запис копійста: «Румянц[евская] опись, п[олк] Старод[убовский], т. 81, сотня 2-я полк[овая]»)

№ 166

1734, грудня 22 (11). – Універсал правителів Малоросійської колегії

«Поуказуея императорского величества самодержици всероссийской и прочая и прочая и прочая.

Полковникові черниговскому з старшиною полковою також того полку сотника и всім, кому о том відати надлежатимет чрез сие объявляется сего декабра 4 д. нам, генералу лейтенанту сенатору и кавалеру свтого Александра и гвардії подполковнику и ея императорского величества генералу адъютанту, кнзю Шаховскому при доношеніи своїм майстрату черниговского войт Иосиф Титович з майстратом презентовал предостойнішие високомонаршие блаженния и вічнодостойния памяти великого гсря цря и великого кнзя Алексия Михайловича, самодержца всероссийского грамоти, 7163 и 169 годов: 1, на потверждение прав и привилиев и свобод от королей полских наданных. 2, с обнадеживанием милостивого государева жалования и незабвенного навсегда призрїния, войтам черниговским з майстратом и всему посполству всемилостивїйше жалованние, до прежде бивших гетманов універсали два гетмана Ивана Бруховецкого (1)

потвердителнии на права и привилии и волности магдебурския, також на озера, млини, шинки и инние міские на ратуш доходи июля 6 (2). августа 3 на млин погорілого на Білоусе реці с тім предложением, чтоб ревизори войсковие в содержаню того млина жадной перешкоди и трудности не чинили, на ратуш войтові черниговскому 1663 году данние (3), гетмана Ивана Самойловича 1672 году по грамоті царского величества потвердителние на всі права и привилея, да на село Петрушин на озера міские и перевоз на реці Десні, землі волок тридцят, так теж на млини: 1, на реці Білоусі погорелнии, 2, на реці Стрижні Ялоцкого к ратуше, а на войтовство Черниговское землі пашенной волок двадцят до того села: Свині, Киселювка, Березанка, со всіми к ним принадлежностми, и озеро Почилск, на бурмистров земли волок дванадцят и село Хмелница, да на писара волок чтири. 4, універсал бывшего гетмана измінника Мазепи на права и суда магдебурские и на село Петрушин к ратуше, також на вишшие показанной перевоз и млини на Білоусе и Стрижні, с озерами, волоками и со всіми пожитками, да жалованную предостойнішую високославния памяти их величеств великих гдрей цря и великого князя Иоанна Алексиевича и Петра Алексиевича, императора, самодержцев всероссийских 7198 году грамоту, в которой показанно, означенним селу Петрушину перевозу и млинам на Білоусе погорілом, а другому на реці Стрижні Ялоцкого с озерами, волоками, сеними покосами и другими принадлежностми по силі листу показаннаго гетмана Мазепи быть з ратушею черніговскою во вічном владінии и им, войту с міщанами, иміть волное употребление, по силі означенних високомонарших грамот и королевских привилий и нікому з старшин чрез право магдебурское к своему суду не притягат; и універсал гетмана Ивана Скоропадского в котором село Петрушин со всіми угодии, млин Погоріловский, перевоз на реці Десні, помірное, ваговое и торговое, к ратуші, и села: Свині, Березанку и Киселювку на войта, а село Хмелницу бурмистрам утверждено в безпрепятственное владіние, да вновь село Сумичевку определено до ласки войсковой, да притом он, войт Титов с магистратскими оказаною показал, что млин Ялоцкий и сених покосов немало, також грунта и другие угодия по ограничению дозорца Германа Цеханова, подсудка смоленского, и привилиями королей полских Жигимунта и Владислава утвержденными (которое именно по урочищам в грамоті 7198-м году показано) кирпичные и протчие заводи за разних владілцов отошли и в лісі Любецкий владілци ж не допускают невідомо для чего что все по той грамоті в волное употребление войту черниговскому з маистратом укріпленно, а на показанние права привилия да на село Петруши[н] млин на Белоусі реці Погорілого

с озерами и сінокосами ваговое от пудов на ратуш, а особливо на войтовство на села: Свин, Березанки и Киселювку, да на бурмистров надлежащее село Хмелницу во владіние их пні иміющиеся просил он, Титов, з войсковою енеральной канцелярії універсальной конфирмації. Мы прето, генерал – лейтенант, сенатор и кавалер святого Александра, лейб-гвардии конного полку подполковник, и ея императорского величества генерал-адютант с присудствующими войсковою енеральной канцелярії членами, принявши его, войта черниговского Иосифа Титова, прошения за їх всегдашнюю ко всероссийскому ея императорского величества престолу вірност, иміючи же власт по силі премоцнійшой ея императорского величества високомонаршой грамоти за собственною ея императорского величества рукою во объявление генеральной малороссийской старшині и всему малороссийскому народу присланной, в которой всемилостивійше повелено нам генералу лейтененту с присудствующими войсковою енеральной канцелярії членами всякие в Малой Россіи, которіе до уряду гетманского правления и до войсковою команды принадлежат діла управлят по прежним указам и инструкциям, данным прежде бывшим гетманам, веліли ему войту Иосифу Титову по силі вишеозначенних високомонарших премоцних грамот и гетманских універсалов в потверждение прежних майстрату черниговскому прав, привилиев и волности магдебурских, також для спокойнішого владіния селом Петрушином, перевозом на реці Десні, мелницею на реці Белоусе Погорілого о 2 каменях, рибними ловлями и сеними покосами, як в грамоті 7198 году именно показанно, да ваговым от пудов на ратуші, а на чині войтовства селами: Свиною, Березанкою и Киселювкою, на содержание же себе, бурмистрам, селом Хмелювкою, войтові черніговскому Иосифу Титову с майстратом видат з войсковою енеральной канцелярії універсал, чрез которий позволяется теми всіми вишепоказанными маетностями, млинами и другими угодами владіть ему, войту, з майстратом безпрепятственно, так дабы полковник черниговский з старшиною полковою и сотниками, во владінии тих сел, грунтов и протчих угодий и в отбиранию с оних всяких пожитков, а з млина розмірових приходов ему, войту, з майстратом, никто ни малійшой не важился чинити трудности и перешкоди пилно предлагается а о протчих млинах, грунтах и других угодиях в високомонаршой 198 году грамоті показанных и о недопущаню въездит в ліс Любецкий и о протчем (о чом он, войт, с казною объявил, что в разние поотходили владіния) впредь надлежащее рассмотрение и определение учиненно будет.

Дан в Глухові декабра 11 дня 1734 году.

В подлинном подпис таков: княз Алексій Шаховский.

Князь Андрей Бярятинский.

Василий Гуріев.

Андрій Маркович.

Федор Лисенко.

В подлинном універсалі печат гетманская.

На подлинном універсалі № 3816

С подлинним універсалом свідітелствовав канцелярист войсковой
Фома Леонтович».

(ІР НБУВ. Ф. II. Спр. 2316. Арк. 1–10. Копія кінця ХІХ ст. Опубліковано:
Мицик Ю., Тарасенко І. 3 нових документів до історії Сіверщини (ХVІІ–
ХVІІІ ст.) (Ч. 13). СЛ. 2018. № 6. С. 88–90)

№ 167

1734 р. – Мена. – Реєстр «роковини»

«Реєстр сколко свщеники градские и сілские задатку дали на 1734 год
на роковщину».

Градские	зол	грив	шаг	коп	жито
Отец Павел менский	-	-	-	-	-
Отец Андрей менский	-	-	-	-	-
Отец троецкий менский	-	-	-	-	-
Отец величковский	1	-	-	-	четвер
Отец даниловский	-	1	-	-	четвер
Отец александров- ский	-	-	-	-	четвер
Отец домошлинский	1	-	-	-	четвер
Отец бабский	-	1	-	-	четвер

Отец макошинский	-	1	-	-	четвер
Отец куковицкий	-	1	-	-	четвер
Отці фескувские	-	1	-	-	четвер
Отец осмаковский	-	-	-	-	четвер
Отец бурковский	-	1	-	-	четвер
Отец дяговский	-	1	-	-	четвер
Отец степановский	-	1	-	-	четвер
Отці волосковские	-	1	-	-	четвер

(Опубліковано: Ситий І. Опис Менської сотні 1734 р. *СЛ.* 2007. № 4. С. 39–46)

№ 168

1734, до грудня 8 (листопада 27). – Скарга конотопського сотника Йосипа Костенецького до гетьмана Данила Апостола

«Ясневелможний мсці пне гетмане и кавалер, премлстивийший мой пне и всенадежний добродію.

Уже тому болше десяти літ, когда будучи в Гданску, занял у мене бунчуковий товариш покойний Иван Тополніцкий сорок шест червоних, на якую должную сумму иміється в мене от него, дебітора, саморучний при многих купцах, на тот час там случившихся, данний мні обліг. По которому хочай и многажди упомянутого дебітора должного своего упоминалемся, однак он время до времени отлагаючи означенной мні не извѣстивши сумми, волею Бжиею умре. И так оный долг даже и до днес без своего дебітора не уплачен зостае. А понеже довольно я извѣстился, что по умертвїи вышреченного дебітора моего брат его родний бунчуковий товариш Иван Тополніцкий всю наслідственную по покойному отцу их Тополніцкому в движимих и недвижимих добрах част, на его спадающую, в свою посессию одержал и всіми добрами завладіл (до которого любо я многократне с претенсиею моею за

показаний брата его долг, як до сукцессора добр его, озивался, однак он пренебрегая мої отозви, не хочет мні платити). Теди с покорностию моею прошу ясневелможности вшей мененному Тополніцкому своїм реїментарским указом предложит, дабы он, показаний, брата своего долг, будучи наслідником братних добр, без отречения уплатил или по оцінки с приналежных на покойного брата его грунтов мні уступил.

Запис на звороті: «Иосиф Костенецкий, сотник конотопский, в поданной супліці своїй виразил, что бунчуковый товариш покойный Иван Тополніцкий, будучи в Гданску, занял у него сорок шіст червоних, на який долг иміється у него саморучный обліг, многие свідители, и, не уплативши, оной умре. А понеже по умертвії показаного дебітора брат его родный Иван Тополніцкий всю наслідственную в движимых и недвижимых добрах, на означенного дебітора спадающую част, в свою посессию принял и оними добрами владіет, у которого хочай многожди он, челобитчик, об отданне долгу своего упоминался, однак он не відат чого ради платити не хочет. Того ради просит ясневелможности вшей реїментарского указа, дабы помянутий Тополніцкий без отречения брата своего долг, будучи наслідником его добр платил или з грунтов приналежащих на него уступил».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 51311. Тогочасна копія. Запис зверху документа: «Подана д. 27 9вра 1734 року. Записав в книгу, доложит»)

№ 169

1734, не пізніше грудня 17 (6). – Лист Домнікії Кандиби до князя О.І. Шаховського

«Сиятелнійший и високопревосходителнійший гспдн гспдн генерал-лейтенант конной лейбгвардії подполковник ея императорского величества генерал адютант, сенатор и кавалер кнзь Алексій Иванович Шаховский.

Млстивий мой гсдр и вседержавніший патрон

Указ ея императорского величества самодержици всероссийской от вшего висококняжеского сиятельства з войсковою енеральной канцелярії сего декабря 10 д. в вечер я, нижайшая, получила, в котором приложено, даби по челобитю бившой синовой моей Евросиміи Горленковни, бунчукового товариша Антона Милорадовича жени, о забраніи якоби умершим мужем моїм и мною за проданное в низовом корпусі вино двойное денги и скоро по полученіи оногo указа велено мні, нижайшой, в самой скорости самой или з вірующего челобитною повіренного сего

декабря на 3 число прислат к отвѣтствию и явится в Глухов к вшему висококняжескому сиятельству в войсковой енеральной канцеляриі. Сего ради падши до стопи ног вашего висококняжеского сиятельства, моего всенадежнѣйшого патрона и милостивого гспдна, нижайше прошу ради слабости здоровья моего, також трудного ннѣшнего (при старости лѣт моѣх) пути и переезду рѣчного повелѣть млстиво отсрочит до наступающаго генваря 10 дни в надходящом-м 1735 году даби мнѣ возможно било самой, прибувши в Глухов и явившися перед лице високое вашего висококняжеского сиятельства и на поданное бившой синовой моей челобите отвѣтствовать. О сем з всенижайшою моею раболѣпною покорностию вашего висококняжеского сиятельства вторичне прошу.

Вшего висококняжеского сиятельства милостивого моего гсдря и всенадежнѣйшого патрона нижайшая раба Домникия Андріева Кандибина.

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 55189. Арк. 33–33 зв. Оригінал. На початку документа є резолюція: «1734 декабря 6. Записав в книгу, доложит»)

1735

№ 170

1735, березня 29 (18). – «Доношение» третейського суду князю О.І. Шаховскому

«Сиятелнѣйшему и високопревосходителнѣйшому гспдну гспдну генералу-лейтенанту, сенатору и кавалеру ея императорского величества генералу адютанту и от лейб-гвардіи конного полку подполковника князю Алексію Ивановичу Шаховскому в енеральную войсковую канцелярию с третейского суда

Всепокорнѣйшее доношение

По указу ея императорского величества генеральной войсковой канцеляриі по опредѣленію вашего високо княжого сиятельства против челобития Андрея Кандиби, которий бет чолом на матку свою Ефросинію, во втором ннѣ малженствѣ Милорадовичеву, и приложил реестр к одисканию забранних ею отческих его пожитков в денгах и в протчем и просит отдат его в опеку кому пристойно; велено в третейском судѣ учинит рассмотрение и решение по указам ея императорского величества и по правам малороссийским, а як

тое діло кончено будет, о том репортоват до вашого висококняжого сиятельства в енеральную войсковую канцелярию немедленно. И по тому ея императорского величества указу в третейском суді до соизволения вашого висококняжого сиятельства разсуждено: что против того чолобиття Андрея Кандиби на матку его, Милорадовичеву, дат суд и чинит рішение зараз не довелось, для того по усмотрению в оном суді младолітного состоянія означенного Андрея Кандиби до позвов и до судов подлуг прав еще неприличного опреділили: учинит первое ему опеку и взят в бунчукового товариша Василя Кандибы сказку, в которой бы показал он именно, челобитчик Андрей Кандиба, як ему в свойстві близок? И в яких состоит літех? И сам ли он или иміет братов и сестер и сколко, и в яких літех же и хто ему ближчий по свойству в фамиліі его, а в сказце от оногo бунчукового товариша Василя Кандиби показано, что челобитчик Андрей Кандиба ест родний ему, Василию Кандибі, братанич, старшого брата его сн, літ же от рождения ему чотирнадцят и иміет еще одного брата меншого Александра, котрому літ дванадцят, да двох сестер Анну в тринадцяти, а Анастасию в десяти годах. Ближчшого же в свойстві, а и мужеска полу в фамиліі своей кромі его, Василя Кандиби, дяді своего, не иміет. А по малороссийским правам, по артикулу «30» в розділі «б», да по артикулу (...)»* в том же розділі в статуті напечатано: По смерти отцов діти...слие для цілого содержания имінія их повинни быть подсмотренные. Опікунов до совершенных літ мужеска полу до 18, а женска полу до «...» літ, а ежели отц умираючи, таким дітям не назначит тестаментом опекунов и брата их родного в совершенных літех не будет, то дяди их по месту отца, то ест отца их брати. А ежели по месту дядей ніт, то матерние брати, а ежели и тіх ніт, то ближшие по свойству опекунами им быть должны до літ их совершенных, да того ж розд(...)»* по артикулам 6 и 14 опреділено: опекуни міют дітей літ недорослих обыд судом доходит и нічого з їх имінія не упустить, а если в чом дитинним имініям зділают упущение или что ростратят на свої власности, того діти доросши літ, правом доходит волни. Того ради по вишеизображенним правам малороссийским челобитчика Андрея Кандибу и брата его Александра, яко в молодых літех обритающихся, надлежит отдать в опеку дяді їх родному Василию Кандибі, бунчуковому товаришу, з подпискою такою, что он, содержачи над тими братаничами своїми опеку, з имінія на їх част, по жребію отца їх належного, нічого утратити не сміет и когда они до совершенных придут літ, всяких част имінія движимого и недвижимогo отдад им без найменшой утрати повинен, також и если сут от кого в чом їм якіе обиди, в том числі и по силі означенного реестру о забраніі маткою їх, ннішнею во втором

брачій Милорадовичовою, отческих пожитков в днгах и в протчем, тот же дядя їх искат и права в том преднадлежащим судом доходит может. А что сищет, то все тое равним же образом додержат и (...)»* в цілоє отдание должен. Понеже оние братаничи его сами без опекуна за нинішнім младолітиєм своїм ни в якого суду искового свого процессу производит подлуг правних артикулов способности и свободы иміть не могут, сестрам же помянутого чолобитника Андрея Кандиби Анні и Анастасії зостават должно при матце їх для того, что по правам малороссийским, по артикулу 11, в розділі 5 в статуті в посліднем пункті напечатанном: хоча велено дітям літ недорослим иміть ім самим и имініям їх опекунов дядей или других близких, однак для лучшого воспитания дівкам до пойдя їх замуж, а мущинам до семі літ, до времени способного к науце, бит при матерях їх и опекуни для таких дітей, поколя при матце будут, повинни по возможности имінія на одіяние и пропитание дават ежегодно до рук матери їх и потому означенних чолобитника Андрея Кандибі сестер матка їх, Милорадовичова, содержит при собі в добром воспитанії до отданя їх замуж и чого надлежит подлуг правного определения от опікуна требовать міст. Якое третейского суда вишшевираженное рассмотрение сим доношением подвергаем в височайшую вашего княжого сиятельства децизию и милостивую апробацию.

Михайло Скоропадский.

Петр Валкевич.

Тимофій Сенютович.

1735 году марта 18 дня».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 55193. Тогочасна копія)

№ 171

1735, травня 7 (квітня 27). – Умови вступу до цеха шапкарів м. Мени

«1735 года априля 27 д:

Умовили Леонтия, брата моего, в шапочники вишеписанного числа такою умовою на пят год остатний год поніделки на отході свита новая, шапка, чоботи, желізко, ножиці, наперсток и всі потребние вещи задуга вся маистерская от мала до велика, толко наша кошолка, а о визволку такая була умова ежели уступне будет маистер братии ставит то визволк нш увес, когда же уступного ставит не будет то визвилк пополам. Якая умова била при Ивану братчику, Сердюку и при Ивану

Ткаченку, що гречуловну держит».

(Опубліковано: Ситий І. Опис Менської сотні 1734 р. СЛ. 2007. № 4. С. 39–46)

№ 172

1735, травня 30 (19). – Глухів. – Універсал Малоросійської колегії

«По указу ея императорского величества самодержиці всероссийской и протчая и протчая и протчая.

Полковникові ніжинському з старшиною полковою и сотниками, а особливе сотникові глуховському з урядом, и всім, кому о том відати надлежатимет чрез сие обявляється, иж чесний отц иеромонах Никифор, игумен мнастира сто Петропавловского глуховского при поданном своем нам, генералу лейтенанту, сенатору, кавалеру стого Александра гвардії подполковнику и ея императорского величества генералу адютанту в енералную войсковую канцелярию доношеніи презентовал премошнійшие высокомонаршие в разных годіх жалованние грамоти (1) блженния и вічнодостойния памяти великого гдра цра и великого князя Алексія Михайловича на владіние мнастиру Петропавловскому селом Холопковим, деревнею Баничами и которие на их земли внов поселис. также деревнями Везенками, Ховзовками и Будищами буде на то село и деревні унное (?) кого жалованних грамот и инних никаких кріпостей ніт и спору и челобитя о том ни от кого не будет в 1668- м сентеврия 4 (2) блженния и вічнодостойния памяти великих гдрей црей и великих князей Иоанна Алексіевича, Петра Алексіевича и великия гсдрни благовірния цревни и великия княжни Софії Алексіевни тому ж глуховскому Петропавловскому мнстиру на мнастирские их села Холопков, Баничи дана, деревні Будища, Ховзовку, Вязонки, Мацково, Чернево и Ротовку и на всякие к тім вишеписанним вотчинам принадлежащие мелници и на Мутинский перевоз в 1689-м февраля 28 (3) блженния и вічнодостойния памяти великих гдрей и великих кнзей Иоанна Алексіевича, Петра Алексіевича, игумену того глуховского Петропавловского мнастира Силвестру з братиею на вишпоказанние іх вотчини села Холопковку, Баничи, Мацково, Ротовку, по реці Ясмани лежащие, да на слободку Бородавку, да на села ж Везонку, Ховзовку, Будище, Чернево, по реки Клевені лежащие, и на мелници и на инние всякие угодия и на перевоз, чим они прежде владіли в 1693 марта 10, також універсали (1) гетмана Ивана Виговского на владіние мнастиру Петропавловскому Глуховскому показанних сел Холопкова и Банич

и млина Стрелницкого, на реки Клевени стоячого, в 1658 генвара 30 (2), гетмана Ивана Бруховецкого на ті ж села Холопков и Баничи с тим же Стрелницким млином и на другие млины мнастирским коштом построение, в 1664-м сентеврия 13(3) конфирмацию гетмана Деяна Игнатовича мнастиру Петропавловскому на село Холопков, Баничи с принадлежностями и млин Стрелницкий на реки Клевені, так же на їх мнастирском грунті осілие деревні Ховзовку, Будища и Везонку со всіми їх пожитками и млины власним коштом едни под мнастирем, другие под Везонкою побудованние, да на перевози Мутинский и Каменский з добрами в 1669-м марта 9. (4) Его ж гетмана Игнатовича на наданную им в том же году и мсці деревенку Мацково со всіми к ней принадлежностями и млины на новой греблі под Глуховом и на перевоз Мутинский. (5) Гетмана Ивана Самойловича на млин їх в селі Богдановці на реці Шостці з двома колами межи млинами з одной стороны мнастира Новгородского, з другой Афанаса, атамана бывшего новгородского, в 1672-м септеврия 27(6) конфірмацію гетмана Мазепи на всі грунта млины и инние угодия и на тож село Холопково и под тим селом три клетки мелниц на реки Есманы село Баничи, село Мацково и селце Бородавку, где и дві клітки на реки Клевені, селце Вязонку, под яким на реки Клевені чтири клітки, селце Ховзовку, селце Будище и селце Чернево под самим мнастирем на той реки Клевені и перевоз Мутинский в 1692-м ноябра 28 (7); его ж гетмана Мазепи на ліс от законника Корнилия мнастиреві Петропавловскому легованний, прозиваемий Мариці, в сотні Глуховской положенном, найдучийся с пасіками и гребелками в вічную посессию (8). Его ж, Мазепи на половину стану Мутинского всіх рибних ловлей в 1702-м сентеврия 8, ноеврия 6 чисел (9). Его ж Мазепи, дабы Андрей Лизогуб без відома и позволения его гетманского не важилься внов под селом Каменем на реці Сейму до села Хижок построїти перевоз под виною тысячи талярей в 1707 септеврия 18 (10). Гетмана Скоропадского на рибную ловлю в озерах мутинских и чтоб рибалки мутинские, не будучи ни в чем спречни в той рибной ловлі, повинност свою отдавали в 1708, ноябра 23 (11). Его ж гетмана Скоропадского конфирмацию на села Мацков, Холопково, Баничи, да на деревни на власних їх грунтах осаженние Ховзовку и Везонку со всіми до них принадлежностями и вишеписанными млинами и лісом, прозиваемим Марицею (12). Его ж, гетмана конфірмацію на их же мнастирские маетности, а именно на села Баничи и Мацков и Кут з рощею, село Холопков з млинами и лісом, там же на Ясмані будущим, село Ротовку, слободку Бородавку з млином при ней обрїтаючимся, на села Везонку, Ховзовку, Будища понад рікою Клевеню, на якой при тих

селах млин в чтирох клітках, на село Чернево и млини под монастирем, на млин в селі Богдановці, на Мутинский перевоз з половиною рибних ловль и на ліс Марицю в 1710-м мая 25 и ноября 28 чисел и на ті всі вишеписанние маетности, села, деревні, млини, ліси, поля, перевози, рибные ловлі и протчие угодия просил помянутого Петропавловского глуховского мнастира игумен з братиею от нас, генерала лейтенанта, сенатора и кавалера універсального подтверждения. Мы прето, генерал лейтенант, сенатор, кавалер стаго Александра гвардії підполковник и ея императорского величества генерал адютант по силі премошнійшого ея императорского величества високомонаршой грамоти за собственного ея величества рукою в обявленіи генеральной малороссийской старшині, полковникам, полковой старшині и всему народу малоросийскому генералу-лейтенанту прошедшого 734 году марта 17 д. присланого, в которой всемлостивійше повелено нам, сенатору и кавалеру с присутствующими енеральной войсковой канцелярії членами всякие в Малой Россіи, которие до уряду гетманского принадлежат діла управлят яко по силі премошнійших високомонарших жалованных грамот и гетманских універсалов на вищепрописанние мнастира Петропавловского глуховского маетности, села, млини, ліси, поля, перевоз (кромі озер) и протчие угодия оному Сто-Петропавловскому глуховскому мнастиру в спокойное и безпрепятственное владіние (буди от кого спору и челобитя не будет) в подтверждение от енеральной войсковой канцелярії за рукою ншею и присутствующих членов веліли видат універсал, так дабы полковник ніжинский, старшина полковая и сотники, а особливе сотник глуховский, и никто з старшини и черні во владінии вищезначенных маетностей, сел, и деревень спринадлежащими угодіи и в отбираню с них всяких обиклих пожитков помянутому Сто-Петропавловскому глуховскому мнастиру жадного препятствия и перешкоди чинити не важилис, войтам же вишепоказаних сел со всіми посполитими людми (кромі козаков при своїх волностях всегда ненарушно зоставати иміючих) отдавали обиклое подданническое послушенство и повинност, предлагаем.

Дан в Глухові мая 19 д. 1735 году

Кнзь (?) Шаховской.

Кнзь Андрей Барятинский.

Васил Гурьев.

Андрей Маркович.

Феодор Лисенко».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 61931. Оригінал, завірений печаткою. Збоку пізні-

ший запис: «Записан в книгу под № 2006». Опубліковано: Мицик Ю., Тарасенко І. 3 нових документів до історії Сіверщини (друга половина XVII–XVIII ст.) (Ч. 2). СЛ. 2016. № 3. С. 75–76)

№ 173

**1735, червня 21–22 (10–11). – Ніжин. – Довідки ніжинського полкового
щодо скарги Івана Терещенка на конотопського сотника
Григорія Костенецького**

«1735 году юня 10 д. по определению полкового ніжинского суда чиненна з ділом справка, а по справки явилось, что челобитю Ивана Терещенка на Григория Костенецкого и сина его Иосифа Костенецкого в разних обидах поданному, по определению полковой ніжинской канцелярії прошлого марта от 3 числа посланъни з оной полковой канцелярії к ним, Костенецким, ордери, даби он, Иосиф Костенецкий, на 4, отц его на 10 числа того ж марта явились. В полковой канцелярії, являлись ли или ніт, в ділі ніякого виду ніт, толко иміється при том ділі доношение от показанного Иосифа Костенецкого марта 7 сего году поданое, что челобитчик означенный Терещенко без відома полковой канцелярії з Ніжина уехав, а на том доношеніі ніякого определения не иміється.

Канцелярист полковий Федор Стефанов.

1735 году юня 11 по слушаніі в суду полковом ніжинском сей справи согласно определили послат з оногo полкового суда к отвітчикам повторние ордери, даби они по тому ділу явилис в суду полковом сего юня 16 числа, а как являться, то им, челобитчиком, дат по указу суд.

Судиа полковий Леонтий Грановский.

Писар полковий Иван Кужчич

Атаман ніжинский міський Сава».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 55243. Тогочасна копія)

№ 174

1735, червня 22 (11). – Ніжин. – «Справка» ніжинського полкового щодо конотопського сотника Йосипа Костенецького і його батька Григорія, колишнього конотопського сотника

«1735 году юня 16 д. по вишеписанному суда полкового ніжинского определению в справке явилось, что в оном полковом суді иміється діло Ивана Терещенка, козака и жителя конотопского, з Григорием Костенецким и сином его Иосифом Костенецким, сотником конотопским, в разних обидах заводное. По которому ділу определением оногo ж полкового суда сего юня 11 д. состоявшимся, велено послат к ним, Григорию и Иосифу Костенецким ордери, даби они по тому ділу явилис в суді полковом сего юня 16 д. Толко еще по оному определению к ним, Костенецким, з полкового суда ордери не послани.

Канцелярист полковий Федор Стефанов».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 55245. Тогочасна копія)

№ 175

1735, червня 22 (11). – Ніжин. – «Извѣстие» ніжинського полкового щодо конотопського сотника Йосипа Костенецького

«З полковой ніжинской канцелярії в суд полковий ніжинский извѣстие.

По указу ея императорского влчства самодержици всероссийской з войсковой енеральной канцелярії в полковую ніжинскую канцелярию сего июня 11 д. присланому, сотник конотопский Иосиф Костенецкий определен для покупки в Україні биков по именному ея императорского влчства указу, в Шлезию на продажу отправляющийся, и велено его, сотника, сверх того ни в какие другие послнки не отправлят, о чем, як в полковой ніжинской канцелярії по силі того указу исполнение чинится, так за извѣстием и суд полковий обявляється 1733 году юня 11 д.

Писар пол[ковий] Леонтий Грановский.

Полковий ніжинский канцелярист Иван Мостак (?).

Вишеписанное извѣстие в суді полковом ніжинском под июня 11 д. 1735 году и по слушанії оногo определения в полковом суді справится: не иміється ль якогo діла к показанному сотникові конотопскому Иосифу Костенецкому, а справяс, доложит.

Судиа полковий Леонтий Грановский.

Писар полковий Іван Кужчич.
Атаман ніжинський міський Мойсій Савич».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 55245. Тогочасна копія)

№ 176

**1735, липня 12 (1). – Ніжин. – Рішення ніжинського полкового судді
щодо конотопського сотника Йосипа Костенецького та його батька**

«1735 году юля 1 д. по указу ея императорского влчства суд полковой ніжинский слушав извістія з полковой ніжинской канцелярії сего ж юня 11 д. в суд полковий ніжинський присланого, и по оному извістію учиненой по определению полкового суда з діла Івана Терещенка, козака и жителя конотопского, з Григорием Костенецьким и сином его Іосифом Костенецьким, сотником конотопским, о разных обидях заводного, справки согласно приговорили: понеже в помянутом извістіи показано, что по указу ея императорского влчства енеральной канцелярії, в полковую канцелярию присланым, преречений сотник конотопский определен для покупки в Україні биков, в Шлезію на продажу отправляется, и велено его, сотника, сверх того ни в какие другие посланки не отправлят. Того ради от оногo челобитчского діла его, сотника, уволить и потом ділу о прибитії его, сотника, в суд полковий ніжинський для отвітствия з оногo полкового суда ордеру к нему не посылат, а к вишреченному Григорию Костенецькому по прежнему суда полкового определению повторний послат ордер, даби он, Костенецький, по тому ділу для отвітствия явился в оний полковий суд сего июля 3 числа непременно для ясні и того же в означенном ділі виду. Вишеписание извістие и справку з сим приговором к тому челобитчскому ділу сообщит.

Судия пол[ковий] Леонтий Гроновский.

Писар пол[ковий] Іван Кужчич.

Атаман ніжинський Мойсій Савич».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 55246. Тогочасна копія)

№ 177

1735, липня 24 (13) (?). – Ніжин. – Повторний ордер Григорію та
Йосипу Костенецьким

«До Григорія Костенецького, військового товариша и Йосифа Костенецького, сотника конотопського по титлі.

По определению суда полкового ніжинського, велено к вам послат повторний сей то де (?), а в оном предложит, аби ви по ділу Ивана Терещенка, козака и жителя конотопського, в різних обидях, якоби от вас ему починених. В оном полковом суді иміючотся (?) для отвітствия явилися в суд полковий сего июля 3 числа непременно и в том пну Григорію Костенецькому учинит по сему ордеру исполнение.

Дан в Ніжині июня 13(?) д. 1735 р.

Подпис

Судия полковий ніжинський Леонтий Гроновський.

Писар полковий Иван Кужчич.

Асаул полковий Федор Борсук.

Атаман ніжинський Мойсій Савич.

Судовий писар Федор Тимофійєв.

Канцелярист полковий Федор Стефанов».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 55246. Тогочасна копія)

№ 178

1735, липня 30 (19). – Ніжин. – Проміжна постанова ніжинського
полкового суду щодо справи Григорія Костенецького

«1735 году юля 19 д. послушанії сего в суді полковом ніжинском согласовано определили, поневаж отвітчик Григорій Костенецький на оном доношенії подписал себе бунчуковим товаришем того ради о бунчукових справитися с указами, где им повелено в чолобитних ділах бит судимими в полковом ли суді или в суді військовом генералном, а справясь, доложит.

Судія пол[ковий] Леонтий Гроновський

Писар полковий Иван Кужчич.

Атаман ніжинський Мойсій Савич».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 56248. Тогочасна копія)

**1735, серпня 1 (липня 21). – Ніжин. – Рішення по скарзі конотопського
козака Івана Терещенка на Григорія Костенецького**

«По вишписаному суда полкового Ніжинського определению в справі явилось в універсалі покойного гетмана и кавалера Апостола, прошлого 1733 году августа 19 д. состоявшемся, показано.

На енералную старшину, полковников и бунчуковых товарищей, которые в нижних сотенных и полковых судах не судими, если то иміет такую к ним претенсию, искал би суда и розправи и подавал челобитние под именем ея императорского влчества у него гетмана и кавалера Апостола в Глухові в суді войсковом енералном, где з ними учинено будет як указы ея императорского влчества и права малоросийские повелівають

Канцелярист пол[ковий] Федор Стефанов.

1735 году июля 21 д. в суді полковом ніжинском слушав вишписанной справки, согласно определили, истцу Ивану Терещенку, жителеві конотопскому, в челобиті его в полковую ніжинскую канцелярию, на Григория Костенецького, бунчукового товариша, поданному, отказат для того, что вишейображенним покойного гетмана и кавалера Апостола універсалом, велено на енералную старшину, полковников и бунчуковых товарищей искат суда и розправи в суді войсковом генералном, и ежели он, Терещенко, иміет якую к нему, Костенецькому, в сем претенсию, то по силі того універсала бил челом в суд войсковом енералном, а не в полковом ніжинском суді.

Судія пол[ковий] Леонтий Гроновский

Писар полковый Иван Кужич

Атаман ніжинский Мойсій Савич».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 56249)

1736, січня 29 (16). – Івантенки. – Лист Марти Гудович до Гудовича

«Мці пне Гудович, мой приятный блгодітелю!

Сего генвар[я] 15 д. писаний в. мм. пна два, едно ко мні, другое к милому сну вашему надлежащие, в Ивантенках мною получени, стороны грунту Михайловского и о прибитии его, милого сна вашего, к вам в Мишковку и о протчем, на которие сим обявляю в. м. м. пну: что з грунту Михайловского собираю я хліб с тіх пор, как по продажи в. м. м. пном бунчужному енералному пну Галецкому нами откуплен у него, пна бунчужного, о чем и купчое письмо, іміючоєся у нас, явствуєт, а з сном моим Василием был ли у вас о том грунті який розговор о неімїнии до оного грунту нам діла или ніт, о том я не знаю, и тое бит так не может, потому, что оний сн мой без волі моеї ніякого договору чинить ні с ким ні о чем не силен и не должен; о прибитии же сина вашего в Мишковку, понеже оний учерайшего дни з братьями своими, а моими синами, Василием и Иваном по их прошению отехал в Душатин, по получении от вас писма, того ж часа нарочний от мене послан и як скоро оттоль прибудет, отехат в Мишковку к в. м. м. пну не умедлит. Что же в том писмі до сна вашего написано по ніякомусь ненависному вам наговору, чтоб он нам крепостей ніяких не давал, ибо де нам до того діла ніт, то в том в. м. м. пну и сумнителства иміть не надобно, для того, что нам крепостей ваших нікаких не подлежит и не требуем, кромі того, что оний сн ваш по требованию нашому крепости нам на Кичету, а именно випис майстратовий и купчую, по карті вашей дал, по которой в. м. м. пн. и сам обліговался оние подлинние обявить, яка карта тому ж сну вашему врученна, и в том надіюс и нні в. м. устоиш и слова свого не отміниш; а оних крепостей тож нам удерживать ні к чому, ибо оние и на имя не на наше, но вам служачие, и за обявлением оних в суді генералном, паки к вам подлинние вскори отошлются, а чтоб оних нам не обявить, того зділать нам нікак невозможно, хочай бы которие клеветники вас и понурали, потому, что под нинішнее время как оних в суді требуют, принуждени б за сиском в Глухов и по нужді обявит, к чему и слідовало. При том же обявляю в. м. м. пну, что в сих числах по посланки от мене будучи в Стародубі писар мой дворовий Самоцвет и возвратясь оттоль, донесл мні, что прислан в Стародуб в канцелярию полковую з войскового генералного суда, о чем, надіюс, вы не безизвїстны, ея императорского величества указ о висилкі вас

по нікотрому ділу в Глухов зо всіми крипостми, на село Басихин у вас иміючимися, потому я доуміваюс, ніт ли о том старання добрих людей, о чем донесет вам сн вш, однак совітую в.м м. пну самому в Глухов не ехат, не приводя себе к болшей трудности и убитку, а проискавши всі кріпости, яко то універсали и другие до найменших, яки иміются у вас, з оними послат сна свого Василя, котрий совокупне міет ехать в Глухов з писмом моим, и во всем том приліжно тщательное радіние иміт оному писару моему от мене приказано, что лучше к ползі вашой слідоватимет, о чем я завременно по моему разсмотрению веліла от вас и доношение в суд генералний заготовит, которое при сем к вам для усмотрения вашего сообщается, и по оному як в. м. м. пн. соблагоизволиш учинит к лучшей своей ползі; при том же желая вам доброздравственного пребивания, остаюс.

В. м.м. пну во всем щирожелателная братовая ваша и ко услугам поволная Марфа Андреева Гудовичева.

Р. С. Что же по сему изволите учинит, ожидат ли писару моему сна вашего от вас, или ніт, о том мене чрез нарочного уведоимте писменно, понеже я в скором времени оног писара моего в Глухов посылат намірена.

1736 году генвар. 165 д.

Ивантенки».

(ІР НБУВ. Ф. ІІ. Спр. 18107. Копія початку ХХ ст. На початку документа канцелярський запис: «Моск[овский] Архив Мин-ва юстиции, Черниговской палаты, опись 10, вязка 2, д. № 46, л. 26-27»)

№ 181

**Після січня 1736 р. – Стародуб.- «Доношение» Стефана Гудовича,
значкового товариша Стародубського полку**

«В суд войсковий стародубовский енералний
Доношение.

По указу ея императорскаго величества самодержици всероссийской, з войскового енералного суда в прошлих числах в полковую стародубовскую канцелярию присланном, велено по нікотрому ділу вислат мене, нижайшого, за всіми крипостми на село Басихин, у мене иміючимися, в Глухове в войсковой генералний суд; а понеже я по приході моем нині з походу в дом весма зостаю болен и за таковою болезнию сам поехат в Глухов не могу, того ради якие имію у себе на помянутое село Басихин крипости, тие подлинние, вручив сну моему

Василию Гудовичу и во всем ему повірив, с ними при сем в суд войсковий енералний послаю, и о том в суд войсковий енералний покорнійше доношу и прошу о том учинит милостивое определение. О сем доносит и просит полку Стародубовского значковий товариш Стефан Гудович.

1736 году генваря __дня.

Сие доношение братовая моя Андріева Гудовичева велівши писарчуку своему Самоцвіту написать, без воли и відома моего, заочне, прислала ко мні при писмі своем, обманиваючи суд войсковий енералний. Токмо ж я, усмотря ей фалш и подступ, не подписуюсь на оном ложном доношении, понеже я по млсти Божей добр и здоров и служить ея императорскому величеству по своей присяжний должности готов.

К сей моей сказкі Стефан Гудович, товариш значковий, руку приложил».

(ІР НБУВ. Ф. II. Спр. 18108. Копія кінця ХІХ ст. Внизу документа запис: «Моск[овский] архив мин-ва юстиции, черниговской палаты, опись 10, вязка 2, д. № 46, л. 27»)

№ 182

1736, березня 23 (12). – Чернігів. – Лист чернігівського архієпископа Іларіона Рогалевського до воронізького сотника Івана Холодовича

«Мсці пне сотнику вороніжский.

Против писменного к милости вшей з консисторії ншей прошедшаго 1735 года септеврия 26 дня отправленного предложения о мелници Ивотской потому оная вшею милостию в грунтах грамотами високославной и вічностойниа памяти прародителів ея императорского величества всемилостивійшей государины ншей во владіние катедралному Борисоглібскому черниговскому мнстру утвержденний от колико літ и немалою катедре ншей отче и подданих катедралних обидою владіема и для чего не токмо надлежащего задержания оной мелници до катедре ншей надлежащего рокового денежного милост вша не уїщал по сю пору платежа, но еще в противност дому ншему архиерейскому наміреваеш виш помянутую мелницу нікоторой персоне завест в продажу с требованием о всем том извістия ответное млсти вшей писмо октября 22 дня того ж 735 года в домі ншем архиерейском в Чернігові получено. С которого писма извістившися мы будто мелницу прописанную як отц вш, так и млсть вша по куплі иміеш и по фундушом покойних антецессоров нших, преосщенних архиеписпов

черниговских, владіеш за которой займище якобы положенню в первом фундуши цену тогда ж уплачено як отправленных нших декабря 8 дня того ж 735 года к милости вшей писание выражено нше требование так поневаж на оное писание нше никакова извістия к отвіту от милости вшей не иміет доселі и то нам иміється что нши писаниа иміються у вас в презрїніи и тепер чрез сие повторително предлагаем хотя вша милост для совершенного нам відома по какой куплі и по каким именно фундушам моею мелницею владіеш в катедралних грамотних грунтах, какови у вас иміються купчие и фундуши, оние по[д]линны или з них точние копїї прислат к нам при своем писаниї, оной же мелници Ивотской, як и в прежде сего консисторским з відома ншего к в. м. пну отправленном показано предложениї, в продажу кому бо заводи под зарукою в казну государственную так милости вшей за продажу, яко и тому кто бы иміл куповат в противност дому ншему архиерейскому двох тысячей рублев воспящает и архиерейски претим, а что (?) в. м. пн в том же своїм писмі виражаеш, будто консистористи не справясь отчасти з досадою к в. м. пну пишут от (?) весма (первіе не разсмотря) не надлежало ділат. Против (?) того объявляем, что консистористи не сами собою но по доношению городничого волости Свїржской иеромонаха (...) *патра, которому надлежит всі угодия под відомом волости катедралние совершенно відат и по званию своему не владі[...] кто тіми напрасно накріпко смотрит и о чем надлежит нам доносит по ншему указу и не без разсмотрїния и не в досаду як надлежит о добрах катедрі ншей вістоеват (?), к в. м. пну писали и то не о вшей милости досадно, но досаднїйше дому ншему архиерейскому и подданным катедралним чрез держане в. м. пном безвісно оной Ивотской мелници, от колико год в грунтах грамотних катедралних напрасную терпїти обиду, о чем, где надлежит, апелюват и о пожи (...) *за напрасное владїние суда искат впредь по должности нш [...] буди в. м. пн. з домом нашим архиерейским доброволне обойтись и по сему нашему предложению купчих и фундушов самих ли подлинных или подлинными копиями за подписом на ті ж віроятным прислат к нам для разсмотрїния не поволиш, весма не оставим и в протчем пребываем в. м. пну доброжелающий пастир Иларион Рогалевский, архиепскоп черниговский и Новагородка Сїверского

Марта 12 дня 1736 года. Чернигов».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 50971. Автограф. Оpubліковано: Мицик Ю., Тарасенко І. 3 нових документів до історії Сїверщини (XVII–XVIII ст.) (Ч. 8). СЛ. 2017. № 6. С. 89–127)

№ 183

1736 (?), червень (?). – Конотоп (?). – «Прошение» Домнікії Кандиби
генерал-губернатору І.Ф. Борятинському

«Сиятелнійшому князю високопревосходителнійшому и високоповелителному гспдну генералу аншефу, сенатору Московской губернії, генерал губернатору и кавалеру Ивану Федоровичу Борятинскому, милостивійшому моему гсдру и великонадежному патрону в войсковую енералную канцелярию.

В 1734 году видала я, нижайшая, дочь свою Юлиану в супружество за атамана глуховского Демяна Турянского и за нею дала субстанцию в разных вещах тысячей на шестнадцать золотых. Которая дочь моя, поживе с ним, Турянским, годов с три и не оставя по себѣ наслѣдия 736 го году августа в первых числах Бжиим изволением умре. Он же, Турянский, зять мой, тоей данной мною за дочерью субстанціи возвратитъ мнѣ не хочет. Сего ради нижайше прошу вашего высококнязского сиятельства, даби учинена между мною и зятем моім Турянским о возвращеніи надлежащей мнѣ субстанціи розправи.

Вашего великокнязского сиятельства млстивійшого моего государа и великонадѣжнійшого пана нижайшая слуга Домникия Кандиба.

А вмѣсто Домникии Кандибиной по ея велѣнію син ея [бун]чуковий товариш Василь Кандиба руку прило[жил] (...)*».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 55193. Оригінал (?))

№ 184

1736, липня 31 (20) і 1753, травня 13 (2). – с. Хмілов. – Купча

«Року 1736 мсця июлия 20 дня.

Я, Грицко Попович, жител смілянскій, син отца Евфимия Чудновского, чиню відомо сим моим писанием кому будет відати в потомние часы, же продал луку с порадою своей паніматъки и своего отца Кондрата, сина своего, Гордію Ненаденку, жителю хмеловскому, знатному товаришу сотні Роменской, за певную суму доброй монети, за двадцят рублей. А міл би хто за тую луку его, Гордія Ненаденка, турбовати или гроші откладати, то повинен отложит денги удвое. Вічними часи ему, Гордію Ненаденку, продали лежачую тую луку под Хмиловом, за мостом на Чернецким ставом и из озером з одной стороны річка Чернецкая, з другой стороны поуз дорогу ров до річки Чернецкой,

с третьей стороны от луки Кресовой ровом окопана ровом окопано (!) до річки Чернецкой, а в своем озері в том купъленом з лукою волно Гордію рибу ловити як хотя, користоват тоєю лукою и тим озером купленим з лукою ему, Гордію Ненаденку, и жені его и дітем его вічне користовати, продати или зміняти, или кого хотя подаровати и к лучшему пожитку собі оберънути и для лучшей певности и кріпости даем ему, Гордію Ненаденку, в селі Хмилові сию купчую.

И для лучного віроятія и кріпости и певности за свою пніматку и за отца брата и за себе покладаю крести

Я, Григорий Попович. + + +

Вышеписанную луку у Григория, поповича смілянського, отцем нашим купленную, мы, Семен и Данило Гордіенко, уступили сотникові хмеловскому Афанасию Шкляревичу, а от его приняли себя в заміну в Карабутовской луці поля робочого три нивы верняковских, которое ему, сотнику, досталос от сотника константиновского Григория Громіки да луку Дубовиковскую выше моста к Павла Картавого и Божковской греблі лежачую и дали волю оною нашею лукою сотникові владіт и кому хотя продат албо дат или таким же образом в заміну пустит; а мы уже и потомки наши не должны за тое его, сотника Шкляревича, турбоват и розміниватся, чего для и купчую поповичевскую за сым сознатем руками нашими подписавши, ему, сотнику Шкляревичу, дали априля 22 д. 1753 года.

К сему уступному писму вомісто козаков хмеловских Семена и Данила Гордіенков неграмотних по их прошению сотенной хмеловской канцелярії писар Алексій Дяченко руку приложил.

А я, нижеименованный, оную от Семена и Данила Гордіенков проміняную луку таким же образом за заміну уступил свто Николаевской батуринской Крупицкой обители по способности к мстрскому хутору, а собі взял за оную по способности ж к моему жилому двору мнстрский грунт, на котором до сего времени жил подданный мнстрский же войт Василей, на что от обители получивши и кріпост равным образом и на оную Гордіевскую луку данную мені от вышепомянутых Семена и Данила Гордіенков.

Купчую якая у ных имілас, обители свтой вручаю под таким обовязателством, что до оной луки впред от сего числа ни я, ни потомки мої, интересоватис и обители Крупицкой батуринской во владінии оною лукою препятствия чинит не должны, чего для в лучшую кріпост сию зділку рукою моею власною написавши с означеним моего имени, при печати обители свтой батуринской вручаю мая 2 дня 1753 года.

Сотник хмеловский Афанасий Шкляревич

Вышеписанная кріпост от сотника хмеловского Афанасия Шкляревича, обители Свтониколаевсой батуринской данная в сотенной хмеловской канцелярії чрез городничого хміловского иеродиякона Арсения была презентована и по требованию обоіх сторон так оногo городничого, яко и сотника Афанасия Шкляревича, в кн[и]гу протоколную под № 220 точно вписанная от братской обители Свтониколаевской батуринской з засвідітелствованием рук старшинских при печати отдана мая 24 дня 1753 года.

Атаман сотні Хмеловской Михайло Илніцкій.

Асавул сотні Хмеловской Моисей Огиенко.

Писар сотні Хмеловской Ефим Горлянский».

(ЦДІАК України. Ф. 154. Оп. 1. Спр. 43. Оригінал, завірений підписами і печаткою. Оpubліковано: Мицик Ю., Тарасенко І. Документи фонду 154 ЦДІАК України як джерело з історії батуринського Свято-Микільського Крупицького монастиря. *Батуринська старовина*. Київ, 2019. Вип. 7 (11). С. 88–89)

№ 185

1736, липня 3 (червня 22). – Свідчення селян щодо конфлікту за греблю

«С копии копия.

Року 1736 мсця июня 22 дня.

При вradі нашем сілском, пред отаманом Уласом Моргацким и людей бывших нижеписанных прекладал нам чесний отц Василий Григориев таковой случай заводной, что от многих літ гребля, купленная покойним сценником Григорием, отцем их, жадной и наименшой части на мнстир дівычий новомлинский не было, нні всечестная игуменя Анисия хоцет насилно отнят. На якое прошение честного отца Василия я, реченний атаман, зозвавши людей своїм відомом старожилих питал их, як тая гребля и на ней мельница весня едним ставидлом зоставала, прежде яким владілци теди всі единостайне люде нижей писанниі, что прежде был ставил мирский и не имілось греблі и млина и покойний Васил, Антонигов свояк, пред церквою Божиєю в людей випросил таковым способом: панове и миряне вашим изволением вчиню греблю для переезду и млинок и буду на церков мірочку дават, покамест церков сооружимо и вси едногласно люде повеліли. Потом той Васил Антонигов продал человіку Вітру и по нікоторих годах тот Вітер продал тую греблю двом товарищем Трохиму Ковалю и Павлу Щербині, леч и тії, не держачи себе совістю, продали Ивану Бутовичу и той Бутович

по ніякійсь своїй нужді или на потребу господарства продал Яремі Непрапочку, сотнику батуринському, и оной сотник подаровал дітем своїм зятю и дочері, которой зять из соизволением жени и прочіих наслідников продал всечестному отцу Григорию покойному и чай (?) немалой ціні. Як в купчом записі освідчаєт того ради, что весма тая гребля пуста была, теди покойний отц Григорий, хотячи собі и по нем наслідником ку пожитку привести, фундамент ділал, ров копаючи, пісок возячи и прочне обычные потреби чинил и греблю устроил наемом людей по тим мелницю, за яке строение покойный щенник отц Григорий много денег и всякым пожитков господарских строячи млинок, потратил, який тут игуменя хочет з совсім обще сестер отняти; в якій греблі и млину от давних времен ні жадной найменшой части не было. В том мы, нижеписанниї люде, под совістю своеручно крестами подписуемься. Мы, ниже писанние, неуміетние грамоти, покладаем своїми руками крести. На подлинной підпис:

Костантий Кисіл подписую крест.

Феодосий Писаренко подписую крест.

Евстафий Бойко подписую крест.

Костантий Савон подписую крест.

Ва[с]ко Кот подписую крест.

Петро Караціуб подписую крест.

Левко Отченаш подписую крест.

Петро Шкарпітка подписую крест.

Филип Щербина.

Панко Устименко подписую крест.

Стефан Омелченко подписую крест и подписались своеручно.

На подлинной свідітелствовал и своеручно подписал значковий полку Ніжинского товариш Стефан Торанский».

(ЦДІАК України. Ф. 154. Оп. 2. Спр. 2. Оригінал)

№ 186

1736, серпня 8 (липня 28). – Чернігів. – Уступний запис на «пляц Калениковский» у Чернігові данний чернігівському архієпископу Іларіону Рогалевському бунчуковим товаришем Андрієм Полуботком

«1736 году июля 28 дал сию мою саморучную [...] в катедру архиепископии черниговской в такой силе: по требованию преосвященнейшего великого господина Илариона Рогалевского

архиепископа Черниговского и Новгорода-Северского отдал я ниже подписавшийся пляц в городе Чернигове лежачий, купленный покойным отцем моим Павлом Полуботком черниговским, прозываемый Калениковский, вечно до катедры черниговской, на который мой двор и купчую взываюши [...] же я отдал у катедру, а теперь отдачу мою вечную сим саморучным ствердил писанием чрез которое всех моих детей и близких и дальних моих свойственных от вышеупомянутого пляцу отдаляю, что б они ништо [...] и тому даючи теперь и в потомные часы претензии не имели.

Бунчуковый товарищ Андрей Полуботок».

(ЦДІАК України. Ф. 133. Оп. 1. Спр. 553. Арк. 1. Копія. Опубліковано: Тригуб О. З нових джерел до історії земельної власності Борисоглібського кафедрального монастиря в Чернігові та на його околицях у другій половині XVII–XVIII ст. *Чернігівські старожитності: зб. наук. пр. Чернігів, 2015. Вип. 2 (5). С. 118–138*)

№ 187

1736, листопада 28 (17). – Чернігів. – Грамота чернігівського і новгород-сєвєрського архієпископа Іларіона Рогалєвського

«Божиею млстїю православний архієпископ чернігівский и Новгородка Сіверского

Иларион Рогалевский

Епархїи ншей Чернігівской превелебним в Бгу отцам любецкому, домницкому, андрониковскому, макошинскому, и рихловскому игуменам при благословенїи ншем архиерейском объявляется каков ея императорского величества самодержици всеросійския указ о зборї з государства драгунских лошадей состоялся и при сенатї напечатан и стїйшему правителствующему синоду при виденїи правителствующого сената сообщен таковым печатним указов и к нам в Чернігівскую епархїю для відома и исполнения прислано 25 с котораго числа ея императорского величества печатних указов для відома и исполнения священству як в протчие епархїи ншей Чернігівской и духовним управител міста при таком же ея императорского величества печатних указов один при сем посилая, предлагаем оной ея императорского величества печатный указ скоро по полученїи распубликовав всїм для відома в соборних своїх церквах и ко всїм відомоства их священству (буди где имїются) для відома ж и в церквах во всенародное извістие в неделние дни от (?) публікації и потому для дійствїтелнаго исполнения справочним от

себе копіями розослав по отриманні же и о распубликації в домовую
ншу архиерейскую канцелярию по обикновению репортоват паки
архиерейск[и] приказуем, о чем превелебностям вшим відат и чинит по
ея императорского величества указу.

По повелению звишменованного преосвященїшого архипастира
ншого за болїзнь его преосвященства на сем подписалис.

Мнстря Елецкого архимандрит Тимофей

Иеромонах Сосипатр катедри Чер[ниговской] намісник

Иеромонах Ираклий катедри Чер[ниговской] писар и к[иевского?]
м[онастира] игумен

Иеромонах Нектарий дховник

Иеромонах Афанасий катедри Чер[ниговской] екзамінатор.

Ноября 17 1736 гда.

З катедри ншей ар[хиепископїи] Чер[ниговской].

Читал канцелярист Григорий Бызімский».

(ІР НБУВ. Ф. 160. Спр. 575. Тогочасна копія)

1738

№ 188

**1738 (?), травня 23 (12). – Новгород-Сїверський. – Грамота новгород-
сїверського і глухівського єпископа Іларїона Рогалевського**

«Божиею милостию смиренный Иларіон, єпископ новгород-
сїверський и глуховський.

Божие и наше пастирское препосилаем благословенне.

Епархии нашей Короповскому духовному правлению и всім, кому о
сем відатьнадлежит. Сего маия 11-го числа от того духовнаго правления,
по взнесенной во оноє от священника села Высокого церкви Успения
Богоматери Луки Лукашевича с прихожаны прозбы, доношением нам
представлено: как де по дозволению нашему купленная реченным
священником и прихожанами в упраздненном дївичьем Макошинском
монастырї трапезная церковь совершенно разобрана и перевезена в
показанное село Высокое для состроения оной на місто там згорївшей
на старом місті ж и в прежнее именованіе; к чему де и мастер уже
договорен. Того ради и прошоно на заложеніе той церкви нашей
благословенной грамматы. Мы, (...)»* во уваженіе толь богоугодного
помянутого священника и прихожан дїла в прописанном селї Высоком

во имя Успения Богоматери церков на місто згорівшой заложить благословляем протоиерею короповскому Иоанну Костантиновичу со освящением купно собором, повелівая по исполнении того репортовать нашей дикастерии. Для чего и сия наша благословительная граммата за нашим подписанием и при печати кафедры нашей дана мая 12 дня 1789 –го года.

Дописка копіїста: «(М[істо] П[ечати]. Без подписи. Печать сургучная большая с изображением Преображения Господня, так как кафедра при Спасо-Преображенском соборе; подпись на печати: «Печать катедры Новгородско Сіверскія». Писана на синеватой бумаге обыкновенного формата с водяными знаками» і «На с. т(?). грам[оте] 1785 дек[абря] 15 на сред. печати сургучной изображ[ены] монастырь с частию монастыр[ской] стены с 2 башнями, церковь о 3 главах и 2 церк.1-(...)*, колокольню и монастырс[кое] здание с надп[исью]: «Печать Спаского Новаграда Сіверскаго монастыря».

(ІМФЕ. ВР. Ф. 3. Копія другої половини ХІХ ст.)

№ 189

1738, червня 18 (7). – Козелець. – Лист бунчукового товариша Григорія Скорупи до остерського сотника Михайла Солонини і сотенної старшини

«Пну сотнику остерскому з старшиною тамошнею и кому о том відать надлежатимет обявляется.

Понеже сего юня 9 в день пятниці десятой иміт быть в містечку Остр ярмарок, а по прежнему обыкновению канцелярії полковой киевской посылаются бывало з оной канцелярії в ярмарковое время висланиі для роспра[ви] и осмотру приключаяющихся в том ярмарку распутных и своевольных людей ярмарковых. Того рады с канцелярії полковой киевской для ннішного ярмаркового времени посылаются к вам в Остер значковий товариш Лукян Голод да канцелярист Николай Кукуран, которим повелено в оном ярмарку всяких приключаяющихся распутных и своевольних причин и судом расправлять в самую правду, в том одна (?) старшина остерская должна чинить во всем спомоществование. А о грунтах и о протчїих ділах, якие до суду полкового и сотенного надлежат он, пн значковий товариш Голод и канцелярист Кукуран, не повинен интересоватся и в з(..)*ние и индуктарские діла втручатся, обыд же и излишних затівок обывателем зверх сего никаких не винен чинит, упоминаем.

1738 году юня 7.

Козелец.

Бунчуковий товариш Григорий Скоруппа».

(ІР НБУВ. Ф. І. № 56330. Оригінал завірений печаткою. Опубліковано: Мицик Ю., Тарасенко І. 3 нових документів до історії Сіверщини (XVII–XVIII ст.) (Ч. 8). СЛ. 2017. №6. С. 89–127)

№ 190

1738, червня 11 (травня 31). – Чернігів. – Грамота чернігівського архієпископа Іларіона Рогалевського

«Бжию милостию православний архиепскоп черниговский и Новагородка Сіверского Иларіон Рогалевский.

Епархії ншей Черниговской превелебним в Богу отцам любецкому, домницкому, андроницкому, макошинскому и рихловскому игуменам да Рувимососницкого монастыра строителю объявляется:

Сего мая 19 д. 1738 года Николского Пустинножителного Рихловского мнстра игумен его превелебность Мемнон Борозна в поданом нам, архиерею, доношеніи своем показал настоящего де 1738 года априля послідних чисел мнстра Николского Пустинножителного Рихловского законник монах Варфоломей, будучи в послушаніи в хлібні, без відома вишол с монастыра и понні во монастыр не прихоживает и прослуху об оном ніт. А оний де беглец монах Варфоломей примітами такой: росту среднего, тонкий, твари сухорлявой, блідой, борода невеликой половой (?), очей сірих похмурних, волосов на голові половий (?) же. Просил он, игумен, нас, архиерея, по силі ся императорского величества указу, в 732 году состоявшогося, розислали куда надлежит к духовним управителем пастирских нших універсалов, о яком его, монаха Варфоломея, з Николского Рихловского мнстра избіги, як протчие епархії ншей Черниговской к дховним управителеем міста по силі вишупомянутого указа разослани універсали, так и до превелебностей вших посилая, предлагаем всім відомост (?) своїх священству для відома и дійствителнаго по сему исполнению распубликовать. Буди же по распубликації показанный беглец по вишписанных примітах в чим либо превелебностей вших в сиску явится, то взят оного и забив в колодки под кріпким караулом аби куда на пути біжат не могл, присилат в дом нш архиерейский в Чернигов, опасуясь за збіг того беглеца з чией либо превелебностей ваших порановки(?) или за утайку пастирского ншего гніва о получении же сего и о исполнении в домову ншу архиерейскую

канцелярию репортоват по повелінію звишмененного архипастира ншого. На сем подписалис.

Елецкий архимандрит Тимофей.

Троецкой обители архимандрит Иракий.

Катедрального архиепскпского черниговского мнстра намістник иеромонах Феофил.

Иеромонах Нектарий дховник.

Иеромонах Захарий.

Писар катедрі архиепскопії Чернігівської Филип Ладонка.

1738 года мая 31. Получен июля 5 числа отрепортован июля 6-о».

(IP НБУВ. Ф. III. Спр. 25. Арк. 49. Оригінал)

№ 191

1738, липня 11 (червня 30). – Київ. – Грамота київського митрополита Рафаїла Заборовського

«Рафаил Заборовский, Бжиею млстию православный архиепискп Киевский, Галицкий и Малыя Росии.

Всім чтущым и слышщым сые наше писание, Бжия благословенна и нашего архиерейскаго мира, здравиа, благополучнїйшаго состоянниа и всякого плодородниа земного от всеблагого Бга при млтвах ншых пастырских желающе препосилаем. Сего 738 года юня 28 д. честный пресвітер стовасилевский ніжинский Симеон писменным доношением своїм обявил нам, пастиреві, что церковь его, стителя Хрства Василя Великаго, допущением Бжиим погоріла и просил нас, пастыря, дабы мы позволителное писание для испрошения на показанную погорілую церков от хрстолюбывых дателей млстиваго подаянниа, видать повелілы и мы, пастир, всякому помощь истинно давати желающе, всякого хрстолюбываго подателя просим на устроение вновь церкви чтителя Хрстова Василя в городе Ніжині, что кому Гпдь Бг на сердце пошлет по своему добротному соизволенію подать млстивое вспомошествование, а иже аще кто зді мало поистинні от усердниа сотворить, сторицею от всемлстиваго в щедротах Гда в селе и в будущем віці да воспріймет, архиерейско желаем. Дадеся сые наше пастырское писание при печати катедральной киевской Стыя Софии премудрости Бжия 1738 года юня 30 дня.

Выше именованный Рафаил, архиепскп.

из сим просителным писаннм испрашивать млстини точию в

Киевской епархии свободно».

(ІР НБУВ. Ф. 14. Спр. 3091. Оригінал завірений печаткою. Опубліковано: прот. Юрій Мицик. З документації київського митрополита Рафаїла Заборовського (Ч. 2). *Труди КДА*. Київ, 2016. № 16. С. 216–224)

№ 192

1738, липня 29 (18). – Глухів (?). – «Доношение» військового канцеляриста Кирила Кулаковського генерал-аншефу О.І. Румянцеву

«Високородному и високопревосходительнейшему гспдну генералу аншефу и кавалеру Александру Ивановичу Румянцеву

Покорнейшее доношение

Имяются у отца моего полку Ніжинского в городе Борзни на подварках купление здавна хати и дворики, в которых живут подсосідки, а городовая борзенская старшина, паче же войт тамошний Сергей да бурмистр Дудка, по ніякойсь злобі хотячи оних подсосідков привернуть под владіние ратуши (которые в відомстві ратуша и прежде никогда не били, а жили они в купленых хатах отца моего), во всяких общенародних повинностях ділают им великие тяжести по неправелном своем расположению, не разсуждая по их имуществам, и оних взяв, сажают в турми безвинне, что наложенных не по пропорции их тяжестей снести не могут, и грабежи берут, от чего оние подсосідки узнавая великую от оних обиду, прийшли в крайное разорение и оскудение и принуждени иние, оставя оние отца моего хати и дворики впусті, изити прочь. Того ради вшего високопревосходительства прошу, чтоб в том боліе оним подсосідкам не узнават от показанной старшины борзенской разорения и не приходит в крайню нищету, разсмотрения и указа.

К сему доношению руку приложил канцелярист войсковой Кирило Кулаковский.

Июля 18 1738 года

№ 4025».

(ІР НБУВ. Ф. II. Спр. 18140. Копія початку ХХ ст. На початку документа канцелярський запис: «Под[ано] юля 19 року 1738. Записав, доложить». Запис копіїста: «Х[арьковский] и[сторический] а[рхив], № 29780»)

№ 193

1738, жовтня 27 (16). – Лист ГVK до генерал-аншефа Олександра Рум'янцева щодо дозволу винокуріння Гамаліївському монастиреві

«По указу ея императорского величества генерал-аншеф и кавалер Румянцев с присутствующими енеральной войсковой канцелярії члены слушали доношения архимандрита начальника мнстры Гамалиевского Софрония Мигалевича с прошеньем о учиненіи позволения при обители Гамалиевской, какая Бжиім допущением огнем розоренна ради онога на два ножма (?) вино курить, з чего би можно было разоренную обител подчинят и для работников иміт препитание и награждение. А понеже без поставки указанного в магазейни провианта по силі височайшого ея императорского величества состоявшегося и нам читанного прошлого априля 27 д. сего года указа позволения тому винокурения чинит войсковая енеральная канцелярия. Дерзости же иміет того ради согласно приказам в вишеписанним силі к оному архимандриту писат.

Октябрь 16 д. 1738 год

Симеон (...)*

Андрей Маркович

Михайло Забіла».

(ЦДІАК України. Ф. 51. Оп. 3. Спр. 6934. Тогочасна копія)

№ 194

1738, грудня 8 (листопада 27). – Київ. – Грамота київського митрополита Рафаїла Заборовського до протопопів Київської митрополії

«Рафаил Заборовский Божию милостию православный архиепископ киевский, галицкий и Малия России.

Вам всечестным протопопам Божие благословение и наше архиерерйское препославше, предлагаем писаним своїм: Сего 1738 года ноября 26 д. превосходительный господин от гвардії маиор Иван Афанасиевич Шипов предоложил нам, пастиреві, по именному де ея импер. велич. указу всемилостивійше повелено учредить в Глухові найбільшую школу, в которую посберать со всей Малоросії ис церковников, також ис казачих и мещанских дітей, и с протчіїх и содержать всегда же [в] школі до двадцяти человек, выбирая, чтоб самые лутчие голоса били и обучать их киевских и партесного пения. И требоват его превосходительство, даби приказанно било от нас в

епархії нашої происковать искусних к пеню хлопцов до двадцяти человек прислати в Глухов. Того ради вам по оному ея имп. велич. указу повеливаем священнических, причетнических дітей в обученії школьном и в пеніі голосов самих лутчих отсылать без замедления в Глухов для обучения пеня партесного и киевского.

О сем всечестностям вашим відать и читать пастирско приказуем.

З катедре нашої киевской ноября 27 д. 1738 года.

Вишменованный Рафаил архиепископ».

(ІМФЕ. Ф. 3. Арк. 11–12. Копія кінця ХІХ ст. Опубліковано: прот. Юрій Мицик. З документації київського митрополита Рафаїла Заборовського (Ч. 2). Труды КДА. Київ, 2016. № 16. С. 216–224)

1739

№ 195

1739, травня 13 (2). – Купча братів Сичів, жителів с. Мельні

«1739 году мая 2 дня.

Мы, ниже подписавшиися козаки сотни Батуринской, жителі села Мелні, Семен и Ничипор Сичи з братами своїми родными даем сей при вradі сілском меленском за атамана Сидора Заїзжося и при людях вірних и чести годних оногo села Мелні чотирох человекaх, а именно: Кондрату Бахмацкому, Ивану Бурлаци, Микиті Шемету, да на той час прибившихся полку Прилуцкого сотні Колядинской села Куриловки поддание бунчуковой (!) товарищи паней Кандибовой: Тимку Качуру и Грицку Шпоті купчий запис козаку сотні Конотопской села Поповки Семену Забияці в том, что иміючийся при врочищи бор между боровао пущою з правой стороны едучи от сотні Конотопской от села Веровки, бившой пані пані судііной Чернишовой бор, а з другой лівой стороны ж показанного козака Забияки куплений в жителки меленской Марії Грицихи Тетенчихи бор да от стороны головной шлях идет конотопский, а от стороны вдовжной болото Боровее свой собственно отцовский и никому ни в чом не пенний вишпомянутому Семену Забияці проданий за цену тринадцять рублей в вічное владіние ему, Забияці, и его дітям, а особливо жоні его владіти и хотя он (?) кому дати, даровати или для ліпшой своей ползи заминяти и в протчем в волі [...] яка, а ежели б з нас и из наших жон и з крeвних близких {и далеких...}, то дітей и далеких могл {...} наш проданный бор {...} полагаем взять штрафу на

врад сілский меленский десять рублей, а на батуринское правление пятнадцать рублей. На том, вмiсто нас, неграмотних, мы подписуемся и написуем крест своеручно + +

К сей купчой записи козаки сотні Батуриной, села Мелні жителя ви{...}кие подписались, а вмiсто их, неграмотних, по их прошенію писал сию купчую и подписался канцелярист полковой ніжинской канцелярії Дмитрий Забияка за оних жителей Семена и Ничипора Сича, братов родних».

(ІМФЕ. Ф. 3. Спр. 513. Арк. 20–21. Копія кінця ХІХ ст. Наприкінці документу запис: «Подлинник принадлежит 3. Марковскому». У фігурні дужки взяті різночитання за іншим списком. Мицик Ю., Тарасенко І. 3 нових документів до історії Сiверщини (друга половина ХVІІ–ХVІІІ ст.) (Ч. 4). СЛ. 2016. № 5. С. 86–87)

№ 196

1739, червня 18 (7). – Козелець

«Пну сотнику остерскому з старшиною тамошнею и кому о том відать надлежатимет обявляется, понеже сего юня 9 в день пятниці десятой иміет быть в містечку Острі ярмарок, а по прежнему обыкновению канцелярії полковой киевской посылаются бывало з оной канцелярії в ярмарковое время висланиі для розправ и осмотру, приключающихся в том ярмарку распустных и своевольных людей ярмарковых. Того рады с канцелярії полковой киевской для ннішного ярмаркового времени посылаются к вам в Остер значковий товариш Лукян Голод да канцелярист Николай Кукуран, которыму повелено в оном ярмарку всяких приключающихся распустных и своевольних причин судом расправлять в самую правду в том им (?) старшина остерская должна чинить во всем спомоществование. А о грунтах и о протчи ділах якие до суду полкового и сотенного надлежат, он, пн. значковий товариш Голод, и канцелярист Кукуван не повинены интересоватся и в зборние и индуктарские діла втручатся, обыд же и излишних затівок обывателем зверх сего никаких не винен чинить упоминаем.

1739 году юня 7. Козелец.

Бунчуковий товариш Григорий Скоруппа».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 56330. Оригінал, завірений особистим підписом і печаткою. Запис угорі документу: «Року 1736 ноеврия 15 дня»)

1739, жовтня 2 (вересня 22). – Чернігів. – Грамота Никодима
Сребницького, чернігівського архієпископа

«Божиею милостию православний епископ черниговский и Новгородка-Сіверского Никодим Сребницкий.

Епархії нашай Черниговской намістнику мглинскому, пречестному о Христі отцу Иоанну Яновскому при блгословенії нашем архиерейском объявляем.

Минувшого августа дня настоящего 1739 года відомства пречестности вашей села Костянич сценник Корнилий поданным своїм нам доношением с приобщением от жителей шевердских доношения объявляя, что оная деревня Шеверди, иміючаясь близ онаго села Костянич, из давних літ к парохії Костяницкой (до определения нашего оной деревни к селу Есимонтовці сценнику Стефану Буховецкому) принадлежала и в ближшем разстояніи к селу Костяничам, нежели к Есимонтовці, да и самое село Есимонтовка в болшом дворовом числі от Костянич состоїт, просил помянутой деревни Шеверди к селу Костяничам нашего определения и по оным его, Кунашевского, и парохиян шевердских доношениям, того ж августа 7 велено пречестности вашей нашим указом о разстояніи оной деревни Шеверд от села Костянич и от Есимонтовки учинить слідствие, а по слідствию, буди явилос ближайшое к села Костяничам, нежели к Есимонтовці, разстояние к Костяничам, паки определит би, а помянутому сценнику есимонтовскому Стефану Буховецкому оной вовся отказат. А понеже сего септеврия 21 дня настоящего 1739 году помянутий сценник есимонтовский Стефан Буховецкий поданным своїм доношением з приобщением к нам бунчукового товариша пна Алексія Есимонтовского просителного писания, в том его, Кунашевского, више писанном доносі изобличая, показал, что помянутая деревенка Шеверди таким же разстоянием от Есимонтовки, как и от Костянич, а не болшим, состоїт, и више писанное и доношение на поданное прежде под именем жителей шевердинских он, Кунашевский, неправедно составил, просил для скудной его, Буховецкого, есимонтовской парохії той деревни Шеверди паки к Есимонтовці о приключенії нашего определения. Яковому его, Буховецкого, доношению и при нем сообщенному бунчукового товариша пана Алексія Есимонтовского просителному писанию мы внявши и рассмотрівши, яко помянутий сценник Кунашевский не иміа на помянутую деревню Шеверди никаких документов, кромі что якобы поблизости от села Костянич разстоянием состоїт, нас

доношением своїм обманул. Того ради помянутую деревню Шверди сценнику Стефану Буховецкому к есимонтовской парохії пастирски и по силі данного от покойного антецессора нашего преосвященного Лазара Барановича універсалу на котором и помітою нашею ствержено определіли и совокупив к селу Есимонтовки в едно парохию Стефану Буховецкому и по нем будущих сценникам есимонтовским безпрепятственно в духовенстві иміть и быть единой парохії неотмінно. Пречестности же вашей чрез сей наш универсал предлагаем по прежде посланному от нас к пречестности вашей августа 7 дня о учиненіи слѣдствия указа, не производя слѣдствия, так оный указ яко чтоб помянутый Кунашевский и сукцессори его до показанной деревни Шверди нні и впредь никакой претенсіи вчинять не дерзали. О том с них взяв в дховном намістничестві Мглинского правленіи под немалим штрафом обовязочные подписки и оставя оных тамо точные копии, подленные прислать в домовую нашу канцеллярию без продолжения для сообщения к ділу и пречестности вашей о выше писанном відат и вчинить по сему нашему універсалу непременно. По прочитаніи же сей универсал обратно сценнику Буховецкому ради безпрепятственного ему помянутою деревнею Шверди владения міете отдать.

Дан з катедри нашей епископской Черниговской 1739 года септеврия 22 дня.

Смиранный Никодим, епскп черниговский и Новагородка Сіверского».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 50750. Оригінал, завіреним особистим підписом і печаткою)

1740

№ 198

Друга третина XVIII ст. (?). – Лист Копцевича до невідомого

«Млствий мой патроне і добродію.

Не остав моего прошения, буд млосердн як отец, покорне, покорне прошу предъложить ясневелможному пну в такой моей бідствіи великом, зе зона моя и по сей час другой год зостае за калауром из дітми в Подлипном, а я тут гину. Еї еї млстивий мой добродію от тот (?) не маючи чим прикормітися, ані копійки на час нема, прийдется голодную смертию померти, о що по стокротне велможности вшой покорне прошу

предложити ясневелможному пну буд млосоердн як отец, а я до конца житиа моего и з [ж]еною моею облигуемося за вше доброе здравие Бга блгати, млстиви мой пне и добродію, так зе о що вшой пнской млсти просилем, буд милосердн заратуйте на сей час от (...)*, не маю чим харчитися. Ей ей праведно в.м. мс. добродієви моему освітчаюся, асекуруючяся в. м. мс. добродієви моему с подякованем моем уищуся. Бо придется голодною смертю померти. При том ниско кланя[юся...]. Копцевич».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 50822. Оригінал)

№ 199

1740, вересня 15 (4). – Глухів. – Дозвіл глухівського міського уряду на будівництво комори

«Року тисяча сімсот чотыридесятого мсця сентяря четвертого дня.

На вряді ншем нижей вираженном атаман городовий глуховский пн. Федор Фененко през поданное свое доношение просил о дозволение ему на ратушном містцу за городом Глуховом недалеко от церкви Преображения Гспдня между коморами з одной стороны глуховской жителки Иванихи Толстой, з другой стороны – глуховского жителя козака Омелка Котляра построит комору. А он же пн. атаман с той комори ежегодно на ратуш по шістдесят копіек платит будет, так як и протчії с таких комор платят. Мы теди, уряд, узнавши его, пна атамана, прошение за слушное, а паче что то містце свободо (...)*) дозволилисмо ему, пну атаману, на оном містцу устроит комору, с которой должен он, пн. атаман, ежегодно на ратуш глуховскую платит по шестдесят копіек и чтоб в предбудущие времена ни от кого ему, пну атаману, в том препятствия не воспослїдовало на то и сей з ратуши глуховской с подписом рук нших при печати урядовой ему, пну атаману глуховскому, билет дан.

Року и мсця вишписанних.

Сотник глуховский Демян Туранский.

Войт глуховский Иван Пухович.

Бурмистр глуховский Андрей Легенко.

Сотенний глуховский писар Григорий Кологривий».

(ІР НБУВ. Ф. 28. Спр. 479. Арк. 50. Оригінал, завірений особистими підписами і міською печаткою)

1740, листопада 16 (5). – Київ. – Грамота київського митрополита Рафаїла Заборовського

«Божиею милостию Рафаїл Заборовский, православный архиепископ киевский, галицкий и Малия России.

Настоящаго 1740 годо октоврия 27 дня благородной господин полковник охочокомоннаго полку Василий Чеснок, поданным нам, пастыреви, доношеним, просил об определении до новоооруженной церкви на Чесниковці и Ситниковці при містечку Борзнi во имя святителя Христова Василия, архиепископа Кесарии Каппадокийския, священника, обретающагося в вакансі Иоанна Романовскаго за настоятеля. А в доношении октоврия 31 дня помянутого священника Иоанна Романовскаго показано, что он в той новоооруженной церкви настоятелем быть желает и о выдаче ему по показаному приходу на цілую парохию усыновительной грамоты нас, пастыра, просил. А в состоявшемся февраля 18 сего 740 году фундуші за рукамы полковника Василия, сотника Василия да Игната Чесников и старшины полковой: асаула Семена Иосифова, обозного Зіновия Познака, хоружаго Ивана Высоцкаго, писара Евфрема Бровкевича, который фундуш прошлаго апреля 21 дня сего года в канцелярию нашу при доношении его, пана полковника, прислан и к ділу сообщен, написано, что оная новоооруженная на Чесниковці церков всіми потрібностями ныні и впредь снабдіна и обветшалость реставрована иміет быть ими и по них их наслідниками, а на иные ея впредь иміючіяся быть заворы от собственнаго своего имущества определяють готових денег сто рублей, на три недел пахатнаго поля и двор шинковый, священныку же тоя церкви во вічність, кто ныні и впредь быть иміет, поля пахатнаго пятнадцать дней и хлібного жалования четвертей двi в год, а церковнослужителям хлібного жалования в год шесть четвертей, во всяких же нуждах, по доброхотному их изволению, они и наслідники их поспомоществовать и снабдівать должны. А понеже с присланого от протопопа ніжинского Стефана Волховского слiдствія в тіх футорах Чесниковці и Ситниковці явилось дворов 60, которые Чесниковку и Ситниковку ² мы, пастырь, по прошению тамошних обывателей, в дополнение фундушное к той новоооруженной церкви с приговору духовной нашей консистории и нашей пастырской аппробации, определили и утвердили и о том от нас, пастыря, указ к прчестному игумену максаковскому Иоасафу послан. Того ради по вышпоказанному пана полковника Василия

² Тут очевидно бракуе фрагменту тексту.

Чеснока прошению и его священника доброхотному желанию, властью нам от Бога данною, реченного иерея Иоанна Романовского до вышешоказанной церкви Василия Кесарийскаго містечка Борзни за цілого настоятеля усыновляем и ему при добродійном житии, честном, трезвенном и постоянном обхождении всегда в страхе Божии пребывая, вся священнослужения иереом принадлежащая, по чиноположению церковному со всяким благоговением отправляя и требы христианские тоей церкви прихожанам преподавать архиерейско благословляем и во всем ему, вышешописанному иерею Иоанну, имія о спасении душ человеческих неусыпное попечение, справлятися по правилам святых и богоносных отец, регламенту духовному, указам высокомонаршим и нашим пастырским по силі ставленной, иміющейся у него грамоты. Во знамение же того усыновления и для твердости ему, иерею Иоанну, за подписанием архиерейской руки нашей и при обыкновенной катедральной печати сия грамота дана в катедрі Києвософійской 1740 году ноября 5 дня.

На подлинной грамоті подпис таков:

Вишше именованный Рафаил архиепископ».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 56331. Копія ХІХ ст.)

РЕГЕСТИ

№ 1

1726, листопада 1–4 (жовтня 21–24). – Глухів. – Справа уряду м. Глухова про значкового козака Гаврила Жураківського

У 1726 г. глухівський житель, козак Глухівської сотні Кузьма «Иванов», «бивший щотчик черниговский» їздив у м. Орел для торгівлі горілкою. Там він купил кріпаків: селянина Кирила сина Єрмилова Миникова, його жінку Федору й дітей: 3 хлопця і 2 дівчинки (всього 7 душ), жителів с. Каменського. 21 жовтня «На вradі міском глуховском Глуховской сотні значковий козак Гаврило Иванов сн Жураховский подал доношение, в котором ознаймил», що глухівський житель Кузма Иванов позичив у нього сорок чотири рублі. Оскільки той не віддав боргу, Гаврило арештував при свідках 7 душ його людей з трьома кіньми і двома возами в селі Полковницька слобода. Це він виклав у своєму доношенні, просячи, аби той арешт був у книги записаний. Свідками були солдат глухівського гарнізону Осип Гончаров і козак, глухівський житель, Кіндрат Сидорів син Шепиль, смоленський шляхтич прапорщик Андрій Иванов син Воеводський.

«А сие писмо писал Максим Феодосов, дяк слободский, и во свидетелстві бил».

(ЦДІАК України. Ф. 1523. Оп.1. Спр. 4. Арк. 1–3 зв. Тогочасна копія)

№ 2

1730, червня 26 (15). – Глухів. – Універсал гетьмана Данила Апостола

Універсал стосується справи удови Андрія Кандиби. Стисло переказується суть скарги вдови і приймається позитивне рішення, яке доводиться до відома й виконання.

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 55183. Чернетка)

№ 3

1730, липня 19 (8). – Глухів. – Довідка ГВК щодо скарги братів Кандиб

Переповідається зміст скарги братів Кандиб на Василя Дорошенка, котрий захопив їхній степ під Куриловкою і вчинив їм ряд кривд. Вони

просять ГВК розгляду гетьманом цієї справи.

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 55189. Чернетка)

№ 4

1730, липня 22 (11). – Глухів. – Лист з Генеральної військової канцелярії до Василя Дорошенка

«Пне Дорошенко.

Евфим, Василий и Данило, покойного судии енерального Андрея Кандиби сини, чрез поданную нам свою суппліку заносили жалобу на врад, ускаржиючися в том, что иміют они степ к селу их Куриловці принадлежащий...». Далі переказується зміст скарги Кандиб щодо кривд і «самоволства» з боку Василя Дорошенка і виноситься рішення на їхню користь. Йому пропонується в разі незгоди приїхати в Глухів на військовий суд, але це буде йому «не без трудности и убытку».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 55189. Чернетка)

№ 5

1733, лютого 27 (16). – Вороніж. – Початок листа Івана Холодовича до гетьмана Данила Апостола

«Ясневелможний мсці пне гетмане и кавалер, мой милостивійший пне добродію

Сего 1733 года февраля в первых числах по получении висоцеповажного реїментарского ясневелможности вшой указу до сотен засеймских, а тамже и в сотню Вороніжскую присланного о высылки подвод, а именно з сотні Вороніжской 35 подвод для перевозки будинку, купленного у бывшего фактора глуховского Павла Стаховского до артиллерии войсковой енеральной в Глухов, учинивши означенное число з сотні Вороніжской подлуг дворового числа определение, когда послалем указом ясневелможности вшой в маетност обители новгородской, прозиваемую Собич, к сотні Вороніжской надлежащую, требуючи толко подвод б ку помочи городовим подводам. Теды спротивившися городничий горковский, прозиваемий Феодосий Тихонов, не тилко що определенного числа подвод з села Собича не вислал, но и войта тамошнего собичевского значним обложил боем,

жебы по указу ясневелможности вшой жадного не чинил послушенства. В чом не ест ли их законников явная противность реиментарским ясневелможности вшой указам, яким вся Малороссия по превисокой мнаршой млсти и волі повинуется и повиноватися должна, а от дховной власти иле же обители Новгородской вижепоказанного городничого указам реиментарским ясневелможности вшой видимое и знатное показуется быти [...]».

(ЦДІАК України. Ф. 51. Оп. 3. Спр. 1724. Арк. 13–13 зв. Тогочасна копія. Запис зверху документа: «Получен д. 17 февр[уария]: 1733 року. Записав в книгу, доложит»)

ДОДАТКИ

1728. – Батури́н (?). – Скарга братів Петра і Федора Гончаренків до
гетьмана Данила Апостола

«Ясневелможний мсці пне гетмане, велце всемилоствивійший пане и всенадежійший добродію.

Прошлого 1707 году во время винятъя города Батурина, взято нас нижеподписанных братьов двух родных в полон на Москву, в каком полону були ми роков сім, а когда ми возвратилися на отчину свою в Батури́н, жадных уже отческих грунтов волних не застали. Старший брат наш попродав пущи, продав коп за тринадцят, ниву за сім золотих, сіножат за девят золотих и овецъ одинадцят по смерти отца ншого, на людех долгу полодинадцяти золотого, кругов гончарских продав за таляр и упоминалися ми у покойного брата ншого о той продажі ншого грунту и позивали ми его до старшини батуринского ратуша на тот час будущого сотником батуринским Козловским, да бурмистром Кирилом Острозким (?), а дядко нш, батуринский же жител, прозиваемий Андрій Гончар, видячи, что ми на старшом брату своїм позосталого грунту свого упоминаемся, не відаемо где брата ншого ночью звіз. Потом ми уже помянутого дядка своего Андрія Гончара позивали, что он потай нас брата звіз и судом сотенним наказано чтоб он, дядко брата ншего як отвіз, так и привіз(?), а сего 1728 году в третий раз позивали ми више означенного дядка своего до управителя обмачовского Никона Андріяновича и видя управител ншу кривду и грунти нши даремне проданние, приказав щоб брата ншего дядко на суд поставил или за част грунту ншего кому продана платився и он, дядко нш на ратушу батуринском з вишеписанным Пилипом Пилкою росписался, так что ежели б брата ншого, которого звіз в Батури́н не привіз то міет ему, Пилці за двор наш отческий заплатит золотих пятьдесят и потому он, дядко нш брата не привіз, а управител нам по росписці на проданном вишеписанном дядком ншм приказал нам на том дворі ншом отческом для премешкания хату строїти. Нні же приїхавши з Москви, сотник батуринский Федор Стожок по занесеню на нас скарги в тот нш отческий двор од Пилипа Пилки веліл оному Пилці з двора и з по[с]троенной нами хати нас вигнати и все убожество нше на улицу повикидати. А тепер ми з женами и дітми з своїми отважилися падши слезне до високоповажных стоп рейментарских, просити на себе единого ясневелможности вшей милосердия, даби праведно розискавши сотник батуринский в дворі ншем отческом повеліли свободно нам жити, а в дядки помянутий Пилка подлуг данной от дядки ж ему росписі денег доправленю. За якое

показанное нам милосердие обліговани за щасливое ясневелможности вшей панование Бга молити.

Вшей панской ясневелможности ншего всемилостивійшаго добродія нижайшие раби и подданні батуриинскі жители Петро и Хфедор Ганчаренки».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 51270. Оригінал)

№ 2

1730, березня 1 (лютого 18). – Москва. – Універсал гетьмана
Данила Апостола

«Копія.

Ея императорского величества Войска Запорожского обоіх сторон Дніпра гетман и ордина свтого Александра Невского кавалер Даниїл Апостол.

Пну полковнику ніжинскому, п.п. бунчуковому товариству, старшині полковой, сотником и всім так войскового, як и посполитого чина людем, и кому о том відат надлежатимет, сим ншим ознаймуем універсалом, иж по прибытії ншем в Москву, его императорское влчство всемлствівійший нш гсдр, болізнуя оспою и з осмогонадцят против девятагонадцят дня прошлого місця генваря по полуночи в первом часу от сего временного жития по соизволенію Бжиему отиде и преселися во вічное блженство. Нас же и всіх его влчства вірних подданих и все государство к неугодному (?) сокрушению и печали приведе. А понеже послі такого печального случаю владіющих всероссийских гсдрей мужеска полу нині не осталося, того ради по единоголасному всіх чин совіту и желанію на российский императорский престол избрана крові императорской вічнодостойнїя и блженнїя памяти великого гсдря царя Иоанна Алексіевича самодержца всероссийскаго дщер и великая гсдриня царевна и вдовствующая герцогиня курляндская Анна Иоановна и нні уже ея императорское всепресвітлїйшее влчство оний всероссийский престол, прибывши в Москву сего февраля 15 д., воспрїят блгоизволила. А якие о избрании на тот российский престол ея императорское влчство печатнїе манїфеста и о титулі ея императорского влчства формуляри в верховном тайном совісті определіне к нам прилично (?) его сиятельства верховного дійствителнаго совітника государственного великого канцлера и кавалера графа Гаврила Ивановича Головина прислани ти ему (?), яко в протчем полка реїменту ншего для публікаціи и извїстїя

отправили, так и в полк Ніжинский посилаючи один маніфест и формуляр и сей нш універсал, по получении оногo при ордерах своїх по сотнях публікувал и так в полковом городі, як и в оних сотнях, веліл о блгомлствійшом ея императорского влчства восприятії російского престола в церквах молебное Богу принести блгодарение. А о приводі к присягі всіх подданих ея императорского влчства и коронаціі ея императорского влчства, якие от ея императорского влчства видани указы, оние впред рейменту ншого будут обявлени.

Дан в Москві февруаря 18 дня 1730 году.

В подлинном подписано:

Звишменованій гетман и кавалер рукою власною».

(ІР НБУВ. Ф. 28. Спр. 478. Тогочасна копія. В кінці документу намальоване коло, всередині якого написано: «місто печати рейментарской». Після цього універсалу подана копія маніфесту про смерть Петра II і вшестя на престол Анни Іоаннівни)

№ 3

1730, березня 1 (лютого 18). – Чолобитна Івана Забіли, хорунжого генеральної військової артилерії, до цариці Анни Іоаннівни (регест)

Зацаря Олексія був пожалуваний мій дід Петро Забіла в Борзенському повіті «отчинами и мелницами» колишнього польського володаря, пана Вишля. А коли після Брюховецького гетьману Многогрішному було дозволено жити не в Гадячі, а в Батурині, він був призначений генеральним обозним, а Короп з селами, що були йому належні, даний на артилерію. Про це йдеться в універсалі Многогрішного. Імператор Петро II теж дав Короп на генеральну артилерію. А в 1730 р. отримано указ з міністерської канцелярії щодо чолобиття коропських міщан, указ і князя О.І. Шаховського про збори податків на генеральну артилерію з млинів. Але в Коропській сотні немає млинів, є тільки мої чотири млина. Але раніше при гетьманах після Богдана Хмельницького і обозних жодного доходу досі не бралось, хіба що в часи Малоросійської колегії. Тепер же коропський священик із дияконом, своїм зятем, поставив млини на р. Десні поблизу Коропа, чим вчинили мені «убиток», що я примушений купувати хліб у Глухові, а мої млини «тепер пусти стоять, понеже всі заводи повернулись до них», до священика й вїта. Вони «самовладне устроїли мелниці, а мої разорились». Тому я бив чолом гетьману Данилу Апостолу і князю Шаховському. Тепер звертаюсь до

вашої імператорської величності.

(ІР НБУВ. Ф. 28. Спр. 480. Тогочасна копія)

№ 4

1730, жовтня 9 (вересня 29). – Яцковичі. – Лист Опанаса Покорського (?)
до мглинського сотника Олексія Єсимонтовського

«Мсці пне сотнику мглинский, мні велце мсцівий пне и блгодітелю.

Без бытности моей в дому присланный лист в. м. мс. пна ко мні, получылем за приїздом моім в Яцковичы, которим изволиш требоват в. м. мс. пн. прибытия моего в Білогощи октовр[ия] к 4 числу взгядом сосідского между собою помірковання о кгрунтах наших білогощанских. И тому требованию в. м. мс. пна задосить чинячи к означенному числу моглъбым прибыт я в село Білогощ. Но понеже октоврия четвертого чысла прошедшого 729-го году представшойся покойной жены моей Феклы за дши еї иміет быт по закону христианскому рочное в дому моем поминание и тепер в той же днь к якому поминанию и самого в. м. мс. пна з еї млстию милою пнею его на жалосный хліб покорне прошу прибыт в дом мой в Яцевичы безъотвлочне. Того ради мні отлучытися на той час будет невозможно, разві в прийдучую ндлю октовр[ия] 11 д. или на другой термін зіхатися нам належит в Білогощи. На який же час именно впрעד угодно будет в. м. мс. пну определит той зізд наш, увідомит мене писмом в том благоволи в. м. мс. пн, ибо я извістія вашего ожидат буду. Чым кончачи, застаю в. м., м. мс. пну, всего желателный приятел и слуга Афанасий Покор[ский].

З Яцкович 1730-го сентевр[ия] 29 д.

P.S. Шынкару білогощанскому, зборщикам чтоб заплатив належное, приказ от мене послан».

Адреса: «[Его ми]лости пну Алексію Єсимонтовскому, сотникови мглинскому, моему велце [милости]вому пну и блгодітелеви» та «В. м., м. мс. пну, всего добра желателный приятел и слуга»

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 50529. Автограф завіреним печаткою)

№ 5

1722–1725 (?), листопада 21 (10). – Лист Федора Чуйкевича до невідомого

«Велможный мні велце мсці добродію.

Суппліковала на мене пні Голубовая чрез сина своего до велможности вшой, удаючи, что будто я їх грунта, в тракці Кролевецком лежачие, завладілем и когда тая еї супплика на суді енералном читана, помянутий син пней Голубовой сказал, что сім літ тому як тие грунта од них, о якие они скаржатся на мене, отнято. З чого явилося, что не я завладілем їх грунта, але старий Маковский по універсалу Мазепинском и по грамоті монаршой завладівши помянутими грунтами Голубовскими и по сей час нікому не уступал їх, а по нем и сукцессори его прошедшіи и настоящіи по той же монаршой грамоті владіют. О чом на суді енералном назначено нам безсрочно ставши з документами, росправитися перве по муніментах, и з тим син Голубишин отправлен zostал з суду. А тепер велможност вша изволили видат ему лист поважный до уряду кролевецкого, чтобы уже и розмежовано. Зачим доношу вшой пнской велможности всепокорне, же поки нши права на суді енер[алном] zde не будут рассмотрени и поки по тих правах не присудятся Голубовой грунта, грамотою монаршою Маковскому утверждение, поти нілзя межовати, бо то посліднее діло розграничене грунтот, а урядові кролевецкому рассмотруват грамоту и мунимента не пристоїт. Сего ради всепокорне прошу велможности вшой здат сию справу на суд енералный первіе, а потом, як суд окончат, тогди межоване не утечет. А межовати зараз ест против прав нших служащих Маковского дому на тие грунта и было бы велми обидно.

Велможности вшой нижаший слуга Федор Чуйкевич
10 ноябра [...] року».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 541115)

№ 6

1726, березня 29 (18). – Прилуки (?). – «Доношение» Марії Ніс в ГВК

«В енералную войсковую канцеллярию доношение.

Мартин Жураховский умершой дщери моей челобытем своїм, в войсковой енералной канцеллярії поданном, доходит на мні нісколко сот золотих да грунт нікоторой части по декрету з суду енералного, А поневаж я з части денег челобытствующого жені и дщери своей

немалую сумму денег издержала в расход, о чом имію в себе реестр и оный должна дать к ділу. Того ради всепокорственно прошу у войсковой енеральной канцелярії или тую мою утрату зачислит в претенсію ему Жураховскому, или убыори женские всі, якие я з прибавкою властного моего убожества на покойную дщер свою спорадила, примніс (?) во вся была, понеже я з денег в декреті вираженных так на акт веселний, яко и на поминование по смерти дщери моей и на протчие ескпенса, присовокупляя к тому, и своей немало страшила сумму в еї ж ползу, а до ґрунтов, яких он, Жураковский, доходит по неправом декрету, тепер з суду полкового прилуцкого виданном, жебы он, Жураковский, не интересовался ибо я перший по рассмотрению заводу ншего з енеральной войсковой канцелярії имію указ владіть тыми ґрунтами спокойне, которых тепер добывается Жураховский. З тых мір да благоволит енеральная войсковая канцелярія, не спускаяс на прилуцкого полкового суду декрет, по первой децізіи и виданному своему указу приказать мні владіть ґрунтами власними моїми. Суд же полковий прилуцкий за неправое ведыние (?) и перевершение суду войсковой енеральной канцелярії по указу штрафоват.

1726 марта 18.

К сему доношению по прошению Маріи Стефановой Носенко я, Николай П[...], руку приложил».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 54390. Тогочасна копія (?). Запис: «Подано марта 19 д. 1726 году»)

№ 7

1727, травня 21 (10). – Чолобитна козака Івана Скоробогатого до цариці Катерини І

«Всепресвітлійшая и державнійшая великая императрица Екатерина Алексіевна, самодержица всероссийская.

Бет челом полку Черніговского сотні Киселювской села Верхоліся козак Иван Скоробогатий на Василя Полуницкого, товариша бунчукового. А в чом мое прошение, тому слідует пунькта:

1

В прошедших 1722-м и 1723-м годах был в маестности Полуницкого, зовемой Домошлин, при церкви дяком. За якую мою церковную услугу приговорили тамошние обивателі в год з диму възять по альтину и мині он, Полоніцкий, с трох своих в том селі Домошлині слобод з одной,

зовемой Бреч, з другой – Ховъдіювъки, с третьей Тютюнъниковой за всі три года возбранил дорочной забрать даток, кромі з одной слободки, зовемой Бреч, видано 4 гривњи вусім копіек.

2

Да его ж Полуницкого сина виучилем граматки и часловца, як надлежит, не заплатил мині, но еще намиривал мене быт, сколько раз послал мене зимати, аж мусил з села уступит, а я ему, Полуницкому, в наименшом худом подзорі не показался.

3

И чтоб указом вашего императорского влчства повелено било оного Полуницкого к суду сискат и допросит, для чого моей заслуги дяковъской возбраняет з своїх людей вибрат и за научение сина его не заплатил, а по допросі рещение учинить.

Всемилоствійшая гсдриня императрица прошу вашего императорского величества по сему моему прошению рещение учинит.

Сию челобитную писал челобитчик Иван Скоробогатий. К поданю надлежит в малороссийскую войсковую енералную канъцелярию.

1727 года мая 10».

(ЦДІАК України. Ф. 51. Оп. 3. Спр. 99. Арк. 25. Оригінал. Запис зверху документа: «1727 году мая 12. Записав в реестр и (....)*»)

№ 8

1729, не раніше березня 23 (12). – Іваниця (?). – Лист іваницького городового отамана Дем'яна Кальницького до гетьмана Данила Апостола

«Ясневелможний мсці пне гетмане, премилостивійший нам пне патроне и великий добродію.

Сего текущаго 1729 году марта 12 дня по присланому листу от ясневелможности вшой, всемилоствійшаго пана патрона и добродія ншого, до его млсти пна полковника ншого прилуцкого призван я был в Прилуку з Иваном Божишиним, писарем со[тен]ним иваницким. Где будучи, вислухали преповажний рейментарский лист ясневелможности вшой. (Да при том же поважном листі поданние пункта писанние от пана Павла Міницкого, бувшаго сотника иваницького). В которих пунктах доволне сл[у]шал с помянутим писарем сотенним. А где вже по премногом [пи]сании своем являет пн Міницкий так: что будто я с прописанным писарем сотенним Иваном Божишиним в[зя]вши себі таковое легкомысле и оним своим л[егко]мислством писал ложние

челомбытние и давал ясневелможности вшей не од сотнян, але сам от себе [...] его пна Мініцкого, не приймано в сотню Иваницкую н[...]. А ежели же оние челомбытние, которые в 1727-м [...] ясневелможности вшей поданние являютя ложн[ие...], могу з оним Мініцким не тилко на здоровї своем [...]сатис, але и лишением живота своего. Тилко ж пн. Мініцкий, нехай роспишется також, когда же доносит правду. А болшей уже не знаю чего ради он на мене иміет такую вражду и тепер ділает мні таковую волокиту при мизерности моей и не дает мні чрез три года до котораго часу между людми мало промешкати. Понеже по знатной моей во[й]сковой службі болшей двадцати літ як служил его императорскому влчству и прежним антецессарем ншим так и тепер готов служить, пожалован бил от его млсти полковника ншего прилуцкого на нікое время у во Иваницю атаманом, дабы при убожестві моем як прокормитися з дітми моими. А он, пн Мініцкий, наважился на мое убожество и здоровя, о чом вже во всем моем писанни, повергши мя самого себе под преповажние стопы ног ясневелможност вшей, прошу вшего рейментарского респекту и свтой справедливости з оним пном Мініцким.

Ясневелможности вшой, всемилостивійшому пну патрону и великому добродіеву моему, нижайший слуга и подножок Демян Калницкий, атаман городка Иваниці».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 54437. Оригінал)

№ 9

**1729, березня 22 (11). – Прилуки. – Лист прилуцького полковника Гната
Ґалаґана до гетьмана Данила Апостола**

«Ясневелможний мсці пне гетмане, мой премилостивійший добродію.

Сего марта 10 дня високоповажний ясневелможности вшей, моего премилостивійшого добродія, лист получилим з вираженнем таким: отправленний од ясневелможности вшей перед сим на комиссию в полк Черніговский для нікоторых діл пн Павел Мініцкий, сотник иваницкий, за прибитием своїм в Глухов сего марта 2 дня подал ясневелможности вшей, з жалобою пункта на Демяна Компанца, атамана городского иваницкого, о продерзостных его и писара Ивана Божишина поступках не тилко ему, пну Миницкому, и сотнянам обидливых, но и указам ясневелможности вшей противных. А перед сим на того Компанца,

атамана, подана ясневелможности вшей суппліка от Юска Ляхова, той сотні Іваницькой жителя, и просил он, пн Мініцький, по тим пунктам розиску и учинения справедливости. Пре[...] ясневелможност вша тие его пункта и помянутую челобитную от Юска Ляхова о бої, ему од атамана ставшаомся, поданную, при оном [...] посилаючи ко мні, блгоизволили приказать, абим зараз за п[олу]чением оногo ясневелможности вшей указу атамана ком[...] вислал до ясневелможности вшей в Глухов сполне з писарем Иваном Божишиным, которий ему в том содійствовав, а сот[...] правит до далшой волі ясневелможности вшей, жебим приказ[...] своему рассмотрению з тамошнего иваницького городового т[овариства] кому добромu, совістномu, трезвомu и справномu человекy, [же]би в сотні над поліценние себї от мене діла болш чинит ничего не дер[зал], леч бы людей безобидно в их челобиттю там росправою праведного доволствовав и в нуждах за ними обстоювал и не смущал и не колотил болш сотнянами на самую их трудност, волокиту и убиток позначенных же пунктах, абим велїл судїї полковомu прилуцькомu пну Михайлу Якгелніцькомu и сотниковї монастирскомu пну Ивану Романовичу зїхат в Іваницю и розискат обстоятелно. И я подлуг означенного вашего рейментарского указу посилаю атамана Компанця сполне з писарем Иваном Божишиным до ясневелможности вшей в Глухов, приказавши сотнею правит до далшой волі вшой ясневелможности Петру Кудрі хоружомu сотенномu иваницькомu. Помянутие теж пункта вручилием судїї полковомu прилуцькомu, и Григорию Николаевичу, прапорщикy полковомu прилуцькомu, велївши им зехат у Іваницю и розискат по тых пунктах обстоятелно. А о сотниковї мнастирскомu пну Ивану Романовичу извїствую ясневелможности вшей, что он еще з розиску борзенского в дом не повернулсья и тых рады причин жебы діло не медлілос в тот розиск до Іваниці послан прапорщик полковой прилуцький. При том многопризрїтелной вшой панской и добродїйской навсегда мя полецаю ласце.

Вшой ясневелможности, моего премилостивїйшого добродїя, нижайший слуга его императорского величества Войска Запорожского полковник прилуцький Игнатий Галаган.

З [Прилу]ки марта 11 року 1729».

Адреса: «Его императорского всепресвітлїйшого величества Войска Запорожского обоїх сторон Днїпра гетману ясневелможномu его милости пну Даниїлу Апостолу, моему премилостивїйшему добродїевї».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 54436. Оригінал. Запис: «Подано марта 20 1729

году». Документ пошкоджено)

№ 10

1729, червня 1 (травня 21). – Глухів. – Свідोцтво ченця
Іларіона Пироцького

«Я, ниже положенный, чиню відомо сим моім писанем кому бы о том відати надлежало тепер и в потомние часы, иж од літ болше тридцяти міваючи тие воли мої, наймовалем їх з весны аж до стаго Илиї пророка пашу на степу, за Мартиновкою лежачом, на кгрунтах до Мартиновки належных. И за наем того степу когда тилко воли мої на степу том мартиновском хожовали, давалем всегда до цркве стаго славнаго и всехвалнаго апостола и евангелиста Хва Иоанна Бгослова мартиновской певную част воску, ладану и по килка(?) кварт вына, а до того и ризы щеннической блаватной до тоєї цркви Бжественной мартиновской и за одпущение гріхов моих и за тую ж (?) волов моих паству справилем и свободно завше тии и мої воли и людей иных, то ест Ивана Кругляка, Ивана Ярмоли, жителей борзенских, и Шевлюга конотопского без жадного од околичных сіл, неподал степу того мартиновского знайдуючихся, Кропивной и Парахвievки, препятія, хожовали аж по могилу Терешихи и по два шляхи, якої идут од тоє ж могилы Терешихи, едно на Білые вежи, а другий до Ичні. А же то ест истинна, же усі люде тиих на степу том мартиновском воли хожовали и оны некуди инуда, тилко до цркви Бжественной мартиновской уклад давали, мощно увидіти аппарат црковных мартиновских, за степ тот даваных, кому о том відати во увірение потребно будет. Что понеже так, а не иначе бывало под совістю християнскою и иноческим моим званием праведное сие даю свидітельство.

В Глухові мая 21 дня року 1729 монах Иларіон Пироцький, законник скитка Моровского Сто-Онуфриевского, рукою власною».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 50747. Автограф завірений печаткою)

1730. – с. Синин (?). – Лист Ганни Малішевскої та її синів до гетьмана
Данила Апостола

«Ясневелможный мсці пне гетмане, всемилостивійший и надежнійший мой добродію.

Сего 1730 году в февралі мсці освідомилас я заподленно, что старшина полковая стародубовская село мое Синин, которое здавна свободно, первіе отцем моім от 1688 году без всякого уряду по універсалу гетмана Мазепы владінное, посліжды же матери моей оное ж в 1712, а потом и мужеві моему Якову Малішевскому (которий многие войсковие вірно и усердно и со всяким тщанием походи одбувал, а на остаток Гилянский отправивши поход, чрез три года там будучи, здорове и худобу свою утеравши, зараз живот свой по службі окончил) в 1714 годах універсалами гетмана Скоропадского утвержденное и ні на який ранг по сказкам старожилов от початку своей осідлости не слушающее от содержания моего удовиноного и осиротілых дітей моіх мужеска полу на службу ея императорскому величеству к Войску Запорожскому готовых, чинячи противно указу императорского величества, который в Рішителных пунктах 1728 году ясневелможности вашей дан, а именно по осмому (?) означили своїм приговором ко определению на ранг судейства полкового стародубовского неслушне. О чем я и челобитную того ж времени на имя его императорского величества в полковую стародубовскую канцелярию подавала, чтоб оная старшина стародубовская мніем своїм во отнятію от мене села себе не утруждала. Однак по тому моему челобитію жадного мні оная старшина резону не учинила. Того ради прошу ясневелможности вашей своїм высокоповажным універсалом помянутое село Синин с снами моіми ствердит мні во владіние, приговор полковой стародубовской старшины яко неслушный отставить.

Ясневелможности вшой всеныжайшая раба удествующая Анна Спиридоновна Малішевская с снами сиротами Петром, Иоанном, Федором и Якимом».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 54221. Тогочасна копія)

1730, жовтня 23 (12). – Новгород-Сіверський. – Лист Стефана Іванова,
городового отамана, та Івана Доморка,
новгород-сіверського вйта, до гетьмана
Данила Апостола

«Ясневелможный мсці пне гетмане, нам премилостивійшый пне и и великий добродію.

Сего октоврья 10 дня обявляли в ратушу новгородском ктиторі сто-Успенской новгородской соборной церкви, что преосвященный гспдн его мылост отц Иродион Жураховский, епскп черніговский и Новгородка-Сіверского, писал до настоятеля тоей ж церкви отца Андрея Заруцкого, абы он на перевоз, на скотное, ваговое, помірное, також дом шинковый, комори и на мелницю Пироговскую, універсалом ясневелможности вшей в прошлом 1727 году отверженние кріпости и антecessоров ясневелможности вшей універсали отдал отцу Симеону Величковскому, намістнику протопопії новгородской во владіние, по которих бы он, отц намістник, сам оние угодия на мененную церков належные, завідовал, за которими он, отц намістник, кріпости ради отобрания оних в Новгородок приездил уже. Однак по тому его преосвященства листу до отца Заруцкого писанному, оние ктиторі ему, отцу намістнику, обявивши, что оние кріпости не в настоятеля и не в ых, ктиторей, але в парохиян найдуются, не видали. А понеже оние кріпости когда его преосвященство был в маетности своей Свіржі в прошлом 1729-м году в той же церкві в скарбці, не відая об оних, своею печатю запечатал, где и понні содержатся. Того ради, абы его преосвященство когда провідает, что на вишемененние церковные угодия кріпосты не в парохиян, але в скарбці церковном за печатю его архиерейскою найдуются, не отобрал оних, всепокорственнійше ясневелможности вшей просим резолюції.

Ясневелможности вшей, нам премилостивійшого пна и великого добродія нижайшие слуги

Стефан Иванов, атаман городовий новгор[одский],

Иван Доморка, вйт новгородский.

3 Новгородка 1730 году октоврья 12 д.».

Адреса: «Ея императорского всепресвітлійшого влчства Войска Запорожского обоіх сторон Дніпра гетману, ясневелможному его милости пну Даниїлу Апостолу, нам премилостивійшому пану и

великому добродієві покорнійше».

(ЦДІАК України. Ф. 51. Оп. 3. Спр. 189. Арк. 54–54 зв. Оригінал)

№ 13

**1731, травня 29 (18). – Лист гетьмана Данила Апостола до членів
консисторії Чернігівської архієпископії**

«Висоце в Бгу превелебние мсці отцеве консисторії арх[ие]п[и]с[ко]п[ской], нам велце зичлиwie правители.

Города Глухова церкви стая Хртва Николая парохiane чрез поданную свою супліку, донося нам о неимінії в той церкви настоящего сщенника по общому доброхотному своему согласию и изволению о определении в сщенника к той церкви глуховского бурмистра Никифора Василиевича, яко добронравного и в писаниі Бжственном искусна члвка, просили нас до вших превелебностей на посещение до тоей церкви его, Никифора, в сщенники о интерцессию. Мы прето оних парохian общесогласному доброхотному прошению не отрекши, чрез сей лист нш до вших превелебностей за означенним Никифором интерцедуем: блговоліте вши превелебност, данною вам от Бга властью означенного Никифора произвест в чин сщенничества.

В протчем пребываем вшим превелебностей всего доброзичливий приятель.

Мая 18 д. 1731 года».

(ЦДІАК України. Ф. 51. Оп. 3. Спр. 3728. Оригінал)

№ 14

**1731, липня 15. – Глухів. – Лист невідомого до намісника
Петропавлівського монастиря в Глухові**

«Чесний мсці отче намістник мнстра святопетропавловского глуховского.

Сего листа нашего оказателі обителі Катишенской иеромонах Зосим Феодорович и монах Александер Шкляревич з-под караулу з Седнева біжали, которих до преосщенного епскапа черніговского пна Иродиона Жураховского в Чернігов везенно для ніякихос распросов и просили оне, законники, ншего к чесности вашей листу, чтоб чрез нікоторое время там прожит. Того ради предлагаем, хоти чесност ваша им, законникам,

в мнстру своем до далшаго времени прожити не поборонит.

З Глухова июля 15 д. 1731 году

Вашей честности ласкавий».

(ЦДІАК України. Ф. 51. Оп. 3. Спр. 3964. Оригінал)

№ 15

**1731, жовтня 7 (вересня 26). – Стародуб. – Лист о. Андрія Заруцького,
настоятеля церкви Успіння Пресвятої Богородиці в Новгороді-
Сіверському, до гетьмана Данила Апостола**

«Ясневелможный млсці пане гетмане, мой премилостивый пане и добродію.

Прошлого 1728 году супліковал я, нижей подписавшийся презвитер церкви соборной Успенской новгородской, з ктиторами до ясневелможности вшой пнской, что от давних времен надано на означенную церков Путивлский перевоз на реці Десні, под селом Пироговкою будучий, млин на реці Шостці з двома колами мучними и третим ступним, найдуючийся в городі Новгородку, скотное, ваговое, поковшее, двор братский и комори, на что все презентовалем ясневелможности вшой пнской имиючиеся кріпости и его ж антецессоров універсали. З которих кріпостей и універсалов по указу ясневелможности вшой пнской и по справце в войсковой енеральной канцелярії (что прописанние доходи прямо на церков определени и отдани) и копії к ділу сообщени и по тоей моей з ктититорами супліци ясневелможность вша пнская, иміючи полномощную в Малороссії власть всякими добрами и доходами диспонувати по приміру антецессоров своїх, веліли свой преповажний потвердителний видат універсал (которого и копия зді сообщена) даби вышвираженние добра и доходи ишли на церков соборную новгородскую по прежнему, а пн полковник стародубский з старшиною, особливе ж завидовци полковие и сотенние, в отбиранню тих доходов на церков жадной не чинили перешкоди. А сего 1731 году помянутие полковие и сотенние завидовци, презривши ясневелможности вшой пнской преповажний потвердителний універсал, невідомо по якому указу дерзнули з добр, наданних на церков, отняти, а именно воловое, ковшевное и скотное, которие доходи и прочие (?) отбирают тако (?) да прошлого 1730 году по указу ясневелможности вшой пнской велено так ратушние поборние, як церковние воловие, забиранние завидовцами, назад возвращати

(...)*, но они завидовци несмотря ни на какие универсали и указы вишепрописанние (?) церкви доходи владіют, так и прошлогодних забраних волових денег возвратит не хотят. Того ради всепокорнійше ясневелможности вшой прошу полномощной свой видати указ, даби помянутие полковие и сотенние завидовци до наданных церковних добр по силі так антецессоров вших, яко и ясневелможности вшой потвердителного данного универсалу отнюдь не интересовалис, так же прошлогодние воловие забранние днги назад возвратилис. Понеже и церков Бжая як звні, так внутр еще не совсім сооружена и дзвоница тими могла б вновь построітис днгами, избранние ж к такому збору и протчиему церковному повіренние люде были б под моім завідованнем так в приходах, яко и расходах церковних по силі данного ясновелможности вшой пнской потвердителного универсалу.

Ясневелможности вшой пнской моего всемилостивійшого пна и великого добродія всенижайший слуга и всегдашний бгомалец Андрей Заруцкий, презвитер церкви соборной новгородской».

(ЦДІАК України. Ф. 51. Оп. 3. Спр. 527. Арк. 24–24 зв. Оригінал (?))

№ 16

Не раніше 1731, грудня 5 (листопада 24). – 3 інструкції ГВК для капітана жолдаків

«З войсковой енеральной канцелярії Андрею Нейгефелю, капитану жолдацкому, 1731 року ноеврия 24 дана инструкция, по которой принятю міет ділат нижей слідующее.

1. Число жолдаков содержат в зуполном комплеті, а именно 60 члвк, и зверх того числа, також на убылие міста без указу нашего никого не принимат.

2. Козаков з-пож сотень в жолдацкую службу не принимат, также и мужиков з инних міст, ушедших для своей работизны, не принимат же и им в селі Жолдаковці жит не позволят.

3. Провиант, которий выдается на жолдаков, самоволне не забірат, доволствуючися тим провиантом, которий по твоему рангу ест определений на тебе.

4. Команду свою в добром содержат порядку и если которий жолдак по своем преступленийі подлеглий будет вині, того по важности діла наказоват без жадних накладов и взятков.

5. До двору нашего на караул висилат жолдаков по очереди, а не по

своим произволением.

б. Самого себе содержат трезвенно и по присылаемым от нас указам надлежащее чинит исполнение».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 51208. Оригінал)

№ 17

1731, січня 9 (1732, грудня 29). – Бахмач (?). – Розписка уманського протопопа о. Діонісія Гайдученка

«Копия.

Року 1731 декабря 29 д.

Я, ниже подписавшийся, приехавший в Бахмач з висоцеговажним ясневелможного его мсти пна гетмана и кавалера под плянкет (?) писанним до пна сотника бахмацкого Василя Покотила указом о отдачи дзвонов трех неболших (которые бывший сотник бахмацкий Кирило Троцкий под час акции Прутовой у паланці взятие и привезени в Бахмач) церкви Свято-Успенской бахмацкой от настоящего священника отца Емеляна Котовского. Поневаж дзвон еден с тих, которые више обявлено было, розбытий и до помянутой Свято-Успенской бахмацкой церкви промінян дзвонник з доплаткою рублей шести, того ради приняем от него, отца Емеляна Котовского, и от ктитора тоей церкви Кондрата Ковтуна за спиж бытую рублей пят. Другий дзвон там же в Бахмачі засталем ціл на Старосілі при церкви свтого Воскресения. Тот власний принял от отца Ивана Михайловича, тоей же церкви презвитера. А о третьей дзвон, поневаж он не в Бахмачі, но у Городищи, так о том бахмацким священникам и споминки ніт. А особно справа з городиским священником отцем Федором Дмитровичом и что впрод болш на бахмацких священниках так дзвонов, як и денег доправлят и их нігде турбоват не буду и нікто другой з моей стороны. На том саморучно росписавшись на уряді сотенном бахмацком и сию мою росписку кому надлежит отдаю. Року и дня вишписанних.

Протопоп уманский Дионисий Гайдученко».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 54273. Тогочасна копия)

№ 18

1732, січня 9 (1731, грудня 29). – Батурич. – Лист батуринського управителя Михайла Тарицина до бахмацького сотника Василя Покотила

«Копия.

Гспдин сотник бахмацкой

Изволите ваша млст в описную ея императорского влчства маетност в село Городище к попу отцу Федору писат якобы по універсалу гспдна гетмана и кавалера Даниила Апостола о привозі и об отдаче уманскому протопопу Дионисию Гайдученку дзвона, взятого Кирилом Троцким на том боку Дніпра у Полще и оний якобы имієтца в Городищи, а по объявлении описного городиского свщеника отца Феодора показано: тот дзвон имілся розбытой, продан и денги на неоходимие церковние потребности употребили, а протчие дзвони и свтая церков со всею Бжественною утварю при селі Городищи описани на ея императорское величество и без указу из міністерской канцелярії видат вмiсто того дзвона опасно. Того для ваша млст до описних маетностей повелінием интересоватися и вперед о том батуринскую канцелярию затруднят не изволте. Ежели же о том указом ея императорского величества из міністерской канцелярії нам повелено будет чинит отдачу, потому исполнение учинено будет. О том объявляя перебуваю
вашей млсти доброжелателний Михайло Тарицин.
Дня 29 декабря 1731 году. Батурич».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 54274. Тогочасна копия)

№ 19

1732, січня 18 (7). – Скарга Варвари Добронизької (Полуботок) до гетьмана Данила Апостола

«Ясневелможный мсці пане гетмане и кавалер, милостивійший мой пне и добродію.

Мимозшедшего 1730 року октоврия мсця 24 дня в дому пна Стефана Сулими, сотника баришовского, при битности пнов Михайла Огроновича, обозного полкового прилуцкого, и Якова Рустановича, полку Переясловского сотника тарахтемировского, под час того времени в Баришовце будучих, жена сестринця моего Ивана Сулими при битности мужа своего без дання причины публично ругала и сукою овшем старою бестиею називаючи мене многократні. О яком я своим

безчестїи при виш означенних персонах пну Михайлу Огроновичу и Якову Рустановичу, также в дому пна сотника будучих, ими ж плачливе протестовалас з тих мїр, впадши до обятия висоцеповажных рейментара моего стопих, покорне прошу их млстем пну асаулу енералному Федору Лисенку и пну судї полковому гадяцкому, на сей час в Баришовку на розиск зехавшими, повелїти своїм панским указом жену сестренца моего Ивана Сулими пред себе сискат и за безчестие мое учинит з ней, Ивановой Сулиминой, свтую справедливост. А я за щасливое рейментарства вшего пановане и долголітное здорове днно и ноцно Найвишаго Владики обовязуюся непремїнно молити

Ясневелможности вшей моего всемилостивїйшаго пна и добродїя нижайшая раба Варвара Полуботковна Павлова Добронизкая протопопина переясловская».

Запис на другїй сторїнцї: «Року 1732 януария 7 сия супплїка гспжї Варвари Полуботковни Павловой Добронїзкой, протопопиной переясловской, нам, высланным от боку ясневелможного его милости пна гетмана и кавалера, в Баришовцї была подана и по оной супплїцї обжалованная жена Ивана Сулими при нас призвана была и по изслїдованїю довелос, что она, Иванова жена, осталас в вынї, токмо она не повинилас и когда велїлисмо ей, чтоб она жалобливую гспжу Добронїзкую за нанесенное ей безчестие перепросила, то она показуючи противност, того учинит не схотїла и овшем з великою фантазією и фуками пошла з двора, за что надлежало б оную штрафоват и смирит, толко иний необходимий интерес тому препятствие учинил, а мы сами нуждою других дїл ко отправлению в других мїстах належных позвани, отехали з Баришовки, не учиня сатисфакцїи надлежащей, а оставили оную к суду, где надлежатимет, с обвинением от обжалованной Иванихи Сулиминой жены. Того ради и руки нши к сему приложилисмо

Ея императорского величества Войска Запорожского асаул енералний Федор Лисенко.

Полковой судиа гад[яцкий] Мартин Штишевский.

Канцелярист войсковий Григорий Венерацкий (?).

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 50737. Оригінал (?). Запис зверху документа: «Под[ано] януария 8 д. 1732 году»)

№ 20

1732, лютого 24 (13). – Борзна. – Лист борзнянського і новомлинського протопопа о. Василя Величковського до о. Йосифа Савицького

«Копия.

Тебі, отцу Иосифу Савицкому, священнику юревскому новомлинскому, нехай будет извѣстно, же писал до мене его млст пн Василий Покотило, сотник бахмацкий, что ти сторони виноватцов своїх, знайдуючихся у Бахмачі, не бувши ані сам, ані от себе нікого не присилаючи до уряду тамошнего, писал токмо писмо от себе, что ежели должники твої, Григорий Ормініч с товарищи, не уплатятся тебе, то намірен был еси людей бахмацких невинних заграбити, что по самоволству своему и зділав еси. Чого весма не надлежало было и чинити, ибо здес, в Україні, тое не поводитя токмо от природной и древней пені вашей новомлинской такое дїйство происходит не поперестает и время от времени обновляется. Чего тебі, яко велми не похваляя, так пылно пылно приказую за вичитаннем сего писания моего без всякого отречения людей бы яких еси заграбив, з пополненем утрати во всем поконтентовал и заграбленние у них тобою вещи от мала до велика безспорно возвратил бы, дабы от них вперед о сем до мене жалоба не приносилас. А буде же задосит по сему не учиниш, то до нас в Борзну непременно зараз становитися по отчуждением от епетрахиля пылно пылно приказую и непременно упоминаю.

З Борзни февр[уария] 13 1732 року.

На подлинном подпис:

Василий Величковский, протопоп борзенский и новомлинский».

IP НБУВ. Ф. I. Спр. 54277. Тогочасна копия. Внизу документа намальоване коло, всередині якого написано «місто печати»)

№ 21

1732, березня 22 (11). – Короп. – Лист короповської міської верхівки до Івана Забіли, хорунжого генеральної військової артилерії

««Мсці пне хорунжий генеральной артилерії, нам ласкавий добродію.

З сотні нашой Короповской до пяти коней, на почті алтиновской учрежденних, еще прибавленно коней трое и видано на тое алтиновским сожителем поважний ясневелможного его млсти пна гетмана и кавалера універсал: на яких коней надобно по ежегод видавати пятсот двадцят золотих. А поневаж села рейментарские

Краснопуле, Билка и Рожественное уволенни от портисут (?), теди учинилисмо расположенне, что з людей посполитих коропских и сілких денег в год міється давати. Так и до в. мсти добродія пишучи, покорне просим: благоволите добродію приказати з маетности своей Обтова и Погоріловки видати на посту денег сорок пят золотих, шагов шест з денгою, бо вже давно срок перейшол отдавати гроши почтарам. За сим нарочно сего писания нашего отдавец до в. мсці добродія посилається, который оттол не может без грошей сюда ехать.

В. мсці мосцівого пна и добродія нижайшие слуги

Федор Тимофіев, войт короповский.

Петро Веприцкий, бурмистр кор[оповский].

Федор Тетера, бурмистр кор[оповский].

С Кор[опа] мар[та] 11 1732 года».

Адрес: «Его млсты пну Иоану Забілі, войсковой енеральной артилерії хоружому, нашему велце все ласкавому добродіеві подати».

(ІР НБУВ. Ф. 28. Спр. 509. Оригінал)

№ 22

1732, травня 1 (квітня 21). – Бахмач. – Лист бахмацького сотника Василя Покотила до гетьмана Данила Апостола

«Ясневелможний мсці пне гетман и кавалер, мні милостивійший пне и великий добродію.

Прошлого 1732 року декабрия 24 д. висоцеповажний ясневелможности вашей указ мною получен о отдаче дзвонов уманскому протопопі отцу Дионисию Гайдученку. Которие дзвони сотником бывшим бахмацким Кырилом Троцким под час акції Прутовой в паланці взятые. И оние дзвони в Бахмачі иміючиес два отдани ему, отцу Дионисию, а третий в селі Городищи сотні Бахмацкой. Которого отдат управител батуринский не допустил и писмом ко мні отписал, что он о отдаче дзвона такого указу ис канцелярії министерской не иміет. Якого его писма при сем сообщена копия и росписки о приємі дзвонов копия. Токмо тогда за отездом зараз по указу в Кролевец на розиск (где прожил всі мясниці), а потом тож за частимы по указу отездкамы з сотні, то за приключившеюся будучею мні болізнию и поселі репортоват вашу пнскую ясневелможност умедліл. О сем ясневелможности вашей донесши, милостивішему респекту себе отдаю навсегда.

Ясневелможности вашей мні милостивішаго пна и великого

добродія всенайпокорнійший слуга и подножок Васил Покотило,
сотник бахмацкий.

З Бахмача априля 21 д. 1732 году».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 50272. Оригінал. Запис зверху документа: «1732
априля 23 подан, записав в книгу, отдат в повіте к ділу»)

№ 23

**Не раніше 1732, травня 29 (18). – Реєстр речей Марії Ситенської,
дружини Йосипа Ситенського**

«Реєстр річей материнських сколко иміється налище, взятих панею
Мариею Ситенською, когда пошлюбила вторим браком.

Кунѣтуш штофовий квітчастий цинамоновий атласний под
сібiрками.

Кунѣтуш едомашковий зелений под шлямами.

Кунѣтуш білий табіновий под сибiрками.

Кунѣтуш жовтогоронций табіновий легкий.

Кунѣтуш лудановий зелений доброї руки под сибiрками.

Сподниця злотоглавная зелена.

Запасок три полутабiнѣкових.

Запасок дуклиових двi.

Плахта добрая една.

Запона материяльная добрая пасiстая.

Ковѣдра жовтая лудановая.

Посѣтил злотом червона.

Посѣтил чорним шовком з бiльлю.

Кошул двадцят добрих.

Обрусов десять, ручников дванадцят.

Конѣцюв два добрих, еден цeнями шитий.

Другий з мoрами золотими з шляком золотим.

Чепцюв чтири добрих злотом, еден зелений оксамитний, другий
червоний оксамитний, третий білий, атласовий цeнями, четвертий
блакитний лудановий цeнями.

Перел пят шнуров больших.

Перел меньших сiм шнуров.

Каначок рубiновий з обох боков.

Ланѣцюжок щирозлотний чтири низѣки.

Купѣков чтири, еден больший, а три меньших.

Ложок сiм.

Полумисков пят
Талірок десять.
Каретъка.
Коні пара вороних.

Року 1732 мая 18 вышпрописанние жени моей Марии вещи приняты всі, толко ж по написанном в реестру сем число шнуров перел не явилос, а взято налицу болших шнуров чтири, а менших шнуров перел чтири, в чем для віроятія и подписуюс, а болше того ничего не иміл.

Иосиф Ситенский».

(ІР НБУВ. Ф. 28. Спр. 510. Оригінал (?))

№ 24

**1732, не раніше листопада 10 (жовтня 30). – Кролевець (?). – Лист
кролевецького сотника Костянтина Генваровського до гетьмана
Данила Апостола**

«Ясневелможний мсці пне гетмане, мой премногомилостивий единонадежний добродію.

Сего 727 году июня мсця во время чинячойся присяги его величеству Петру Второму, императору и самодержцу всероссийскому, писар полковий ніжинский Леонтий Гроновский не віст по чиему указу козака сотні Кролевецкой Карпа Огіенка вписал в значковие товарищи, бивши в Кролевцу, городі. Которий Карп, вписавшися под знак, взял отту[ль] распутное себі самоволство, поділавши в своем дому турми, смертно на здоровю забивает многих, протчийм козакам заслужоним и посполитим людем безмірное чинит утимонжене и разорение, доправуючи на оних интереса безчисленние по ложним облікам. За який интерес неправедний многих уже поработил себі в подданство самоволно и безправне, а кромі всего и дівическу полу, презрівши страх Бжий, растлів дівство, и скверно прибиточествовал шаблею и з пистолетов на козаков безпечне заправивши, кулею ударае и кто мало покойному отцу его завиноватился в долгу яком колвек, в тих жилия и все иміние их поотбиравши, означений Карп з маткою своею Уліяною чуждих от всего иміניה починили, единым забиваючи смертним биением. Якие его продерзости и самоволство хочай и в полк уже Ніжинский за обідимих на того доносилем, еднак полковий писар, которий вписал оного ж в значковие товарищи (по отставки уже з полковничества Толстого) охраняет тот своею особливою милостию обстоятелно за

оним рукопомоществуючи и никто з обидимих и страждущих от него, Карпа Огіенка, чрез единого означенного писара Леонтия Гроновского из полку не получили в бідах своїх слушной сатисфакції, кромі крайнего разорения и за того уже всю сотню Крелевецкую самоволец тот з матерю своею Улианою за лихву едину смертно забиваючи людей самоволно и безправне поработит себі в подданство. Гдиж дотол в дому своем, схвативши козаков, без милосердия мучит, нім интереса по его хотінию роспишется платити и уже числом болше пятидесят дворов людских безправне завладіл в чом от обіжденних на ратуш подано з 20 челобитних залишок як и сего октября 18 дня тот же Огіенко Петра бурмистра, на ратуш набігши з теслями своїми, з секірами был оного жестоко и всю старшину хвалилься поколоти бридко укараючи. Да после того уже Кондрата Платніра козака от себе заслуженійшого в своем дому, кочергою желізною мало что не до смерти прибыл, которий Бг віст, чи будет и жив. А лист висоцеповажний от ясневелможности вшой, которий я сего 30 октября чрез жалобливую ж удову получилием, кажет мні (не допускаючи з челобитними до ясневелможности вшой таковым челобитчикам) по жалобам здес чинит надлежащую росправу. Яких я вишеозначененних Огіенкових агграваций не могуци рішит, по жалобах всепокорственнійше прошу, да блговолит ясневелможност ваша от боку своего реїментарского для учинення всім жалобливым сатисфакції прислат к нам в Крелевец блгоразсудителную особу, дабы в том и ясневелможности вшой без болшого было наприкрениа и мині бы безпрестанние суппліканти в том же не чинили трудностей и по тысячокротне за обідимих бідствуючих о тую милост ясневелможност вшу всепокорственно прося, его ж мя милостивому високому патронскому полецаю респектові застаючи.

Ясневелможности вшой, моему премногомилоствійшому патрону и единому добродієви, всіх благ вірно зычливий Костантий Генваровский, сотник крелевецкий»

Адреса на звороті: «Его императорского влчства Войска Запорозского ясневелможному добродієви, его милости обоїх сторон Днепра пну гетману Даниїлу Апостолу, моему премногомилостивійшему патрону и единому добродієви всепокорственнійше».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 50732. Оригінал завірений печаткою)

1732, до грудня 8 (листопада 27). – Скарга конотопського
сотника Йосипа Костенецького
до гетьмана Данила Апостола

«Ясневелможний мсці пне гетмане и кавалер, премлстивійший мой пне и всенадежний добродію. Уже тому болше десяти літ, когда будучи в Гданску, занял у мене бунчуковий товариш покойний Иван Тополніцкий сорок шест червоних, на якую должную сумму иміється в мене от него, дебітора, саморучний при многих купцах, на тот час там случившихся, данний мні обліг. По которому хочай и многажди упомянутого дебітора должного своего упоминалемся, однак он время до времени отлагаючи означенной мні не извѣстивши сумми, волею Бжиею умре. И так оный долг даже и до днес без своего дебітора не уплачен зостаєт. А понеже довольно я извѣстился, что по умертвіи вышреченного дебітора моего брат его родний бунчуковий товариш Иван Тополніцкий всю наслідственную по покойному отцу их Тополніцкому в движимих и недвижимих добрах част, на его спадающую, в свою посессию одержал и всіми добрами завладіл (до которого любо я многократне с претенсиею моею за показаний брата его долг, яко до сукцессора добр его, озивался, однак он пренебрегая мої отозви, не хочет мні платити). Теди с покорностию моею прошу ясневелможности вшей мененному Тополніцкому своїм реїментарским указом предложит, дабы он, показаний, брата своего долг, будучи наслідником братних добр, без отречения уплатил или по оцінки с приналежних на покойного брата его грунтов мні уступил.

Ясневелможности вшой премилостивійшого мні патрона и добродія всеніжайший слуга Иосиф Костенецкий, сотник конотопский».

Запис на звороті: «Иосиф Костенецкий, сотник конотопский, в поданной супліці своїй виразил, что бунчуковий товариш покойний Иван Тополніцкий, будучи в Гданску, занял у него сорок шіст червоних, на який долг иміється у него саморучний обліг, многие свідители, и, не уплативши, оной умре. А понеже по умертвіи показаного дебітора брат его родний Иван Тополніцкий всю наслідственную в движимих и недвижимих добрах, на означенного дебітора спадающую част, в свою посессию принял и оними добрами владієт, у которого хочай многожди он, челобитчик, об отданне долгу своего упоминался, однак он не відат чого ради платити не хочет. Того ради просит ясневелможности вшей реїментарского указу, дабы помянутий Тополніцкий без отречения брата своего долг, будучи наслідником его добр платил или з грунтов

приналежащих на него уступил. По дана ноября 23 д. 1732 году».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 51311. Тогочасна копія. Запис зверху документа: «Подана д. 27 9вра 1732 року. Записав в книгу, доложит»)

№ 26

Не пізніше 1732. – Донесення глухівського сотника Стефана Уманця і глухівського отамана Дем'яна Турянського гетьману Данилу Апостолу

«Ея императорского влчства указом запрещено козаков в подданство никому не привлащат, а показанных села Бачевска козаки в компуті 1692 году, також и в ревизияльных книгах по генеральной ревизии, якая по указу императорского величества в 1725 году чинена в селах Щебер 7 человек, а в Бачевском 17 человек при сотні Глуховской козаки написаны, яких именний реестр при сем сообщен и универсалом ясневелможности вшой в 1732 м году по силі ея императорского величества указов по прежнему определени. О сем з нижайшою покорностию ншею ясневелможности вшой доносячи да и мененном Омеляну, войту ннішному щемряжскому, просим рейментарской резолюции и указа.

Сотник глуховский Стефан Уманець
Дамян Турянский, атаман глуховский».

(ЦДІАК України. Ф. 51. Оп. 3. Спр. 33. Арк. 38. Оригінал)

№ 27

1733, до лютого 28 (17). – Новгород-Сіверський монастир. – Лист архімандрита Нила до гетьмана Данила Апостола

«Ясневелможний мсці пне гетмане и кавалер, нам велце млсцівий пне патроне и блгодітелю.

При крайней моей болізни болшую мні еще усугубляет немощь пн сотник воронізький Иван Холодович, которий по особливійшому недоброхотству к обители Всемлстивійшого Спса новгородской и к моему (на що видится мні и не заслужилем в его млсти) Бгом посіщенному смиренію, превеликие чинит пакости. 1. Что власную монастирскую пущу до села монастирского Сопича прилеглую над рікою Десною неподалече от его села ннішного Пироговки обрїтаючюся по кілкадесят подвод мало не щоденне посылаючи к подданим своїм так пиражовским, яко и богдановским віздит приказуючи нещадно пустошит. 2. По указу

велможности вашей велено дабы в сотні Вороніжской диспорция на консистентов на сюю зиму по прошлогодному была, а он пн сотник, презирая волю ясневелможности вашей, сам собою на біднее селцо Сопич над прошлогодное число прибавил порцію и рацию и будто когда з осени посилал я к нему економа дворца ншего горковского, снял с помянутого села Сопича полпорції и полрації, а полпорції и полрації и по сюю пору принуждени бідние люде дават. 3. Был млстивий респект ясневелможности вашей и писанием его, третий тому год утвержен, дабы помянутий пн Холодович з означенного селца ншего подвод не вимагал. А сего 1733 года настоящего мсця 11 д. на вивезку деревні з сотні Янполской в Глухов на артилиерийскую хату (не толко что до войта о вистатченне подвод килкокrotnie писал, яких писем и копії к ясневелможности вашей посылаются) но за невиватчене де оних и законника брата Мисаїла из другим человеком з-а арештом у себе держал. 4. Когда случится определение якое с полковой ніжнскої канцелярії в сотню, то он вдвое или втрое на село помянутое Сопич налог чинит, яко и мимошедшого году на линейную роботу, куда з двух сел с килкадесяти дворов виправлен был чоловік, а з села помянутого сорока пяти дворов, як недавно чиненая являет ревизія, виправлял десяти чоловік. А прочіих его пакостей повседневно так подданним, яко и добрам монастырским, ділаючихся и списат трудно. Зачим принужден всемирно быт челом ясневелможности вашей и люб важнішими ділами утружденному служат. Яви ясневелможный добродію на обитель всемилостивого Спса млстсвою полномощним реїментарским указом запріти ему, пну сотнику вороніжскому так помянутий, яко и других обид, монастыревѣ и подданни не затівать, а мене, старца, до послідного смущения в остатней болізни не приводит. О сем покорственно прошу.

Ясневелможности вашей нам велце мсцівого нпа, патрона и блгодітеля бгомolec и слуга нижайший, мнстира всемилостивого Спса Новгородка Сіверского архимандрит Нил з братиею, а по его велению на сей час болізнуючого подписал того ж мнастира дховник иеромонах Герман.

З монастыра Новгородского 1733 году февраля 14 дня».

(ЦДІАК України. Ф. 51. Оп. 3. Спр. 1714. Арк. 12. Оригінал, завірений підписом)

1729–1734. – Новгород-Сіверський. – Скарга парафіян Свято-Успенської церкви гетьману Данилу Апостолу

«Ясневелможний мсці пне гетмане и кавалер велце мой премлстывійший пне и блгонадежнійший добродію.

От многих літ иміється перевоз на реці Десні под селом Пироговкою на церковь ншу Успения Пресвятия Бци соборную новгородскую наданный по крепостям первых антецессоров ясневелможности вшой, который перевоз старинними людми повідаючие, что не токмо оны, сами старинци, новгородские зознали, но и от о[т]цев своїх не слышали, чтоб по сее время ким бил от церкви нарушен, яко и ясневелможност ваша усмотря на прежние крепосты антецессоров своих видал також де в 728 году в подтверждение висоцеповажний свой універсал, так на ваговое, скотное и помірное, яко и на помянутий перевоз. По силі первых данных універсалов при церкви Бжой найдуючихся, которое надане до храму Бгородичного як ваговое, скотное и помірное вовся давно отнято и ниякого з прописанных користей приобретения ко церкви Бжой не иміється и токмо един перевоз по ннішнюю пору при церкви задержався, з якого перевоза всякие потреби церковние міли спомоществование и причетником з того же де уплачено. А ннішняго текущего года, априля первых числ Иван Холодович, сотник вороніжский по змишленному своему подлогу, подал челобите ясневелможности вшой, в яком и выразил, что де в государственных интересах переязжающим людям чрез оний перевоз иміється де немалая остановка и просил ясневелможности вшой, абы его перевоз бил на показанном урочищи на реке Десні (в перепону церкви Бжой) ибо если б такая остановка в помянутом интересі являлася, то не без извістия от тих же ездаков ясневелможности вшой било, же завсегда в нас к перевозу иміється по два порома ради скорійшого переезду и там к берегу его маетности Пироговки жадной ни найменшой синожатки не иміється, як он, Холодович, доносил, кроме нших новгородских обивателей, зачим як прежде, так и нні обид пироговским жителем ни в чем не покажется. Понеже оний Иван Холодович не знашол чим болше уличит храм Бгородичен, да токмо сию змишленную неправост в прошеніи своем включил. Того ради всепокорнійше млсти просим ясневелможности вшой неправедному прошению его, Холодовичому, отказать и універсал високоповажний свой приказать одобрат, а церкви Бжой оним же перевозом повели, ясневелможност вша, по прежнему владіт. Понеже еще церковь нша не зовсім сооружена и утвары прежние вси

поизветшали. Так, во время пожара, будучего в Новгородку иконостас
вовся изломан и звонница до кореня изгорела, чего для били намірили
за щасливого вшой ясневелможности в Малой Россіи реиментарства
внов значала ділать як иконостас, так и звоницу, обаче блгому нашему
наміренію ни от кого болш, токмо от его единого, Холодовича, препятие
сочинилося и всем прошеніи ншим, ежели не будет помилования,
то не токмо, что церковь нша неотстроенная обетшает и иконостас
и звонница не будет зфундованна, леч и припасов по церкви яко то
ладану, вина и протчего, а паче церкви служащим отнюд нічим будет
уплачиват. О чом и по стокротне з великим молением ясневелможности
вшой млсти просим, аби по первобитному як перевоз, так и протчее
при церкви Бжой найдовалося, за чтов том же Бгоматерном храмі при
повсегдашних церемониях церковних за особу ясневелможности вшой,
яко за всю високоповажную фамілію, непрестанно владику создателя
всей твари молит облигуемся, як и нні есмы.

Ясневелможности вшой ншему велце премилостивійшому единому
пну патрону и превелебнійшому добродіеву нижайшие раби и
подножки презвитор з ктиторами и парохияни церкви Успенской
соборной новгородской.

Андрей Заруцкий, презвитер церкви соборной новгородской.

Федор Андріевич Биковский, войт новгородский.

Тихоний Яблонский, мищанин новгородский.

Лукуян Григоріевич, мищанин новгородский.

Илия Афанасов, мещанин новгородский.

Стефан Абдохіев Биковский, мещанин новгородский.

Васил Янович.

Давид Пожарский, мещанин новгородский.

Михайло Семенович, мищанин новгородский.

Иван Карабан, мищанин новгородский.

Гаврило Назаров, мищанин новгородский.

Иван Боровицкий, мищанин новгородский.

Андрей Лака(?), мищанин новгородский.

Макар Вакулович Пригара, мищанин новгородский.

Гаврило Богдаш, мищанин новгородский.

Терентій Зіневич, мищанин новгородский.

Иван Игнатов, мищанин новгородский.

Антоний Андріевич, цехмистр кравецкого двора со всею братіею.

Ефрем Михайлович, цехмистр шевский новгородский со всею
братіею.

Леон Омелянов, цехмистр резницкий, новгородский со всею

братиєю.

Самуйло Яковлев, цехмистр колацнеский новгородский со всею братиєю.

Афанасий Томловський, ктитор церквы соборной новъгородской с товарищем.

Захарий Канарский, мещанин новгородский.

Василий Евдокимов, мещанин новгородский».

(ЦДІАК України. Ф. 51 Оп. 3. Спр. 527. Арк. 33–34. Оригінал)

№ 29

20-30 рр. XVIII ст. – Реєстр кривд жителям сіл Новгород-Сіверської сотні російськими військами

«Под час находу Тверского полку в сотню Новгородскую и по всіх селах тоей же сотні расположившагося, всі починенние по селах долегливости тут подробно списано.

Напрод Комон

В Комоні видали овса кгарцов двісті шістдесят и по той овес сами жолніре приездили, а в Комоні не стояли, тилко з тими драгунами приездилі комисар и на той овес он же дал квіт. Повторе того ж полку драгуне, приехавши з Дробишова в Комон, взяли без міри овса мішков два великих и повезли з собою до Дробишова. Они ж взяли два вози сіна и взявши подводи в селі туда ж повезли. На сем атаман и войт руки под крестним знаменіем подписали

Я, Федор, презвитер весі Комоні их того сознанию прислухавшися руку мою подписую.

Атаман Миколай Амеляненко+

Войт Васил Хабаленок +

Лісконоги мар[та] 15, 16

В Лісконогах того ж полку Тверского пятой роты капитан, идучи до города Новгородка з ротою в селі заночовали и стоял в селі суток двое и на тиі сутки брал овса на одни сутки на сто тридцят и дві лошаді. В сем дал тот же капитан и квіт, а на третій в запас взял и пошов з тим овсом. А муки взяли кгарцей двісті шістдесят и чтири и на муку квіту не дал, того ради, что муку сами вимислили давати. На сем атаман и войт тамошній под крестним знаменем подписалися

Атам[ан] Лазор Сич +

Войт Илля Ковтуненок+

Того ж капітана стоял на квартири обоз в Костюка Міхненка и слугам его давал, достаючи чрез тии сутки риби, на которую вистратил ползолото, олію кварт пят купил увес им отдал, круп сколко надобно було, то брали. Хліба також сколко надобно було брали. На сем подписался Костюк Міхієнко +

На містцу капітаном бил тоей же роти прапорщик, стоял квартирою в козака Мехея Савеллева, которого по приказу его всім своїм харчил. Риби купил за гривну. Круп сколко потребно брали, хліб, також олію дві кварти. На коні его взяли в мене овса чвертку, а до магазену особліве выдавал о чом и подписался Мехей Савеллев+

Комисар тоей же роти міл квартиру в козака Макия Юдицкого и тот Макий харчовал его всім: рибою, крупами, хлібом, олію кварта.

В сем подписался Макий Юдицкий+

Того ж полку Тверского роти четвертой поруччик Таптиков стоял в селі Лісконогах суток двое и брал в сутки на сто двадцят два коні, по два кгарці овса. На що и квіт дал. А муки взял тии сутки кгарцов двісті сорок и чтири и на муку квіту не дал за такою ж причиною, як и пятой роти капітан. На сем атаман и войт подписались.

Атаман Лазор Сич+

Войт Илля Ковтуненко+

Сей поруччик стоял квартирою в атамана тамошнего и всім харчовался зо всею дворнею своею як рибою, олієм, крупами и хлібом атаманским и самому на кухню, що потребно було мусіл достатчати. Его ж роти драгуне атамана мало до смерти не прибили, от якого побою пролежал и тот атаман до поруччика жалобу свою заносил на которую сатисфакції не дал. На сем своем сознанию атаман подписался

Атаман Лазор Сич +

Того ж полку Тверского, а шестой роти комисар Семен Сомов взял овес на двое сутки на сто тридцят шіст коней по два кгарци и по кгарцу муки. Всем тот же комисар и квіт дал на овес и муку. На сем атаман и войт подписалис.

Атаман Лазор Сич +

Войт Илля Ковтуненко +

Комисар сей міл квартиру у Василя Рабого и харчовал гспдр его всім: риби купил за гривну, олію кварту, круп кгарцов два. Хліб чрез всі дні гспдрский іли. На сем подписался Васил Рабий +

Поруччик шестой роти стоял у Якова Щербака и оного всім: кормил рибою, олієм, крупами. Хлібом своим и всю его дворню на сем подписался.

Яков Щербак +

Комисар четвертой роты мѣл квартиру у Ивана Хлусова и тот Иван харчил его всѣм: рибу купил шагов за шѣст, олиу кварт чтири, круп ггарцов три. Хлѣба сколько потребно було брали. На сем подписался Иван Хлусов+

Поруччик четвертой роты, когда повернулся назад от Новгородка ночовал в селѣ и взял на сутки тое ж число овса на сто двадцят два конѣ по два кагрци и квѣту не дали, овес брали кождий в своего гспдра и квѣту не дали. В сем атаман и войт подписалис

Атаман Лазор Сич +

Войт Илля Ковтуненок +

Тот же поруччик стоял на той же квартире у атамана и вѣкт собѣ всяки брал як угодно було. В сем подписался атаман Лазор Сич +

Шестая рота, когда повернулас, капитан стоял в атамана и вѣкт всякий брал на всю дворню, а прочіи також, постановившис по дворах гспдарским питалис, на конѣ брали овес в гспдрей своих сколько хто хотѣв взяти. А стояли сутки. В сем атаман и войт подписалис.

Атаман Лазор Сич +

Войт Илля Ковтуненок +

И пятая рота повернувшись по прежних гспдах стояли, овес брали в гспдрей колко хто хотѣв и офицери кормилися всѣм гспдрским. В сем також подписалис

Атаман Лазор Сич +

Войт Илля Ковтуненок +

Федор Копачевский предложил, что слуги поруччика, роты шестой самоволне взяли ножиці кравецкие и хомут взяли. За що ходил до поруччика, справедливости не получил. Федор Копачевский +

Иван Солшенек предложил, что драгуне которіи стояли в мене роты шестой комору отбили и взяли сувоев два полотна и льяного. На сем подписался Иван Солошенек +

Я, Зіновий, поп села Лісконог, и з того всего сознанию прислухавшися руку мою подписую .

Дробишов.

В селѣ Дробишови стоял капитан того ж полку, роты четвертой з ротою. И стояла рота в селѣ суток двое. Овса брали в сутки на конѣ своих по двѣсти ггарцов по тридцят чтири, а третѣх суток пошли. В сем атаман и войт подписалис

Атаман Роман Кононов +

Войт Грицко Антонов +

Поруччик тоей роты бил на мѣстцу капитанском стоял квартирою в атамана тамошнего и приписал себѣ другого члвіка Антона. Поруччика

самого кормил з денщиками его атаман всім своим: риби купил за п'ят алтин, олію квартиру. Крупи брали скільки потрібно було, хліба також. Слуг других его харчив Антон всім своим, рибою, крупою, олію квартиру, хліба. На сем атаман и Антон підписалися.

Атаман Роман Кононович+

Антон Мякинник +

Атаман и войт предложили, что когда овса не стало, взяли атамана и войта и повели з двора на двор, шукаючи овса, где би могли знайти. Когда пришли в двор Павла Зубка, почали оному говорит, ежелім овес, дай и он сказал: есть, але в ями. Драгуне, взявши его повели ями шукаючи, в корда в мерзлой землі ями не могли знайти, Павла того мало до смерти не вбили, аж мусіли его в хату отнести. А яму на другий день знайшли, о яком побою ходили скаржитися до комісара. на тое не тилко сатисфакції не вчинил, леч отказал, же и до смерти будет бити, ежели не міете вистачати. В сем атаман и войт підписалися.

Атаман Роман Кононов +

Войт Грицко Антонов +

Павел Зубок +

Асаула того ж села драгун роти тоей же, Иван Тичина, жадной причины не давши, бил мощно, котрого оборонил атаман. В сем підписался асаул Кузма Гармалій +

Особливе атаман и войт преджили, что тоей же роти капрал вдову Амеляниху так немилостивно бил, же от того побою тилко тиждень один жива була и вмерла. А осмотровали ей, виділи на ней от побою знаки синії. Тот же капрал сина тоей же удови мало не до смерти бил. В сем підписалися

Атаман Роман Кононович +

Войт Гришко Антонов + Кузма Амелянов +

Зінко Уласович предложил, что тоей же роти стояли в его драгуне и в тих драгунов муштук пропав, за котрий муштук комісар их повиноватил его и приказал заплатит, як и заплатил за оний готовими грошми копу и узду добрую дал, а приказал за тое платит того радиі, что в дворі пропав. Зінко Уласович +

Иван Горбузенок предложил, что драгун тот же, котрий асаулу бил, пришовши в двор его, хотів коня собі в подводи взяти и за тое, что сказал, же в козаков не берут подвод, бил немилостивно, аж вахмістр их же отборонил.

Иван Горбузенок+

А я, отец Федор, презвитер святой Воскресен[ский] Новгор[одский] прислухавшись их сознанию руку підписалем.

Араповичи.

Того ж полку Тверского, а роти четвертой стояло у Араповичах коней тридцять. Далисмо на тих коней в двое суток по осмьдесят кгарцев. На сем атаман и войт подписалис. Атаман Харко Денисенко+

Войт Алексій Молявкин +

Особливе атаман предложил, что тоей же роти драгун Иван Шибина говорил мні аби ему барилко горілки купил в Дробишови, а когда не купил, за тое мене немилостивно бил. В сем подписался атаман Харко Денисенко +

Юхнов.

У Юхнові того ж Тверского полку стояла рота на містцу капитанском бил поруччик. Стояли суток трое, овса брали в сутки по двісті по сорок и чтири кгарци. Поруччик стоял в козака Семена Харченка, харчовали его зо всім и челяд его рибою, олію купил кварт три, крупи и хліб сами брали як много потербно було. В сем атаман и войт подписалис.

Атаман Михал Кислий +

Войт Клим Иващихин +

Степан Харченко +

Тоей же роти на виході на всю роту взяли овес и не стало було повпятдесят кгарцов, за тое хотіл бил мужиков з собою повести при обозі и мусіли грошми дати золотих три. В сем подписалис Атаман Михал Кислий +

Войт Клим Иващенко +

Риков.

В Рикові того ж полку Тверского стояла рота суток двое, овса взяли на коні своїх в сутки тих кгарцов сімсот, а комісар тоей же роти Антон Кослибцов квіт дал тилко на пятсот и чтири кгарци. Капитан стоял в Атроха Бородуленка, слуг его определенний гспдр всім своїм харчовали, а самого его Атрох Бородуля. На сем атаман и войт подписалис.

Атаман Сила Данилченко +

Войт Никифор Ишутченко +

Комисар тоей же роти стоял у войта, харчовался всім войтовим и слуги его. На сем подписался

Войт Никифор Ишутченко +

Прапорщик стоял у Гришка и тот Гришко всім своїм его и слуг его харчовал чрез тии сутки. В сем подписался Гришко Ишутченко +».

(ЦДІАК України. Ф. 51. Оп. 3 Спр. 504. Арк. 66–68. Тогочасна копія)

1733, квітня 10 (березня 30). – Стародуб. – Лист Опанаса Єсимонтовського до гетьмана Данила Апостола

«Ясневелможний мсці пне гетмане и кавалер, милостивійший пне и великий добродію.

В присланном от сотника наказного почепского Ивана Губчица в канцелярию полковую стародубовскую сего марта 1 дня 733 году доношениі обявлено: прошлого февраля 26 дня Почепской сотні козаки села Рогова жители Клим Малишка, Иван Яцков, Семен Гаврилов, Мойсій Федоров, Афанас Осипов, Емелян Ларков, Иван Рудий, Кондрат Лукянов в почепскую сотенную канцелярию подали доношение, в котором написали: февраля 19 дня, едучи ис Киева полковник киевского гарнизонного полку Кирило Максимов Редкин чрез село их Рогов, побрал насилствием из домов собственных их козацких, в подводи лошадей чотирнадцат, а именно у Клина Малишка двох, у Ивана Яцкова трех и возок санний и хомут у Семена Гаврилина двох, у Мойсія Федорова двох, у Афанаса Осипова двох, у Меляна Маркова одного, у Ивана Рудого одного, у Кондрата Лукянова одного. На которых де их козацких лошадях позапрогши и под фурмани ехал мимо города Почепа, гонячи оних их лошадей без пощади Почепского уезду до самого села Красного Рогу чрез тридцат верст, з якого де села всіх їх лошадей четирнадцат збитих и весма де чут живих отпустил, а помянутого санного возка да хомута не отдал, якому де возку цена восим алтин, дві денги, а хомут де десят алтин. А при отпускі оних козацких лошадей з села Красного Рогу оной полковник Редкин вмiсто прогону дал, де им, казакам, денег дві копійки. Да того февраля 26 козаки деревні Писаревой жители Парфен Верещака, Семен Матиска, Федор Матиска в сотенную почеповскую канцелярию доношением показали того де февраля 19 д. ехал з Стародуба чрез деревню их Писарево ніякийся артилерский комисар во Брянск, Михайло Василиев Борсуков и взял де насилством из домов собственных их козацких лошадей пят в подводи, а именно у Парфена Верещаки двух, у Семена Матиски двух, у Федора Матиски одну, яких де их лошадей запрягши под коляску и под салдат, да под горелку одну куфу. Везли де оны козаки до самого города Почепа. А из Почепа отпушено де оних их лошадей весам збитих и едва чуть живих и просили оны козаки так роговские, яко и писаревские жители, чтоб обоіх доношениі в сотенной почепской канцелярії были приняты и записаны, а о вышеписанном напрасно забираючих козацких лошадей в подводи писат куда надлежит. О яком насилном взятіі козацких

лошадей в подводи, ясневелможности вашей покорнійше доношу.

Ясневелможности вашей млстивійшого пна и великого добродія всенижайший слуга Афанасий Есимонтовский.

1733 году марта 30 дня. Старод[уб]».

(ЦДІАК України. Ф. 51. Оп. 3. Спр. 504. Арк. 54. Оригінал)

№ 31

1737, грудень. – Відомість про укріплення міст Чернігівського полку

«Відомість з полкової чернігівської канцелярії міщанину глуховському Ивану Хмелнику, присланому з енералної войскової канцелярії по інструкції, какова дана и значковому полку Ніжинского товаришу Андреяну Потапенку по силі ея императорского величества указу сколко старого и нового города Чернігова и других в полку Черніговском імючихся городов подчинено, а сколко и який город не подчинен и зачем в том значит ниже 1737 году декабра д.

Город Чернігов

С получения ея императорского величества самодержици всероссийской и войскової енеральной канцелярії многократних указов присилаемых в полковую черниговскую канцелярію о подчинки в полку Черниговском городов и містечок город Чернігов старой вкруг, где в худом состоянії находился, дерном поправлен и укріплен как надлежало. Да на то же городі старом, где роскати імюются, там мости новие деревяние поділанни и совсім оние роскати укріплены и пушки послі ея императорского величества указу в пристойних местах розставлены 3.

Город новий Чернігов весь округ полисадами оставлен и укріплен как надлежало.

Город Березное

3 (?) репорту березинского наказного сотника Артема Михайлова, присланого в полковую черниговскую канцелярію, явилось, что оной город совсім подчинен и полисадами кругом оставлен и укріплен и в пристойних местах пушки розставлены 2.

Город Мена.

В присланном в полковую черниговскую канцелярію репорті от сотника менского Ивана Сахновского показано, что оной де город Мена на трема уездными сотнями Менскою, Синявскою и Киселювскою по частям смотра дворового числа розділенным начало было подчинятис.

Сотня ж Менская часть свою половинную містечка полисадом докончует, а з Синявской сотні шістдесят сажен полисадом не докончено, да на той же части внутр містечка баркан банкетов башти и при ней вилазки караулні не зділанно. А з сотні Киселювской в части свойй определенной ста осмидесят сажен полисадом не окончено да оной же части банкетов башти и вилазки не зділано за невисилкою тіх сотен от сотников лісу и людей и ежели б де лес и люде в работу скоро высланы были, то в мсц де ту подчинку города Мени можно окончить, в которой скорішой висилки людей и лесу к сотникам синявскому и киселювскому з полковой черниговской канцеляриі ордери для подчинки укріплення скоріше города Мени посланы. В подтверждение многократних прежних ордеров в пристойних місцах розставлени пушок 2.

Город Сосница.

В репорті, присланном в полковую черниговскую канцелярию от Павла Ламиковского за сотника сосницкого правящаго, показано, что де оной город Сосница сотнями Сосницкою и Волинскою надлежаше дві части подчинены, а часть которая определена на сотню Понорницкую, то она не окончена сажен косих 308, для того что владілцы в сотні Понорницкой жителство иміючие, чинятся ослушными и як людей, так и дерева к городовому строению, по многократним по силі ея императорского величества указов к ним предложениям не присилают. Пушки ж дві в оном городі Сосници на подчиненных частях в пристойных местах по силі указу розставлено 2.

Город Седнев

По репорту от сотника наказного седневского Григория Давиденка, присланого в полковую черниговскую канцелярию, явилось, что в оном Седневі старой город весь сотнею Седневскою оправлен и укріплен как надлежало.

Город новий Седнев определенный для оправки сотнею Городницкою не оправлен и полисадами не оставлен, а именно обивателмы владіния его милости гідна обозного енералного Якова Лизогуба саженей на 15, волости Буровской сажен на 60, пна Андрея Борковского владіния на 60, итого всего города нового Седнева не окончено сажен на 135, до которой подчинки города Седнева з означенных владіний надлежит палі и пішие люде токмо за упрямством по многим посланкам в вистаченню палей и людей не иміється и затем оной город не подчинен, пушок 2.

Город Любеч

В репорті сотника наказного любецкого Тихония Костантиевича написано, что оной город Любеч совсем подчинен и полисадами округ оставлен и укріплен как надлежало. Башти, которие надлежали до

подчинки, подчинены ж и пушки в пристойных местах розставлены 2.

Иван Янушкевич.

Атаман Васил Медушевский.

Сочинил с присланих сотничих репортов полковой черниговской канцелярии канцелярыст Киприан Константинович».

(ЦДІАК України. Ф. 51. Оп. 3. Спр. 5894. Арк. 4–5. Оригінал. Опубліковано: Мицик Ю., Тарасенко І. З нових документів до історії Сіверщини (XVII–XVIII ст.) (Ч. 12). СЛ. 2018. № 5. С.113–114)

№ 32

30-і рр. XVIII ст. – Розписка о. Івана Пискунова про мирову згоду

«Я, ниже подписавшийся, сим моім писаним, кому о том відати надлежати будет, обявляю понеже я хотя по поданному от бунчукового товариша пна Алексія Есимонтовского в дховное протопопії Мглинское правление на ме[не], нижайшого, за нікотрие ему от мене преступленії доношению в суд и вступил был токмо розмислил сібе, не хотячи в оном суду боліе діла разширять, смилив себе его пна Есимонтовского о тіх моїх преступленіих перепросил, впред же никаких ему, пну Есимонтовскому, противностей и досадителств чинит не повинен и саморучно подписался Иоан Григориев Пискунов, поп села Эсмонтовкы.

Сия саморучная сщенника симонтовского Иоанна Пискунова подписка в дховном протопопії Мглинской правления явлена и копия справочная к заводном их ділу с неі вмісто мирового доношения сообщена свидітельствуем

Иоанн Яновский, протопоп мглинский.

Лукиян Симеонов, поп успенский мглинский.

Протопоп мглинский (...)».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 52512. Оригінал)

№ 33

1738, березня 8 (лютого 25). – Глухів. – Указ ГВК

«Указ ея императорского величества самодержици всероссийской з войсковой енеральной канцелярии енеральной малороссийской старшине, сотникам малороссийских полков и всім, кому о том відать надлежало б, чрез сие обявляется, иж бунчуковий товариш Алексій Есимонтовский

сего февраля 10 д. доношением своим в генеральную войсковую канцелярию поданным, между прочим представляя о многих верно показуемых к всероссийскому ея императорского величества престолу службах его, от оных за старость лет его и весьма крайнюю драхлость требовал увольнения с прошением на место его к отбуваню войсковой службы сном его определения. А понеже и в генеральной войсковой канцелярии усмотрена оного бунчукового товарища Есимонтовского весьма старость лет его и что за драхлостью в отбиванию службы войсковой крайнее немощество, а по справки сими его, Есимонтовского, Василь и Федор действительно службу войсковую отправляют. Того ради сего февраля 24 д. по ея императорского величества указу и по определению генеральной войсковой канцелярии яко оный бунчуковый товарищ Алексей Есимонтовский за старость лет его и драхлость от службы войсковой до конфирмации, кто впредь на месте покойного генерала и кавалера князя Борятинского, главным командиром будет определен, уволен, так велено оному ж бунчуковому товарищу Есимонтовскому на оное от службы его увольнение сей ея императорского величества з войсковой генеральной канцелярии дать открытый указ. Чрез который предлагается: дабы генеральная малороссийская старшина полковники, полковая старшина и сотники о увольнении его, бунчукового товарища Есимонтовского, от службы войсковой ведали и к никаким посланкам и в походы войсковые нарядам и делам употреблять его не дерзали. Он же, бунчуковый товарищ Есимонтовский, за прибытием главного имеющего быть определенного по силе именного ея императорского величества указу в генеральной войсковой канцелярии командира для взятия на оное от службы его увольнения ашпиту в генеральной войсковой канцелярии должен явится. Генеральной малороссийской старшине, полконику, полковой старшине, сотникам и всем, кому надлежит о том ведают, и чинит по сему ея императорского величества указу неотменно.

Дан в Глухові 1738 году февраля 25 д.

Князь Осип Щербатов.

Иван (...)*

Андрей Маркович(?).

Михайло Забіла.

Войсковый старший канцелярист Андрей Безбородко.

Канцелярист Афанасий Лиевщкий».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 52564. С. 178–179. Оригінал завірених підписами і печаткою)

1738 (?), травня 23 (12). – Новгород-Сіверський. – Грамота новгород-сіверського і глухівського єпископа Іларіона Рогалевського

«Божиею милостию смиренный Иларион, епископ новгород-сіверский и глуховский.

Божие и наше пастирское препосилаем благословенне.

Епархии нашей Короповскому духовному правлению и всім, кому о сем відать надлежит. Сего маия 11-го числа от того духовнаго правления, по взнесенной во оное от священника села Высокого церкви Успения Богоматери Луки Лукашевича с прихожаны прозбы, доношением нам представлено: как де по дозволению нашему купленная реченным священником и прихожанами в упраздненном дівичьем Макошинском монастырі трапезная церковь совершенно разобрана и перевезена в показанное село Высокое для состроения оной на місто там згорівшой на старом місті ж и в прежнее именованіе; к чему де и мастер уже договорен. Того ради и прошоно на заложеніе той церкви нашей благословенной грамматы. Мы, (...)»* во уваженіе толь богоугодного помянутого священника и прихожан діла в прописанном селі Высоком во имя Успения Богоматери церкв на місто згорівшой заложить благословляем протоиерею короповскому Иоанну Костантиновичу со освященіем купно собором, повелівая по исполненіи того репортовать нашей дикастерии. Для чего и сия наша благословительная грамота за нашим подписаніем и при печати кафедры нашей дана мая 12 дня 1789-го года.

Дописка копіїста: «(М[істо] П[ечати]). Без подписи. Печать сургучная большая с изображеніем Преображенія Господня, так как кафедра при Спасо-Преображенском соборе; подпись на печати: «Печать катедры Новгородско Сіверския». Писана на синеватой бумаге обыкновенного формата с водяными знаками» і «На с. т(?). грам[оте] 1785 дек[абря] 15 на сред. печати сургучной изображ[ены] монастырь с частию монастыр[ской] стѣны с 2 башнями, церковь о 3 главах и 2 церк. 1-(...)»*, колокольню и монастырс[кое] зданіе с надп[исью]: «Печать Спаского Новаграда Сіверскаго монастыря».

(ІМФЕ. ВР. Ф. 3. №10. Копія другої половини ХІХ ст.)

1738, листопада 28 (17). – Скарга Созонта Волинця, архімандрита новгородського монастиря, на воронізького сотника Андрія Холодовича

«Копія.

Мсці пнове урядови вороніжский, мні ж[e]лателнне благодітели.

Против листа в. м. м. пнства в нем же ніякий безіменний пн атаман подписался, при котором листі совершена копія указа ея императорсрского величества з войскової енеральной канцелярії о битії по прежнему села Собича под відомством вороніжским состоявшойся, отвітствую во пресвітлійшому и превисочайшому имени благочестівішей государині нашаея императрици и самодержици всероссийския в указах ея императорского величества воспоминаемому, всеподданійше повинование и честь долженствую, а вимислов уряду вороніжского за предводительством пна Холодовича происходящих, слушать не стану, виражено или паче вимишлено в доношенії пна атамана (як с копії указа видно) будто Собичу способніе найдовати подвідение вороніжским, неже новгородским, но я з братиею моею в челобитії доведу, что оное село мнстрское не для чего иного способніе показано до Воронежа, толко чтоб мить селом болше тяжести отбувать, а сотницкую маетность Пироговку закриват. Чего для порціонов и раціонов з Собича в сотню Вороніжскую не дадут, ибо по силі указа ея императорского величества прошлого сентябра 11 з войскової енеральной канцелярії состоявшогося, провянт и фураж и всякие общенародние должности отбувають собичане в Новгородскую сотню, о чем свідителствует росписание в полковой стародубовской канцелярії о виправки нарубане по Днепру л[ь]ду состоявшееся, которой копія для достовірия при сем посилается, что же листоподавец вороніжский словесно мні предлагал, же за невиватчение провянта будет прислано в Собич пятнадцять члвка драгунон на ексекуцію.

То если сила в тому ряду вороніжском, хотя и вдвое того да присилают на разорение тое, на ком взищется послі, ибо всемилостивішая государиня императрица яко матер (?) отечествия не велит подданих ея ж величества разорят всяких коим (?), паче таким обид чинит заперщено, кої всякие общенародние тяготи отбувають якож собичани, хотя уряд вороніжский наложили (!) крайне оное село избидит, якоже з давна обижали. Но Спас Всемиловивий и правосудие ея императорского величества не посмотрит на лица обидителей, коего правосудия блгонадежни будучи не оставит оное и всяких височайших лиц искать упевняя. Пребивая в подлінном тако:

В. мстем вседоброжелителніший Созонт Волинец, архимандрит, з братиею новгородского мнстира.

Ноябра 17 д. 1738 год з монасти[ра] новгородского.

P.S. По написанию сего листа подал войт собицкий ордер уряду вороніжского о вистачки саней б з хомутами и с протчими приборами, но понеже с того села и саней до сотні Новгор[одской] взято потребное число, то до Вороніжа отгуду саней не изволте дожидатся».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 65135. Тогочасна копія)

№ 36

1738, грудня 16 (5). – Костеничи. – Лист Христини Ракушки-Романовської до Петра Іскрицького

«Мсці пане Іскрицький, мні велце мсцівый пане и блгодітелю.

Был посланый от в. мс. мс. пана з листом о озерку Слабоні, якобы я воровским способом оное неводком тягнула. А я прежде сего в небытности в. мс. мс. пана послала лист велможного его милости пана Жоравки, пана полковника стародубовского, в котором позволено оное озерце тягнут. И сіно наше забрал староста или другие, которые люде в мс. м. пан чи за відомом вшим или ніт. Тепер на лист в. мс. м. пана отвіт чинячи: прошу всепокорне оного мні озерца тягнут не поборонить. За що впрעד всезичливе отслуживати должны.

В. мс., м. м. пана, и блгодітеля всіх добр всезичливая Христина Иванова Ракушка Романовская.

З Костенич декемврия 5 д. 1738 року.

Ежели ж в. мс. м. пан весма не хочете оного озерца Слабоні нам позволить тягнути, теди покорне прошу принамній так позволить и на власть полковничую, и в. мс. м. пану, и нам тут же по любви елико сущой хрстианской пожаловати тягнути».

Адреса: «Его млсти пану Петру Іскрицькому, товаришеви Войск Запорозских бунчуковому, моему велце м.пану и особливому блгодітелеви, всепокорне».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 57479. Арк. 165–167. Оригінал)

«Року тысяча семсот тридцят девятого мсця априля 4 дня.

На ратушу городом куземинском пред нами, нижей подписавшоюся старшиною, ставши персоналне полку Полтавского сотні Великих Будищ значковий товариш Иван Цурка объявил, что де в полку Ніжинском в селі Мелні имеет свой грунт, отцем его купленный в жителя батуринского Якова Романовича Мухи, то ест хата з огородом и з гаем, ліс ис сіножатю над речкою Удною под селом Мелнею берег (?) леса Бахматцкого. Которий грунт не пенний и нікому ні в чем не заведенний продаем его високоблгородию гспдну подполковнику кирасирского Минихова полку Федору Ивановича Юсту ценою за шестнадцат рублев, моїми руками отобранними, отдаляючи вовся себе, а его високоблгородию в спокойное владіние пускаю, не узная ни от кого з стороны моей в том жадной турбациі. А ежели б кто в том его високоблгородия Юста имел привест до какого убитку и затруднения, там повинен будет тот турбатор награждение учинит вдвое.

Сию купчую запись писал и подписался Иван Матфеев, подписок куземинский.

Прето ми, старшина, видячи вишеписанних акторов добровольную в купчи и продажи згоду, велено ради впред вящшого достовірия и спокойного его високоблагородию Юсту вишеозначенним плецем и грунтом владіния, записат и сию купчую запись за руками нашими и утверждением обикновеной печати, видат року и дня вишей реферованних.

К сей добровольной моей продажи собственноручьно подписался значковий товариш полку Полтавского Иван Цурка.

К сей купчей в освідителство сотник куземинский Михайло Семенович подписался.

Атаман куземинский Данило Павловский, а вместо его неграмотного подписался Иван Матфеев, подписок куземинский».

(ІР НБУВ. Ф. II. Спр. 18457. Оригінал. Запис на звороті: «Купчая на грунт меленский»)

Середина XVIII ст. – Реєстр документів

«Здесь документа:

1. За державы гсдрей црей и великих князей Иоанна Алексіевича и Петра Алексіевича асаул генералний Гамалия рукою своею пишет, чтоб Юрию Харевичу никто у его, Харевича, грунтах шкоди не чинил.

2. Полковник корсунский А.Кандиба пишет к Юрию Харевичу, что он, Харевич, полской области в містечку Лысянке владіл недвижимым имініем.

В тих обох писмах приложены их, Гамалиї и Кандибы, гербов печати. Что же в тих, Гамалиином и Кандибином, писмах годов не написано, то когда была она царская держава по описаниях усмотріть можно.

Сеї документи служат до благородства Харевичового и до давности его ж владіния грунтов».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 57818. Оригінал)

**1747, січня 3 (1747, грудня 23). – Глухів. – Реєстр копій універсалів
Марії Носенко, знятих в ГВК**

«(...)» Никифором да войсковим канцеляристом (...)», кої на (...)» себе и Носенкам о (...)» по нем и ими самими безправилно в полку (...)» кої сміються (?) села, прозиваемого Щуровка, (...)» Носенкову и на дочерь ея спадаючого и (...)» сочиненна в оной генеральной войсковой канцелярії 1747 году декабра 23 дня.

Універсал подліний полковника прилуцкого Горленка Ивану Носу, товаришу войсковому, в 1692 году июля 11 д. на владіние села Щуровки данний, на едном листу, а една страница білая.

Другий подліний універсал гетмана измінника Мазепи на тое ж селце Щуровку ему, Ивану Носу, судіи полковому прилуцкому в 1695 году декабра 3 д. данний, на двох листах, в том числі лист и страница білие.

Шесть універсалов копії, еден полковника прилуцкого Димитрия Горленка, другий гетмана измінника Мазепи, третий гетмана Скоропадского, четвертый полковника прилуцкого Ивана Носа, пятый оного ж Скоропадского, шестий гетмана Игнатовича, знятих в генеральной войсковой канцелярії в 1723 году. На коїх копиях

подписался хоружий полковий Петр Белецкий на чотирох листах, в том числі дві сторони біліе.

Справочная копия універсала гетмана ізмінника Мазепи в 1695 году декабра 3 д. судії полковому прилуцкому Ивану Носу на тоє ж селце Щуровку данного, на двох листах, в том числі лист и страница біліе.

А прежде челобите предписанной Мариї Иоанновой, которим она повірает по више показаному ділу в правителствующем сенаті ходит зятю своему, бунчуковому товаришу Николаю Троецкому, поданное в генеральной войсковой канцелярії декабра 21 д. 747 году на двох листах в том числі страница білая.

Апеляційное челобитие асаули полкового прилуцкого Никифора да канцеляриста войскового Георгия Белецкого на неправое якобы генерального войскового суда рішення діла их више показанного з Мариєю Носенковою о той деревні Щуровки заводного, поданное 1747 году генвара 30 д. на чтирох листах, в том числі лист и полстраниці біліе.

По оному челобитю копия определения о послитки в суд енералний указу о перенесенії означенной Мариї Носенковой рішенного в том суді енералном о той деревні Щуровки діла в енералную войсковую канцелярию к разсмотрению состоявшое того ж генвара 30 д. 747 году на двох листах, в том числі лист білий.

Освідителствование подлінного універсала гетмана ізмінника Мазепи, в 1695 году декабра 3 д. судії полковому прилуцкому Ивану Носу данного, 1747 году марта 21 д. на двох листах, том числі лист и полстраниці біліх.

Копия определения, состоявшогос априля 2 д. 747 году о взятії скаски у бунчукового товариша Николая Троцкого, зятя оной Носенковой, в копії, именно годах мсцех и числах оной Мариї Носенковой мужа, Стефана Носенко, указ и о протчем на двох листах, том числі лист и полстраниці біліх.

По оному определению скаска оного бунчукового товариша Николая Троцкого того ж априля 2 д. 747 году, взятая, на двох листах, том числі лист и полстраниці біліх.

Копия рішення, учиненного в енеральной войсковой канцелярії повераной (?) апеляції по више писанному оной Носенковой с показанним Белецким о том селі Щуровки ділу, о битії тому селу з даною Носенковою по показанним в оном рішенії обстоятелствам, состоявшогос априля 10 д. 747 году на дванадцяти листах [...] страница білая. А таковое подлінное рішення состоїт в переплетной книге в генеральной войсковой канцелярії.

По оному рішенню росписка бунчукового товариша Николая Троцкого, повіреного оной Носенковой о приємі им от асаула полкового прилуцкого Белецкого двох подлинних універсалов: одного – полковника прилуцкого Горленка, а другого – гетмана измінника Мазепи, даних на селце Щуровку, взятая того ж априля 15 д. 747 году на двох листах, в том числі льст и полтори страниці білих.

В черні інструкція нарочно посланому от генеральной канцелярії для отдачи прописанного села Щуровки объявленной Марії Носенковой по оному енеральной канцелярії определению на двох листах, в том числі страниця білая.

Дое[з]дное доношение нарочно посланого от енеральной канцелярії войскового канцеляриста Пуховича для отдачи прописаного села Щуровки упоминаемой Марії Носенковой з приобщением тому селу Щуровки описі и росписки в приємі того села Щуровки по оной описі бунчукового товариша Николая Троцкого, поданое мая 12 д. 747 году на шести листах, в том числі три листа и страниця білие.

Доношение суда войскового енерального с присилкою в генеральную войсковую канцелярию виш писанного в том суді енеральном об оной деревні Щуровки рішеного діла, по описі оногo енерального суда марта 11 д. 747 году поданное, на осми листах, в том числі два листа и полстраниці білих.

А все вишеписанное діло состоїт з білими и писанным листами на 55 листах. Войсковий канцеллярис Иван Леонтович».

(ІР НБУВ. Ф. І. Спр. 54455. Оригінал)

Іменний покажчик

Покажчик враховує персоналії згадані тільки в тексті джерел.
Не відзначаються імена Бога, святих і літературних персонажів

А

о. Авксентій, ієромонах – 65
о. Авксентій – 163
Аврааменко Семен – 19
Адасовський Іван, веркіївський
наказний сотник – 126, 156
Алеша, староста – 27
Амеляненок (Омеляненок?) Миколай,
отаман – Д29
Амелянниха – Д29
Амелянов Кузьма – Д29
Ананченко Герасим – 163
Ангеліовський Марко,
красноколядинський сотник – 62, 145
о. Андрій, священник менський – 167
Андрій, церковний майстер – 47
Андрієвич Антоній, цехмістр
кравецького двора – Д28
Андрієвич Яків, стародубський війт –
8
Андрущенко Микита, отаман – 13
Анісія, ігуменя – 185
Анна Іоанівна, цариця – 161, Д2
Антон – Д29
Антоників Василь – 185
Антонов Грицько, війт – Д29
Апостол Данило, гетьман – 32, 39, 40,
41, 42, 48, 53, 56, 61, 67, 71, 73, 74, 75,
91, 93, 95, 96, 97, 105, 106, 108, 109, 110,
122, 123, 124, 127, 128, 129, 131, 132,
133, 135, 139, 145, 151, 153, 156, 161,
179, Д2, Д3, Д9, Д12, Д18, Д24
Апостол Павло, миргородський
полковник – 62
Армашенко (Гармашенко) Роман,

житель жовницький – 18
о. Арсеній, ієродиякон – 184
Арсентьев Афанасій – 29
Артем, запорозький козак – 82
о. Артеміїв Лаврентій, священник
мишковський – 27
Артільний Іван – 28
Артюшенко Павло – 83
Афанас, отаман новгород-
сіверський – 172
«Афанасієвич» Данило,
конотопський городовий отаман –
Д78
Афанасов Ілля, міщанин – Д28
о. Афанасій, ієромонах – 187
«Афонасов» Тарас, бакланський
війт – 101
Афтанасієвич Павло, веркіївський
сотник – Д91

Б

Бабичиха Фросина – 72
Бадуля Грицько – 19
Балсір, полковник російських
військ – 16
Бандура Улас – 19
Баранович Лазар, чернігівський
єпископ – 65, 114, 115, 120, 197
Барятинський Андрій, князь – 166,
172
Барятинський Іван, князь, генерал-
аншеф – 183
Бардак Андрій – 67
Басанець Василь – Д8
Батуринський Яків, роїський

сотник – 62
Бахмацький Кіндрат – 195
Безбородко Андрій, старший
канцелярист – Д33
Безпалій Данило – 19
Бережинський Олександр,
волинський сотник – 162
Бережний Яцько – Д104
Березовська Гафія, дружина Семена
Березовського – 93
Березовський – 27, 110
Березовський Василь – 118
Березовський Іван – 116, 117, 118
Бибиков Захар, конотопський писар –
163
Бизимський Григорій, канцелярист –
187
Бик Павло – 19
Биковський Стефан, міщанин – Д28
Биковський Федір Андрієвич,
новгородський вїт – Д 28
Білецький Георгій, канцелярист – Д39
Білецький Петро, хорунжий
полковий – Д39
Білицький Йосиф, ігумен
Максаківського монастиря – 53
Білозурка Степаниха – 67
Біляк Трохим – 22
Богаєвський Григорій, полтавський
полковий писар – 62
Богданов Михайло, чернігівський
полковник – 62, 78, 107, 108
Богданенко Григорій – 78, 95
Богдаш Гаврило, цехмістр шевського
цеху – Д28
Богомодлевський Йоаким, чернець –
23, 24
Божишин Іван, іваницький сотенний
писар – Д8
Бойко Остафій – 185
Бойченко Яцько, отаман с.
Шаповалівки – Д90
Бондар Семен – 19
Бондар Федір – 158
Бондарець Йосип – 19
Борисович, бурмістр – Д2
Борзенець Стефан – 67
Борковський Андрій – Д31
Борковський Василь, чернігівський
полковник – 133
Боровицький Іван, міщанин – 33, Д28
Бородуля (Бородуленко) Отрох – Д29
Борозна Іван, генеральний
бунчужний – 8, 15, 62
Борозна Лаврентій, бунчуковий
товариш – 62
Борозна Мемнон, ігумен – 190
Борозна (Прушанська) Олена, дочка
Івана Борозни – 15
Борсук Данило – 18
Борсук Федір, осавул – 177
Борсуков Михайло Василієв,
артилерійський комісар – Д30
Борятинський, князь, генерал – Д33
Бравчинський Кузьма, прикажчик –
81
Брилко Іван – 8
Бровкевич Єфрем, писар – 200
Броневський Андрій (Бруневський),
шляхтич – 110
Брусенко – 27
Брюховецький Іван, гетьман – 53, 96,
114, 166, 172, Д3
Булавка, судовий писар – Д88
Булатович, шафар – 65
Бурковський Андрій, бунчуковий
товариш – 62
Бурлака Іван – 195
Бурляй Гаврило, охочопіхотний
полковник – 163

Бутович Іван – 185
о. Буховецький Стефан – 197

В

Валиченко Кири́й – 18
Валькевич Петро, регент – 17, 20, 170
Ванатович Варлаам, київський митрополит – 2, 11, 12, 59, 85
Варава Федір, ярославський отаман – 14
о. Варлаам, ієромонах, намісник Петропавлівського монастиря в Глухові – 2
Варлаам, чернець – 65
Варлаам, ієромонах – 95
Варфоломій, чернець – 190,
Василенко Н.П. – 118
Васи́лиев Іван, келебердянський сотник – 62
Васи́лиев Лавре́нтій, білоцерківський сотник – 62
Васи́лиев Васи́ль, стародубський лавник – 8
Васи́лиев Іван, житель Глухова – 84
Васи́лиев Про́кіп – 27
Васи́лиев Які́в – 84
Васи́лиев Фе́дір, отаман – 80
Васи́лиевич Васи́ль – 9
Васи́лиевич Ники́фор, глухівський бурмістр – Д13
Васи́ль, житель Бачевська – 10
Васи́ль – 72
Васи́ль – 80
Васи́ль, ві́йт – 184
Васи́ль, Анто́ників своя́к – 185
св. Васи́ль Вели́кий – 200
Ваше́ця Іва́н – Д8
Веле́цький Васи́ль, га́дяцький сотник – 62
о. Вели́чковський Васи́ль,

борзе́нський протопо́п – 119, Д20
Вели́чковський Оме́лян, шаповалі́вський сотник – 157
о. Вели́чковський Семе́он, намісник Новгород-Сіверської протопо́пії – 97, Д12
Велья́минов, генерал-майор – 20
Венера́цький Григо́рій, канцеляри́ст – Д19
Ве́прицький Петро, коро́пський бурмістр – Д21
Ве́рбил (?) Степа́н, коза́к – 141
Ве́рещака Па́рфен – Д30
Ве́рнигора Іва́н – 67
Ве́тоха Дани́ло, коза́к – 1
Ви́говський Іва́н, ге́тьман – 172
Ви́ницький Га́врило, вороні́зький бурмістр – 67
Ви́соцький Іва́н, хо́рунжий – 200
Ви́соцький Олексі́й, отаман берестовський – 126, 156
Ви́шль, польський пан – Д3
Ви́тер – 185
Влади́слав IV, коро́ль Речі Посполито́ї – 53, 113, 115, 166
Воєво́дський Анд́рій, смоле́нський шляхти́ч – Р1
Во́йнов, се́днівський наказний сотник – 153
о. Во́линець Созо́нт, архімандрит – Д35
Во́линський Григо́рій, значковий товари́ш – 162
Во́лодьковський Анд́рій, канцеляри́ст – 6
о. Во́лховський Степа́н, ніжинський протопо́п – 200

Г

Га́врилей І́лля, отаман городо́вий

веркіївський – 126, 127, 129, 131, 132, 141
 Гаврищенко Левко, козак – 6
 о. Гавриїл, ієромонах – 65
 Гавриленко – 72
 Гаврилов Семен – Д30
 Гайдученко Діонисій, уманський протопоп – Д17, Д18, Д22
 Галенковський Федір, прилуцький полковий писар – 62
 Галецький Семен, стародубський сотник, генеральний бунчужний – 27, 62, 122, 165, 180
 Галиченко Федір – 18
 о. Галіховський Олексій, глухівський протопоп – 109
 Галка Михайло – 126
 Гамалія, полковник – Д51
 Гамалія Андрій, генеральний осавул – Д38
 Гапоненко – 27
 Гаркавка Явдоха – 36
 Гармалій Кузьма, осавул – Д29
 Геймало Данило – 126
 о. Генадій, намісник – Д31
 Генваровський Костянтин, кролевецький сотник – 39, 42, 45, Д24
 Георгій, самотугинський начальник – 32
 о. Герасим, священник холмецький – 32
 Герасименко Іван, брат Михайла
 Герасименка, козак – 95
 Герасименко Михайло, козак – 78, 95
 Герасименко Федір, брат Михайла
 Герасименка, козак – 95
 Геращенко Лесько, козак – 3
 о. Герман, ієромонах, архімандрит – 108, 148, Д27
 Герман, городничий с. Ушні – 78
 Гирман Данило – 83
 Глушиченко Грицько – 19
 Говнюк – 165
 Голактионов, грек – 29
 Голий Іван – Д93
 Голіцин Дмитрій Михайлович, князь – 3
 Головкін Г.І., граф – 66
 Головін Гаврило Іванович, князь, канцлер – Д2
 Голуб Костянтин, генеральний бунчужний – Д13
 Голуб (Голубовий) – Д5
 Голуб, мати Голуба – Д5
 Голод Лук'ян, значковий товариш – 189, 195, 196
 Гончар Андрій – Д1
 Гончар Опанас – 19
 Гончаренко Петро – Д1
 Гончаренко Федір – Д1
 Гончаров Осип, солдат – Р1
 Горбуз Іван, козак – 95
 Горбузенко Іван – Д29
 Гордієнко Данило, козак хмелівський – 184
 Гордієнко Іван – 22
 Гордієнко Семен, козак хмелівський – 184
 Горковський – 147
 Горленко Дмитро, прилуцький полковник – Д39
 Горлянський Юхим, писар – 184
 Горовий Денис – 19
 Горовий Дмитро – 19
 Горовий Іван – 19
 Городиський Фома – 8
 Гречаний (Потребич) Федір, правитель ГВК – 20, 70,
 Гребінка Симеон, житель бурівський – Д32

Гречаний (див. Потребич)
Гречка Йосип, житель Вороніжа – 140
Гречка Олександр, глухівський
бурмистр – 104
Гречка Остап, осавул Київського
полку – 62
о. Григорій – 1
о. «Григорієв» Василь – 185
«Григорієв» Гарасим – 30
«Григорієвна» Катря, дочка
«Григорієва» Гарасима, білопольська
жителька – 30
Григорієвич Лук'ян, міщанин – Д28
Григорович, монастирський писар –
65
Григорович Семен, прохорський
сотник, – 26
Гриненко Іван, отаман столяжський –
126, 141
Гришаєнко Остафій, козак
Батуринської сотні – 21
Грищенко, батуринський житель – 21
Грищенко Іван, отаман заньківський –
126
Грищенко Кирило, козак – 95
Грищенко Пріська – 21
Грищенко Микита – 19
Громека Іван – 29
Громика Григорій, косянтинівський
сотник – 184
Губар Іван – 22
Губчиц Іван, почепський наказний
сотник – Д30
Гудович
Гудович Василь, син Марфи
Гудович – 180
Гудович Василь, син Стефана
Гудовича – 181
Гудович Іван, син Марфи Гудович –
180, 181

Гудович Марфа, дружина Андрія
Гудовича – 180, 181
Гудович Семен, значковий козак
Стародубської сотні – 165
Гудович Стефан, значковий козак
Стародубської сотні, брат Андрія
Гудовича – 8, 27, 122, 165, 180, 181
Гулак Євстратій, переяславський
сотник – 62
Гулянович Іван, значковий товариш –
62
Гур'єв Василь – 166, 172
Гуца Марко – 143
Гуца Михайло – 36

Г

Галаган Гнат, прилуцький
полковник – 61, 62, Д9
о. Гєргель Петро – 65
Городоцький Іван, отаман – 126
Граєвський, канцелярист – Д66
Грембецький – 99, 115
Грановський (Гроновський) Леонтій,
ніжинський писар, полковий суддя –
44, 173, 175, 176, 177, 178, Д24

Д

Давиденко Григорій, седнівський
наказний сотник – Д31
Давиденко Іван, ктитор – 11
Давидов Лесько, житель Конотопа –
82, 83
Данилович Іван, наказний сотник –
157
Данильченко Сила – Д29
Данченко Федір, стародубський
хорунжий – 33, 93
Даценко Марко – 19
Дашно Лаврін, отаман курінний –
126

Джулай Яким, значковий товариш – 62
Делембовський Мойсей, хорунжий – 52
Денчик Ілля, козак – 14
Денисенко Харко, отаман – Д29
Дереча Опанас – 67
Добронизька Варвара Павлова (Полуботок), протопопина переяславська – Д19
Доброницький Іван, переяславський сотник – 62
о. Довголевський Остафій, священник авдіївський – 32
Довгун Тиміш – Д28
Довбня Терешко – 19
Долгоруков В.В., князь, генерал-аншеф – 41
Долгоруков Григорій Федорович, князь – 81
Долгоруков Олексій Григорович, князь – 81
Доморка Іван, вїйт Новгорода-Сіверського – 97, Д12
Донець Онисим, отаман – 52
Дорошенко Василь, бунчуковий товариш – 90, Р2, Р4
Дречак Олексій – 19
Дубина Іван – 14
Дубневич Федір, кролевецький городовий отаман – 42, 45
Дудка, борзненський бурмистр – 192
Дудка Федір Д104
Дудченко – 104
Дуров Олександр, стародубський полковник – 93
Душук Лесько – Д104
Дюгтяр Федір, отаман – Д90
Дяченко Олексій, писар – 184

Е

«Евстафів» Йосип – 33
Евфим, дяк мишковський – 27
Ерешко Степан – 19, 49, 87
«Ефимов» Остафій, писар Глухівської сотні – 11

Є

Євдокимів Василь, міщанин – Д28
Єзучевський Никифор, козак – 144
Єлизавета, цариця – 124, 125
Єлисей, рихлівський ігумен – 32
Єнко (Єнкович) старий, чернігівський бурмистр – 113, 114
Єнко Ісайя, чернець – 155
Єнко Григорій, черниговський міщанин, син Ісайї Єнко – 155
Єрмоленко Юхим – 19
Єропкін, полковник російського війська – Д85
Єрофієвич Богдан, райця Стародуба – 8
Єсимонтовський (Симонтовський) Олексій, мглинський сотник – 62, 197, Д32, Д33
Єсимонтовський Василь, син Єсимонтовського Олексія – Д33
Єсимонтовський Федір, син Єсимонтовського Олексія – Д33
Єсимонтовський Опанас, стародубський обозний, а потім наказний полковник – 62, 93, Д30
Єсипенко Василь, житель сосновський – 13

Ж

Жадко Мелетій, зінківський сотник – 62
Жалій Кіндрат, козак – 140
Жданій – Д34

Же(...) Яцко – 22
Жила Ілля, київський полковий
суддя – 62
Жигун – 27
Жит(...) * Опанас – Д104
Жихаревич Гаврило, стародубський
підписок – 8
Жлудка Іван – 27
Жук Хвесько – 22
Жуковецький Андрій – 116, 118
Жуковський Опанас, глиньський
сотник – 62
Журавка (Жоравко) Лук'ян,
стародубський і ніжинський
полковник – 26, 33, 70, Д36
Журавко Ірина, дружина
Журавко Лук'яна, стародубського
полковника – 70
Журавко Григорій, син Журавко
Лук'яна, стародубського
полковника – 70
Жураковський Гаврило – Р1
Жураковський Димитрій – 8
Жураковський Іродіон, чернігівський
архієпископ – 15, 32, 50, 63, 65, 69, 78,
86, 95, 97, 108, 155, Д12, Д14
Жураховський Мартин – 5, Д6
Жураковський Яків, ніжинський
полковник – 62, 68, 128, 129, 132, 134,
135, 136

З

Забіла Іван – 62, 116, 117, 118, Д21
Забіла Михайло, генеральний суддя –
62, 193, Д33
Забіла Пантелеймон, борзенський
сотник – 157
Забіла Петро, генеральний обозний –
81, Д3
Забіла Семен Стефанович – 81

Забіла Стефан Петрович, ніжинський
полковник – 81
Забіяка Семен – 195
Заборовська – 114
Заборовський Рафаїл, київський
митрополит – 150, 191, 194, 200
Завадовський Василь – 8
Загуменний Остап – 126
Загуменний Яцко – 126
Занько Іван, батуринський
хорунжий – 22
о. Заруцький Андрій, настоятель
Успенської церкви в Новгороді-
Сіверському – 97, Д12, Д15, Д28
Затиркевич – 114
Захарієвич Іван, вїт Новгорода-
Сіверського – Д43
о. Захарій, ієромонах – 190
о. Захарій, священник Свято-
Микільської церкви – Д23
Захарченко Іван, каменський
отаман – Д14
Зижборовський Іван – 19
Зимницька Марія, дружина Павла
Зимницького – 126, 127, 131
Зимницький Павло Самойлович,
веркіївський сотник – 123, 126, 127,
129, 131, 132, 135, 136, 137, 138, 139,
140, 141, 156
Зимницький Василь, син Павла
Зимницького – 126, 127, 131
Зимницький Петро, син Павла
Зимницького – 126, 127, 130, 131
о. Зіновій, священник с. Лісконоги –
Д29
Зінченко Василь, козак – 95
Зінченко Павло, наказний сотник –
157
Зозуля Василь – 19
Зосима, ігумен – 114

Зражевський Лесько – 22
Зубко Павло – Д29
Зубченко Григорій, значковий товариш – 62

И

«Иванов» Кузьма – Р1

Й

Йосипів Семен, осавул – 200
о. Йосиф, ієродиякон – 2, 7
о. Йосиф, шафар Свято-Михайлівського Видубицького монастиря – 14
Йосифович Макар – Д48

І

Іваниха, шинкарка – Д59
Іван, війт (?) – 20
Іван, братчик – 171
Іван – Д33
Іван Михайлович, старосільський священник – Д150
Іван IV, цар – 65
Іван V, цар – 75, 166, 172, Д38
Іваненко Степан – 156
Іванко Кіндрат, домонтівський сотник – 62
«Иванов» Максим глухівський міщанин – 29
Іванов Стефан, отаман новгород-сіверський – 97, Д12
о. Іванович Афанасій, священник – 145
Іванович Дем'ян, ковалівський сотник – 62
Іванович Тимофій, житель Новгородка-Сіверського – 33
о. Ігнатій, намісник – 56
Іерусаліміта Кирило, намісник

Чонського монастиря – 2, 7
Ілленко Сава – 19
Ілленко Фесько – 19
Ільницький Михайло, отаман Хмелівської сотні – 184
о. Інокентій, ієромонах – 1
Інспекторов Микита, чернігівський житель – 158
Іовлевич Хома, лавник Стародуба – 28
о. Іраклій, ієромонах – 187, 190
Ісаїха Явдоха – 158
Ісихій (Лаврентій), монастирський казначей – 114
Іскрицький Петро, бунчуковий товариш – Д36
Ішученко Гришко – Д29
Ішученко Никифор, віт риковський – Д29

К

Кабачна Настя, дочка Кабачного Тимофія – 163
Кабачна Уляна, дочка Кабачного Тимофія – 163
Кабачна Хвеська, дочка Кабачного Тимофія – 163
Кабачна Химка, дочка Кабачного Тимофія – 163
Кабачний Тимофій, житель с. Попівки – 163
Кабачний Лаврентій, син Кабачного Тимофія, житель с. Попівки – 163
Кабачний Савелій, син Кабачного Тимофія, житель с. Попівки – 163
Казакович Василь – 48, 49
Казило Петро – 70
Казиловець Демко – 19
о. Какойлович Тадей, ієромонах – 120
Калина Захар – 27

Калитченко Давид – 27
 Калитченко Павло, син Калитченка
 Давида – 27
 Калитченко Пилип, син Калитченка
 Давида – 27
 Кальницький Дем'ян, отаман
 Іваниці – Д8
 Канарський Захарій, міщанин – Д28
 Каневський Василь, чернігівський
 полковий суддя – 29, 62, 107, 108
 Кандиба – 31
 Кандиба, брати – Р2
 Кандиба, удова Андрія Кандиби – Р2
 Кандиба Анастасія – 170
 Кандиба Андрій, конотопський
 сотник, генеральний суддя – 77, 91,
 160, Р4, Д38
 Кандиба Василь – 28, 79, 90, 170, 183,
 Р4
 Кандиба Ганна – 170
 Кандиба Данило – 79, 90, Р4
 Кандиба Домнікія – 88, 91, 160, 169,
 183
 Кандиба Домнікія (?) – 195
 Кандиба Олександр – 170
 Кандиба Семен, піщанський сотник –
 62
 Кандиба Федір, конотопський сотник,
 обозний полковий ніжинський,
 полковник – 160
 Кандиба Юхим – 79, 90, Р4
 Каплун Терешко – 126
 Карабий, артилерійський осавул – 67
 Карабан Григорій – 20
 Карабан Іван – Д28
 Карацюб Петро – 185
 Кармазин Данило – 19
 Карпенко Грицько – 30
 Карпіка Федір, бунчуковий товариш –
 104
 Картавий Павло – 184
 Катерина I, цариця – Д7
 Качур Тимко – 195
 Квинович Яким, вїйт Глухова – 84
 Кикоть Семен – 145
 Кипріан, городничий с. Ушні – 78, 95
 Кирилиха Меланія, жителька
 Єсмані – 96
 Кирилихи Меланії, жительки Єсмані,
 діти:
 Данило – 96
 Петро – 96
 Кирилиха Орина – 30
 Кисіль Адам – 53
 Кисіль Костянтин – 185
 Кислий Ларіон, козак – 1
 Кислий Михайло, отаман – Д29
 Киянка Микита – 14
 Клецевич Іван, чернігівський
 міщанин – 155
 Кіндрат – 184
 Клименко Левко – 14
 Книшенко – Д46
 Клопотовський Леон, бакланський
 писар – 54
 Ковалець Тарас, курінний отаман –
 126
 Коваль Михайло – 27
 Коваль Трохим – 185
 Коваль Федір – 19
 Коваль Хвесько – 30
 Коваль «Хвесиха», дружина Коваля
 Хвеська – 30
 Коваль Йосип, син Коваля Хвеська –
 30
 Ковтун Кіндрат, бахмацький ктитор –
 Д17
 Ковтуненко Ілля, вїйт с. Лісконоги –
 Д29
 Ковш Павло – 19

Кодинець Мартин, лукомський сотник – 62
 о. Кожуховський Василь, козак, священник Свято-Микільської церкви в Салтиковій Дівиці – 67, 76, 121
 Кожуховський Трохим, брат о. Василя – 68
 Козмович Ісидор, менський намісник – 154
 о. Козловський Василь, священник макошинський – 50
 Козловський Павло, батуринський сотник наказний – 22, Д1
 Козир Яртем, крелевецький бурмистр – 45
 Козьминський – 143
 Количов, підполковник російських військ – 28
 Кологривий Григорій, глухівський сотений писар – 199
 Колтик Семен – 85
 Комар Іван – 14
 Компанець Дем'ян, отаман – Д9
 Кондратенко Ярема – 19
 Кондратович Васько – Д16
 Кондрашок Іван – 19
 о. Кононович Герман, ігумен – 56
 Коноваленко Ісак – 126
 Кононович Роман, отаман – Д29
 о. Константинович Іван, короповський протоієрей – Д34
 Константинович Кипріян, чернігівський полковий підканцелярист – 95
 Константинович Тихоній, любецький наказний сотник – Д31
 Копачевський Федір – Д29
 Копцевич, підлипенський староста – 198
 Кордов (Кордол), обтовський дяк – 116, 118
 Корицький Іван, опішнянський сотник – 62
 Корнилій, чернець – 172
 о. Корнилій, священник с. Костяничі – 197
 Коровка-Вольський (Карпович) Григорій, стародубський полковник – Д9
 Корсун Стефан, лубенський хорунжий – 62
 Корощенко Онисько – 13
 Корсиновський Данило, монастирський наказний сотник – 157
 Корсун, красноколядинський писав – 145
 о. Корсун Лукян, священник Свято-Іоаннівської церкви в Марчихиній Буді – 104
 Косагов – 31
 Косенко Василь, краснянський отаман – 22
 Кослібцов Антон, комісар драгунської роти – Д29
 Костенецький Григорій, конотопський сотник – 4, 173, 174, 176, 177, 178, 179
 Костенецький Іван, бунчуковий товариш – 160
 Костенецький Йосип, конотопський сотник – 4, 25, 92, 142, 146, 157, 168, 173, 174, 175, 176, 177, Д25
 Костенецький Стефан, за ніжинського полкового осавула – 157
 о. Костянтинівич Іоанн, коропський протоієрей – 188
 Косюченко Павло, козак – 95
 Косяченко Тарас, козак – 95
 Кот Василь – 185

Котляр Омелько, козак, глухівський
житель – 199
Котляренко Василь, староста – 33
Котовський Омелян, священник
бахмацький – Д17
Кочубей Василь, полтавський
полковник – 109, 153
Кошелев, полковник російських
військ – 43
Кравець Артем – 126
Кравець Карпо – 67
Кравець Прохор – 19
Кравець Юско – 14
Красковський Омелян – 36
Краснийбашта Стефан, чернігівський
полковник – 133
Красовський – 99
Красножон Василь – 19
Красношапка Яків, козак – 14
Крат Стефан – 55
Кресторіз Кузьма, чернігівський
житель – 158
Кривенко Герман – 36
Криводід Петро, отаман
ксензювський – 22
Крисаненко Яків – 18
Кругляк Іван – 64, Д10
о. Крщонович Лаврентій, ігумен – 115
Кудря Петро – Д9
Кудровський Тихон – 19
Кудря (Кудра) Левко, козак – 3, 6, 26
Кукуран (Кукуван) Микола,
канцелярист – 189, 196
Кулак Яків – 18
Кулаковський Кирило, канцелярист –
192
Кулябка Григорій, лубенський
сотник – 62
о. Кунашевський – 197
Курбатов Петр, секретар – 85

Куриленко Іван – 22
Куриленко Пилип – 22
Курнос Сидір – 19
Кучма Ісай (?) – 19
Кучма Мойсей, ктитор – 19, 32, 47, 48
Кучма Степан – 19
Кущ Кіндрат – 126

Л

Лаврик Тиміш – 126, 141
Ладонка Пилип, писар – 190
Лазаревич Іван, канцелярист – 157
Лазоренко, комісар – 126
Лавриненко Іван, атаман с. Красне – 6
Лазчиха Олена – 13
Лака (?) Андрій, міщанин – Д28
Ламиковський Павло – Д31
Ларков Омелян – Д30
Лашинський, красноколядинський
сотник – 145
Лебідь Іван – 126
Лебідь Клим – 126
Лебідь Роман – 126
Левелда Герасим – 139
Левенець Іван, полтавський осавул,
правитель ГВК – 4, 6, 16, 20, 62,
70 Левицький Іван, ніжинський
хорунжий – 62
о. Левицький Іван, священник
лукомський – 104
Левицький Мойсей, ніжинський
осавул, наказний полковник – 62, 94,
138
Левицький Опанас, канцелярист –
Д33
Левицький Ян, ніжинський полковий
хорунжий – 9, 138
Левонов Іван, козак – 1
Левторович (Ледорович) Олександр –
104

Левторович Марія, дружина
 Левторовича Олександра – 104
 Левторович Марія, онука Левторович
 Марії – 104
 Левторович Ксенія, онука Левторович
 Марії – 104
 Легенко Андрій, глухівський
 бурмистр – 199
 Лемішка Василь – 22
 Лемішка Григорій, козак – 55, 57
 Леонтович Стефан, значковий
 товариш – 106
 Леонтович Хома, канцелярист – 166
 Леонтій – 171
 Лешневський Федір, мглинський
 наказний сотник – 157
 Лещенко Михайло – 19
 Лизогуб Андрій, конотопський
 сотник – 73, 142, 172
 Лизогуб молодий – 114
 Лизогуб старий – 114, 115
 Лизогуб Семен, бунчуковий
 товариш – 62, 114
 Лизогуб Юхим – 133
 Лизогуб Яків, чернігівський
 полковник, генеральний бунчужний,
 генеральний обозний – 62, 67, 106,
 115, 133, 144, 145, 157, Д31
 Линевич Карпо, волинський сотник –
 62
 Липка Ілля, усівський отаман – 30
 Лисенко Федір, генеральний осавул –
 62, 166, 172, Д19
 Лисиневич – 28
 Лисиневич Костянтин, канцелярист –
 29, 37
 Лисиця – 90
 Лискевич Петро, миргородський
 полковий писар – 62
 Ліницький Павло, іваницький
 сотник – 62
 Лісеневиц Костянтин, канцелярист –
 69,
 Лісовий Іван, наказний сотник – 157
 Лоб Наум – 19
 Ложечка Сава, отаман с. Атюша – 22
 Лойко Іван, козак – 18
 Лотушка Марко – 19
 Лоц – Д129
 о. Лука, ієромонах, ігумен – 2, 12
 Лука, архідиякон рихлівський – 114
 Лукашевич Григорій, син Луки
 «Василиєва», переяславського
 осавула – 62
 о. Лукашевич Лука, священник с.
 Високе – 188, Д34
 о. Лук'ян, диякон – 14
 Лук'янов Кіндрат – Д30
 Ляшко Лаврін, бахмацький городовий
 отаман – 119
 Ляхов Юско – Д9

М

Мазепа Іван, гетьман – 3, 34, 35, 65,
 96, 115, 122, 166, 172, Д5, Д11, Д39
 Макаренко Євдоким, війт Бачевська –
 10
 Максим, син Василя, житель
 Бачевська – 10
 Максимович Іван, чернігівський
 архієпископ – 115
 Максименко Лесько – 126
 Максимович – 44
 Малешенко Кузьма – 18
 Малешенко Мартин – 18
 Малишка Клим – Д30
 Малішевська Ганна Спиридонівна –
 Д11
 Малішевський Іван – Д11
 Малішевський Петро – Д11

Малішевський Федір – Д11
Малішевський Яким – Д11
Малішевський Яків – Д11
Мануйлович Іван, глухівський
сотник, генеральний осавул,
правитель ГВК – 6, 20, 62, 70, 164
Мануйлович Васса, дочка
Мануйловича Івана, генерального
осавула – 164
Мануйлович Марія, дочка
Мануйловича Івана, генерального
осавула – 164
Марилко Олексій – 126
Марія Магдалина, ігуменя
глухівського жіночого монастиря – 96
Мариненко Яцько, отаман
Веркіївської сотні – 141
Маркович Андрій, глухівський
сотник, лубенський полковник – 164,
166, 172, 193
Мартос Павло, лубенський
полковник – 62
Марченко Данило – 30
Маршалко Якуб – 71
Матвійович Федір, стародубський
райця – 8
Матвійович Федір, баришівський
наказний сотник – 62
Матиска Семен – Д30
Матиска Федір – Д30
Матфеев Іван, куземинський
підписок – Д37
Мачеровський Леонтій, ніжинський
полковий сотник – 157
Медвежий Микита – 14
Медушевський Василь, отаман – Д31
Межний Яків, наказний сотник – 157
Мелашенко Пилип – 22
о. Мелетій, ієромонах – 2
о. Мелетій, ієродиякон – 14
Меншиков Олександр, князь – 17
Мигалевич Ілля – 87
о. Мигалевич Софроній,
архімандрит – 193
Микита, брат Василя, житель
Бачевська – 10
Микитченко Грицько – 22
Миклашевський Іван – 8
Микола – Д6
о. Миколай, ієромонах – 32
Миколаєнко (Миколайович) Василь,
кролевецький наказний сотник – 38,
41, 43, 44, 45
Миколаєвич Григорій, прилуцький
полковий прапорщик – Д9
Милорадович Антон – 160, 169
Милорадович Ілля, грунський
сотник – 62
Милорадович Параска – 98
Милорадович (Кандиба, Горленко)
Фросина, дружина Антона
Милорадовича – 160, 169, 170
Миненко Григорій, комісар – 126
Миников Кирило – Р1
Миних Бургард-Христоф, граф,
фельдмаршал – Д37
Миницький Павло, іваницький
сотник – Д8, Д9
Мироненко Павло – 79
Мисаїл, чернець – 148, Д27
Михайлів Артем, березинський
наказний сотник – Д31
Михайлів Стефан, конотопський
сотенний писар – 111
Михайлович Єфрем, цехмістр
шевський – Д28
Михайлович Іван, священник
Воскресенської церкви в Бахмачі –
Д17
Мишуга Яким – 126

Мін (?) Іван – 19
Мірилка (Мірилко) Стефан – 126, 140, 141
Міхненко (Міхієнко)Костюк – Д29
Многогрішний (Ігнатович) Демян, гетьман – 65, 114, 133, 172, Д3
Могай (?) Логвин – 19
Могай (?) Никифор – 19
Мойсей – 80
Мокрена Стефан – 126
Мокрієвич Михайло, чернігівський осавул – 62, 152
Молохов Іван – Д26
Молявкін Олексій, війт – Д29
Моргацький Улас, сільський отаман – 185
Морозенко Федір – 158
Москаленко Василь – 126
Москаленко Максим – 19
Москаленко Микита – 19
Мостак (?) Іван, ніжинський полковий канцелярист – 175
Мотуз Петро – 22
Муха Яків, житель Батурина – Д37
Мушенко Оникій, козак – 1
Мякінник Антон – Д29

Н

Нагурний Григорій, наказний сотник – 157
Назаров Гаврило, міщанин – Д28
Наришкін С. Г., генерал – 123, 127, 131, 139
Наталія Алексіївна, сестра Петра І – 32
Науменко Стефан, козак – 126, 140
Наумов Хома, цехмістр – 89
Неліда Онисько – 126
Неделков Христо, гусар – 61
Нейфегель (Негєфль) Андрій, капітан

жолдаків – 58, 59, 112, Д16
о. Нектарій, ієромонах – 187, 190
Нелюб Іван, запорозький козак – 82
Немировський Григорій, київський полковий писар – 62
Ненаденко Гордій, козак, хмелівський житель – 184
Непрапочка Ярема, батуринський сотник – 185
Никитин Дорофій – 10
Никитин Гаврило, син Дорофія
Никитина – 10
Никитин Ярема, син Дорофія
Никитина – 10
Никитин Григорій, брат Дорофія
Никитина – 10
Никитин Наум, син Григорія
Никитина – 10
Никитин Овсій, син Григорія
Никитина – 10
Никитин Юрій, син Григорія
Никитина – 10
Никитин Хома, син Юрія Никитина – 10
о. Никифор, ієромонах, ігумен – 172
Никифор, син Василя, житель Бачевська – 10
Никифор [Білецький-Носенко], прилуцький полковий осавул – Д39
«Николаев» Василь, війт – 80
о. Нил, архімандрит – 60, 65, 120, 148, Д27
Ноздра Тимофій, почепський наказний сотник – 157
Ніс Іван, прилуцький полковник – Д39
Ніс (Носенко) Марія – 5, Д6
Носенко Стефан, чоловік Марії
Носенко – Д39
Новицька Софія – 4, 18

Новицький Григорій, син
Новицького Юрія – 46
Новицький Данило, син Новицького
Юрія – 46
Новицький Іван, бунчуковий
товариш – 62
Новицький Яків, бунчуковий
товариш – 62
Новокович Семен, переяславський
полковий суддя – 62
Носенко Петро, прилуцький сотник,
наказний полковник – 52, 62, 98
Носікевич (Носикович) Петро,
козак – 41, 46
Носович Стефан – 33

О

Обидовський Іван, ніжинський
полковник – 151
Оболонська Анастасія, сестра
Мануйловича Івана, генерального
осавула – 164
Оболонський Михайло, писар
Глухівської сотні, ямпільський
сотник – 30, 104
Обоновський Демян – 16
Огієнко Карпо, козак – Д24
Огієнко Уляна, мати Карпа Огієнка –
Д24
Огієнко Мойсей, осавул Хмельівської
сотні – 184
Огронович (Григорієвич) Гнат,
чернігівський обозний – 62
Огронович Михайло, прилуцький
обозний – Д19
Огурок Грицько – 22
о. Олексій, священник – 14
Олексій Михайлович, цар – 65, 115,
166, 172
Олексій Михайлович – 149

Олихвір – 55
Олійник Яків – 79
Ольшанський Стефан – 163
Омелян, щеберський вїйт – Д26
Омелянов Василь – 89
Омелянов Леон, цехмістр
різницький – Д28
Омелянов Павло, сосницький
сотник – 62
Омельченко Стефан – 185
Омелянчик Федір, отаман,
глухівський сотник – 11, 62
Оминич Григорій, козак – 125
Опанас, син Василя, житель
Бачевська – 10
Оробей Нестор, житель с. Попівка –
163

о. Ормініч Григорій, священник
новомлинський – Д20
Осипенко Федір – 14
Осипов Опанас – Д30
Осоков Іван – 111
Остроградський Матвій,
миргородський полковий суддя – 62
Острозький Кирик, кравецький
цехмістр, бурмістр – 22, Д1
Отрошенко – 114
Отченаш Левко – 185

П

П(...) Микола – 5, Д139
о. Павло, священник менський – 167
Павлов Максим, Павла Поручки – 19
Павлов Іван, лубенський осавул – 62
Павлов Йосип, яготинський сотник –
62
о. Павлов Прокопій, священник
обтовський – 117, 118
о. Павлович Лука, ігумен – 75
Павлович Ярмола – 155

Падалка Назар – 126
 Паламаренко Кирило – 14
 Паливода Іван – 27
 Пантук (?) Семен – 14
 Панько, вїт с. Ярославки – 14
 Паращенко Грицько, тростянський отаман – 22
 Парпура Іван – Д84
 Пархоменко Василь – 19
 Пашко Стефан – 126
 Пашков Іван, стародубський полковник – 71
 Пашков Ілля, полковник російського війська – 8
 Пека Дмитро, кролевецький бурмистр – 45
 Пекух Гришко – Д8
 Пелюнка – Д5
 Переченко Ілля – 22
 Пестич Іван, вїт Бачевська – 10
 Петик Данило, козак – Д104
 Петро I, цар – 32, 75, 96, 151, 166, 172, Д38
 Петро II, цар – 62, Д3, Д24
 о. Петро, ієромонах – 2, 86
 о. Петров Іван, священник – 50
 Петрович (?) Федір, канцелярист – 16
 Печенюзький Тарас – 19
 Пилка Пилип – Д1
 Пироцький Іван, зять Мануйловича Івана, генерального осавула – 164
 Пироцька Ганна, онука Мануйловича Івана, генерального осавула – 164
 Пироцький Стефан, внук Мануйловича Івана, генерального осавула – 164
 Пироцький Іларіон, чернець – 64, Д10
 Пириятинський Іван, гадяцький наказний полковник – 62
 Писаренко Феодосій – 185
 Пінчук Матвій, ктитор – 11
 Пісковий Стефан, чернігівський житель – 158
 о. Піскунов Іван, священник с. Єсимонтовки – Д32
 Плаксенко – 149
 Платнір Кіндрат – Д24
 Плужник Тит, козак – 1
 Побожій Пилип, зборщик – 153
 Поборець Самійло – 19
 Погарицький Іван, священник с. Погаричі – 12
 Погарський Марко – Д48
 Погорілий Давид, новгород-сіверський міщанин – 33
 Погорілий Трохим – 19
 Подласий Микита – 19
 Подліський Тимох – 19
 Подлісний Михайло – 19
 Подоляка Іван, козак – 1
 Пожарський Давид, міщанин – 33, Д28
 Познак Зіновій, обозний – 200
 Покорський Опанас – Д4
 Покорська Фекла, дружина Опанаса Покорського – Д4
 Покотило Василь, бахмацький сотник – Д17, Д20
 Політика Григорій, стародубський канцелярист – 93
 Поліщенко Іван – 79
 Полуботок Андрій, бунчуковий товариш, син Павла Полуботка, чернігівського полковника, наказного гетьмана – 62, 186
 Полуботок Варвара (див. Добронизька)
 Полуботок Ганна «Григорієва» – 70
 Полуботок Павло, чернігівський полковник, наказний гетьман – 115,

186,
Полуботок Яків, бунчуковий
товариш – 62
Полторацький Іван, курінний
отаман – 141
Полуницький (Полонецький) Василь,
любецький сотник – 9, 114, Д7
Полусмак Яків, бунчуковий
товариш – 73
Полянський Андрій, сотник – 157
Попович Грицько, син о. Евфимія
Чудновського – 184
Попович Іван – 18
Поручка Павло, гутник – 19
Потапенко Андріян, значковий
товариш – Д31
Потребич (Гречаний) Федір,
правитель ГВК – 20
Прасол Василь, козак, житель
Конотопа – 111
Призня Андрій, топальський
наказний сотник – 157
Прийма Василь, комісар – 6, 22
Прийма (Прима) Федор,
батуринський отаман – 21
Присідка Левко – 14
Прокоп (Якубович?), чернігівський
полковий хорунжий – 155
Прокоп, білоуський сотник – 115
о. Прокопій, священник обтовський –
116
Прохоренко Михайло, бубнівський
сотник – 62
Проценко Антон, курінний отаман
Веркіївської сотні – 126, 141
Проценко Іван, вїт с. Красне – 6
Прушанський Михайло, шляхтич – 15
Прушанський Іван, шляхтич, син
Михайла Прушанського – 15
Прушанський Герман, шляхтич, син

Михайла Прушанського – 15
Путченко Стефан – 126
Пухович Іван, канцелярист – 199
Пушкар Демко – 126, 141

Р

Рабий Василь – Д29
Радіоненко Ілля, комісар – 38
Радченко Ілля, кролевецький
комісар – 43
Радченко Олексій – 126
Ребенок Микита – 18
Редкін Кирило, полковник київського
гарнізонного полку – Д30
Редченко Грицько – 22
Редька Панас – 19
Рижанський Стефан – 19
Римша Іван, седнівський сотник – 62,
157
Різник Гаврило – 163
Різник Яким – 84
Рогалевський Іларіон, чернігівський
архієпископ – 186, 187, 190, Д34
Родзянка Василь, миргородський
обозний – 62
Рожанський Василь, зінківський
сотник – 62
Розумненко Федір, козак – 33
Романов Павло – 80
Романов Петро – 80
Романович Василь, канцелярист
військовий – 54
Романович Іван, монастирський
сотник – 62, Д9
о. Романовський Іван, священник –
200
Романовський Григорій, ніжинський
сотник, а потім полковник – 62, 92
Романовський Костянтин, значний
товариш Стародубського полку – 27

Романовська-Ракушка Христина – Д36
Роменський Семен, лубенський сотник – 62
Росіка (?) Леонтій Кіндратенко, отаман макошинський – 50
Рощаківський Захар, бунчуковий товариш – 62
Рощина Бондус – 30
Рувний Кіндрат – 22
Рудий Іван – Д30
Румянцев О., генерал-аншеф – 193
Рузний Сава – 13
Русак Грицько, осавул – 22
Рустанович Яків, терехтемирівський сотник – Д19

С

Сава, ніжинський отаман – 173
Савеліїв Яків, житель Бачевська – 10
Савеліїв Антон, син Якова Савелієва, житель Бачевська – 10
Савельєв Мехей – Д29
Савич Мойсей, ніжинський міський отаман – 175, 176, 177, 178, 179
Савич Федір, бунчуковий товариш – 62
Савицький Матвій, лубенський полковий писар – 62
Савицький Степан, лубенський полковий писар – 62
Савон Костянтин – 185
Савосько Никифор – 111
Савуський Данило – 116, 117, 118
Савостьянов Федір – 124, 125
Савущенко Семен, житель Конотопа – 91
Савченко Никифор, понорницький сотник – Д19
Саленко Іван – 118
Самойлович Іван, гетьман – 53, 65, 166, 172
Самойлович Костянтин, цехмістр чернігівських музик – 133
Самойлович Овсій, отаман хмельівський – 122
Самотужий Нечипір – 12
о. Самохвалов Аврам – 80
Самоцвіт, дворовий писар Марти Гудович – 180, 181
Сахненко Юрко – 19
Сахновський Іван, менський сотник – Д31
Сахновський Гнат, чернігівський обозний – 62
Свистун Іван – 126
Себастьянович Петро, військовий канцелярист – 17
Себастьяновичі – 52
Селезень Андрій – 70
Семека Іван, новоміський наказний сотник – 157
Семен, житель Конотопа – 92
Семенов Іван, хорунжий Стародубського полку – 62
Семенович Михайло, сотник – Д37
Сенютович Тимофій – 170
Сергієнко Грицько – 126
Сергієнко Лесько, вїт, староста с. Жукин – 19, 32, 87
Сергієнко Петро – 18, 126
Сергієнко Фесько – 18
Сергіїв Мойсей – 18
Сергій, борзненський вїт – 192
Сердюк – 171
Сердюк Василь – 18
Середа Оникій, стародубський лавник – 8
Сердюк Захар, стародубський наказний сотник – 157

Серущенко Грицько – 30
 Серюдка Степан – 140
 Серпокрил Василь – 14
 Сечевиця Григорій, зборщик – 153
 Сигізмунд (Жигмонт) III, король Речі
 Посполитої – 113, 115, 166
 Сидоренко Олексій – 14
 Сидоренко – 36
 Сидорчиха Марія – 126, 141
 Силич – 113, 114, 115
 Силич Василь – 117, 118
 о. Симеон, чернець – 75
 о. Симеон, священник ніжинський –
 191
 о. Симеонів Лук'ян – Д32
 Симеон – 193
 о. Симон, ієромонах – 2
 Сисин Григорій, житель с. Погарич –
 12
 Синяковський Антип, бакланський
 сотник – 54
 Ситенська Марія, дружина
 Ситенського Йосипа – Д23
 Ситенський Іван, за гадяцького
 писаря – 62
 Ситник Павло, отаман
 вершинський – 29
 Сич Лазор, отаман – Д29
 Сич Нечипір, брат Сича Семена – 195
 Сич Семен, брат Сича Нечипора – 195
 Сінченко Михайло, козак, осавул – 95
 Сірак Василь – 27
 Скакун Андрій – 22
 Скаржинський Андрій, писар – 154
 Скиба Федір, житель с. Попівки – 163
 Скобля Грицько – 126
 Скоробогатий Іван, козак – Д7
 Скоробогатий Семен, новгород-
 сіверський міщанин – 33
 Скоропадська Анастасія, дружина
 гетьмана Івана Скоропадського – 89,
 109
 Скоропадський Іван, стародубський
 полковник, генеральний осавул,
 гетьман – 15, 26, 41, 46, 53, 56, 68, 76,
 93, 100, 104, 114, 122, 145, 172, Д11,
 Д39
 Скоропадський Михайло,
 бунчуковий товариш – 62, 170
 Скорупа Григорій, бунчуковий
 товариш – 189, 196
 Скрипка Петро – 33
 Слабій Кирило, воронізький отаман –
 67
 Слуцький Явтух, сотник – 157
 Сміян Грицько – 19
 Смолок Онис козак – Д114
 Смоляжський Ілляш – 126
 Смоляр Мирон – 19
 Соболевський Матвій, гоголівський
 сотник – 62
 Сокуловський Герман – 54
 Соловей Василь – 22
 Соломенник Михайло – 19
 Солонина Нечипір – 22
 Солохненко Яків – 19
 Солошенко Іван – Д29
 Сомов Семен – Д29
 о. Сороковий – 65
 о. Сосипатр, ієромонах – 187
 Сосновський Іван, погарський
 наказний сотник 157
 Сохацький Іван – 19, 49
 Спасибенко Андрій, зборщик – 153
 Сребницький Никодим,
 чернігівський єпископ – 197
 Старицький Лука, полтавський
 городловий отаман – 62
 Столповський – 44
 Старосільський Стефан,

стародубський полковий суддя – 27
Стахієвич – 90
Стаховський Антоній, архімандрит
Новгород-Сіверського монастиря,
митрополит Тобольський – 113, 114
Стаховський Павло, глухівський
фактор – Р5
Степаненко Петро – 22
Степаненко Яцько – 22
Стефанов Федір, канцелярист – 173,
174, 177, 179
Стефанович Іван, батуринаський
війт – 22
Стеценко – 140
Стороженко Григорій – 29
Стожок Карпо, батуринаський
наказний сотник – 38, 41, 43, 157
Стожок Клим, син Федора Стожка –
62
Стожок (Данилович) Федір,
батуринаський сотник – 3, 6, 21, 23, 24,
26, 55, 57, 62, Д1
Стокуз Тронько, різницький
цехмістр – 22
Столпец Василь – 22
Столяр Корній – 19
Ступак Лаврін – 19
Стороженко Григорій, ічнянський
сотник – 62
Стронський Федір – 116, 117, 118
Суденко Степан, новгород-сіверський
наказний сотник – 157
Судієнко Самійло – 117, 118
Сулима Іван, генеральний
хорунжий – Д19
Сулима (Полуботок) Марія, дружина
Іван Сулими – Д19
Сулима Симеон, бунчуковий
товариш – 103
Сулима Стефан – Д19

Супрунович Федір, козак – 33

Т

Табулка, швець – 149
Тамаровна (Томара?) – 28
Танський Антон, полковник
київський – 62, 100
Танський Василь, полковник
перейславський – 62
Таптиков, поручик – Д29
Тарасович Федір, журавський
сотник – 157
Тарануха Сава, кобеляцький сотник –
62
Тарасенко Яків – 95
Тарасович Йосип, бунчуковий
товариш – 29
Тарицин Михайло – Д18
Тарнавський Михайло, варвинський
сотник – 62
Татарин Гаврило – Д8
Теліга Мойсей – 122
Терентіїв (?) Кузьма, конотопський
сотенний писар – 111
Терещенко Іван, козак, житель
Конотопа – 173, 174, 176, 177, 179
Терещиха – Д10
Тетенчиха Марія – 195
Тетера Федір, бурмістр коропський –
Д21
Тетяна, дружина Семена – 92
о. Тимофій, архімандрит – 108, 187,
190
Тимофіїв Данило, писар – 111
Тимофіїв Федір, судовий писар – 177
Тимофієв Федір, коропський війт –
Д21
Тимченко Панас, війт Конотопа – 13,
111
Тисяченко Ілля – 22

Титович Йосип, чернігівський вїт – 105, 166
Тихонов Феодосій, городничих с. Горок – Р5
Тичина Іван – Д29
Ткач Кирило – 126
Ткаченко Іван – 171
Толстая Іваниха, глухівська жителька – 199
Толстой Петр, ніжинський полковник – 23, 24, 26, 151, Д24
Толстой Іван, син Толстого Петра, ніжинського полковника – 151
Толстой Олександр, син Толстого Петра, ніжинського полковника – 151
Толсаченко Яків, житель Батурина – 34, 35
Томловський Опанас, ктитор соборної церкви в Новгород-Сіверському – Д28
Топольницький Іван – 25, 168, Д25
Торянський Левко – 111
Торянський Стефан, значковий товариш Ніжинського полку – 185
Тосенко Микита, житель Коропа – Д45
Тосечицький Захар, бакланський сотенний писар – 101
Тризнич – 115
Троцький Кирило, бахмацький сотник – 111, 233, Д17, Д18, Д22
Троцький Микола, бунчуковий товариш – Д39
Троцина Антон, сріблянський сотник – 29, 62
Трусевич Микита, міщанин – Д109
Тур Іван – 33
Турковський Михайло, генеральний писар – 62, 69, 78, 108, 151, 153, 164
Турковський Федір, прилуцький

міський писар – 62
Турянський (Туранський) Олексій, глухівський сотник, генеральний суддя – 199
Турянська (Кандиба) Юліяна, дружина Олексія Турянського – 183
Туранський Дем'ян, глухівський отаман – 104, 183, Д26
Тютюнник Йосип – 19

У

Углицький Феодосій, чернігівський архієпископ – 114, 115
Уласович Зінько – Д29
Уманець Пилип, ніжинський полковник – Д3, Д4
Уманець Семен, глухівський сотник – 104
Уманець Стефан, глухівський сотник – Д26
Устименко Панько – 185
Устименко, комісар – 126

Ф

Федір, вїт очкинський – 70
Федір, пресвітер новгородський – Д29
Федоров Василь – 36
Федоров Дмитро, зять яготинського сотника Йосипа Павлова – 62
Федоров Мойсей – Д30
Федоров Ярема, срібрянський сотник – 157
Федорович Лазар – Д6
Федорович Сава, гельмязівський сотник – 62
Федченко Пилип, козак, наказний сотник – 45
Фененко Федір, глухівський городовий отаман – 199
Феодорович Зосим, чернець – Д14

Феодосов Максим, дяк – Р1
о. Феофіл, ієромонах – 190
о. Феофілакт, ієромонах – 2, 12, 65
Ференсбах Олена – 122
Фесенко Онопрій – 19
Филипович Яків, стародубський
бурмистр – 8
Филонович Федір – Д6
о. Фіялковський Іван, священник
обмачевський – 111
Фридрикевич Григорій – 106

Х

Хабаленок Василь, війт с. Комоні –
Д29
Хабсика (?) – 164
Ханенко Микола, канцелярист,
стародубський полковий суддя – 16,
62, 93
Ханенко Федір, київський обозний –
62
Харевич Юрій – Д38
Харевський Іван – 22
Харемченко Семен – 95
Харченко (Харченко) Семен – Д29
Хведченко Пилип, козак – 43
Хведченко Іван – 126
Хворостовицький Гнат – 19
Хенцинський Федір – 14
Химич Микита, козак – 14
Хлусов Іван – Д29
Хмельник Іван, міщанин
глухівський – Д31
Хмельник Стефан, воронізький
житель – 67
Хмельницький Богдан, гетьман – 20,
53, 113, 114, 115, Д3
Ходущенко Петро, калачницький
цехмістр – 22
Холодович Андрій, сотник – Д35

Холодович Іван, воронізький сотник,
канцелярист – 55, 60, 110, 120, 147,
148, Д27, Д28
о. Хотинський (Хоминський)
Феодосій, ігумен – 14,
Хрол (?) – Д5
Хрущов Іван, ніжинський
полковник – 43, 62, 121, 144

Ц

о. Царгородський Сильвестр, ігумен –
172
Цеханов Герман, смоленський
підсудок – 166
Циба Данило – 19
Цурка Іван, значковий товариш – Д37

Ч

Чекан Михайло Уласенко, війт
макошинський – 50
Чемерис Іван – 163
Черняхівський Павло,
переяславський писар – 62
Чеснок Василь, охочекомоний
полковник – 200
Чеснок Василь, сотник – 200
Чеснок Гнат – 200
Чечіль Олена (Чечелиха) – 142
Чижий Йосип, писар Батуринської
сотні – 3
Чирвинський – 21
Чмир Григорій – 14
Чміль Онисько, козак – 1
Чорниш Іван, гадяцький полковник,
генеральний суддя – 15, 29
Чорниш, дружина Івана Чорниша,
генерального судді – 195
о. Чудновський Евфимій – 184
о. Чудов (див. Фомінич) Іоан
Чуйдух (?) Яким – 19

Чуйкевич Федір – 39, 42, 43, 44, Д4
Чуйкевич Семен, бунчуковий
товариш, ніжинський полковий
суддя – 62, 141
Чуйков Давид – 18
Чуйков Іван – 18
Чумак Микола, наказний сотник –
157

Ш

Шавлак Микола – 19
Шавлак Роман – 19
Шарай Іван, бакланський наказний
сотник – 101
Шаховської О., князь – 63, 161, 166,
169, 170, 172, Д3
Шахраєнко Улас – 126
Шашур Василь – 18
Шведин Христофор – 126
Швець Давид – 19
Швидкий Федір – 19
Шевлюг, житель Конотопу – 64, Д10
Шемет Іван – 55
Шемет Микита – 195
Шепиль Кіндріт, козак – Р1
Шибина, драгун – Д29
Шинкар Захар – 19
Шипов І.О., майор російського
війська – 194
Ширай Стефан, козак, бунчуковий
товариш – 8, 41, 46
Ширай (Ширяй) Спиридон,
стародубський віт – Д24
Ширай Федір, син Стефана Ширая – 8
Шишкевич Іван, новомлинський
сотник – 62, 119
Шишкевич Олександр, бунчуковий
товариш – 62
Шкарпітка Петро – 185
Шкварко Нечипір – 13

Шкляревич Олександр, писар
Каташинського монастиря – Д14
Шкляревич Опанас, хмелівський
сотник – 184
Шкода Гордій – 22
Шкин Федір, козак – 114
Шкребій Матвій, ктитор – 19, 49, 87
Шкураг Іван – 19
Шликевич Леонтій, «радионовский»
житель – 104
Шловка – Д5
Шох Лесько – 22
Шпота Грицько – 195
Шрамко Стефан, шапошник – Д85
Шрамченко Іван, олишівський
сотник – 158
Штишевський Мартин, гадяцький
полковий суддя – 62, Д19
Шулун (Шулин) Филон, отаман с.
Бачевськ – 10
Шуть Іван – 83

Щ

Щербак Яків – Д29
Щербатов Йосиф, князь – Д33
Щербина Михайло – 19
Щербина Павло – 185
Щербина Пилип – 185

Ю

Юдицький Мокій – Д29
Юркевич Григорій, військовий
канцелярист – 4, 20
Юст Федір, підполковник – Д37
Ющенко Іван – 126

Я

Яблонський Тихоній – 20, Д28
Явдоха Максимиха, невістка Коваля
Хвеська – 30

Явдоха, дружина о. Якубовича
Петра – 158
Яворський Павло, стародубський
полковий осавул – 46
Ягельницький Михайло, прилуцький
полковий суддя – 62, Д9
Якименко Пархом – 13
Якимович Стефан, хорунжий
Стародубського полку – 62
Яків, син Василя, житель Бачевська –
10
Яковенко Олексій, козелецький
сотник – 62
Яковець, шафар, шаповалівський
житель – 160
Яковлев Павло – 89
Яковлев Самуйло, коланеснецький
цехмістр – Д28
Яковлевич Ісак, стародубський
бурмистр – 8
Яковлевич Михайло, крелевецький
війт – 44
Яковлів Григорій – 67
Яковлів Йосип, орлянський сотник –
62
о. Якубович Петро, священник
Свято-Покровської церкви в
Чернігові – 158
Ялоцький – 164
Ян-Казимир, король Речі
Посполитої – 53
Янко, білополівський житель – 30
Янович Василь, новгород-сіверський
хорунжий – Д28
Янович Роман, глухівський житель –
29
Яновський Іван, глухівський писар –
104
о. Яновський Іван, протопоп,
намісник мглинський – 197, Д32
Янушкевич Іван, чернігівський
полковий писар – 107, 108, Д31
о. Якубович Петро, священник
Свято-Покровської церкви в
Чернігові – 158
Ялоцький – 164
Янко, білополівський житель – 30
Янович Роман, глухівський житель –
29
Яновський Іван, глухівський писар –
104
о. Яновський Іван, намісник
мглинський – 197
Ярема, дяк с. Погаричі – 12
Ярещенко Денис, отаман с.
Кошелівка – 126, 141
Ярмак Іван – 79
Ярмола (Ярмолка) Іван, житель
Борзни – 64, Д10
Яхимович Омелян, чернігівський
міський писар – 155
Яценко Семен – 145
Яценко Лаврін – 22
Яценко Мартин – 163
Яцков Іван – Д30

Географічний покажчик

Не враховується назва «Військо Запорозьке»,
яка зустрічається в переважній більшості документів,
а також географічні назви, які згадуються у титулах королів, царів тощо

А

Абринівка – 114
Адамівка, с. – 53
Архангельск – 113
Астань, р. – 75
Атюша – 55, 57

Б

Баба, с. – 149, 162
Базимівка, сл. – 90
Баклан – 101
Бакланська сотня – 101, 122
Балачиха, могила – 14
Банічи, с. – 75, 172
Барішівка – Д19
Басихин, с. – 41, 180, 181
Батурин – 3, 17, 21, 26, 34, 35, 38, 51,
55, 62, 66, 89, 161, Д1, Д3, Д18
Батуринська гребля – 17
Батуринська сотня – 3, 6, 55, 57, 195
Бахмацька сотня – 119, 125, Д22
Бахмацький ліс – Д37
Бахмач, с. – 17, 119, 124, 125, Д17,
Д20, Д22
Бачевськ, с. – 10, 164, Д26
Безуглівка – 134, 136, 137
Бервиці – 14
Бервицькі ворота – 14
Береза, с. – 96
Березанка, с. – 166
Березна – 105, 152, 153, Д31
Берестова – 140
Берестовець, с. – 53, 141
Бистрик, с. – 114
Білі Вежі – 64, 73, Д10

Білоус, р. – 115, 166
Білоуська сотня – 105
Білогоща, с. – Д4
Білошина сл. – 56
Близнеці, могила – 145
Бобровицька сотня – 100
Бобровицький шлях – 14
Богданівка, с. – 75, 114, 172
Бодровиця – 114
Божківська гребля – 184
Болхов, р. – 141
Бондаренків гай – 111
Бондарівка, с. – 162
Борзенський повіт – Д3
Борзна – 192, 200, Д20
Боровее болото – 195
Боровичі – 33
Бородавка, сл. – 75, 172
Бреч, с. – 162, Д7
Британівка (Дуболугівка) – 126
Брянськ – Д30
Бугаївка, с. – 122
Будища, с. – 172
Бурівська волость – Д31
Буромка, с. – 162
Бутовка, с. – 162

В

Везонка, с. – 75, 172
Велике Устя, с. – 17
Великий Самбір, с. – 17
Великобудищанська сотня – Д37
Величківка, с. – 162, 162
Веркіївська (Вертіївська) сотня – 126,
136, 141, 156

Веригін – 164
Веровка, с. – 195, Д79
Верхолісся, с. – Д7
Вибельса сотня – 105
Високе, с. – 53, 188, Д34
Витомля, с. – 122
Вишня Злобинка, с. – 17
Вовковня – 14
Вовна – 114
Волинська сотня – Д31
Воловиця – 114
Вороніж – 16, 67, 120, 147, Д35
Воронізька сотня – 81, 148, Р5, Д35
Вюницький Ріг, бір – 33, 70
Вюнна Каляга оз. – 70

Г

Гадяч – Д3
Гайська сотня – 105
Галчин – 114
Гданськ – 25, 168, Д25
Гилян – 160
Глібівка, сл. – 114
Глухів – 10, 11, 26, 28, 35, 37, 41, 43, 44, 51, 52, 53, 54, 56, 59, 61, 62, 63, 64, 66, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 91, 93, 96, 98, 102, 105, 106, 107, 109, 110, 112, 114, 119, 122, 123, 127, 128, 129, 131, 132, 133, 135, 139, 145, 147, 148, 150, 151, 153, 156, 161, 164, 166, 169, 172, 179, 180, 181, 194, 199, Р4, Р5, Д3, Д9, Д10, Д13, Д14, Д27, Д33
Глухівська сотня – 11, 16, 30, 85, 96, Р1, Д26
Глухівський повіт – 10, 164
Говтва – 164
Голубовські ґрунти – Д5
Голюнка, с. – 83
Гончарівка – 17
Гончаровська сл. – 17

Горбановська сл. – 17
Гордієва буда, сл. – 41
Гордіївська лука – 184
Городище, с. – 17, Д17, Д18, Д22
Городницька сотня – 106, Д31
Городня – 152
Гримячка, х. – 40
Грицівка, с. – 52
Грушка – 149
Губастово, с. – 17
Гудими, с. – 164
Гуриновська нива – Д50
Гурськ – 152
Гутенкова нива – Д50

Д

Данилівка, сл. – 48
Денисівка, с. – 122
Дептівка, с. – 17, 83
Дербент – 41
Деревні – 114
Десна, р. – 115 (62?), 148, 161, 166, Д3, Д15, Д27, Д28
Димово, с. – 17
Дівиця Володькова – 68, 76, 121
Дмитрівка, с. – 61
Дніпро, р. – 35, 103, 152, Д18, Д35
Домошлин, с. – 162, Д7
Дробишів, с. – Д29
Дубовикова лука – 184
Дубровка, с. – 162
Дувмисівка – 114
Дунаєць, с. – 83
Душатин – 180
Дягова, с. – 162

Е

Елин, с. – 56
Елинська пуца – 56

Є

Єзуч, р. – 79, 111
Єсимонтовка, с. – 197, Д32
Єсмань, с. – 96

Ж

Жадовська сл. – Д72
Жолдаки (Жалдаки), сл. – 58, 59
Жонець, с. – 4, 18
Жоравлев, с. – 122
Жукин (Жуківщина), сл. – 19, 32, 47,
48, 49, 87
Жуковичі (Куковичі) – 162
Журавський хутір – 33

З

Заболотов – 164
Загребелля (район Конотопа) – 88, 91
Замчище – 149
Заньки – 126, 129, 132, 156
Затон, оз. – 70
Златополот (?) – 164
Зубченків гай – 111

І

Іваниця – 73, Д8, Д9
Іваницька сотня – Д8
Івантенки, с. – 180
Івот – 114
Івотський млин – 182,
Іпуть, р. – 18
Ічанський шлях – 73
Ічня – 64, Д10

К

Калениківський пляц в Чернігові –
186
Каліївка – 114
Калюжинці – 98
Каменський перевіз – 172

Камень, с. – 172
Каменське, с. – Р1
Кандибівка, сл. – 79
Карабутів, с. – 17
Карабутова лука – 184
Каратуль Велика – 163
Карпово, с. – 17
Київ – 12, 85
Київська єпархія – 191
Киселівка, с. – 53, 166
Киселівська сотня – Д31
Кичета, р. – 122
Кичетський млин – 122
Киянка – 113, 115
Кладьківка – 114
Клевань (Клевень), р. – 75, 172
Клішки (Клишки), с. – 81, Д41
Княжий колодязь – 145
Кобче, оз – 70
Коголів гай – 165
Козел – 113, 115
Козелець – 189, 196
Колядин – 145
Комонь, с. – Д29
Конотоп, с. – 106
Конотоп – 28, 58, 72, 79, 82, 88, 91, 92,
111, 144, 163
Конотопська сотня – 31, 111, 144, 195
Коренецький яр – 145
Короп – 82, 87, 89, Д3, Д3, Д20
Коропська сотня – Д3, Д20
Косигаті, с. – 71
Костеничі, с. – 197, Д36
Кошелівка, с. – 126
Красне, с. – 3, 6, 26
Красний Ріг, с. – Д30
Краснопілля, с. – Д20
Красностав (на Чернігівщині) – 53
Красноколядин – 61, 62, 145
Красноколядинська сотня – 61, 145,

195
Краснянське, с. – 17
Кренідовичі, с. – 33
Кресо́ва лука – 184
Кривиське – 27
Кролевець – 39, 42, 43, 44, Д22, Д24
Кролевецька сотня – 45, Д24
Кролевецький тракт – Д5
Кропивна – 64, Д10
Крупецька волость – 12
Куземинська сотня – 102
Купля, оз. – Д14
Куреня, с. – 17
Курилівка, с. – 28, 79, 90, 195, Р3, Р4
Курковичі, с. – 40
Кут – 172
Кути, оз. – 70
Кутенята, оз. – 70

Л

Лебязий брід – 114
Левенці, с. – 8
Левенський ґрунт – 8
Левонів бугор – 14
Лисогор, гора – 145
Лисянка – Д38
Литаївка, с. – 17
Лихачев – 114
Лісконоги – Д29
Любецький ліс – 166
Мариця – 172
Чечелишин – 142
Лоїв – 152
Льгов – 113, 115
Льговка, р. – 113, 114 115
Льговка, сл. – 114
Льговська границя – 113
Любеч – 152, Д31
Лютенка – 122
Ляденська, сл. – 41

Ляденський ґрунт – 41
Лядна, сл. – 18
Лядська сл. – 46

М

Макошин, с. – 50, 162
Максаки, с. – 53, 162
Мале Старосілля, с. – 17
Мале Устя, с. – 17
Малий Самбір, с. – 17
Мартинівка – 64, Д10
Мацков, с. – 172
Мглинська протопопія – Д32
Мглинська сотня – Д16, Д20
Медведів, с. – 93
Медведівка (Медведі), с. – 83
Мелня, с. – 195, Д37
Мена – 53, 105, 152, 159, 162, Д31
Менська сотня – 78, 95, 153, 162, Д31
Мератинка, р. – 122
Мерзлицький ліс – 33
Михайлівка, с. – 122
Михайлівський ґрунт – 180
Мишківка – 165, 180
Монастирі (православні) у Києві:
- Свято-Михайлівський Видубицький – 14, 100
- Софійський – 12, 85, 200
Монастирі (православні) за межами Києва:
- Борисоглібський в Чернігові – 155, 182
- Гамаліївський – 150, 193
- Каташинський (на Стародубщині) – Д14
- Мутинський – 150
- Петропавлівський під Глуховом – 2, 7, 12, 75, 164, 172
- Рувимососницький – 190
- Свято-Микільський Крупицький

під Батурином – 184
- Свято-Микільський Рихлівський – 190
- Свято-Онуфріївський Моровський скит – 64, Д10
- Свято-Покровський жіночий в Макошині – 188, Д34
- Свято-Преображенський в Новгороді-Сіверському – 120, 172, Д34
- Свято-Троїцький Іллінський в Чернігові – 56, 190
- Спаський Максаківський – 53
- Спаський в Новгород-Сіверську – 148, 188, Р5, Д27
- Успенський (Преображенський) жіночий під Глуховом – 96
- Успенський Єлецький в Чернігові – 114, 115, 158, 187, 190
- Чонський – 2, 7
Москва (часом вживається як синонім Московського царства) – 7, 29, 31, 39, 62, 110, 160, Д1, Д2,
Московська губернія – 183
Мрин – 113, 115
Мутинський перевіз – 75, 172

Н

Нехаївка, с. – 98
Нижня Злобинка, с. – 17
Нівладівка – 114
Ніжин – 9, 17, 51, 130, 135, 138, 144, 151, 173, 177, 191
Ніжинська сотня – 121
Ніжинський полк – Д2
Нікея – 163
Нова гребля – 122
Новгородська губернія – 56
Новгород-Сіверський – 20, 70, 97, 115, 120, 141, Д12, Д15, Д27, Д28, Д29

Новгород-Сіверська сотня – 33, Д29, Д35
Новий млин – 164
Нові Млини – 119
Новоміська сотня – 93, 122
Новомлинська гребля – 17
Новомлинська сотня – 16

О

Облостки (?) – 114
Обмачев (Обмочев) – 17,
Обмачевський дворець – 17
Оболоння – 152
Ображіївка (Обрадіївка) – 114
Обтов, с. – Д20
Озарівська(Озарицька) гребля – 17
Озерянська дорога – 14
Олишівка – 152
Олховка, с. – 10
Орел – Р1
Осмаки, с. – 162
Остер – 189, 196, Д35
Остер, р. – 19, 114
Очкинський бор – 33

П

Павлова гребля – 115
Павлюків гай – 111
Панковичі, с. – 18
Пакон, с. – 18
Парафіївка – 64, Д10
Переволочна – 98
Перелюб, с. – 56
Перелюбська пуща – 56
Персія – 41, 75
Песиголова – 114
Петрушин, с. – 166
Пирогівка, с. – 120, 148, Д15, Д27, Д28, Д35
Пирогівський млин – 97, Д12

Пирогівський перевіз – 20
Писарево, с. – 17, Д30
Підзамкова сл. – 17
Підлипне, с. – 17, 198
Підлипенський дворець – 17
Платково, с. – 93
Погар – 122
Погарич, с. – 12
Погарський повіт – 122
Поділ в Чернігові – 155
Подзоричи, с. – 17
Познопалі, с. – 56
Поконі, с. – 41
Полки козацькі:
- Гадяцький – 62
- Київський – 62
- Лубенський – 62, 150
- Миргородський – 35, 62, 164
- Ніжинський – 55, 62, 68, 79, 94, 121, 126, 151, 156, 157, 163, 185, 192, Д24, Д31, Д37
- Переяславський – 62, 100, 163, Д19
- Полтавський – 62, 153
- Прилуцький – 62, 74, 79, 82, 144, 150, 157, 164, 195
- Стародубський – 8, 17, 20, 40, 46, 62, 71, 75, 93, 101, 157, 165, 181
- Чернігівський – 62, 105, 106, 108, 118, 157, 159, Д31
Полковницька слобода, с. – Р1
Полотеск – 114
Полошки – 164
Полошковський млин – 164
Полтава – 109
Польща (королівство Польське) – 91, Д18
Понори, с. – 145
Понорницька сотня – Д31
Попівка, с. – 13, 17, 163, 195
Почеп – 17, Д30

Почепський повіт – Д30
Почеповська сотня – Д30
Починок, с. – 17
Прачі (Пральники), с. – 53
Прилуки – 52, 98, Д8, Д9
Прибиль, с. – 56
Прокопівка, с. – 114
Путивль – 31
Путивльський перевіз – 120, Д15
Пушкарі, с. – 17
Пшенець, оз. – 70

Р

Речицький повіт – 15
Риків – Д29
Рильський повіт – 10
Ріпки – 152
Ржач, р. – 71
Рогов, с. – Д30
Рожественське, с. – Д21
Роїська сотня – 56, 152
Ролюнка, с. 17
Романова гребля – 111
Ромашків – 164
Ромни (Ромен) – 150
Роменська сотня – 184
Ротовка, с. – 75, 172
Руда – 33
Рудка – 140
Русь (Росія) Мала (Малоросія) – 15, 40, 41, 53, 56, 63, 74, 75, 93, 96, 98, 109, 113, 115, 122, 145, 156, 161, 166, 172, 194, Р5, Д15, Д28
Рута, с. – 17
Рябухи, с. – 145

С

Свидня, р. – Д1
Свиня (Свинь), с. – 166
Свірж – 97, Д12

Свіржська волость – 182
Свіржщина – 115
Свірубщина – 114
Седкіна межа – Д34
Седнів – 106, 152, 153, Д8, Д14, Д31
Сейм, р. – 3, 161, 172
Семенівська гребля – 164
Сибір (Сибірські країни) – 115
Сидорівка, с. – 53
Синин, с. – Д11
Синявка – 152
Синявська сотня – Д31
Ситниківка при Борзні – 200
Сівськ – 31
Слабинська сотня – 105, 152
Слободка, с. – 162
Слабонь, оз. – Д36
Смяч, с. – 106
Собич (Сопич), с. – 147, 148, Р5, Д27, Д35
Сорокошичі – 152
Сорочинці – 34, 35
Сосниця – 53, 105, 152, Д10, Д31
Сосницька сотня – Д31
Соснівка – 163
Срібрянська сотня – 82
Стрельницький млин – 172
Старе, с. – 17
Старий млин – 164
Стародуб – 18, 103, 180, Д30
Степанівка – 114
Стечня, р. – 122
Стеченський млин – 122
Столяж – 140
Стригово, с. – 17
Стрижень, р. – 166
Сумерта (?) – 114
Суходольщина – 114

Т

Творишин, с. – 18
Терешиха, могила – 64, 73, Д143
Титаровщина, с. – 17
Толбозин, с. – 17
Тулиголовський хутір – 164
Тумок – 14
Тютюнникова, сл. – 162, Д7
Тягле – 114

У

Уздицький хутір – 164
Удна, р. – Д37
Україна (Вкраїна) – 7, 101, 113, 115, 175, 176, Д20
Уланов – 113
Уласова гребля – 111
Ушня, с. – 78, 95, 114, 162

Ф

Феськівка, с. – 162

Х

Хавдіївка, с. – 162
Халієвичі, с. – 18
Харків – Д84
Хижки – 164, 172
Хирин дуб – Д72
Хмелівська сотня – 184
Хмелювка, с. – 54, 122
Хмельниця, с. – 166
Хмілов, с. – 184
Ховдіївка, с. – Д7
Ховзовка (Хозовка), с. – 75
Холопков, с. – 172,
Холми, с. – 53
Хомина гатка – 33
Хотинівка – 114
Хрипківка, с. – 106
Хотча – 99, 114

Ц

Церкви

- Борисоглібська в Чернігові – 113, 115
- Преображення Господнього – 199
- Святого Василя Великого в Ніжині – 191
- Свято-Іллінська в Глухові – 11
- Свято-Покровська в Батурині – 21
- Свято-Покровська в с. Ярославці – 14
- Свято-Покровська в Чернігові – 158
- Свято-Пречиська в Козельці – 14
- Свято-Троїцька в Глухові – 11, 109
- Свято-Успенська в Бахмачі – Д150
- Свято-Успенська у Високому – 188
- Свято-Успенська в Новгороді-Сіверському – 20, 97
- Спаська в Чернігові – 115

Ч

- Чернецька, р. – 184
- Чернецьке – 122
- Чернецький став – 184
- Чернівський (Чернігівський?) курінь – Д114
- Чернігів – 63, 65, 69, 105, 108, 114, 115, 132, 152, 153, 155, 182, 186, 190, Д7, Д31
- Чернігівська архієпископія (єпархія) – 15, 187, 190
- Чернігівське вїтївство – 166
- Чернігівське воєводство – 115
- Чернігівська губернія – 56
- Чернігівська катедра – 86, 187, 190, 197
- Чернево, с. – 75, 172

Чернотичі – 152

Чесний Хрест, фортеця – 8

Чесниківка при Борзні – 200

Чигирин – 34, 35

Чорний курган – 100

Чорнобабки, с. – 17

Ш

Шагрища – 114

Шаповалівка – 13, 53, 157, 160

Шеверда, с. – 197

Шкирманівка, с. – 147

Шлезія (Сілезія) – 175, 176

Шовконина (Шовчинина) буда – 113

(?)

Шоп(...)* – 114

Шостка, р. – 75, 172, Д15

Шостовицька гора – 115

Щ

Щебер, с. – Д26

Щурівка, с. – Д39

Ю

Юрківці, с. – 82

Юхнов – Д29

Я

Ядути, с. – 53

Ялоцького млин – 166

Ямпіль (Янпол) – 17, 67, 147

Ямпільська сотня – 147, 148, Д27

Ярославка, с. – 14, 100

Ястребщина – 114

Яцковичі – Д4

Зміст

Передмова	4
Список скорочень	6
Словник застарілих та маловживаних слів	11

ДОКУМЕНТИ

№ 1. 1726, лютого 17 (6). – Мізин (?). – Розписка мізинських козаків і селян	18
№ 2. 1726, лютого 28 (17). – Донесення Луки, ігумена Петропавлівського глухівського монастиря, до київського митрополита (архієпископа) Варлаама Ванатовича	18
№ 3. 1726, березня 19 (8). – Батурин. – «Доношние» батуринського сотника Федора Даниловича Стожка в ГВК.....	19
№ 4. 1726, березня 21 (10). – Глухів (?). – Боргове зобов'язання Петра Корецького	21
№ 5. 1726, березня 29 (18). – Прилуки (?). – «Доношение» Марії Ніс (Носенко) в ГВК	22
№ 6. 1726, квітня 6 (березня 26). – Глухів (?). – Указ правителів ГВК щодо скарги на батуринського сотника Федора Стожка	23
№ 7. 1726, червня 2 (травня 22). – Чонський монастир під Гомелем. – Лист намісника Чонського монастиря Кирила Єрусаліміти до Луки, ігумена Петропавлівського монастиря	23
№ 8. Після 1726, червня 21 (10). – Стародуб. – Випис із стародубських міських книг, який містить у собі купчу 1726 р.	24
№ 9. 1726, червня 24 (13). – Ніжин. – Лист Яна Левицького, хорунжого полкового ніжинського до свого швагра Василя Василевича	26
№ 10. 1726, липня 1(червня 20). – Глухів (?). – Свідчення отамана і віята села Бачівськ щодо односельця	26
№ 11. 1726, липня 20 (9). – Глухів. – Лист парафіян Іллінської церкви в Глухові до київського архієпископа (митрополита) Варлаама Ванатовича ...	27
№ 12. 1726, після 23 серпня. – Донесення Луки та Фефілакта, ієромонахів Петропавлівського монастиря, до київського митрополита (архієпископа) Варлаама Ванатовича	28
№ 13. 1726, жовтня 13 (2). – Шаповалівка (?). – Купча Олени Лазчихи	29

№ 14. 1726, жовтня 15 (4). – Боргове зобов'язання о. Олексія, священника Покровської церкви в с. Ярославці	30
№ 15. 1726, жовтня 20 (9). – Чернігів. – Лист чернігівського і новгород-сіверського архієпископа Іродіона Жураковського до правителів ГВК	31
№ 16. 1726, листопада 6 (жовтня 26). – Глухів (?). – «Премеморія» Генеральної військової канцелярії до Малоросійської колегії (?)	32
№ 17. 1726 (?). – Опис міст Почепа, Батурина, Ямпіля і прилягаючих до них сіл	33
№ 18. 20–30 роки XVIII ст. – Стародуб (?). – Донесення козака Івана Лойка в стародубівську полкову канцелярію	35
№ 19. 1727, травня 24 (13). – Лист-прохання жителів с. Жукіна до гетьманші Апостола	36
№ 20. 1727, не раніше серпня 23(12). – Стародуб. – Лист о. Андрія Заруцького, настоятеля церкви Успіння Пресвятої Богородиці в Новгороді-Сіверському, до гетьмана Данила Апостола	38
№ 21. 1727, не раніше вересня. – Лист-скарга Остафія Гришаєнка гетьману Данила Апостола	39
№ 22. 20-і рр. XVIII ст. – Скарга козаків і міщан Батуринської сотні до ніжинського полковника Толстого (?)	40
№ 23. 1727 р. (?). – Лист-скарга Якіма Богомодлевського гетьману Данилу Апостолу	42
№ 24. 1727, не раніше жовтня 28 (17). – Екстракт скарги ченця Богомодлевського до гетьмана Данила Апостола	43
№ 25. Між 1727–1750, грудня 8 (листопада 27). – Конотоп (?). – Лист конотопського сотника Йосипа Костенецького до гетьмана Данила Апостола або Кирила Розумовського	43
№ 26. 1728, січня 16 (5). – Батурин. – «Доношение» батуринського сотника Федора Стожка до гетьмана Данила Апостола	44
№ 27. 1728, лютого 7 (січня 27) та 1728, травня 24(13). – Стародуб. – Купчі. 45	
№ 28. 1728, квітня 1 (березня 21). – Конотоп (?). – Лист-скарга Василя Кандиби до гетьмана Данила Апостола	47
№ 29. 1728, травня 20 (9). – Глухів. – Лист Афанасія Арсенєва до гетьмана Данила Апостола	48
№ 30. 1728, травень. – Глухів. – Скарга Катрі «Григориевой» глухівському городовому отаману	51

№ 31. 1728, червня 11 (травня 31). – Лист невідомого старшини (гетьмана Данила Апостола?) до конотопського сотника Йосипа Костенецького	53
№ 32. 1728, червня 23 (11). – Напис на закладній дощці при заснуванні церкви в с. Жукині (Жуківщини)	53
№ 33. 1728, жовтня 14 (3). – Скарга Семена Скоробогатого та ін.	54
№ 34. 1728, до листопада 1. – Батурин (?). – Лист-прохання Якова Толмаченка до гетьмана Данила Апостола	55
№ 35. 1728, листопада 1 (жовтня 21). – Глухів. – Лист гетьмана Данила Апостола до ніжинського полковника Івана Хрущова	56
№ 36. 1728, листопада 5 (жовтня 25). – Купча	57
№ 37. 1728, листопада 9 (жовтня 29). – Глухів. – Лист гетьмана Данила Апостола до чернігівського єпископа Іродіона Жураковського	57
№ 38. 1728, жовтня 31 (20). – Батурин. – Лист Карпа Стожка до крелевецького наказного сотника Василя Миколайовича	58
№ 39. 1728, листопада 15 (4). – Крелевець. – Лист Федора Чуйкевича до гетьмана Данила Апостола	59
№ 40. 1728, листопада 30(19). – Глухів. – Універсал гетьмана Данила Апостола	60
№ 41. 1728, грудня 1 (листопада 20). – Глухів. – Універсал гетьмана Данила Апостола	61
№ 42. 1728, грудня 9 (листопада 28). – Лист Федора Чуйкевича до гетьмана Данила Апостола	62
№ 43. 1728, грудня 10 (листопада 29). – Лист наказного крелевецького отамана Василя Николаєнка до гетьмана Данила Апостола	64
№ 44. 1728, грудня 19 (8). – Крелевець. – Лист Федора Чуйкевича до гетьмана Данила Апостола	64
№ 45. 1728, грудня 19 (8). – Крелевець. – Лист Федора Дубневича, крелевецького городового отамана, та інших до гетьмана Данила Апостола	65
№ 46. 1728, не пізніше грудня 23(12). – Лист Данила і Федора Новицьких до гетьмана Данила Апостола	66
№ 47. 1728 (?). – Лист-прохання церковного будівничого Андрія до гетьманші Уляни Апостол	67
№ 48. 1728 (?). – Довідка про стан церковної новобудови в с. Жукин	68
№ 49. 1728 (?). – Лист-прохання до гетьманші Уляни Апостол	68
№ 50. 1728. – Скарга макошинських вїта і отамана до гетьмана Данила Апостола	70

№ 51. 1728 (?). – Батури́н (?). – «Доноше́ние» батури́нського сотника Федора Стожка (?) до гетьмана Данила Апостола	70
№ 52. 1729, січня 23 (12). – Прилуки. – Лист наказного прилуцького полковника Петра Носенка до гетьмана Данила Апостола	71
№ 53. 1729, січня 28 (17). – Глухів. – Універсал гетьмана Данила Апостола ...	72
№ 54. 1729, лютого 9 (січня 29). – Глухів. – Купча	74
№ 55. 1729, березня 12 (1). – Скарга козака Батури́нської сотні, жителя села Атюші, Григорія Лемішки, до гетьмана Данила Апостола	74
№ 56. 1729, березня 18 (8). – Глухів. – Універсал гетьмана Данила Апостола про підтвердження привілею Свято-Троїцькому Іллінському монастирю в Чернігові	76
№ 57. 1729, березня 25 (14). – Скарга козака Батури́нської сотні Григорія Лемішки до гетьмана Данила Апостола	77
№ 58. Не пізніше 28 (17) квітня 1729. – Лист Андрія Нейфегеля до гетьмана Данила Апостола	78
№ 59. 1729, квітня 28 (17). – Глухів. – Лист гетьмана Данила Апостола до конотопського протопопа	78
№ 60. 1729, до травня 25 (14). – «Протестація» воронізького сотника Івана Холодовича до ГВК	79
№ 61. 1729, травня 14 (3). – Глухів. – Лист прилуцького полковника Іната Галагана до гетьмана Данила Апостола	80
№ 62. 1729, травня 24 (14). Глухів. – Донесення гетьмана Данила Апостола з підписами козацької старшини до російського імператора Петра II із обґрунтуванням доцільності перенесення гетьманської резиденції з Глухова до Батурина	80
№ 63. 1729, травня 21(10). – Чернігів (?). – Лист чернігівського архієпископа Іродіона Жураковського до Гедеона Трофимовича, архімандрита Свято-Преображенського монастиря в Новгороді-Сіверському	85
№ 64. 1729, червня 1 (травня 21). – Глухів. – Свідоцтво ченця Іларіона Пироцького	86
№ 65. 1729, червня 6 (травня 26); 1731, жовтня 25 (14). – Чернігів (?). – Акти передачі і прийняття на зберігання документів Свято- Преображенського (?) монастиря в Новгороді-Сіверському	87
№ 66. 1729, червень. – Москва. – Лист російського канцлера Гаврила Івановича Головікіна до гетьмана Данила Апостола про отримання його донесення стосовно перенесення гетьманської резиденції	88

№ 67. 1729, вересня 9 (серпня 29). – Відомість про стан артилерійського двору у сотенному місті Ніжинського полку Вороніжі	89
№ 68. 1729, вересня 28 (17). – Володькова Дивиця (?). – Лист священика о. Василя Кожуховського до гетьмана Івана Скоропадського	90
№ 69. 1729, жовтня 29(18). – Скарга військового канцеляриста Костянтина Лисиневича гетьману Данилу Апостолу	91
№ 70. 1729, жовтня 31 (21). – Глухів. – Указ ГВК	92
№ 71. 1729, жовтня 6 (вересня 25). – Глухів. – Універсал гетьмана Данила Апостола	93
№ 72. 1729, листопада 12 (1). – Підлипне (?). – Реєстр судових витрат Фросини Бабичихи	94
№ 73. 1729, листопада 12 (1). – Глухів. – Універсал гетьмана Данила Апостола	94
№ 74. 1729, листопада 22 (11). – Глухів. – Універсал гетьмана Данила Апостола	95
№ 75. 1729, грудня 8 (листопада 27). – Глухів. – Універсал гетьмана Данила Апостола	96
№ 76. 1729, грудня 24 (13). – Гадяч. – Універсал гетьмана Данила Апостола	98
№ 77. 1729, грудня 30 (19). – Конотоп (?). – Лист Андрія Кандиби до гетьмана Данила Апостола	98
№ 78. 1729 р. – Мена (?). – Листи-скарги козаків Григорія Богданенка і Михайла Герасименка гетьману Данилу Апостолу	99
№ 79. 1729–1734. – Конотоп (?). – Лист братів Кандиб до гетмана Данила Апостола	101
№ 80. Між 1729–1734. – Скарга атамана Федора «Василиєва» та війта Василя «Николаєва» с. Серединої-Буди до гетьмана Данила Апостола	101
№ 81. Не пізніше 1734 р. – Відомості про село Клишки	102
№ 82. 1730, березня 12 (1). – Скарга жителя Конотопу Леська Давидова до гетьмана Данила Апостола	103
№ 83. 1730, березня 12 (1). – Скарга жителя Конотопу Леська Давидова до гетьмана Данила Апостола	104
№ 84. 1730, травня 13. – Глухів. – «Доношение» в ратушу Глухова	105
№ 85. 1730, травня 2. – Розписка київського митрополита Варлаама Ванатовича	106
№ 86. 1730, травня 9 (квітня 30). – Чернігів. – Лист чернігівського архієпископа Іродіона Жураковського до Гедеона Трофимовича, архімандрита Свято-Преображенського монастиря в Новгороді-Сіверському	106

№ 87. 1730, травня 29 (18). – Звіт священника Іллі Мигалевича про купівлю речей для прикраси церкви с. Жуків з нагоди її освячення	107
№ 88. 1730, червня 26 (15). – Лист Домнікії Яківни Лизогуб, дружини Андрія Кандиби, до гетьмана Данила Апостола	108
№ 89. 1730 червня 21 (10). – Короп. – «Доношение» коропського цехмістра Хоми Наумова гетьману Данилу Апостолу	109
№ 90. 1730, червень. – Лист братів Кандиб до гетьмана Данила Апостола	110
№ 91. 1730, червня 26 (15). – Глухів. – Універсал гетьмана Данила Апостола про привілеї вдові генерального військового судді Андрія Кандиби	111
№ 92. Не пізніше 1730, липня 6 (червня 25). – Скарга Тетяни, мешканки Конотопу, до гетьмана Данила Апостола	112
№ 93. 1730, липня 25 (14). – Глухів. – Універсал гетьмана Данила Апостола	113
№ 94. Між 1730–1734, червень (?). – Конотоп (?). – Лист Стефана Костенецького до гетьмана Данила Апостола	114
№ 95. 1730, серпня 25 (14). – Чернігів (?). – «Сказка»-скарга козаків с. Ушні	115
№ 96. 1730, вересня 26 (15). – Глухів. – Універсал гетьмана Данила Апостола	116
№ 97. 1730, жовтня 23 (12). – Новгород-Сіверський. – Лист Стефана Іванова, городского отамана, та Івана Доморка, новгород-сіверського вїта, до гетьмана Данила Апостола	117
№ 98. 1730, жовтня 31 (20). – Нехаївка. – Скарга Параски Милорадович до гетьмана Данила Апостола	118
№ 99. 1730 (?). – Лист гетьмана Д. Апостола (?) до київського митрополита Варлаама Ванатовича (?)	120
№ 100. 1730, листопада 10 (жовтня 30). – Київ. – Лист київського полковника Антона Танського до намісника Свято-Михайлівського Видубицького монастиря	120
№ 101. 1730, листопада 21 (10). – Київ. – «Доношение» Бакланської сотні і ратуші в стародубівську полкову канцелярію	121
№ 102. 1730, грудня 30 (19). – Глухів. – Лист гетьмана Данила Апостола до гадяцького полковника Григорія Грабянки	122
№ 103. Близько 1730. – Під Стародубом. – Лист Максима Корсака, стародубського (?) писаря, до свого діда, бунчукового товариша Симеона Сулими	123
№ 104. 1731, січня 20. – Глухів – Дарча	124
№ 105. 1731, листопада 17 (6). – Глухів. – Лист-наказ гетьмана Данила Апостола до чернігівського полковника Михайла Богданова	125

№ 106. 1731, січня 26 (15). – Глухів. – Універсал гетьмана Данила Апостола	126
№ 107. 1731, не раніше січня. – Чернігів (?). – Донос судді Чернігівського полку Василя Каневського	127
№ 108. 1731, березня 1 (лютого 18). – «Сказка» писаря Чернігівського полку Івана Янушкевича	128
№ 109. 1731, серпня 8 (липня 28). – Лист полтавського полковника Василя Кочубея до гетьмана Данила Апостола на збирання у Полтавському полку колишньою гетьманшею А. Скоропадською грошей для реставрації Свято-Троїцької церкви у Глухові	130
№ 110. 1731, вересня 25 (14). – Глухів. – Лист гетьмана Данила Апостола до воронізьського сотника Івана Холодовича	131
№ 111. 1731, жовтня 1 (вересня 21). – Конотоп. – Купча	132
№ 112. 1731, листопада 26 (15). – Глухів. – Наказ гетьмана Данила Апостола	133
№ 113. 1731 (?). – Тобольськ (?). – Лист Антонія Стаховського, митрополита сибірського і тобольського, до Іоанікія Булки	134
№ 114. 1731. – Лист Антонія Стаховського, митрополита сибірського і тобольського, до чернігівської полкової канцелярії	135
№ 115. 1731 (?). – Тобольськ (?). – Лист Антонія Стаховського, митрополита сибірського і тобольського до Іродіона Жураковського (?). чернігівського єпископа	138
№ 116. 1732, січня 12 (1). – Розписка Івана Березовського	142
№ 117. 1732 січня 12 (1). – Розписка Василя Силича	142
№ 118. 1732, січня 12 (1). – Квит Івана Березовського з записами копіїста	143
№ 119. 1732, березня 9 (лютого 26). – Бахмач. – Лист бахмацького сотника Василя Покотила і городового отамана Лавріна Ляшка до гетьмана Данила Апостола	144
№ 120. 1732, березня 13 (2). – Новгород-Сіверський. – Лист новгородського архімандрита Нила до воронізького сотника Івана Холодовича	145
№ 121. 1732, березня 23 (12). – Глухів (?). – Лист козака Василя Кожуховського до гетьмана Данила Апостола	147
№ 122. 1732, квітня 7 (березня 27). – Глухів. – Універсал гетьмана Данила Апостола	147
№ 123. 1732, липня 16 (5). – Лист гетьмана Данила Апостола до ніжинського полковника Івана Хрущова	149
№ 124. 1732, липня 17(6). – Бахмач. – Лист бахмацького сотника Василя Покотила до гетьмана Данила Апостола	150

№ 125. 1732, липень (?). – Бахмач (?). – Лист бахмацького козака Григорія Омінича до гетьмана Данила Апостола	151
№ 126. 1732, не раніше серпня 21 (10). – Глухів. – Скарга козаків Веркіївської сотні Ніжинського полку до гетьмана Данила Апостола	152
№ 127. 1732, серпня 23 (12). – Глухів. – Лист гетьмана Данила Апостола до ніжинського полковника Івана Хруцова	155
№ 128. 1732, серпня 29 (18). – Глухів. – Лист гетьмана Данила Апостола до Якова Жураковського	156
№ 129. 1732, серпня 30 (19). – Глухів. – Лист гетьмана Данила Апостола до ніжинського полковника Івана Хруцова	157
№ 130. 1732, вересня 10 (серпня 30). – Ніжин. – Розписка Петра Зимницького, сина вертіївського сотника, ніжинській полковій канцелярії	158
№ 131–133. 1732, вересня 3 (серпня 23). – Глухів. – Універсал гетьмана Данила Апостола	159
№ 134. 1732, вересня 4 (серпня 24). – Безуглівка. – Лист Якова Жураковського до ніжинського полкового судді Мойсея Левицького	160
№ 135. 1732, вересня 16 (5). – Глухів. – Лист гетьмана Данила Апостола до Якова Жураковського	160
№ 136. 1732, вересня 6 (серпня 26). – Безуглівка. – Лист Якова Жураковського до ніжинського полкового судді Мойсея Левицького	161
№ 137. 1732, вересня 10 (серпня 30). – Ніжин(?). – Розписка Павла Самойловича (Зимницького), вертіївського сотника, ніжинській полковій канцелярії	162
№ 138. 1732, вересня 25 (14). – Ніжин. – Гарантійний лист Мойсея та Яна Левицьких	163
№ 139. 1732, жовтня 24 (13). – Глухів. – Лист гетьмана Данила Апостола до ніжинського полковника Івана Хруцова	163
№ 140. 1732. – Ніжин. – Свідчення вертіївського козака Кіндрата Жалія і Степана Мірилка в ніжинській полковій канцелярії	164
№ 141. 1732, осінь. – Ніжин. – Свідчення на допиті вертіївського сотника Павла Самойловича (Зимницького)	165
№ 142. 1732, не пізніше листопада 5 (жовтня 25). – Конотоп(?). – Скарга конотопського сотника Йосипа Костенецького гетьмана Данилу Апостола	167
№ 143. 1732. – Мена. – Реєстр Марка Гуци побутових послуг, виготовлення знарядь праці та їх вартість	168
№ 144. 1733, січня 16 (5). – Ніжин. – Наказ ніжинського полковника Івана	

Хрущова конотопському сотнику Йосипу Костенецькому	168
№ 145. 1733, лютого 10 (січня 27). – Глухів. – Універсал гетьмана Данила Апостола	169
№ 146. 1733, не пізніше лютого 15 (4). – Конотоп (?). – Скарга конотопського сотника Йосипа Костенецького гетьмана Данилу Апостола	171
№ 147. 1733, лютого 21 (10). – Вороніж. – Наказ воронізького сотника Івана Холодовича	172
№ 148. 1733, до лютого 28 (17). – Новгород-Сіверський монастир. – Лист архімандрита Ніла до гетьмана Данила Апостола	173
№ 149. 1733, червня 8 (травня 28). – Мена. – Реєстр послуг пічника та їх вартості	174
№ 150. 1733, червня 29 (18). – Глухів. – Лист церковних титарів (?) до київського митрополита Рафаїла Заборовського	175
№ 151. 1733, липня 5 (червня 24). – Глухів. – Лист гетьмана Данила Апостола до ніжинського полковника Івана Хрущова	176
№ 152. 1733, липня 9 (червня 28). – Відомість про відстань між населеними пунктами Чернігівського полку	177
№ 153. 1733, серпня 31 (21). – Глухів. – Лист гетьмана Данила Апостола до полтавського полковника Василя Кочубея	178
№ 154. 1733, вересня 19 (8). – Мена (?). – Контракт про призначення на посаду писаря Менського намісництва	180
№ 155. 1733, вересня 26 (15). – Чернігів. – Уступний запис монаха Борисоглібського кафедрального монастиря Ісаї Єнька цьому ж монастиреві на «пляц» з садом у Чернігові	181
№ 156. 1733, жовтня 21 (10). – Глухів. – Універсал гетьмана Данила Апостола про призначення веркіївським сотником Ніжинського полку значкового товариша Івана Адасовського	182
№ 157. 1733 р. – Списки бунчукових товаришів і сотників	183
№ 158. 1734, квітня 8 (березня 28). – Чернігів. – Уступний запис вдови священника Євдокії Петрової на двір з садом у Чернігові Борисоглібському кафедральному монастирю	185
№ 159. 1734, серпня 24 (13). – Відомість про стан артилерії в Мені	186
№ 160. Не раніше 1734, серпня 19 (8). – Лист-скарга Фросини Кандиби до князя О.І. Шаховського	186
№ 161. 1734, серпня 27 (16). – Глухів. – Представлення генерал-лейтенанта князя Олексія Шаховського імператриці Анні Іоанівні про перенесення	

гетьманської резиденції з Глухова до Батурина	188
№ 162. 1734, вересня 24 (13). – Мена. – Ревізія Менської сотні	189
№ 163. 1734, жовтня 17 (6). – Конотоп. – с. Велика Каратуть Переяславського полку. – Заповіт Тимофія Кабачного, жителя с. Попівки Конотопської сотні	191
№ 164. 1734, листопада 17 (6). – Глухів. – Заповіт генерального осавула Івана Мануйловича	193
№ 165. 1734, грудня 10 (листопада 29). – Стародуб (?). – Купча	197
№ 166. 1734, грудня 22 (11). – Універсал правителів Малоросійської колегії	197
№ 167. 1734. – Мена. – Реєстр «роковини»	200
№ 168. 1734, до грудня 8 (листопада 27). – Скарга конотопського сотника Йосипа Костенецького до гетьмана Данила Апостола	201
№ 169. 1734, не пізніше грудня 17 (6). – Лист Домнікії Кандиби до князя О.І. Шаховського	202
№ 170. 1735, березня 29 (18). – «Доношение» третейського суду князю О.І. Шаховському	203
№ 171. 1735, травня 7 (квітня 27). – Умови вступу до цеха шапкарів м. Мени	205
№ 172. 1735, травня 30 (19). – Глухів. – Універсал Малоросійської колегії	206
№ 173. 1735, червня 21–22 (10–11). – Ніжин. – Довідки ніжинського полкового щодо скарги Івана Терещенка на конотопського сотника Григорія Костенецького	209
№ 174. 1735, червня 22 (11). – Ніжин. – «Справка» ніжинського полкового щодо конотопського сотника Йосипа Костенецького і його батька Григорія, колишнього конотопського сотника	210
№ 175. 1735, червня 22 (11). – Ніжин. – «Извѣстие» ніжинського полкового щодо конотопського сотника Йосипа Костенецького	210
№ 176. 1735, липня 12 (1). – Ніжин. – Рішення ніжинського полкового судді щодо конотопського сотника Йосипа Костенецького та його батька ..	211
№ 177. 1735, липня 24 (13) (?). – Ніжин. – Повторний ордер Григорію та Йосипу Костенецьким	212
№ 178. 1735, липня 30 (19). – Ніжин. – Проміжна постанова ніжинського полкового суду щодо справи Григорія Костенецького	212
№ 179. 1735, серпня 1 (липня 21). – Ніжин. – Рішення по скарзі конотопського козака Івана Терещенка на Григорія Костенецького	213
№ 180. 1736, січня 29 (16). – Івантенки. – Лист Марти Гудович до Гудовича	214
№ 181. Після січня 1736 р. – Стародуб. – «Доношение» Стефана Гудовича,	

значкового товариша Стародубського полку	215
№ 182. 1736, березня 23 (12). – Чернігів. – Лист чернігівського архієпископа Іларіона Рогалевського до воронізького сотника Івана Холодовича	216
№ 183. 1736 (?), червень (?). – Конотоп (?). – «Прошение» Домнікії Кандиби генерал-губернатору І.Ф. Борятинському	218
№ 184. 1736, липня 31 (20) і 1753, травня 13 (2). – с. Хмілов. – Купча	218
№ 185. 1736, липня 3 (червня 22). – Свідчення селян щодо конфлікту за греблю	220
№ 186. 1736, серпня 8(липня 28). – Чернігів. – Уступний запис на «пляц Калениковский» у Чернігові данний чернігівському архієпископу Іларіону Рогалевському бунчуковим товаришем Андрієм Полуботком	221
№ 187. 1736, листопада 28(17). – Чернігів. – Грамота чернігівського і новгород-сіверського архієпископа Іларіона Рогалевського	222
№ 188. 1738 (?), травня 23 (12). – Новгород-Сіверський. – Грамота новгород-сіверського і глухівського єпископа Іларіона Рогалевського	223
№ 189. 1738, червня 18 (7). – Козелець. – Лист бунчукового товариша Григорія Скорупи до остерського сотника Михайла Солонини і сотенної старшини	224
№ 190. 1738, червня 11 (травня 31). – Чернігів. – Грамота чернігівського архієпископа Іларіона Рогалевського	225
№ 191. 1738, липня 11 (червня 30). – Київ. – Грамота київського митрополита Рафаїла Заборовського	226
№ 192. 1738, липня 29 (18). – Глухів (?). – «Доношение» військового канцеляриста Кирила Кулаковського генерал-аншефу О.І. Румянцеву	227
№ 193. 1738, жовтня 27 (16). – Лист ГВК до генерал-аншефа Олександра Рум'янцева щодо дозволу винокуріння Гамаліївському монастиреві	228
№ 194. 1738, грудня 8 (листопада 27). – Київ. – Грамота київського митрополита Рафаїла Заборовського до протопопів Київської митрополії	228
№ 195. 1739, травня 13 (2). – Купча братів Сичів, жителів с. Мельні	229
№ 196. 1739, червня 18 (7). – Козелець	230
№ 197. 1739, жовтня 2 (вересня 22). – Чернігів. – Грамота Никодима Сребницького, чернігівського архієпископа	231
№ 198. Друга третина XVIII ст.(?). – Лист Копцевича до невідомого	232
№ 199. 1740, вересня 15 (4). – Глухів. – Дозвіл глухівського міського уряду на будівництво комори	233

№ 200. 1740, листопада 16(5). – Київ. – Грамота київського митрополита Рафаїла Заборовського	234
--	-----

РЕГЕСТИ

№ 1. 1726, листопада 1–4 (жовтня 21–24). – Глухів. – Справа уряду м. Глухова про значкового козака Гаврила Жураківського	238
№ 2. 1730, червня 26 (15). – Глухів. – Універсал гетьмана Данила Апостола	238
№ 3. 1730, липня 19 (8). – Глухів. – Довідка ГВК щодо скарги братів Кандиб	238
№ 4. 1730, липня 22 (11). – Глухів. – Лист з Генеральної військової канцелярії до Василя Дорошенка	239
№ 5. 1733, лютого 27 (16). – Вороніж. – Початок листа Івана Холодовича до гетьмана Данила Апостола	239

ДОДАТКИ

№ 1. 1728 р. – Батурин (?). – Скарга братів Петра і Федора Гончаренків до гетьмана Данила Апостола	242
№ 2. 1730, березня 1 (лютого 18). – Москва. – Універсал гетьмана Данила Апостола	243
№ 3. 1730, березня 1 (лютого 18). – Чолобитна Івана Забіли, хорунжого генеральної військової артилерії, до цариці Анни Іоаннівни (регест)	244
№ 4. 1730, жовтня 9 (вересня 29). – Яцковичі. – Лист Опанаса Покор(ського) (?) до мглинського сотника Олексія Єсимонтовського	245
№ 5. 1722–1725, листопада 21 (10). – Лист Федора Чуйкевича до невідомого	246
№ 6. 1726, березня 29 (18). – Прилуки (?). – «Доношение» Марії Ніс в ГВК ..	246
№ 7. 1727, травня 21 (10). – Чолобитна козака Івана Скоробогатого до цариці Катерини I	247
№ 8. 1729, не раніше березня 23 (12). – Іваниця (?). – Лист іваницького городового отамана Дем'яна Кальницького до гетьмана Данила Апостола ..	248
№ 9. 1729, березня 22 (11). – Прилуки. – Лист прилуцького полковника Гната Галагана до гетьмана Данила Апостола	249
№ 10. 1729, червня 1 (травня 21). – Глухів. – Свідоцтво ченця Іларіона Пироцького	251
№ 11. 1730 р. – с. Синин (?). – Лист Ганни Малішевскої та її синів до гетьмана Данила Апостола	252
№ 12. 1730, жовтня 23 (12). – Новгород-Сіверський. – Лист Стефана Іванова, городового отамана, та Івана Доморка, новгород-сіверського вйта, до гетьмана Данила Апостола	253
№ 13. 1731, травня 29 (18). – Лист гетьмана Данила Апостола до членів кон-систерії Чернігівської архієпископії	254

№ 14. 1731, липня 15. – Глухів. – Лист невідомого до намісника Петропавлівського монастиря в Глухові	254
№ 15. 1731, жовтня 7 (вересня 26). – Стародуб. – Лист о. Андрія Заруцького, настоятеля церкви Успіння Пресвятої Богородиці в Новгороді-Сіверському, до гетьмана Данила Апостола	255
№ 16. Не раніше 1731, грудня 5 (листопада 24). – З інструкції ГВК для капітана жолдаків	256
№ 17. 1731, січня 9 (1732, грудня 29). – Бахмач (?). – Розписка уманського протопопа о. Діонісія Гайдученка	257
№ 18. 1732, січня 9 (1731, грудня 29). – Батурич. – Лист батуринського управителя Михайла Тарицина до бахмацького сотника Василя Покотила ..	258
№ 19. 1732, січня 18 (7). – Скарга Варвари Добронизької (Полуботок) до гетьмана Данила Апостола	258
№ 20. 1732, лютого 24 (13). – Борзна. – Лист борзнянського і новомлинського протопопа о. Василя Величковського до о. Йосифа Савицького	260
№ 21. 1732, березня 22 (11). – Короп. – Лист коропської міської верхівки до Івана Забіли, хорунжого генеральної військової артилерії	260
№ 22. 1732, травня 1 (квітня 21). – Бахмач. – Лист бахмацького сотника Василя Покотила до гетьмана Данила Апостола	261
№ 23. Не раніше 1732, травня 29 (18). – Реєстр речей Марії Ситенської, дружини Йосипа Ситенського	262
№ 24. 1732, не раніше листопада 10 (жовтня 30). – Кролевець (?). – Лист кролевецького сотника Костянтина Генваровського до гетьмана Данила Апостола	263
№ 25. 1732, до грудня 8 (листопада 27). – Скарга конотопського сотника Йосипа Костенецького до гетьмана Данила Апостола	265
№ 26. Не пізніше 1732. – Донесення глухівського сотника Стефана Уманця і глухівського отамана Дем'яна Турянського гетьману Данилу Апостолу	266
№ 27. 1733, до лютого 28 (17). – Новгород-Сіверський монастир. – Лист архімандрита Ніла до гетьмана Данила Апостола	266
№ 28. 1729–1734. – Новгород-Сіверський. – Скарга парафіян Свято-Успенської церкви гетьману Данилу Апостолу	268
№ 29. 20–30 рр. XVIII ст. – Реєстр кривд жителям сіл Новгород-Сіверської сотні російськими військами	270
№ 30. 1733, квітня 10 (березня 30). – Стародуб. – Лист Опанаса Єсимонтовського до гетьмана Данила Апостола	275
№ 31. 1737, грудень. – Відомість про укріплення міст Чернігівського полку .	276
№ 32. 30-і рр. XVIII ст. – Розписка о. Івана Пискунова про мирову згоду	278
№ 33. 1738, березня 8 (лютого 25). – Глухів. – Указ ГВК	278
№ 34. 1738(?), травня 23 (12). – Новгород-Сіверський. – Грамота новгород-сіверського і глухівського єпископа Іларіона Рогалевського	280

№ 35. 1738, листопада 28 (17). – Скарга Созонта Волинця, архімандрита новгородського монастиря, на воронізького сотника Андрія Холодовича ...	281
№ 36. 1738, грудня 16 (5). – Костеничи. – Лист Христини Ракушки-Романовської до Петра Іскрицького	282
№ 37. 1739, квітня 15 (4). – Купча	283
№ 38. Середина XVIII ст. – Реєстр документів	284
№ 39. 1747, січня 3 (1747, грудня 23). – Глухів. – Реєстр копій універсалів Марії Носенко, знятих в ГВК	284
Іменний покажчик	287
Географічний покажчик	311

Для нотаток

Наукове видання

СІВЕРЩИНА ГЕТЬМАНСЬКИХ ЧАСІВ

**Т. 3
1726–1740 рр.**

Верстка та оригінал-макет – Міден Е.Л.

Підписано до друку 10.12. 2020 р.
Формат 70х100 ¹/₁₆. Друк офсетний. Папір офсетний.
Ум. друк. арк. 26,98. Обл.-вид. арк. 19,75. Наклад 300 прим.
Зам. № 4-2021

Надруковано ПП «ПФ «Фоліант»
00121, м. Київ, вул. Семенівська, 13

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців,
виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
серія ДК № 4631 від 14.10.2013 р.